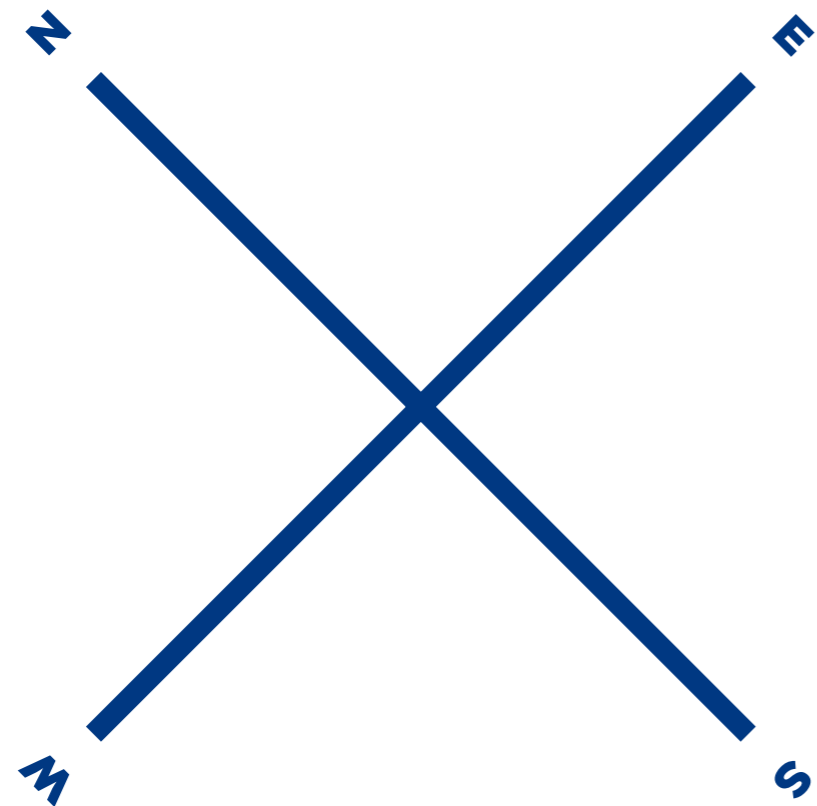

**SPRAWOZDANIE
BIBLIOTEKI NARODOWEJ
ZA ROK 2012**

**SPRAWOZDANIE
BIBLIOTEKI NARODOWEJ
ZA ROK 2012**

Biblioteka Narodowa
Warszawa 2013

Szata graficzna publikacji
nawiązuje do architektury wystawy
Świat Ptolemeusza. Włoska kartografia renesansowa
w zbiorach Biblioteki Narodowej.

SPIS TREŚCI

WSTĘP
DR TOMASZ MAKOWSKI
7

I
KALENDARIUM 2012
13

II
GROMADZENIE ZBIORÓW
33

III
OPRACOWANIE ZBIORÓW, BIBLIOGRAFIA
NARODOWA, FUNKCJE CENTRALNE
55

IV
UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW
81

V
**NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
PROCESÓW BIBLIOTECZNYCH**
95

VI
OCHRONA I KONSERWACJA ZBIORÓW
103

VII
BIBLIOTEKI CYFROWE
115

VIII
DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA
133

IX
WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA
171

X
WYDARZENIA, WYSTAWY, PROMOCJE
189

XI
DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA
221

XII
**ZADANIA ZLECONE PRZEZ MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO**
233

XIII
STRUKTURA ORGANIZACYJNA
241

WSTĘP

Postęp technologiczny, nowe oczekiwania czytelników i zmieniające się potrzeby bibliotek w Polsce wymagają stałych inwestycji w Centralnej Bibliotece Państwa. Pierwszy etap realizacji tych planów – remont gmachu głównego Biblioteki Narodowej rozpoczął się od wymiany fasad, okien oraz instalacji wewnątrz budynków. O skali przedsięwzięcia świadczą liczby. Wymieniono 12 tysięcy lamp, 1100 kaloryferów, docieplono 14 tysięcy m² ścian i stropodachów oraz ponad 6 tys. m² ścian osłonowych i ślusarki aluminiowej. To dopiero zapowiedź zmian w wizerunku i funkcjonalności Narodowej Książnicy.

Ubiegły rok okazał się znakomity dla kolekcji rękopisów, która wzbogaciła się o archiwum osobiste noblisty Czesława Miłosza, archiwum Agnieszki Osieckiej, archiwum Jerzego Turowicza i Kazimierza Wyki oraz wiele mniejszych spuścizn i pojedynczych dokumentów, wśród nich o nieznanym liście Adama Mickiewicza z 1841 roku. Inne kolekcje BN powiększyły się o nowe, cenne publikacje, m.in. o pierwsze znane na świecie egzemplarze polskich książek. Do zbiorów BN zakupiono jedną z najwspanialszych kolekcji starych druków w Polsce, należącą do rodu Tarnowskich z Dzikowa.

Dzięki specjalnej dotacji Bogdana Zdrojewskiego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, BN dokonała zakupu kilkunastu tysięcy książek obcych z zakresu humanistyki i nauk społecznych. Dotacja umożliwiła też nabycie najważniejszych baz danych, dzięki którym można już dziś uznać, że BN nie tylko stwarza dostęp do całej polskiej produkcji wydawniczej i najcenniejszych spuścizn rodzimych twórców, ale także posiada nowoczesny i kompletny warsztat do prac badawczych.

Rok 2012 okazał się bardzo owocny dla działań BN wynikających ze współpracy zagranicznej. Narodowa Książnica podpisała umowę z Zarządem Muzeów w Katarze. Przewiduje ona hojne sfinansowanie pełnej edycji naukowej (w trzech wersjach językowych) bardzo ważnego dla kultury Wschodu rękopisu Wacława Seweryna Rzewuskiego *O koniach wschodnich pochodzących od ras arabskich*. Jest to największy w dziejach BN i jeden z największych w polskiej humanistyce zagraniczny grant przeznaczony na prace badawcze.

Warto zwrócić uwagę na wspaniałe rozwijającą się akcję przekazywania innym bibliotekom, zwłaszcza bibliotekom instytutów naukowych w całej Polsce, liczących ponad milion jednostek dubletów ze zbiorów BN. W 2012 roku przekazano prawie 145 tysięcy pozycji – dwa razy więcej

niż w roku 2011. Należy pamiętać, że we wcześniejszych latach przekazywano jedynie około 5 tysięcy pozycji. Sukces niezwykle pożytecznej akcji to w dużym stopniu zasługa nowej kierowniczki Oddziału Zasobu Wymiennego – Joanny Piekarskiej.

W 2012 roku kontynuowano żmudne nadrobienie zaległości w unowocześnianiu serwisu bibliograficznego. Przede wszystkim zakupiono najnowsze oprogramowanie do katalogowania Sierra, następcy Millennium. Dzięki realizacji tej transakcji możliwe będzie udostępnienie w 2013 roku wszystkich baz danych wspólnie. Wiąże się to jednak ze żmudną i trudną migracją wielu milionów opisów bibliotek i kartotek, które nie zawsze konsekwentnie i zgodnie ze standardami były prowadzone przez różne komórki w BN. Znakomicie z tej arcytrudnej misji wywiązuje się Zofia Żurawińska, bibliotekarz systemowy BN.

Rok 2012 był przełomowy pod względem tempa i organizacji katalogowania książek wpływających do BN. W wyniku wewnętrznego konkursu wyłoniono zespół 25 wysoko wykwalifikowanych bibliotekarzy, którzy od 1 stycznia 2012 roku podjęli trudne, ale uwieńczone sukcesem zadanie katalogowania formalnego i rzeczowego – w czasie nie dłuższym niż 24 godziny – każdej książki, wpływającej do BN w ramach egzemplarza obowiązkowego. Tym samym zrealizowany został postulat czytelników, wydawców oraz krajowych i międzynarodowych gremiów bibliotekarskich, aby szybko dostarczać poprawne opisy bibliograficzne.

Był to także dobry rok dla prac nad retrokonwersją zbiorów. Dzięki utworzeniu Zespołu Zadaniowego Korpus Publikacji Polskich, prace nad retrokonwersją przebiegały szybciej. W 2012 roku do zintegrowanego systemu bibliotecznego wprowadzono łącznie 455 tysięcy opisów różnych typów dokumentów. Dla porównania: w roku 2011 do systemu wprowadzono 410 tysięcy opisów, a w 2005 roku – 86 tysięcy.

Serdecznie dziękując wszystkim Pracownikom, którzy przyczynili się do znacznej poprawy funkcjonowania BN, zachęcam do lektury „Sprawozdania Biblioteki Narodowej” za 2012 rok.

dr Tomasz Makowski

dyrektor Biblioteki Narodowej

Cilicæ loas

Thuris pars

MESOPOTAMIA

SYRIA

BABILONIA

ARABIA DESERTA

CIPRVS

NSVLA

MARE SIRIACVM

SIPTIACV

PALESTINA

IUDEA

ARABIA PETREA

PERSICVS SIN

KALENDARIUM 2012

STYCZEŃ

2

Do zbiorów Biblioteki Narodowej zostało złożone archiwum prof. Jadwigi Czachowskiej, nestorki polskiej bibliografii literackiej i biografistyki, autorki m.in. monografii Gabrieli Zapolskiej i Leopolda Staffa, współredaktorki *Słownika współczesnych pisarzy polskich*.

12

Biblioteka Narodowa otrzymała dotację w wysokości 11 017 900,00 zł ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na realizację przedsięwzięcia „Zarządzanie energią w budynkach Biblioteki Narodowej” w ramach I konkursu *Programu priorytetowego „System Zielonych Inwestycji (GIS - Green Investment Scheme) Część 5 - Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych”*. Dzięki dotacji BN przeprowadzi w latach 2012–2013 termomodernizację (w tym: docieplenia ścian zewnętrznych i stropodachów, wymianę stolarki okiennej, kompleksową modernizację instalacji centralnego ogrzewania oraz wymianę oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne) w 12 budynkach Biblioteki Narodowej w siedzibie przy al. Niepodległości 213.

20

Zbiory BN wzbogaciły się o archiwum Hanny Kirchner, historyka i krytyka literackiego, edytorkę zajmującą się życiem i twórczością m.in. Janusza Korczaka, Władysława Hasiora i Zofii Nałkowskiej. Wśród pozyskanych archiwaliów znalazła się m.in. korespondencja Zofii Nałkowskiej.

25

W Sali im. Stefana Dembego w BN odbyła się uroczystość wręczenia nagród Magazynu Literackiego „Książki” i ogłoszenia laureatów w kategoriach Książki Roku 2011, Wydarzenia Roku 2011 oraz Wydawcy Roku 2011.

31

W gmachu głównym BN odbył się finał wystawy przygotowanej przez Fundację Bęc Zmiana *Coś, które nadchodzi. Architektura XXI wieku*, połączony z otwarciem nowego bistro Recto|Verso, którego wnętrze zaprojektował Jan Strumiłło.

LUTY**1**

BN wraz z 17 europejskimi instytucjami rozpoczęła realizację trzyletniego projektu *Europeana Newspapers*, dzięki któremu w portalu Europeana znajdzie się 18 milionów stron gazet, wychodzących głównie w pierwszych dziesięcioleciach XX wieku.

9

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w uroczystościach pogrzebowych zmarłej 1 lutego Wisławy Szymborskiej. Uroczystości miały miejsce na krakowskim Cmentarzu Rakowickim.

19

W ramach kampanii społecznej organizowanej przez MKiDN pod patronatem Prezydenta RP „Najstarsze Ojczyście – Dodaj do ulubionych”, BN we współpracy z Narodowym Centrum Kultury przygotowała w Pałacu Rzeczypospolitej tygodniowy pokaz czterech najcenniejszych zabytków piśmiennictwa polskiego (rękopisu *Kazań świętokrzyskich*, zachowanego rękopisu utworu *Dryas Zamchana* Jana Kochanowskiego i pierwodruku tego tekstu, pierwodruku *Biblij* w tłumaczeniu ks. Jakuba Wujka oraz rękopisu *Balladyny* Juliusza Słowackiego). W otwarciu wystawy wzięła udział m.in. Anna Komorowska, Małżonka Prezydenta RP, minister Maciej Klimczak z Kancelarii Prezydenta i prof. Małgorzata Omilanowska, podsekretarz stanu w MKiDN.

24

W obchodach Dnia Biblioteki Narodowej, zorganizowanego z okazji 84. rocznicy ustanowienia BN przez Prezydenta RP w 1928 r., wzięli udział m.in.: minister Maciej Klimczak, reprezentujący Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego, Piotr Żuchowski, sekretarz stanu w MKiDN oraz prof. Daria Lipińska-Nałęcz, podsekretarz stanu w MNiSW. Zasłużonym pracownikom BN zostały wręczone odznaczenia państwowe i resortowe. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego uhonorował także odznaczeniami „Zasłużony dla kultury polskiej” spadkobierców Krzysztofa Komedy, którzy w 2011 r. przekazali do zbiorów BN archiwum kompozytora. Uroczystość zakończył kolejny Salon Bibliotekarzy, którego gościem była kierownik Zakładu Bibliografii Polskiej 1901–1939 BN Grażyna Federowicz.

27

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski oraz dyrektor generalny Qatar Museums Authority Abdullah Al Najjar, w obecności Ambasadora Kataru Hadi Nassera M.K. Al-Hajri podpisali umowę, na mocy której, dzięki współpracy polsko-katarskiej, zostanie opublikowane pierwsze pełne naukowe wydanie XIX-wiecznego rękopisu unikatowej pracy Wacława Seweryna Rzewuskiego *Sur les chevaux orientaux et provenants des races orientales (O koniach wschodnich pochodzących od ras arabskich)*. Realizacja projektu potrwa cztery lata.

MARZEC**4**

W Warszawie zmarł prof. dr hab. Marcin Drzewiecki, od 2009 r. kierownik Instytutu Książki i Czytelnictwa BN, wykładowca akademicki, dydaktyk, autor ponad stu publikacji naukowych z zakresu bibliotekoznawstwa.

5

W gmachu głównym BN odbył się wernisaż wystawy poświęconej *Kodeksowi supraskiemu* – jednemu z najcenniejszych zabytków cyrylicznego piśmiennictwa, wpisanemu na listę Pamięci Świata UNESCO. Ekspozycję przygotowano w ramach projektu UNESCO w Instytucie Literatury Bułgarskiej Akademii Nauk. W uroczystości wzięli udział m.in. ambasador Bułgarii Iwan Najdenow oraz ambasador Słowenii Marjan Štinc.

26

Z okazji 10-lecia kampanii społecznej „Cała Polska czyta dzieciom”, Biblioteka Narodowa została uhonorowana tytułem „Partnera 10-lecia”, w uznaniu „wyjątkowych zasług w dziele krzewienia idei czytania dzieciom oraz wspierania kampanii”. Okolicznościowy dyplom został przekazany na ręce dyrektora BN dr. Tomasza Makowskiego podczas gali, która odbyła się w warszawskim Teatrze Dramatycznym.

27

Pod przewodnictwem senator Barbary Borys-Damięckiej odbyło się inauguracyjne posiedzenie Senackiego Zespołu Popularyzacji Kultury i Rozwoju Czytelnictwa, w którego skład powołane: dyrektora BN dr. Tomasza Makowskiego oraz dyrektor Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu Teresę Szymorowską, reprezentujących środowiska bibliotekarskie.

30

Na Papieskim Uniwersytecie Urbaniana w Rzymie odbyła się promocja drugiego tomu serii „Polonia XVI-XVIII wieku w bibliotekach rzymskich”, poświęconego zbiorom Urbaniany, wydanej przez BN we współpracy z Fundacją Rzymską im. Margrabiny J. Z. Umiastowskiej i Papieskim Instytutem Studiów Kościelnych. W uroczystości wzięli udział m.in. prefekt Kongregacji Wychowania Katolickiego Stolicy Apostolskiej kard. Zenon Grocholewski, ambasador RP przy Stolicy Apostolskiej Hanna Suchocka, rektor Urbaniany prof. Alberto Trevisiol i dyrektor jej biblioteki ks. Marek Rostkowski oraz dyrektor BN dr Tomasz Makowski i autor tomu Michał Spandowski.

KWIECIEŃ**12**

W BN odbyło się spotkanie dyrektorów wojewódzkich bibliotek publicznych oraz Zespołu Sterującego Programu BN „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek”, na który w 2012 r. MKiDN przeznaczyło 20 milionów zł.

13

W BN odbyło się posiedzenie Krajowej Rady Bibliotecznej, poświęcone narodowemu zasobowi bibliotecznemu.

16

„Rocznik Biblioteki Narodowej” rozpoczął współpracę z bazą *The Central European Journal of Social Sciences and Humanities*, redagowaną przez Bibliotekę Kórnicką PAN w Poznaniu przy współpracy z Interdyscyplinarnym Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego. W wyniku tej współpracy streszczenia artykułów „Rocznika” (począwszy od numeru XLII) w języku angielskim będą dostępne w bazie, obok innych publikacji w językach narodowych, ukazujących się w Europie Środkowo-Wschodniej w czasopiśmie poświęconych naukom społecznym i humanistycznym,

16-18

BN we współpracy z Biblioteką Narodową Słowacji oraz Słowacką Biblioteką Chemiczną, zorganizowała w Jasnej na Słowacji międzynarodową konferencję naukową. „Digitalna kniźnica” („Cyfrowa biblioteka”).

18

W BN odbyła się międzynarodowa konferencja „Od *Ala ma kota* do e-matury. Uczenie dobrze zaprojektowane – design w procesie edukacji”, zorganizowana przez EUNIC Warszawa, Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce, Narodowy Instytut Audiowizualny i Bibliotekę Analiz we współpracy z BN. Konferencja adresowana była do autorów podręczników, grafików, wydawców, nauczycieli, uczniów i studentów, a jej głównym elementem była dyskusja na temat zależności między designem materiałów dydaktycznych a ich efektywnością w procesie nauczania.

18

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski uczestniczył w posiedzeniu Zarządu Biblioteki Europejskiej (The European Library – TEL), w Bibliotece Królewskiej w Kopenhadze.

20-22

BN wzięła udział w XVII Targach Wydawców Katolickich.

23

W ramach obchodów Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich w Erywaniu w Armenii odbyła się inauguracja Światowej Stolicy Książki 2012. W uroczystościach wzięła udział Ewa Potrzebicka, zastępca dyrektora BN do spraw ochrony i udostępniania zbiorów.

24

Minister kultury i dziedzictwa narodowego Bogdan Zdrojewski powołał skład Rady do spraw Narodowego Zasobu Bibliotecznego na lata 2012–2015, której przewodniczy dyrektor BN dr Tomasz Makowski.

29

Do zbiorów BN trafiła kolekcja korespondencji Czesława Miłosza z prof. Bolesławem Bochwicem, wieloletnim kierownikiem Katedry Chemii Organicznej Politechniki Łódzkiej.

MAJ**1**

BN dołączyła do prestiżowego grona współtwórców międzynarodowego portalu dla mediewistów *Ménestrel* (*Médiévistes sur le net: sources, travaux et références en ligne*).

3-6

W ramach obchodów Narodowego Święta Konstytucji 3 Maja, BN współorganizowała w warszawskiej Kordegardzie wystawę *Duma Rzeczypospolitej*, prezentującą m.in. oryginał Konstytucji 3 Maja oraz jej tłumaczenie. Otwarcia wystawy dokonał Prezydent RP Bronisław Komorowski.

3-4

W obchodach Stulecia Biblioteki Eustachego i Emilii Wróblewskich w Wilnie (obecnie Biblioteka Litewskiej Akademii Nauk im. Wróblewskich) wziął udział dyrektor BN dr Tomasz Makowski.

8

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wręczył akty nominacyjne nowym członkom jury Nagrody Literackiej im. Andrzeja Kijowskiego, nad którą opiekę BN sprawuje od 2010 r. W związku ze śmiercią w 2011 r. dotychczasowej przewodniczącej jury Kazimiery Kijowskiej, jury dokonało wyboru nowego przewodniczącego – został nim prof. Włodzimierz Bolecki. Członkami jury, które przyjęło regulamin prac, zostali: Wanda Zwinogrodzka, dr Antoni Libera, dr Dariusz Gawin.

9

Podczas wizyty w Polsce król Norwegii Harald V otrzymał w darze od Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego, reprodukcje wizerunków słynnej norweskiej artystki Dagny Juel-Przybyszewskiej, pochodzące ze zbiorów BN, wykonane wraz z oprawą przez BN na zamówienie Kancelarii Prezydenta RP.

9-11

W BN odbyły się XIV Ogólnopolskie Warsztaty Języka Haseł Przedmiotowych Biblioteki Narodowej (JHP BN) i Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej (UKD), zorganizowane przez Instytut Bibliograficzny, Zakład Opracowania Rzeczowego oraz Zakład Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej.

10

W BN odbyło się posiedzenie Krajowej Rady Bibliotecznej, poświęcone przygotowanemu przez Bibliotekę Narodową projektowi zmian w statystycznych badaniach bibliotek i czytelnictwa w ramach prowadzonej przez MKiDN reformy badań statystycznych kultury.

14

Z okazji nowego wydania *Mojego wieku* Aleksandra Wata w opracowaniu naukowym prof. Rafała Habielskiego, w warszawskim Klubie im. red. Aliny Perth-Grabowskiej (Radio Café), odbyła się dyskusja panelowa poświęcona twórczości Aleksandra Wata, w której wziął udział dyrektor BN dr Tomasz Makowski.

16

BN włączyła się w akcję „Czytelnie Uśmiechu”, prowadzoną przez Fundację Kredyt Banku, w ramach której szpitalom dziecięcym będą przekazywane dublety książek dla dzieci, tworzące tzw. kąciki czytelnicze w szpitalach.

19

W Kutnej Horze w Czechach odbyło się otwarcie międzynarodowej wystawy *Europa Jagellonica*, realizowanej w ramach czesko-polsko-niemieckiego projektu, mającego na celu ukazanie bogactwa kultury Europy Środkowej w czasach panowania polsko-litewskiej dynastii. Na wystawie, w której otwarciu uczestniczyła Ewa Potrzebnicka, zastępca dyrektora BN do spraw ochrony i udostępniania zbiorów, pokazano m.in. eksponaty pochodzące ze zbiorów BN.

17-18

Pod honorowym patronatem Dyrektora Biblioteki Narodowej, odbyła się w BN VI Krajowa Konferencja Nauczycieli Bibliotekarzy, poświęcona filmom i komiksom w bibliotekach szkolnych i w pracy z uczniami.

19

Podczas Nocy Muzeów, na dziedzińcu Pałacu Prezydenckiego odbył się multimedialny pokaz Muzeum Utraconego, na którym zaprezentowano najcenniejsze zabytki kultury polskiej, utracone w czasie II wojny światowej. Projekt realizowany był przez MKiDN oraz Stowarzyszenie Komunikacji Marketingowej SAR, we współpracy z BN.

23-24

W BN odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Bolesław Prus – artysta, myśliciel, świadek, krytyk i współtwórca swej epoki (z perspektywy stu lat po jego śmierci)”, zorganizowana, w ustanowionym przez Sejm Romu Bolesława Prusa, przez Instytut Badań Literackich PAN, Warszawską Wyższą Szkołę Humanistyczną im. B. Prusa oraz BN.

24

Do zbiorów BN trafiło pierwsze wydanie *Gramatyki* Stanisława Konarskiego z 1741 r., kompendium wiedzy o gramatyce i ortografii łacińskiej oraz polskiej, zawierające słownik ponad 2 tysięcy wyrazów łacińskich i wykład arytmetyki.

29

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w debacie „Kultura jako narzędzie budowania kapitału społecznego w społecznościach lokalnych”, inauguracyjnej III Ogólnopolski Kongres Regionów w Świdnicy, zorganizowany przez wydawnictwo Ringier Axel Springer Polska i miasto Świdnica, pod patronatem Prezydenta RP.

31

Odbył się ostatni seans kina „Iluzjon” Filмотeki Narodowej w gmachu BN. Po ponad trzech latach „Iluzjon” powrócił do swej wyremontowanej siedziby przy ul. Narbutta w Warszawie.

CZERWIEC**5**

Zbiory BN wzbogaciło XVII-wieczne wydanie komedii Moliера, pochodzące z osobistej biblioteki biskupa Józefa Andrzeja Załuskiego, współtwórcy idei i instytucji pierwszej polskiej biblioteki narodowej.

12

Ukazała się wersja książkowa i elektroniczna „Sprawozdania Biblioteki Narodowej za rok 2011” w opracowaniu Jana Józefa Kasprzyka. Wydawnictwu towarzyszyła po raz pierwszy płyta CD, zawierająca multimedialną prezentację Archiwum Krzysztofa Komedy, pozyskanego przez BN w 2011 r.

13

W BN odbyło się inauguracyjne posiedzenie nowej kadencji Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego z udziałem Piotra Żuchowskiego, sekretarza stanu w MKiDN. Głównym przedmiotem obrad był projekt nowego rozporządzenia MKiDN o Narodowym Zasobie Bibliotecznym.

13

Z okazji Mistrzostw Europy Euro 2012 Miasto Stołeczne Warszawa we współpracy z BN zorganizowało na skwerze ks. Jana Twardowskiego wakacyjną wystawę plenerową *Futbol dawnej*

Warszawy, na której zaprezentowano znajdujące się w zbiorach BN przedwojenne afisze zapowiadające mecze stołecznych klubów piłkarskich.

23

W Ogrodzie Krasińskich przy Pałacu Rzeczypospolitej odbyły się zorganizowane przez BN Imieniny Jana Kochanowskiego *Na Świętego Jana czytamy do rana. Święto literatury w ogrodzie Krasińskich*, które zgromadziły kilkutysięczną widownię. W programie imprezy przewidziano całodzienny kiermasz książek, spotkania z polskimi pisarzami, zwiedzanie Pałacu, warsztaty edukacyjne dla dzieci i młodzieży, „Mecz Literacki”, podczas którego najwybitniejsi polscy aktorzy prezentowali utwory Jana Kochanowskiego. Imprezę zakończył koncert Tomasza Stańki i dancing przy świetle lampionów.

25

W BN odbyło się posiedzenie Krajowej Rady Bibliotecznej, poświęcone zaopiniowaniu projektów rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w zakładach karnych, poprawczych, schroniskach dla nieletnich, a także projektu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie organizacji obsługi bibliotecznej w jednostkach organizacyjnych podległych MSW. Krajowa Rada Biblioteczna debatowała także nad sposobami współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi

LIPIEC**1**

Minister kultury i dziedzictwa narodowego Bogdan Zdrojewski przekazał BN „Rekomendacje Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie współpracy z Fundacją Europeana po 1 lipca 2012 r.”

10

W ramach projektu „Prospects of development of libraries in XXI century” BN gościła grupę 13 dyrektorów i przedstawicieli moskiewskich bibliotek. Organizatorem wizyty była Rosyjska Biblioteka Państwowa w Moskwie.

13

BN otrzymała od Narodowego Centrum Nauki specjalny grant w ramach konkursu OPUS na trzyletnie prace badawcze pn. „Recepcja antycznej ikonografii monetarnej w XVI-wiecznych książkach emblematycznych i traktatach symbolicznych”. Projekt realizowany będzie w Zakładzie Starych Druków.

16

Na aukcji antykwarycznej Rara Avis BN zakupiła: rękopis Krzysztofa Kamila Baczyńskiego z 1939 r., zawierający odpis wiersza *La Flûte vert* Louis Codeta i jego autorski przekład, a także unikatowy kalendarz na rok 1536, wydany przez oficynę słynnego krakowskiego drukarza Hieronima Wietora.

SIERPIEŃ**9**

Z okazji kongresu Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich (IFLA) Helsinki 2012, w BN odbyła się konferencja „Bibliography in the Digital Age” (Bibliografia w epoce cyfrowej) zorganizowana wspólnie przez Sekcję Bibliografii i Sekcję Katalogowania Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich oraz Bibliotekę Narodową.

11–17

W Helsinkach odbył się kongres Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich (IFLA). Z ramienia BN w kongresie wzięli udział: dyrektor BN dr Tomasz Makowski, zastępca dyrektora BN ds. naukowych dr Monika Mitera, zastępca dyrektora BN ds. cyfrowych Katarzyna Ślaska, zastępca dyrektora BN ds. rozwoju Mikołaj Baliszewski oraz kierownik Instytutu Bibliograficznego BN dr Jarosław Pacek i troje pracowników Instytutu: Grażyna Jaroszewicz, Magdalena Krynicka, Bartłomiej Włodarczyk. Podczas helsińskiego kongresu dyrektor BN wziął udział m.in. w obradach Komitetu Stałego (*Standing Committee*) Sekcji Bibliotek Narodowych IFLA oraz uczestniczył w dorocznym spotkaniu Konferencji Dyrektorów Bibliotek Narodowych (CDNL).

31

W gmachu głównym BN rozpoczęły się wielkie prace remontowe realizowane w ramach grantu otrzymanego przez BN z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, przeznaczony na kompleksową termomodernizację budynków.

WRZESIEŃ**3**

BN uruchomiła prowadzony w formie bloga serwis informacyjny „Winien, czy ma”, obsługiwany przez pracowników Oddziału Finansowo-Księgowego BN, poświęcony prowadzeniu finansów i księgowości w instytucjach kultury.

5–7

W obchodach 90. rocznicy Białoruskiej Biblioteki Narodowej w Mińsku wzięła udział Ewa Potrzebicka, zastępca dyrektora BN do spraw ochrony i udostępniania zbiorów.

7

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski uczestniczył w corocznej Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych, która odbyła się w siedzibie Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Josepha Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku.

8

BN współuczestniczyła w „Narodowym czytaniu *Pana Tadeusza*”, przedsięwzięciu zainaugurowanym przez Prezydenta RP w Parku Saskim w Warszawie. Odbyło się ono z 60 miejscowościach na terenie całego kraju, z okazji 200. rocznicy wydarzeń opisywanych przez Adama Mickiewicza.

12

W BN odbyły się warsztaty naukowe dla uczestników międzynarodowego projektu „Sibirica – Historia Polaków na Syberii w badaniach naukowców Polski i Rosji”, realizowanego przez Kasę im. Józefa Mianowskiego – Fundację Popierania Nauk, przy wsparciu BN.

13–14

W odbywającej się w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu XXXIV Sesji Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie (MAB) uczestniczył dr Tomasz Makowski oraz zastępca dyrektora do spraw ochrony i udostępniania zbiorów Ewa Potrzebicka.

15

BN była partnerem V edycji Festiwalu Wokulskiego, corocznej imprezy kulturalnej, odwołującej się do klimatu Warszawy uwiecznionej przez autora *Lalki*, która odbywa się na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie.

17

W BN odbyło się posiedzenie Krajowej Rady Bibliotecznej poświęcone badaniom statystycznym bibliotek.

17

„Rocznik Biblioteki Narodowej” na ogłoszonej przez MNiSW liście periodyków naukowych znalazł się w części B wykazu, która obejmuje czasopisma bez wskaźnika *Impact Factor*. Za publikację w „Roczniku BN” Ministerstwo przewidziało 6 punktów.

18

W ramach programu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego INDEX PLUS, BN otrzymała grant na przekształcenie anglojęzycznego periodyku „Polish Libraries Today” w regularnie ukazujący się rocznik wraz z wydaniem internetowym pt. „Polish Libraries”.

21

W ramach ćwiczeń wojskowych ANAKONDA-12, z udziałem wiceministra obrony narodowej dr. hab. Roberta Kupieckiego, odbyło się w BN spotkanie poświęcone tematyce zabezpieczaniu dóbr kultury na wypadek wojny. Uczestniczącym w spotkaniu przedstawicielom kadry dowódczej Wojska Polskiego zaprezentowano zasady ochrony zbiorów BN.

21

W Teatrze Polskim w Warszawie odbyła się konferencja prasowa inaugurująca Fundację Zbigniewa Herberta, której partnerem jest BN. Na spotkaniu z dziennikarzami przedstawiono m.in. ideę Nagrody im. Zbigniewa Herberta.

22

BN była jednym z partnerów spektaklu muzycznego w kościele Świętej Trójcy na Świętym Krzyżu, przygotowanego przez Józefa Skrzeka do słów *Kazań świętokrzyskich* – najstarszego zabytku prozy polskiej znajdującego się w zbiorach BN.

24

BN była współorganizatorem konferencji „Mądre wychowanie. Jak mówić, żeby dzieci słuchały?”, przygotowanej z okazji 20-lecia wydawnictwa Media Rodzina, pod honorowym patronatem Ministra Edukacji Narodowej, Rzecznika Praw Dziecka oraz Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

28

Pod patronatem Biblioteki Narodowej zainaugurowany został projekt „Czytam sobie”, w ramach którego dla dzieci uczących się czytać wydana zostanie seria książek, przygotowanych przez najlepszych autorów i ilustratorów.

PAŹDZIERNIK**1**

Do zbiorów BN trafiło ponad 80 listów Jarosława Iwaszkiewicza, a także testament pisarza – dokumenty pochodzące z archiwum jego córki Marii Iwaszkiewicz-Wojdowskiej.

5

W Pałacu Rzeczypospolitej odbyło się spotkanie z wdową po Leopoldzie Tyrmandzie Mary Ellen oraz prezentacja książki Agaty Tuszyńskiej *Tyrmandowie. Romans amerykański*.

8

W BN miała miejsce konferencja „Gdzie jest czytelnik?”, poświęcona prasie i książce w czasach gospodarki cyfrowej. Podczas spotkania odbyła się promocja książki prezesa „Biblioteki Analiz” Łukasza Gołębiewskiego poświęconej temu zagadnieniu.

11

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w debacie inaugurującej dwudniowy III Ogólnopolski Kongres Bibliotek Publicznych, zorganizowany w Warszawie przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, kierującą Programem Rozwoju Bibliotek.

15

Zarząd Województwa Mazowieckiego powołał dyrektora BN dr. Tomasza Makowskiego do Rady Muzealnej przy Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie.

18

W BN odbyło się posiedzenie Rady do spraw Narodowego Zasobu Bibliotecznego, na którym omawiano nowe rozporządzenie MKiDN w sprawie narodowego zasobu bibliotecznego oraz wyłoniono trzyosobowy zespół do spraw opracowania procedur wynikających z realizacji rozporządzenia.

19

BN wzbogaciła swe zbiory o przekazaną przez prozaika i publicystę Marka Nowakowskiego część jego archiwum literackiego.

20

Na aukcji Antykwariatu Rara Avis w Krakowie, BN zakupiła nieznaną badaczom list Adama Mickiewicza z 26 kwietnia 1841 r., skierowany do Jeana Antoine'a Letronne'a, rektora College de France.

22-23

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski oraz dyrektor BN Serbii Dejan Ristic podpisali w Belgradzie porozumienie o współpracy obu instytucji. Podczas wizyty dyrektor BN oraz zastępca dyrektora do spraw ochrony i udostępniania zbiorów Ewa Potrzebicka, odwiedzili także 57. Międzynarodowe Targi Książki.

24

W Pałacu Rzeczypospolitej, z udziałem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, odbyła się uroczystość przekazania do zbiorów BN przez córkę poetki Agatę Passent Archiwum Agnieszki Osieckiej.

29

W Pałacu Rzeczypospolitej, z udziałem Pary Prezydenckiej Bronisława i Anny Komorowskich, Katarzyny Herbert oraz ośmiorga wybitnych polskich poetów, odbył się wieczór poezji Zbigniewa Herberta, z okazji przypadających w tym dniu 88 urodzin autora *Pana Cogito*, organizowany przez Fundację im. Zbigniewa Herberta, Bibliotekę Narodową, Narodowe Centrum Kultury i Instytut Adama Mickiewicza.

LISTOPAD**7**

W ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, BN otrzymała grant wysokości 800 tys. zł na realizację projektu „*Źródła do historii fotografii polskiej XIX wieku. Zebranie, opracowanie i edycja rozproszonego materiału źródłowego*”.

9

W Pałacu Rzeczypospolitej odbyło się posiedzenie Krajowej Rady Bibliotecznej, w którym wziął także udział dyrektor Instytutu Książki Grzegorz Gauden. Podczas obrad przyjęto procedurę rozpatrywania wniosków o łączeniu bibliotek z innymi instytucjami kultury.

14

Z okazji 20. rocznicy wpisu Zamościa na listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO dyrektor BN dr Tomasz Makowski został uhonorowany przez Prezydenta Zamościa Marcina Zamoyńskiego medalem okolicznościowym.

14-16

Z okazji ogłoszonego przez Sejm Roku Kraszewskiego w Warszawie, Białymstoku i Romanowie odbyła się współorganizowana przez BN Jubileuszowa Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Józef Ignacy Kraszewski 1812–2012. Pisarz – Myśliciel – Autorytet”.

18

W Warszawie zmarł Jerzy Swianiewicz, wieloletni pracownik Zakładu Technologii Informatycznych BN, współtwórca systemu bibliotecznego MAK.

19

W Pałacu Rzeczypospolitej odbył się wernisaż wystawy *Świat Ptolemeusza. Włoska kartografia renesansowa w zbiorach Biblioteki Narodowej*, na której do 22 grudnia prezentowano najcenniejsze skarby sztuki kartograficznej, w tym подарowany przez papieża Grzegorza XIII kancle rzowi Janowi Zamoyskiemu rękopis *Geografii* Klaudiusza Ptolemeusza z 1467 r. Rękopis, pochodzący z Biblioteki Ordynacji Zamojskiej obecnie jest przechowywany, jako depozyt, w BN. W uroczystości uczestniczył Szef Kancelarii Prezydenta RP Jacek Michałowski, a także rodzina ostatniego Ordynata Jana Zamoyskiego, którego 100. rocznicę urodzin i 10. rocznicę śmierci obchodzono w 2012 r.

20

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski uczestniczył w uroczystości odsłonięcia przez prezydentów Polski, Niemiec i Włoch tablicy poświęconej Gustawowi Herlingowi-Grudzińskiemu, umieszczonej na domu, w którym pisarz mieszkał w Neapolu.

27

W Pałacu Rzeczypospolitej odbyła się uroczystość przekazania do zbiorów BN bezcennego archiwum rodzinnego Czesława Miłosza, w którym znalazły się m.in.: 103 nieznaną badaczom notatniki ze szkicami wierszy i tekstów eseistycznych, medal Nagrody Nobla, obszerny zbiór korespondencji, fotografii, nagrań, dokumentów osobistych i liczący ok. 10 tys. pozycji księgozbiór poety – z dedykacjami autorów oraz odręcznymi notatkami i podkreśleniami Noblisty. W uroczystości uczestniczył minister kultury i dziedzictwa narodowego Bogdan Zdrojewski oraz, przekazujący Archiwum, syn poety Antoni Miłosz.

GRUDZIEŃ**6**

Minister kultury i dziedzictwa narodowego Bogdan Zdrojewski na konferencji prasowej z udziałem dyrektora BN dr Tomasza Makowskiego i dyrektora Instytutu Książki Grzegorza Gaudena, ogłosił powołanie Otwartej Licencji Edukacyjnej – instytucji prawnej ułatwiającej wprowadzanie do domeny publicznej dzieł i publikacji. W Cyfrowej Bibliotece Narodowej POLONA udostępniono kolekcję poświęconą życiu i twórczości Janusza Korczaka.

10

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w konferencji inaugurującej debatę o otwartych zasobach zorganizowaną przez ministra administracji i cyfryzacji Michała Boniego.

11

W Pałacu Rzeczypospolitej odbyła się uroczystość wręczenia Nagrody im. Kazimierza Moczarskiego za najlepszą książkę historyczną roku. Laureatem wyłonionym przez jury pod przewodnictwem prof. Henryka Samsonowicza, został Timothy Snyder za pracę *Skrwawione ziemie. Europa między Hitlerem a Stalinem*. W uroczystości uczestniczył m.in. Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz.

11

Obradujące w BN jury Nagrody im. Andrzeja Kijowskiego przyznało Nagrodę za rok 2012 Agnieszce Kołakowskiej za jej książkę *Wojny kultur i inne wojny*.

17

Pod patronatem Prezydenta RP oraz m.in. Biblioteki Narodowej, w warszawskim Teatrze Polskim odbyła się uroczysta gala z okazji 30-lecia „Zeszytów Literackich”.

18

BN pozyskała do swych zbiorów nienotowany dotąd w bibliotekach polskich egzemplarz paryskiej edycji tekstu Ustawy Rządowej z 1791 roku (czyli Konstytucji 3 Maja) w tłumaczeniu na język francuski.

MEDIA

HIRCANIA

ASSIRIA

PARTHIA

SVSIANA

PERSIDIS

CARMANIA DESERTA

GROMADZENIE ZBIORÓW

Gromadzenie i wieczyste archiwizowanie dorobku piśmienniczego Rzeczypospolitej Polskiej jest nadrzędnym zadaniem Biblioteki Narodowej. Gromadzenie obejmuje publikacje krajowe: książki i czasopisma, dokumenty życia społecznego, dokumenty ikonograficzne, kartograficzne, muzyczne, dźwiękowe, audiowizualne i elektroniczne, a także rękopisy. Włączane do zbiorów i archiwizowane są również publikacje polskie lub dotyczące Polski, publikowane poza jej granicami, piśmiennictwo innych narodów powstające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przechowywane niegdyś w historycznych polskich księgozbiorach, a także najważniejsze współczesne publikacje zagraniczne z zakresu humanistyki.

Według danych z 31 grudnia 2012 r. zbiory Biblioteki Narodowej, w tym zbiory główne (tj. wydawnictwa zwarte od 1801 r., wydawnictwa ciągłe od 1801 r., dokumenty życia społecznego, dokumenty elektroniczne) oraz zbiory specjalne (rękopisy, stare druki, druki muzyczne, dokumenty dźwiękowe i audiowizualne, zbiory ikonograficzne, kartograficzne i mikroformy) liczyły 8 144 908 wol./j (w 2011 r. – 7 977 398 wol./j.), a wraz z dubletami, których było 1 310 703 wol./j. łącznie 9 455 611 wol./j.

Zbiory Biblioteki Narodowej liczyły na koniec roku 2012 wraz z dubletami 9 455 611 wol./j.

Zbiory zgromadzone w 2012 r., objęte rejestracją wstępną, pochodziły z:

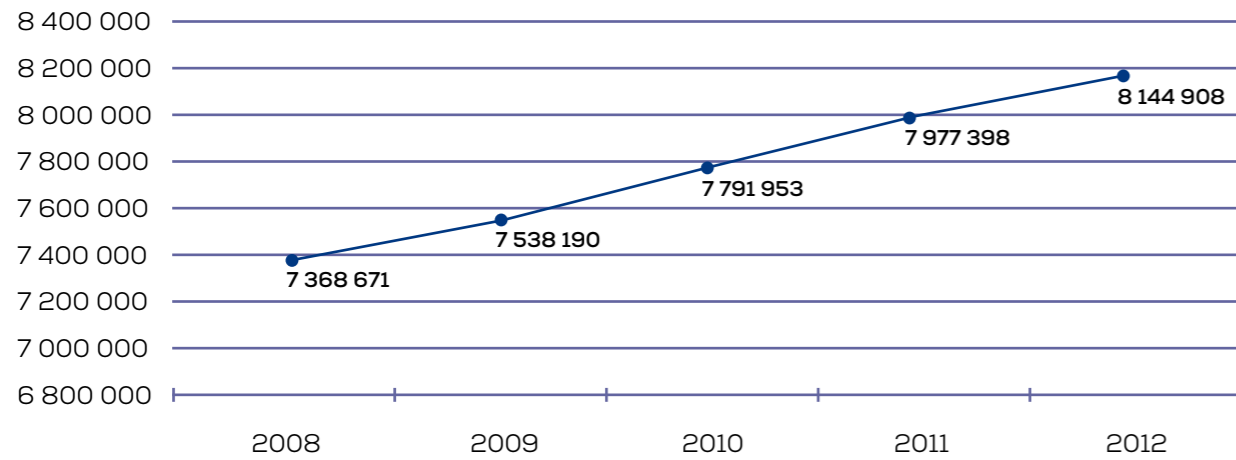
- + wpływu egzemplarza obowiązkowego – 156 864 wol./j. (w 2011 r. – 171 814)
- + zakupów – 13 155 wol./j. (w 2011 r. – 2232 wol./j.)
- + wymiany krajowej i zagranicznej – 7942 wol./j. (w 2011 r. – 4737 wol./j.)
- + darów – 8203 wol./j. (w 2011 r. – 8354 wol./j.)

łącznie 186 164 wol./j. (w 2011 r. – 187 137)

TEMPO GROMADZENIA ZBIORÓW W BIBLIOTECE NARODOWEJ W LATACH 2008–2012 W WOL./J. (BEZ DUBLETÓW)

WPŁYW MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH OBJĘTYCH REJESTRACJĄ WSTĘPNĄ W 2012 R.

Rodzaj wydawnictw	Jedn.	Źródło nabycia				Razem
		Egzemplarz obowiązkowy	Zakup	Wymiana	Dary	
Wydawnictwa zwarte	wol.	60 542	10 791	3 541	3 270	78 144
Wydawnictwa ciągłe*	tyt./j.	7 756	163	849	383	9 151
Dokumenty Życia Społecznego	j.	51 782	6	3 506	0	55 294
Zbiory Specjalne	j.	3 642	685	22	1 527	5 876
Dokumenty dźwiękowe i audiowizualne**	j.	10 282	1 500	14	2 983	14 779
Dokumenty elektroniczne***	j.	22 860	10	10	40	22 920
Razem	wol./j.	156 864	13 155	7 942	8 203	186 164

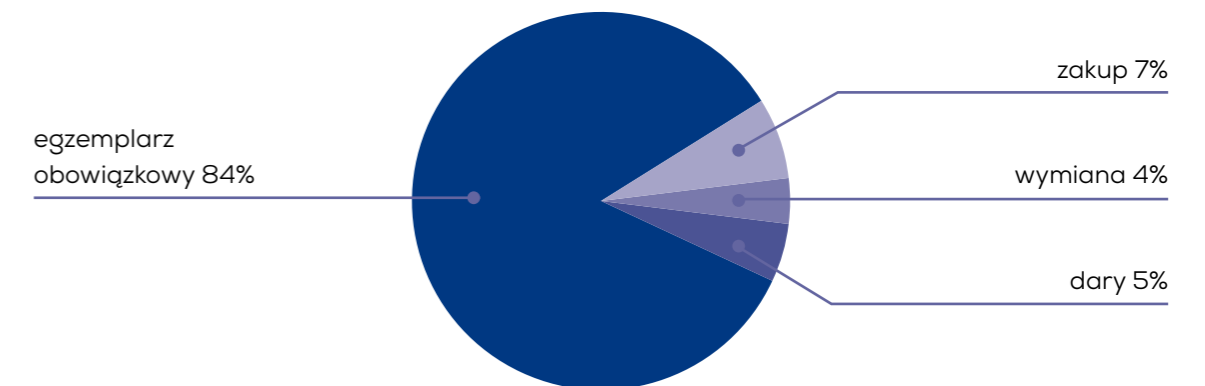

* Wpływ egzemplarza obowiązkowego wydawnictw ciągłych w 15 163 rocznikach, w 186 606 jednostkach.

** W tej liczbie znajdują się dokumenty dźwiękowe i audiowizualne wpływające bezpośrednio do Zakładu Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych.

*** W tej liczbie znajdują się dokumenty elektroniczne wpływające bezpośrednio do Zakładu Dokumentów Elektronicznych oraz innych komórek BN.

WPŁYW MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH WEDŁUG SPOSOBU NABYCIA W 2012 R.

Magazyny główne BN zajmują powierzchnię ok. 13 000 m². Zbiory rozmieszczone są na 10 kondygnacjach w 11-kondygnacyjnym budynku magazynowym. Przy stale rosnącej liczbie nowo wpływających zbiorów powierzchnia magazynowa kurczy się w niepokojąco szybkim tempie. Aby zapewnić im miejsce, pracownicy Oddziału Magazynów Bibliotecznych regularnie przemieszczają zbiory, wykorzystując każdą wolną powierzchnię.

SZCZEGÓŁOWY STAN ILOŚCIOWY ZBIORÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ

(stan na dzień 31 grudnia 2012 r.) *

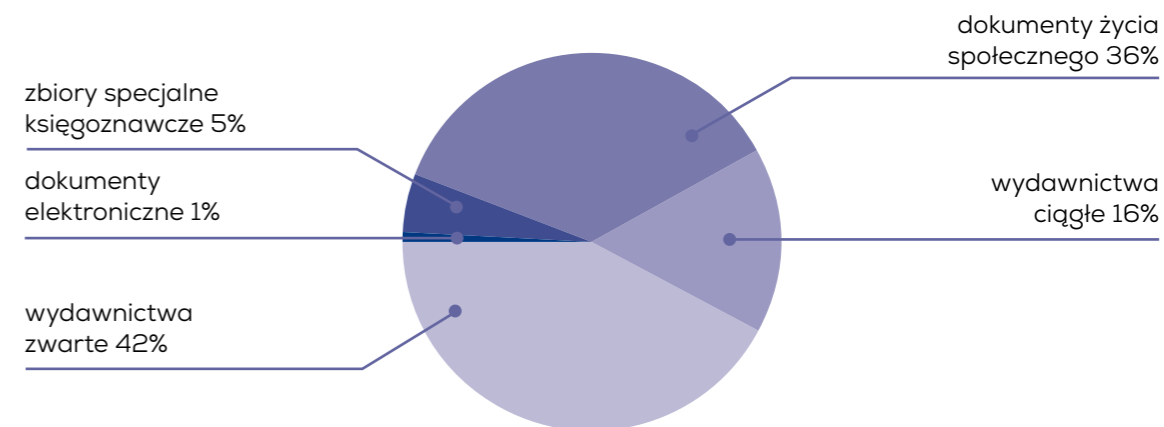
Lp	Rodzaje dokumentów	Jednostka	Zbiory	Dublety
1.	ZBIORY GŁÓWNE (1.1 – 1.5)	wol./j.	6 634 428	1 282 870
1.1	Wydawnictwa zwarte od 1801 r., w tym:	wol.	2 822 874	461 131
1.1.1	objęte katalogiem alfabetycznym głównym	wol.	2 744 011	
1.1.2	ze zbiorów Biblioteki Ordynacji Krasińskich	wol.	51 458	
1.1.3	druki nowsze wilanowskie	wol.	21 112	
1.1.4	księgozbiór szkoleniowy Zakładu Dokumentacji Księgoznawczej	wol.	6 293	
1.2	Wydawnictwa ciągłe od 1801 r., w tym:	wol.	1 036 404	800 529
1.2.1	objęte katalogiem alfabetycznym czasopism	wol.	928 332	
1.2.2	Bibliologiczne	wol.	108 072	
1.3	Dokumenty życia społecznego	j.	2 405 206	21 210
1.4	Zbiory specjalne księgoznawcze	j.	310 366	
1.5	Dokumenty elektroniczne	j.	59 578	
2.	ZBIORY SPECJALNE (2.1 – 2.8)	wol./j.	1 510 480	27 833
2.1	Rękopisy	j.	29 764	
2.2	Stare druki	wol.	162 223	
2.3	Druki muzyczne	j.	125 967	
2.4	Dokumenty dźwiękowe i audiowizualne	j.	189 462	3 757
2.5	Ikonografia	j.	494 120	22 248
2.6	Kartografia	j.	130 703	
2.7	Mikroformy	j.	274 794	1 828
2.8	Zbiór negatywów ikonograficznych	j.	103 447	
RAZEM		wol./j.	8 144 908	1 310 703
ZBIORY I DUBLETY RAZEM		wol./j.	9 455 611	

* Stan zbiorów BN nie obejmuje zbiorów Biblioteki Donacji Pisarzy Polskich.

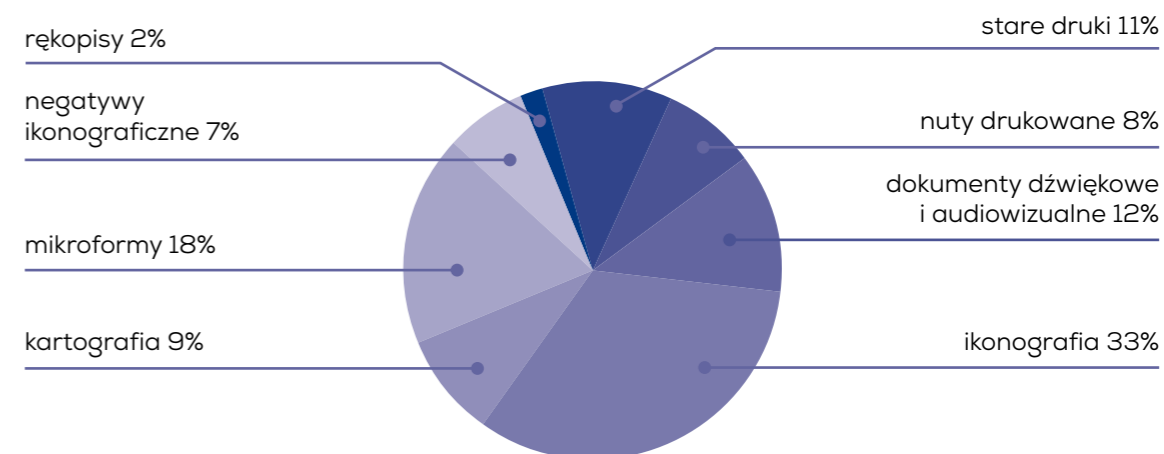
STAN PROCENTOWY ZBIORÓW GŁÓWNYCH BIBLIOTEKI NARODOWEJ W 2012 R.

(W WOL./J. BEZ DUBLETÓW)

STAN PROCENTOWY ZBIORÓW SPECJALNYCH BIBLIOTEKI NARODOWEJ W 2012 R.

(W WOL./J. BEZ DUBLETÓW)

EGZEMPLARZ OBOWIĄZKOWY

W 1780 r. prekursora Biblioteki Narodowej – Biblioteka Rzeczypospolitej, zwana Biblioteką Załuskich, otrzymała prawo do otrzymywania bezpłatnych egzemplarzy wszystkich książek publikowanych na terytorium polskim. Po odzyskaniu niepodległości BN otrzymała przywilej bezpłatnego otrzymywania publikacji przeznaczonych do rozpowszechniania, wydawanych na ówczesnym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Na mocy Ustawy o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych z 7 listopada 1996 r. oraz Rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z 6 marca 1997 r. w sprawie wykazu bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarzy obowiązkowych poszczególnych rodzajów publikacji oraz zasad i trybu ich przekazywania, a także zmieniającego je Rozporządzenia z 24 maja 1999 r., Bibliotece Narodowej przekazywane są po dwa egzemplarze wszystkich publikacji wydawanych w Polsce: książek, czasopism, gazet, druków muzycznych, atlasów, map, globusów oraz druków ulotnych dokumentujących życie społeczne, jak również dokumentów dźwiękowych, audiowizualnych i elektronicznych. Stanowi to uregulowaną prawnie podstawę tworzenia przez Narodową Książnicę kompletnego archiwum piśmiennictwa polskiego, co służy, podobnie jak w innych krajach, zachowaniu dziedzictwa kulturowego, opracowywaniu bibliografii narodowej i sporządzaniu statystyki wydawniczej.

W 2012 r. zarejestrowano 156 864 wol./j. (w 2011 r. – 171 814 wol./j.), przekazanych Bibliotece Narodowej przez wydawców w ramach egzemplarza obowiązkowego o łącznej wartości szacowanej na 6 173 329,78 zł (w 2011 r. – 6 210 444 zł). W 2012 r. w stosunku do całości wpływu materiałów bibliotecznych egzemplarz obowiązkowy stanowił 84,26% (w 2011 r. – 91,00%, 2010 r. – 90,34%, w 2009 r. – 86,83%).

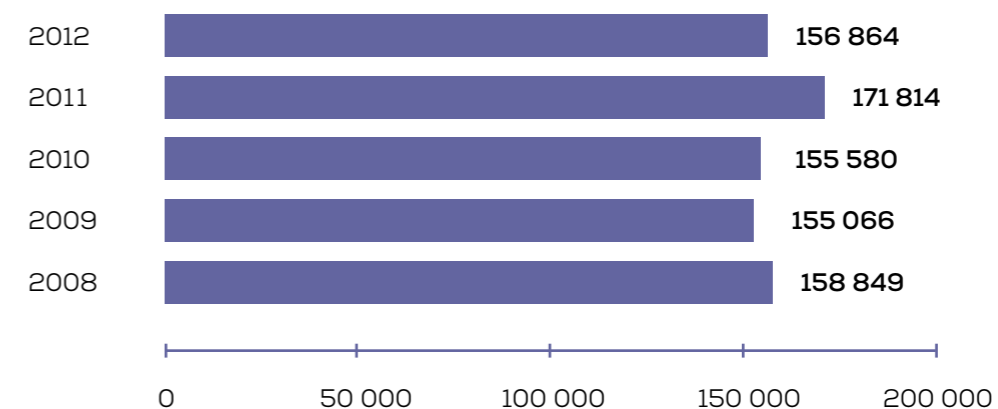
Od stycznia 2012 r. rejestracją wstępną egzemplarza obowiązkowego różnego typu publikacji zajmują się poszczególne Zakłady: wydawnictw zwartych – Zakład Książki, wydawnictw ciągłych – Zakład Czasopism, dokumentów życia społecznego – Zakład Dokumentów Życia Społecznego, dokumentów dźwiękowych i audiowizualnych – Zakład Dokumentów Dźwiękowych i Audiowizualnych, dokumentów elektronicznych – Zakład Dokumentów Elektronicznych, zbiorów specjalnych – w zależności od typu publikacji: Zakład Zbiorów Ikonograficznych, Zakład Zbiorów Kartograficznych itd. Istotą zmiany było zminimalizowanie wewnętrznych procedur związanych z wpływem egzemplarza obowiązkowego.

Reforma ta znacznie przyspieszyła proces katalogowania zbiorów (zwłaszcza książek) wpływających jako egzemplarz obowiązkowy do BN. Każdy egzemplarz obowiązkowy, po rejestracji w Kancelarii BN, następnego dnia rano dostarczany jest do odpowiedniego zakładu i od razu przydzielany katalogerom. Czas katalogowania nie przekracza obecnie 24 godzin – pełne opisy formalne, rzeczowe i rekordy egzemplarza, wprowadzane przez

tę samą osobę, w dniu następnym widoczne są w katalogu BN. Po sporządzeniu opisu każda książka otrzymuje wszystkie znaki własnościowe i zostaje zabezpieczona przed wyniesieniem poza BN.

WPŁYW EGZEMPLARZA OBOWIĄZKOWEGO W LATACH 2008–2012 (W J./WOL./TYT.)

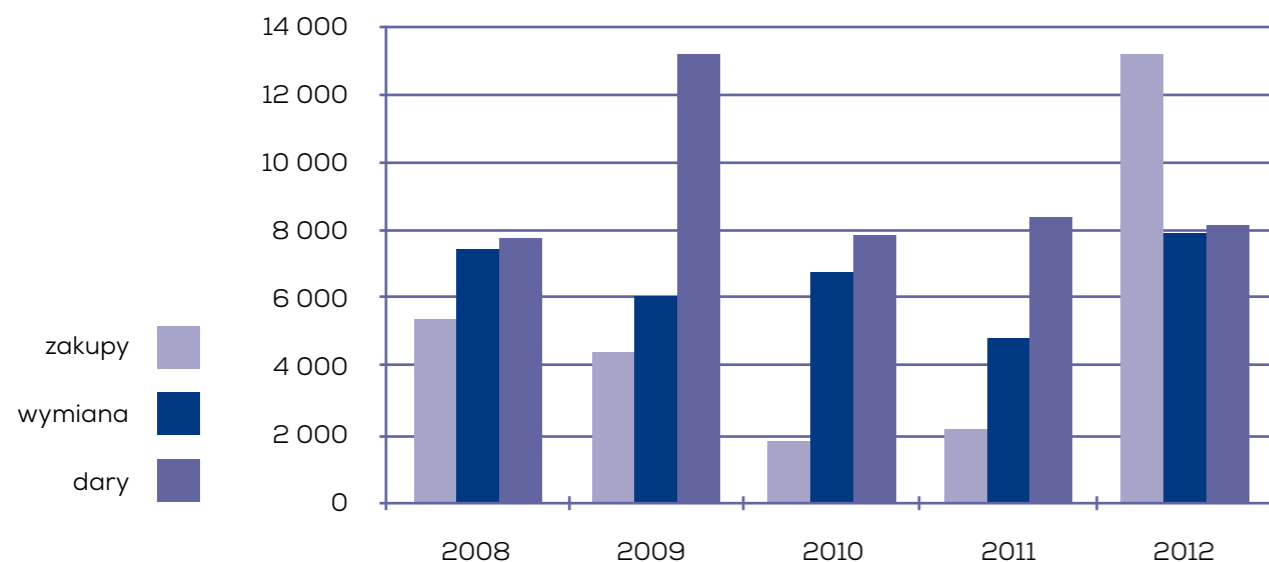
WPŁYW EGZEMPLARZA OBOWIĄZKOWEGO WEDŁUG TYPÓW DOKUMENTÓW W LATACH 2008–2012 (W J./WOL./TYT.)

Rok	Druki zwarte	Druki ciągłe	Dokumenty życia społecznego	Dokumenty elektroniczne	Dokumenty dźwiękowe i audiowizualne	Zbiory specjalne
2008	57 660	10 976	62 330	5 428	18 095	4 360
2009	57 053	10 150	61 807	6 815	15 476	3 765
2010	58 504	10 596	52 433	14 394	15 077	4 576
2011	66 688	9 283	66 823	6 972	16 746	5 302
2012	60 542	7 756	51 782	22 860	10 282	3 642

ZAKUPY, WYMIANA I DARY

Mimo względnej stabilności wpływu egzemplarza obowiązkowego książek i czasopism ocenia się, że blisko 10–12% publikacji nie trafia do Biblioteki Narodowej. Pozostałą część Biblioteka musi uzupełniać poprzez zakupy bądź wymianę z innymi bibliotekami krajowymi i zagranicznymi.

WPLYW MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH WEDŁUG SPOSOBU NABYCIA (ZAKUPY, WYMIANA, DARY) W LATACH 2008–2012 (W WOL./J.)

Zakup zabytkowych dzieł narodowego piśmiennictwa pojawiających się na rynku antykwarycznym, a także wykup kolekcji prywatnych, uzupełnia zasób Narodowej Książnicy znacznie zdekompletowany w wyniku działań II wojny światowej. W styczniu 2012 r. Zarządzeniem Dyrektora BN powołano w strukturze BN Samodzielne Stanowisko Pracy do spraw Zakupu Materiałów Bibliotecznych, którego zadaniem jest gromadzenie informacji o ofertach zakupu materiałów bibliotecznych kierowanych do komórek merytorycznych, jak również przekazywanie komórkom informacji o katalogach i aukcjach antykwarycznych oraz przedstawianie do akceptacji Dyrekcji BN wytypowanych materiałów wraz z ich wyceną. W 2012 r. BN przystąpiła do 14 aukcji antykwarycznych, w ramach których pozyskano do zbiorów BN 349 wol./j. dokumentów (głównie starych druków, map, druków muzycznych, map i rękopisów) na łączną kwotę 470 736, 38 zł. Poza aukcjami BN pozyskiwała dokumenty poprzez wykup kolekcji prywatnych. Łącznie w 2012 r. zakupiono 13 155 wol./j. (w 2011 r. – 2232 wol./j.) za łączną kwotę 10 034 005, 64 zł (w 2011 r. – 3 442 933, 08 zł).

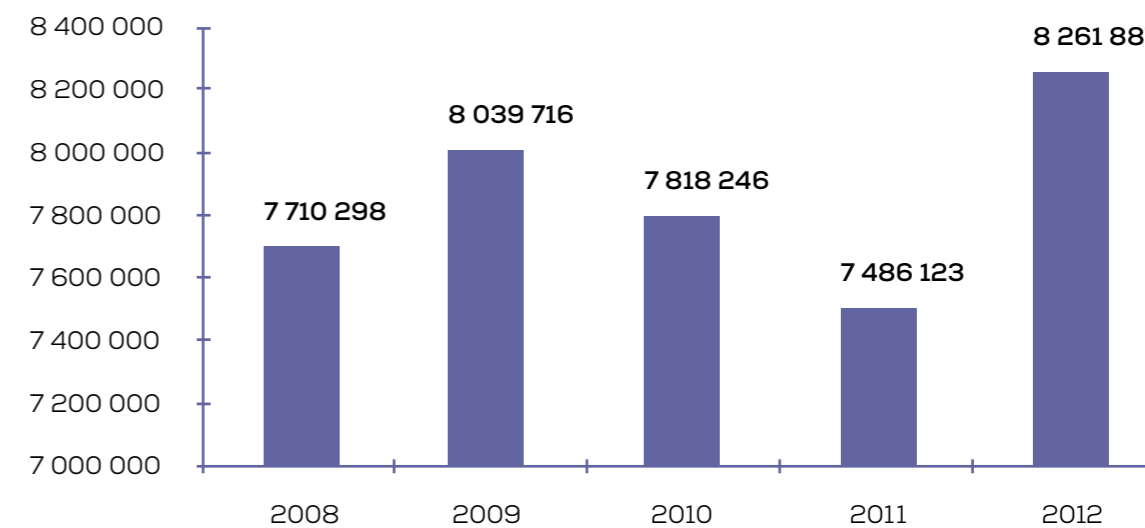
Wśród najcenniejszych kolekcji zakupionych w 2012 r. na aukcjach i od osób prywatnych do zbiorów BN należy wymienić: nieznany dotychczas list Adama Mickiewicza do Jeana Antoine'a Letronne'a z 1841 r., rękopis wiersza Krzysztofa Kamila Baczyńskiego z 1939 r., Archiwum Czesława Miłosza, Archiwum Agnieszki Osieckiej, Archiwum Jerzego Turowicza, listy Mirona Białoszewskiego, korespondencję Jarosława Iwaszkiewicza, spuściznę po Kazimierzu Wyce.

Dzięki wymianie z bibliotekami krajowymi i zagranicznymi uzupełniono zbiory o 7942 wol./j. (w 2011 r. – 4737 wol./j.) o wartości szacowanej na 500 627,94 zł (w 2011 r. – 437 459,00 zł).

Zbiory powiększyły się też dzięki hojności darczyńców. Dary osób prywatnych i instytucji wzbogaciły zbiory BN o łącznie 8203 wol./j. (w 2011 r. – 8354 wol./j.), szacowanych na kwotę 1 587 928, 73 zł (w 2011 r. – 838 220,00 zł), z czego największą grupę stanowiły wydawnictwa zwarte (3270 wol.) oraz dokumenty dźwiękowe (2983 wol./j.) oraz dokumenty ikonograficzne (834 j.).

Biblioteka Narodowa wycenia wartość szacunkową materiałów bibliotecznych wpływających jako egzemplarz obowiązkowy, dary oraz pozyskiwanych z wymiany. W 2012 r. ogólna ich wartość wyniosła – 8 261 886,50 zł (w 2011 r. – 7 486 123 zł), tym egzemplarz obowiązkowy druków zwartych, ciągłych, dokumentów dźwiękowych i audiowizualnych – 6 173 329,78 zł, dary – 1 587 928,78 zł, wymiana – 500 627,94 zł.

WARTOŚĆ SZACUNKOWA EGZEMPLARZA OBOWIĄZKOWEGO, DARÓW I WYMIANY W LATACH 2008–2012 (W ZŁOTYCH)

NAJCENNIJSZE NABYTEK POZYSKANE DO ZBIORÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ W 2012 R.

RĘKOPISY

Zakupy

- + Archiwum Czesława Miłosza, obejmujące zbiór rękopisów, 103 nieznanie badaczom notatki ze szkicami utworów poetyckich, korespondencję, zbiór fotografii, nagrań oraz liczący blisko 10 tysięcy woluminów księgozbiór z prywatnej biblioteki noblisty, m.in. z dedykacjami autorów oraz odręcznymi notatkami i podkreśleniami poety, a także medal Nagrody Nobla

Bogata korespondencja Czesława Miłosza

Paszport Czesława Miłosza z okresu międzywojennego

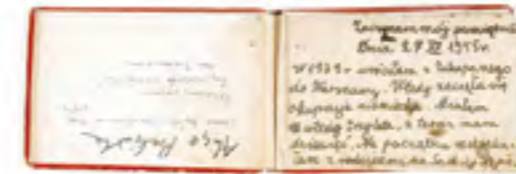
Notatnik poetycki Czesława Miłosza, ze znanym wpisem: „Tu nastąpiła nagroda Nobla i długa przerwa w zajęciach”

Pamiątki po Czesławie Miłoszu
pozyskane do zbiorów Biblioteki
Narodowej w 2012 r.

Medal Nagrody Nobla przyznanej
Czesławowi Miłoszowi w dziedzinie
literatury w 1980 r.

- + Archiwum Agnieszki Osieckiej, zawierające pełną spuściznę po poetce, w tym jej dzienniki i zapiski autobiograficzne, rękopisy i maszynopisy twórczości literackiej, bogatą korespondencję m.in. z Jerzym Giedroyciem

Dziecięcy pamiętnik
Agnieszki Osieckiej

Indeks
Agnieszki Osieckiej

- + Archiwum Jerzego Turowicza, w tym materiały związane z pracą w „Tygodniku Powszechnym” i „Znaku”, korespondencję z najwybitniejszymi humanistami XX wieku
- + Archiwum Kazimierza Wyki zawierające jego dzienniki, notatki oraz wojenną i powojenną korespondencję
- + Archiwum prof. Jadwigi Czachowskiej, nestorki polskiej bibliografii literackiej i biografistyki (m.in. Gabrieli Zapolskiej i Leopolda Staffa), współredaktorki Słownika współczesnych pisarzy polskich
- + Nieznany badaczom list Adama Mickiewicza do rektora Collège de France Jeana Antoine'a Letronne'a z 1841 r.
- + Rękopis Krzysztofa Kamila Baczyńskiego z autorskim tłumaczeniem wiersza Louisa Cooleta „La flute verte” z lipca 1939 r. wraz z akwarelą wykonaną przez poetę
- + List Heleny Modrzejewskiej do Marii Popieleckiej z 1894 r.

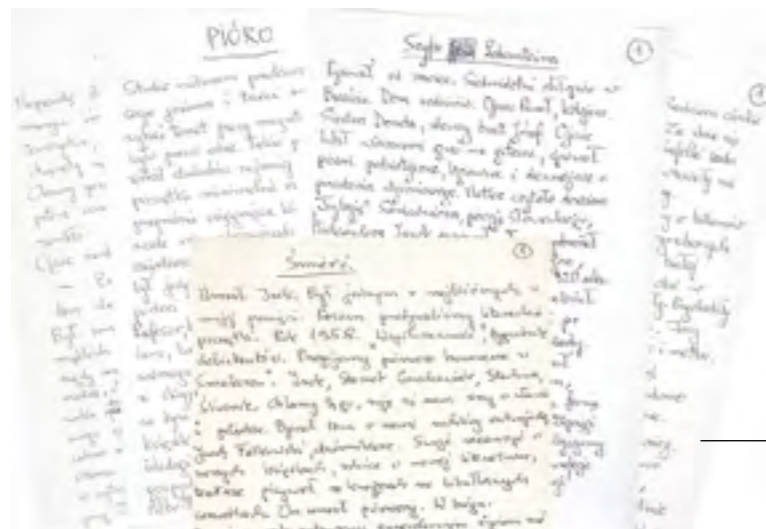

Dary

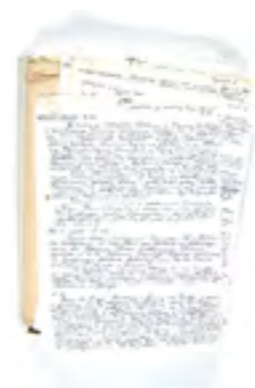
- + Spuścizna po Marianie Pankowskim (dar córki Danielle)
- + Prace literackie Aliny Nowak-Aprile (dar męża Nello Aprile)
- + Prozatorskie utwory Marka Nowakowskiego (dar autora)
- + Antologia humoru polskiego zebrana przez Józefa Nowaka (dar Hanny Karpińskiej)

Rękopisy Marka Nowakowskiego
pozyskane do zbiorów BN w 2012 r.

Korespondencja Konstantego Jeleńskiego ze zbiorów Hanny Kirchner, przekazanych do BN w 2012 r.

Fragment spuścizny po Marku Skwarnickim pozyskanej przez BN w 2012 r.

STARE DRUKI**Zakupy**

- + Michał Wiśliczka: Lasztafel auff das Jar M.D.XXXVI. durch Magistrum Michaelen von der Weiszlitz mittsampt de[n] erwelungen fleissig auszgesaczt. Yn der Koniglichen stat Crackaw [1535]. Durch Hieronymum Vietorem. Nieznany bibliografom do 1913 r. krakowski kalendarz na rok 1536 wydany przez Hieronima Wietora, drukowany czarną i czerwoną czcionką, z rozbudowanym zdobnikiem drzeworytowym na karcie tytułowej
- + Nieznany wcześniej badaczom unikatowy druk zawierający *Uniwersał Stefana Batorego* wydany na Sejmie w Toruniu 29 listopada 1576 r. w sprawie sposobu oddawania podwód
- + *Forme constitutionelle de la Pologne décrétée par acclamation dans la séance du 3 mai ... 1791. D'après l'original imprimé a Varsovie. – A Paris : de l'imprimerie de Desenne ... 1791.* Nienotowany dotąd w bibliotekach polskich egzemplarz paryskiej edycji tekstu Konstytucji 3 maja w tłumaczeniu na język francuski
- + Cztery druki konfederacji targowickiej z 1792 r. podpisane przez gen. Stanisława Szczęsnego Potockiego
- + Pierwsze wydanie *Gramatyki* Stanisława Konarskiego z 1741 r. – kompendium wiedzy o gramatyce i ortografii łacińskiej oraz polskiej, zawierające słownik ponad 2 tysięcy wyrazów łacińskich i wykład arytmetyki
- + *Les Oeuvres de Monsieur de Molière. T. 2.* Paryż, 1718. Piękne wydanie komedii Moliera pochodzące z osobistej biblioteki biskupa Józefa Andrzeja Załuskiego. Tom opatrzony jest odręcznym podpisem współtwórcy idei i instytucji pierwszej polskiej biblioteki narodowej

MUZYKALIA**Zakupy**

- + *Hygiea walc* Andrzeja Listowskiego. Utwór skomponowany w 1847 r. z okazji otwarcia w Ogrodzie Saskim w Warszawie pijalni wód mineralnych
- + *Merche des Polonais* skomponowane i wydane w Paryżu w 1898 r. przez Claude'a Terrasse'a
- + Autograf utworu *Panie Kochanku. Opera komiczna w trzech aktach* Mieczysława Sołtysa z przełomu XIX i XX wieku

Dary

- + 33 rękopisy muzyczne Jerzego Lefeldy oraz partytura *II Symfonii* op. 5 (dar córki Marii Lefeld Sosnowskiej)
- + 111 rękopisów muzycznych i kopii autoryzowanych Romualda Twardowskiego (dar autora)
- + Zeszyt z notatkami Witolda Rudzińskiego z wykładów Nadii Boulanger w Paryżu z lat 1938–1939 (dar żony kompozytora Zofii Rudzińskiej)

KARTOGRAFIA

Zakupy

- + *Nova illustrissimi Ducatus Pomeraniae tabula : antea a Viro Cl.D.D. Eilhardo Lubino edita / nunc iterum correctata per Frid. Palbitzke Pomer. L. L. Studiosum. – Nova illustrissimi Ducatus Pomeraniae tabula.* Miedzioryt ręcznie kolorowany z ok. 1681 r.
- + *Regnum Borussiae, Episcopatus Warmiensis, Palatinatus Mariaeburgensis et Culmensis cum territorio Dantiscano et ichnographia urbis Regiomontis* / [Jan, Władysław Sucho-dolez]; miedzioryt ręcznie kolorowany wydany w Berlinie 1763 r.
- + *La Prusse : divisée en Prusse Royale, et Prusse Ducale laquelle a été erigée en Royaume par l'Empereur Leopold en faveur de Frédéric I. Elect. de Brandebourg couronné en Janvier 1701* / par Robert, P. Santini. Miedzioryt ręcznie kolorowany z 1778 r.
- + *Mapa powiatu lwowskiego* / oprac. Stanisław Majerski. Wydana nakładem c.k. Rady szkolnej okręgowej królewskiego stołecznego miasta Lwowa, a staraniem oddziału lwowskiego Towarzystwa Pedagogicznego przed 1914 r.
- + *Charta von der Oeconomie Sambor.* Rękopiśmienna mapa z 1746 r. wykonana przez Johanna Gottfrieda Borlacha, niemieckiego geologa, specjalistę od górnictwa soli kamiennej w Saksonii, przedstawiająca dobra królewskie w Ziemi Przemyskiej, wchodzące w skład tzw. Ekonomii Samborskiej

aratholietoides

INDIA INTRA GANGEM

indie extra gangem pl

Beul. mons.

Geora sic pl.

SINVS-CANTU COLPVS.

SINVS-BARIGA

SINVS-SUMATRA

+ M A R E

- INDICVM -

OPRACOWANIE ZBIORÓW BIBLIOGRAFIA NARODOWA FUNKCJE CENTRALNE

OPRACOWANIE ZBIORÓW

Zintegrowany system biblioteczny BN

Dokumenty biblioteczne, które wpływają do Biblioteki Narodowej, przede wszystkim książki i czasopisma, ale także dokumenty życia społecznego, dokumenty elektroniczne, muzyczne, kartograficzne oraz dźwiękowe i audiowizualne są na bieżąco rejestrowane w zintegrowanym systemie bibliotecznym INNOPAC/MILLENNIUM. Tradycyjny katalog kartkowy obejmuje opisy książek i czasopism wydanych tylko w latach 1801–1999 (opisy te stopniowo są przenoszone do katalogu komputerowego w ramach retrokonwersji). W tworzeniu bazy danych w systemie INNOPAC/MILLENNIUM, dostępnym zarówno w siedzibie BN, jak i poprzez Internet, biorą udział bibliotekarze z wielu komórek organizacyjnych BN, gromadzący i opracowujący zbiory różnych typów dokumentów (książki i czasopisma, dokumenty życia społecznego, dokumenty kartograficzne, ikonograficzne, dźwiękowe, audiowizualne, muzyczne, elektroniczne, mikroformy, rękopisy i stare druki), przygotowujący bieżącą bibliografię narodową książek, czasopism, dokumentów kartograficznych, dźwiękowych, elektronicznych i druków muzycznych. Poza wspólnym systemem INNOPAC/MILLENNIUM pozostawały jedynie rękopisy, które były rejestrowane w systemie MAK. W grudniu 2012 r. w systemie INNOPAC/MILLENNIUM pojawiły się już pierwsze rekordy dokumentów rękopiśmiennych.

W 2012 r. baza danych INNOPAC/MILLENNIUM powiększyła się o 455 393 rekordy (w 2011 r. o 410 117) różnych typów i według danych na dzień 31 grudnia 2012 r. liczyła 6 133 389 rekordów (w 2011 r. – 5 709 770), w tym:

- + rekordów bibliograficznych – 1 754 714
- + egzemplarza – 2 988 345
- + zasobu czasopism (w tym z kartą wpływu) – 98 261

+ wzorcowych – 1 284 838

+ zamówień – 4703

+ dostawców – 225

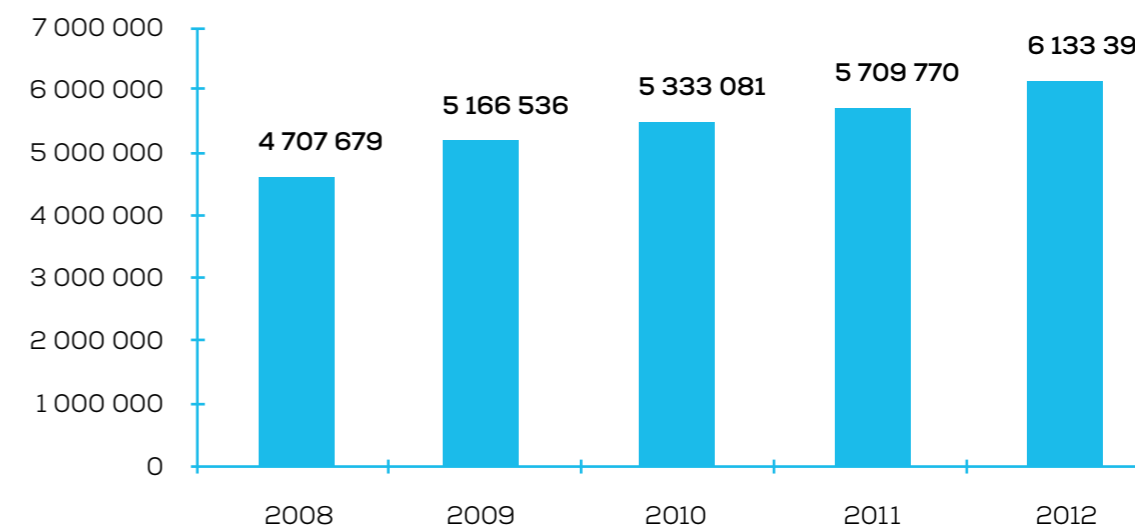
+ rachunków – 2268

STAN BAZY INNOPAC/MILLENIUM NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2012

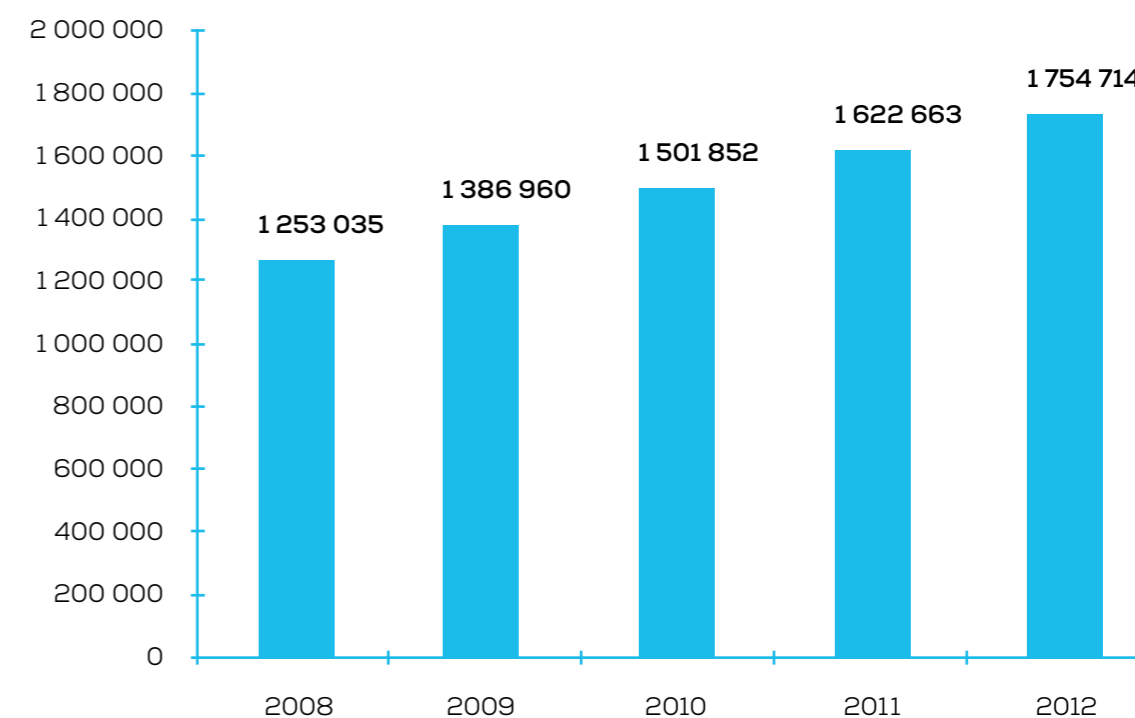
Rodzaj rekordu	Stan na 31.12.2011	Usunięto w 2012 (melioracja)	Przybyło w 2012	Stan na 31.12.2012
Bibliograficzne	1 622 663	- 994	133 045	1 754 714
Wzorcowe:				
- formalne	675 077		64 724	738 384
- przedmiotowe	536 990		34 719	546 454
razem	1 212 067	- 26 672	99 443	1 284 838
Egzemplarza	2 777 959	- 1 804	212 190	2 988 345
Zasobu czasopism	91 085	- 963	8 139	98 261
(w tym z kartą wpływu)	(10 608)			(10 727)
razem	91 085	- 963	8 139	98 261
Zamówień	3 900	- 1 371	2 174	4 703
Czytelnika (testowe)	35	-	-	35
Dostawców	226	- 3	2	225
Rachunków	1 868		400	2 268
Razem	5 709 770	- 31 807	455 393	6 133 389

LICZBA REKORDÓW OGÓŁEM W BAZIE INNOPAC/MILLENIUM W LATACH 2008–2012

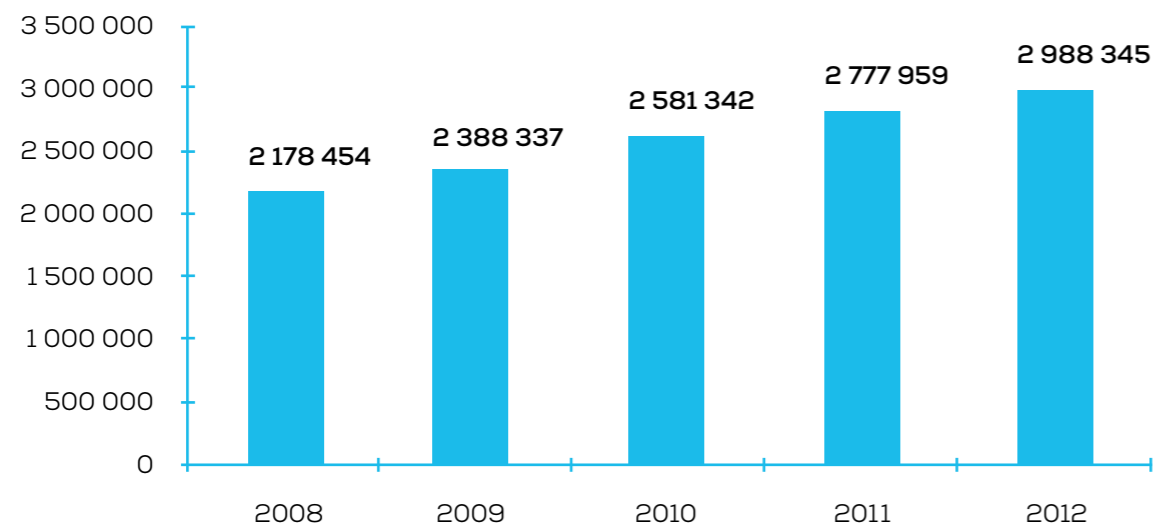

LICZBA REKORDÓW BIBLIOGRAFICZNYCH WSZYSTKICH TYPÓW DOKUMENTÓW I EGZEMPLARZA KSIĄŻEK W BAZIE INNOPAC/MILLENNIUM W LATACH 2008–2012

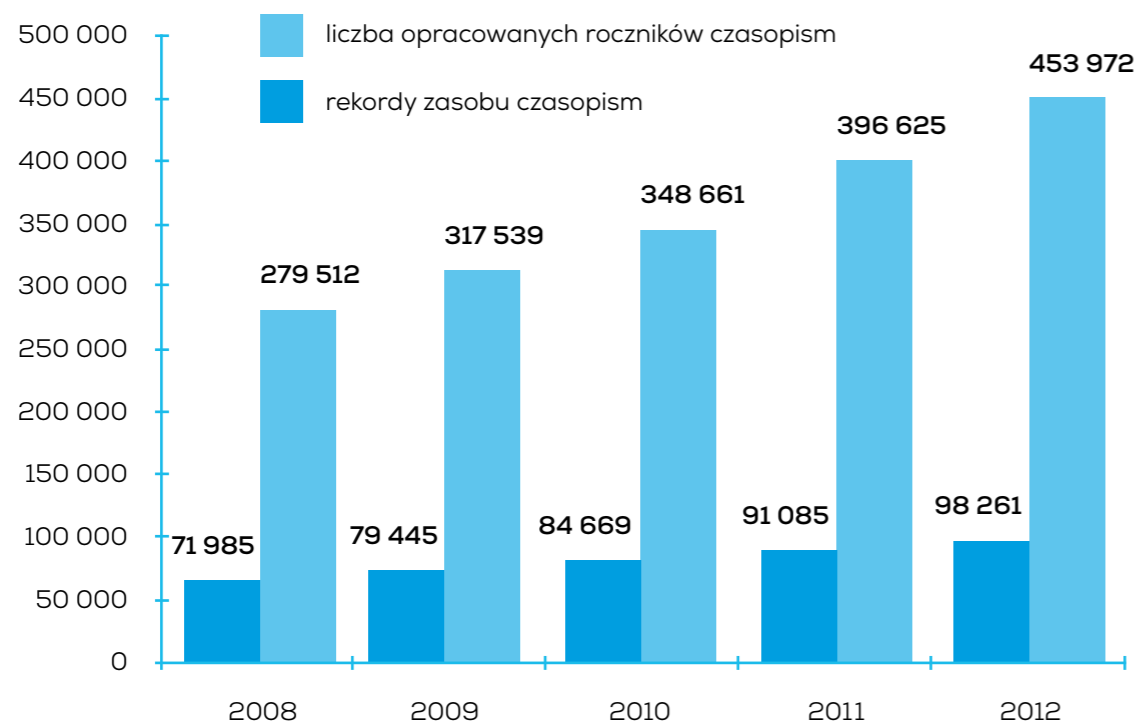

LICZBA REKORDÓW EGZEMPLARZA KSIĄŻEK W BAZIE INNOPAC/MILLENNIUM W LATACH 2008–2012

LICZBA REKORDÓW ZASOBU CZASOPISM I OPRACOWANYCH ROCZNIKÓW CZASOPISM W BAZIE INNOPAC/MILLENNIUM W LATACH 2008–2012

W celu jednoznacznej identyfikacji (w trakcie całego procesu opracowywania) danego egzemplarza, wpływające do BN książki oznacza się etykietami z kodami kreskowymi, które są wczytywane (za pośrednictwem czytnika elektronicznego) do rekordu egzemplarza danej książki w bazie INNOPAC/MILLENNIUM.

W bazie danych w systemie INNOPAC/MILLENNIUM w końcu 2012 r. znajdowały się opisy książek:

- + wszystkich nowych nabytków od 1994 r.
- + ogłoszonych w „Przewodniku Bibliograficznym” w latach 1946–2012
- + księgozbioru Biblioteki Ordynacji Krasieńskich (hasła od A do S)
- + wszystkich cymeliów konspiracyjnych oraz dokumentów szczególnie chronionych

Ponadto baza zawierała rekordy dawniejszych nabytków BN (w zakresie druków zwartych krajowych i zagranicznych), wprowadzanych w ramach retrokonwersji zbiorów BN, dokumentów życia społecznego, tytułów czasopism, a także rekordy tworzone w Zakładzie Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów, w zbiorach specjalnych oraz inne opisy w trakcie opracowania.

Kartoteki wzorcowe

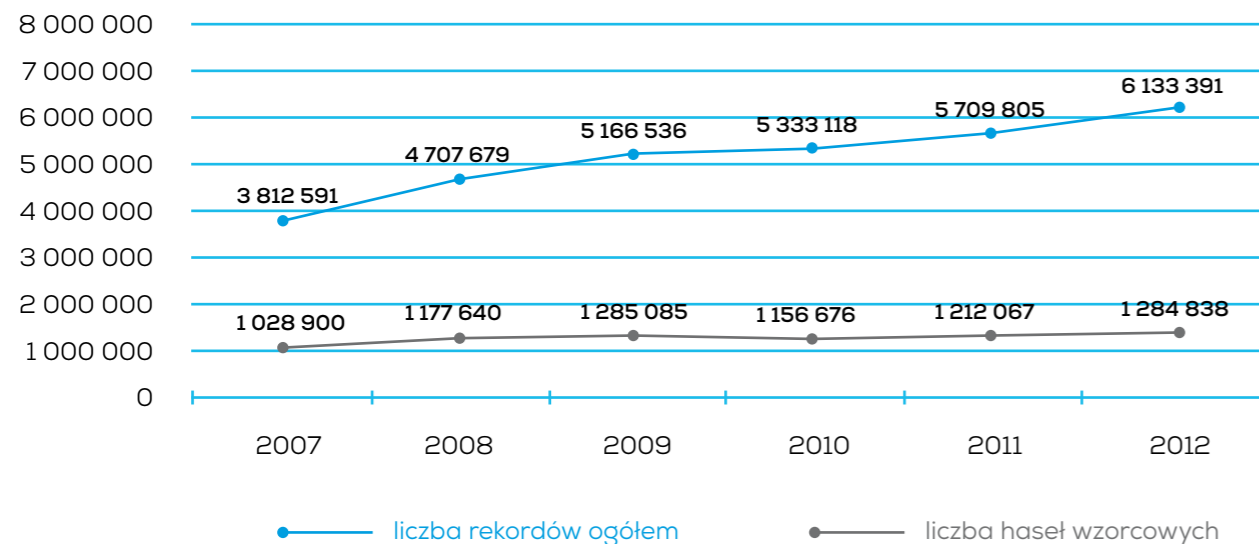
Na koniec 2012 r. liczba haseł wzorcowych w bazie danych, prowadzonej w systemie INNOPAC/MILLENNIUM, wynosiła 1 284 838 (w 2011 r. – 1 212 067), w tym:

- + rekordów haseł formalnych 738 384 (w 2011 r. – 675 077)
- + haseł przedmiotowych 546 454 (w 2011 r. – 536 990)

Baza haseł wzorcowych powiększyła się w 2012 r. o 99 443 rekordy (w 2011 r. o 80 479), usunięciu poddano 26 672 rekordy (w 2011 r. – 25 088).

TEMPO WZROSTU LICZBY REKORDÓW OGÓŁEM I HASEŁ WZORCOWYCH W BAZIE INNOPAC/MILLENNIUM W LATACH 2007–2012

Korpus Publikacji Polskich

Aby przyspieszyć prace nad retrokonwersją zbiorów, Biblioteka Narodowa wystąpiła w 2012 r. do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o środki na utworzenie „Korpusu Publikacji Polskich”, w których dodatkowo znajdują się pełne opisy katalogowe wszystkich publikacji polskich. Razem w ramach prac nad „Korpusem” w 2012 r. wykonano 122 674 opisów katalogowych (tj. 58% wszystkich wykonanych opisów).

Retrokonwersja

Uznając procesy retrokonwersji za jedno z ważniejszych dla Biblioteki Narodowej, w 2006 r. zaktualizowano program przyjęty dwa lata wcześniej oraz przeprowadzono stosowne zmiany organizacyjne. Utworzony wówczas Zakład Retrokonwersji ma za zadanie odpowiednie przygotowanie i wprowadzenie do bazy danych opisów bibliograficznych książek, tworzonych na podstawie materiałów drukowanych, w tym bibliografii narodowej, kart katalogowych katalogu alfabetycznego BN oraz z autopsji. W pracach nad retrokonwersją do końca 2011 r. uczestniczył także Zakład Książki. W latach 2006–2007 prace nad retrokonwersją bibliografii narodowej i katalogu alfabetycznego BN w znacznej części sfinansowano ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przekazanych Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego na dzia-

łalność wspomagającą badania naukowe w jednostkach resortu kultury. Rok później retrokonwersja została sfinansowana ze znacznych środków dotacyjnych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, co spowodowało duży wzrost liczby opisów bibliograficznych. W 2009 r. retrokonwersja odbywała się wyłącznie w ramach środków własnych Biblioteki Narodowej.

W latach 2010–2011 oraz w pierwszej połowie 2012 r. Biblioteka Narodowa oprócz środków własnych pozyskała na retrokonwersję i rozbudowę cyfrowych zasobów informacyjnych fundusze z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach projektu SYNAT/PASSIM („System Nauki i Techniki SYNAT – utworzenie uniwersalnej, otwartej, repozytoryjnej platformy hostingowej i komunikacyjnej dla sieciowych zasobów wiedzy dla nauki, edukacji i otwartego społeczeństwa wiedzy”), realizowanego przez sieć 15 jednostek naukowych, których liderem jest Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego.

W 2012 r. w Zakładzie Retrokonwersji wprowadzono do bazy BN 24 788 rekordów bibliograficznych (w 2011 r. – 27 183). Zakład Retrokonwersji wykonał także korektę 46 841 rekordów bibliograficznych (w 2011 r. – 72 845), utworzył 10 004 rekordy wzorcowe (w 2011 r. – 11 963) oraz 32 049 rekordów egzemplarza (w 2011 r. – 35 713).

W 2009 r. Zakład Retrokonwersji zakończył wprowadzanie opisów bibliograficznych do bazy INNOPAC/MILLENNIUM na podstawie zeszytów „Przewodnika Bibliograficznego”, którego cała zawartość znajduje się już w bazie. Od 2010 r. głównym zadaniem jest stopniowa korekta wprowadzonych i zakrytych rekordów. W 2012 r. dokonano korekty 20 000 rekordów obejmujących lata 1944–1953.

Język haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej (JHP BN)

W 2012 r. Pracownia Języka Haseł Przedmiotowych Instytutu Bibliograficznego kontynuowała prace nad rozwojem słownictwa i metodyki JHP BN. W ramach prac nad kartoteką wzorcową JHP BN opracowano, zwalidowano i wprowadzono do Słownika JHP BN 2161 haseł (w 2011 r. – 1676). Bieżącą kontrolą objęto 9206 haseł przedmiotowych (w 2011 r. – 6440) oraz 23 541 haseł przedmiotowych rozwiniętych (w 2011 r. – 15 185). Dokonano także kontroli 2944 rekordów wzorcowych założonych w Bibliotece Publicznej m. st. Warszawy (w 2011 r. – 4938). Monitorowano też proces udostępniania danych użytkownikom zewnętrznym oraz aktualizowano kartotekę wzorcową udostępnianą w witrynie BN (baza MAK), a także porządkowano rekordy zaburzone przez system Virtua. Kontynuowano melioracje związane ze zmianami w Języku Haseł Przedmiotowych BN.

W ramach tych prac usunięto 26 267 rekordów wzorcowych (w 2011 r. – 23 893) oraz zmodyfikowano 13 392 rekordy wzorcowe (w 2011 r. – 51 077) i 40 353 rekordy bibliograficzne (w 2011 r. – 153 000).

Pracownia kontynuowała także prowadzenie serwisu informacyjnego uruchomionego w czerwcu 2011 r. w formie bloga pn. *Fabryka języka*. Blog redagowany przez Bartłomieja Włodarczyka i Kacpra Trzaskę z Instytutu Bibliograficznego BN zawiera aktualności, propozycje i artykuły problemowe z zakresu języków informacyjno-wyszukiwawczych.

Ponadto zorganizowano cztery dwudniowe spotkania Zespołu do spraw Rozwoju JHP BN, prowadzono konsultacje dla redakcji „Przewodnika Bibliograficznego” i dla pracowników BN oraz innych bibliotek, zwłaszcza publicznych i pedagogicznych.

Kontynuowano także prace nad Słownikiem Języka Haseł Przedmiotowych BN. Dokonano przeglądu artykułów przedmiotowych JHP BN, w których występują określniki chronologiczne oraz przeglądu tematów formalnych. Przygotowano Słownik do publikacji elektronicznej.

W dniach 9–11 maja 2012 r. po raz czternasty zorganizowano w BN Ogólnopolskie Warsztaty Języka Haseł Przedmiotowych Biblioteki Narodowej (JHP BN) i Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej (UKD). W warsztatach uczestniczyło 230 osób, reprezentujących biblioteki wszystkich typów z całej Polski. Uczestnicy wysłuchali 21 referatów wygłoszonych przez prelegentów reprezentujących, obok BN, biblioteki wojewódzkie, pedagogiczne, specjalistyczne oraz ośrodki naukowe. Tematyka wystąpień obejmowała stan prac i zmiany metodyki opracowania rzeczowego według JHP BN, kierunki rozwoju JHP BN i UKD na tle międzynarodowych standardów opracowania rzeczowego, opracowanie rzeczowe dokumentów muzycznych oraz z zakresu medycyny, wojskowości i szkolnictwa zawodowego. Przedstawiono wyniki badań dotyczących metodyki nauczania opracowania przedmiotowego oraz z zakresu reprezentacji treści w tytule w odniesieniu do charakterystyki przedmiotowej. Omówiono propozycję wprowadzenia jednolitych zasad stosowania określników chronologicznych w różnych typach haseł oraz zapowiedziano badania profesjonalnych użytkowników języków informacyjno-wyszukiwawczych. Zaprezentowano funkcjonalności kartoteki wzorcowej UKD oraz omówiono zmiany metodyki opracowania rzeczowego według UKD w wyniku wprowadzenia zapisu pionowego. Ponadto odbyła się prezentacja działalności poświęconego JHP BN bloga *Fabryka Języka* w rok po jego uruchomieniu.

Uniwersalna klasyfikacja dziesiętna (UKD)

Pracownia UKD Instytutu Bibliograficznego zakończyła prace nad kartoteką wzorcową UKD, która została opublikowana w witrynie BN w grudniu 2011 r. W 2012 r. do kartoteki dodano 1800 rekordów wzorcowych oraz wprowadzono noty stosowania i przykładów wyodrębnionych w toku prowadzonych prac korektorskich. Dokonano także weryfikacji rekordów wzorcowych pod kątem przygotowania haseł indeksowych oraz tworzonego indeksu przedmiotowego dla symboli UKD. Prowadzono również konsultacje związane z prezentacją kartoteki wzorcowej UKD w Internecie i przyjmowano zgłoszenia zewnętrzne na pobranie całej kartoteki UKD przez inne biblioteki publiczne.

Pracownia UKD przygotowała i ogłosiła na stronie internetowej BN siedem kolejnych numerów „Biuletynu Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej”: nr 24 (Dział 94 Historia), nr 25 (Marketing), nr 26 (Literatura dziecięca. Pieśni i piosenki), nr 27 (Unia Europejska), nr 28 (Dział 61 Medycyna), nr 29 (Dział 34 Prawo; Dział 351 Działalność organów administracji, Dział 336.22 Podatki. Opłaty), nr 30 (Podział na rasy, narodowości i grupy etniczne).

W pracowni UKD Instytutu Bibliograficznego przeprowadzono także weryfikację symboli UKD w zapisie pionowym związaną z publikacją „Przewodnika Bibliograficznego”. Zmodyfikowano blisko 13 000 rekordów w bazie INNOPAC/MILLENIUM. Dokonano korekty pliku dokumentów kartograficznych w związku z wprowadzeniem poddziału formy (084.3), a także przygotowano zmieniony schemat UKD dla Bibliografii Zawartości Czasopism w związku z dodaniem poddziału „Artykuły z czasopism” (045/046) oraz zmianą zapisu na pionowy.

Prowadzono konsultacje nadesłanych problemów, polityki indeksowania, metodyki UKD w zakresie tworzenia symboli z poddziałami specjalnymi i znakami łączącymi, opracowano materiały dotyczące zmian w pliku wzorcowym MRF.

Sfinalizowano także trzyletnie prace nad UDC Summary. Przygotowano polskie odpowiedniki słowne, noty stosowania, przykłady dla przygotowanego przez Konsorcjum UKD wyciągu, zawierającego obecnie ok. 2500 symboli. W 2012 r. podjęto prace nad zawartością (including), notami (scope notes; application notes; information notes) i przykładami. Kontynuowano także współpracę w ramach UDC Advisory Board oraz UDC development request.

W 2012 r. zorganizowano dwa zebrania Zespołu do spraw Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej. Na pierwszym w dniach 26–27 marca 2012 r. omówiono symbole UKD dla wyrażenia marketingu, literatury dziecięcej, a także haseł indeksowych w kartotece UKD z działu 82 Literatura. Drugie zebranie odbywające się w dniach 22–23 października 2012 r. dotyczyło symboli UKD z prawa, poddziałów wspólnych rasy, narodowości i grupy etnicznej, nowości zamieszczonych w *Extensions and Corrections UDC* nr 32/2010; 33/2011.

W 2012 r. przeprowadzono pięć szkoleń z opracowania rzeczowego dokumentów z wykorzystaniem UKD:

- + w Bibliotece Pedagogicznej w Radomiu (25 stycznia 2012 r.)
- + w Bibliotece Pedagogicznej w Ostrołęce (15 lutego 2012 r.)
- + w BN – UKD w ramach projektu PASSIM (1 marca 2012 r.)
- + dwa w BN w dniach 21–22 maja, 24–25 września 2012 r.

BIBLIOGRAFIA NARODOWA

Do statutowych obowiązków Biblioteki Narodowej – narodowej centrali bibliograficznej – należy opracowywanie i wydawanie bieżącej i retrospektywnej bibliografii narodowej. Składają się na nią:

- + Przewodnik Bibliograficzny
- + Bibliografia Zawartości Czasopism
- + Bibliografie wydawnictw ciągłych
- + Polonica Zagraniczne. Bibliografia
- + Bibliografia Dokumentów Elektronicznych
- + Bibliografia Dokumentów Dźwiękowych
- + Bibliografia Dokumentów Kartograficznych
- + Bibliografia polska 1901–1939

Opracowywane są także bibliologiczne bibliografie specjalne, w tym:

- + Bibliografia Bibliografii Polskich
- + Polska Bibliografia Bibliologiczna
- + Wykaz Polskich Bibliografii Niepublikowanych
- + Bibliografia Analityczna Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej (BABIN)

Od 2011 r. Pracownia Teorii i Organizacji Bibliografii Instytutu Bibliograficznego prowadzi cieszący się dużym zainteresowaniem blog tematyczny *Porządek Rzeczy* poświęcony m.in. zagadnieniom związanym z katalogowaniem i bibliografią, interesującym publikacjom, normom, standardom bibliograficznym oraz informacjom na temat prac badawczych i wdrożeniowych w zakresie bibliografii, prowadzonych w Polsce i na świecie. W Pracowni Teorii i Organizacji Bibliografii Instytutu Bibliograficznego redagowany jest także Słownik Terminologiczny z Zakresu Bibliografii i Katalogowania *Sternik*, w którym w 2012 r. zamieszczono 139 nowych terminów z tego zakresu.

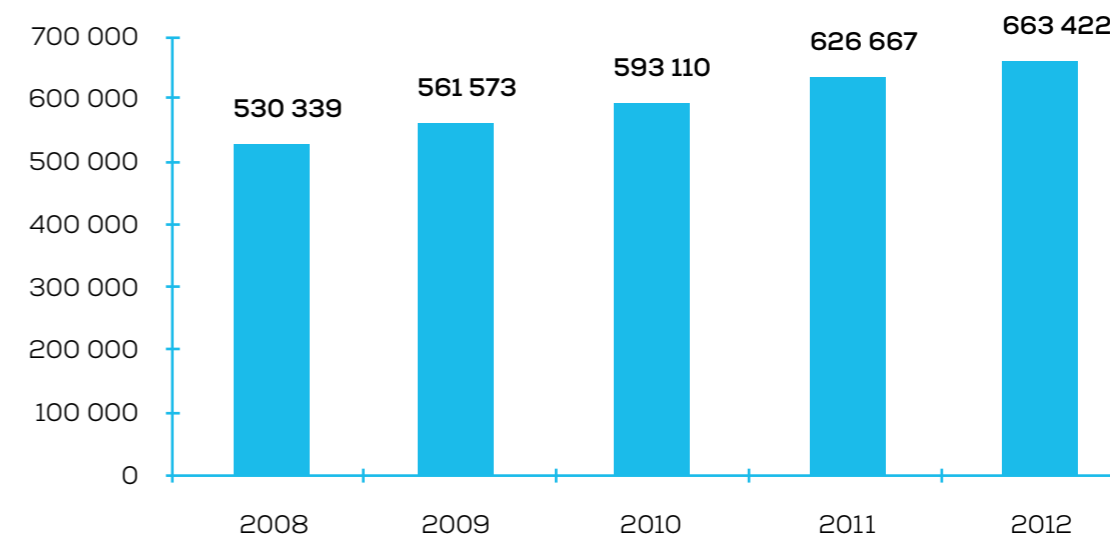

Przewodnik Bibliograficzny

„Przewodnik” jest podstawowym członem bieżącej bibliografii narodowej rejestrującym w cyklu tygodniowym książki publikowane w Polsce. Od 2010 r. bieżąca bibliografia narodowa jest udostępniana w formie tygodnika w pliku PDF oraz bibliograficznej bazy danych, zamieszczanych na stronie internetowej BN. Od 1 stycznia 2012 r. Pracownia Przewodnika Bibliograficznego została wyłączona ze struktury Instytutu Bibliograficznego BN i przeniesiona do Zakładu Książki BN.

W 2012 r. opracowano 52 zeszyty bibliografii bieżącej wydawnictw zwartych i 5 zeszytów uzupełnień. Łącznie ogłoszono 36 755 pozycji (w 2011 r. – 33 557), w tym w zeszytach uzupełnień (rok wydania wcześniejszy niż 2009 r.) ogłoszono 3320 pozycje (w 2011 r. – 2734). Dostępna na witrynie BN bibliograficzna baza danych „Przewodnika Bibliograficznego” za lata 1973–2012 zawierała na koniec 2012 r. 663 422 opisy.

LICZBA OPISÓW BIBLIOGRAFICZNYCH W BAZIE DANYCH „PRZEWODNIKA BIBLIOGRAFICZNEGO” W LATACH 2008–2012

LICZBA REKORDÓW „PRZEWODNIKA BIBLIOGRAFICZNEGO” OPRACOWANYCH W LATACH 2008–2012

2008	31 234
2009	30 544
2010	31 537
2011	33 557
2012	36 755

Bibliografia Zawartości Czasopism

Do Zakładu Bibliografii Zawartości Czasopism BN wpłynęły w 2012 r. w ramach egzemplarza obowiązkowego 2904 woluminy czasopism (w 2011 r. – 3151). Opracowano 2965 woluminów (w 2011 r. – 3064). Wprowadzono także opisy ze 119 woluminów do bazy „Bibliografia Zawartości Czasopism 1949–1950”. Zarejestrowano 169 nowych tytułów (w 2011 r. – 135). Na koniec 2012 r. Bibliografia Zawartości Czasopism rejestruje zawartość 2050 tytułów czasopism.

Opisy artykułów z czasopism były dostępne w czterech bazach internetowych:

- + Artykuły z czasopism polskich (MARC 21, 2005–) – do bazy, aktualizowanej co miesiąc, wprowadzono w 2012 r. 44 549 rekordów bibliograficznych (w 2011 r. – 50 209). Na koniec 2012 r. baza liczyła 378 396 rekordów
- + Artykuły z czasopism polskich (MARC BN 1996–2004) – na koniec 2010 r. baza liczyła 395 318 rekordów (jest to baza zamknięta, nie wprowadza się do niej nowych opisów)
- + Artykuły z gazet i tygodników polskich (MARC BN 1996–2004) – baza, zamknięta w 2004 r., liczy 104 697 rekordów
- + Wspólna Baza Artykułów z Gazet i Tygodników Polskich (Wspólna Baza BN i Bibliotek Publicznych „Prasa”) – prowadzona we współpracy z 12 bibliotekami publicznymi i aktualizowana codziennie (w 2012 r. do współpracy przystąpiła Biblioteka Pedagogiczna w Toruniu, zaś współpracę zakończyła Wojewódzka Biblioteka Publiczna z Olsztyna). W 2012 r. rejestrowana była zawartość sześciu dzienników i szesnastu tygodników. Zakład Bibliografii Zawartości Czasopism wprowadził do bazy 5007 opisów (w 2011 r. – 4665), a współpracujące z nim biblioteki 20 870 (w 2011 r. – 21 411). Łącznie wprowadzono 25 877 rekordów (w 2011 r. – 26 076). Na koniec 2012 r. baza liczyła 201 812 opisów bibliograficznych

Wszystkie bazy zawierały łącznie na koniec 2012 r. 1 080 223 opisy (w 2011 r. – 1 009 581).

LICZBA REKORDÓW BIBLIOGRAFII ZAWARTOŚCI CZASOPISM I BAZY „PRASA” OPRACOWANYCH W LATACH 2008–2012

Rok	„Bibliografia Zawartości Czasopism”	Wspólna Baza Artykułów z Gazet i Tygodników Polskich Wspólna Baza BN i Bibliotek Publicznych „Prasa”
2008	44 740	26 552
2009	44 628	25 912
2010	39 307	26 477
2011	50 209	26 076
2012	44 549	25 877

Bibliografie wydawnictw ciągłych

Pracami nad bibliografią wydawnictw ciągłych zajmuje się od 2011 r. Zakład Czasopism (wcześniej Instytut Bibliograficzny).

Wydawnictwa ciągłe są rejestrowane na bieżąco w dwóch bibliografiach:

- + **Bibliografii Wydawnictw Ciągłych** – dostępnej na stronie internetowej BN w bazach danych, które rejestrują tytuły czasopism ukazujących się w danym roku. W 2012 r. przejrano i zarejestrowano 2111 egzemplarzy wydawnictw ciągłych z lat 2001–2010. Na podstawie tego materiału bazy czasopism ukazujących się w latach 2001–2010 uzupełniono o 411 tytułów i zredagowano 439 opisów
- + **Bibliografii Wydawnictw Ciągłych Nowych, Zawieszonych i Zmieniających Tytuł** – kwartalniku rejestrującym zmiany na rynku czasopism publikowanym w formie plików PDF. W 2011 r. sporządzono opisy i zredagowano cztery numery kwartalnika zawierającego 1154 pozycje (w 2011 r. – 1198)

W ramach prac nad bibliografią retrospektywną zredagowano w 2012 r. 577 opisów w **Bibliografii Wydawnictw Ciągłych 1990–1995**. Baza ta zawiera obecnie 8541 tytułów, w tym zredagowanych jest 6360 opisów.

W 2011 r. kontynuowano także prace nad retrospektywną **Bibliografią Niezależnych Wydawnictw Ciągłych z lat 1976–1990**, udostępnianą w bazie danych znajdującej się na stronie internetowej BN. Baza zawiera obecnie 5957 tytułów (w 2011 r. – 5924).

Polonica Zagraniczne. Bibliografia

Pracownia Bibliografii Poloników Zagranicznych została w 2012 r. wyodrębniona z Instytutu Bibliograficznego i przeniesiona do Zakładu Opracowania Rzeczowego BN. Wyniki prac nad bibliografią zamieszczane są od 2011 r. w witrynie internetowej BN w formie roczników. W 2012 r. opublikowano rocznik 2008, który zawiera 6157 pozycji bibliograficznych.

Gromadzono także opisy bibliograficzne w bazie POLONIKA 93– do kolejnych roczników oraz uzupełniano wydane już bibliografie: 2007 (zgromadzono 4006 opisów, w 2011 r. – 3837) 2008 (zgromadzono 4278 opisów, w 2011 r. – 4079), 2009 (zgromadzono 2558 opisów, w 2011 r. – 2207 opisów), 2010 (zgromadzono 2127 opisów, w 2011 r. – 1205), 2011 (zgromadzono 1852 opisy, w 2011 r. – 752) oraz 2012 (zgromadzono 990 opisów). Baza danych poloników wydanych od 1993 r. liczyła na koniec 2012 r. 70 219 rekordów.

Literatura Polska w Przekładach

W 2009 r. połączono bazy PRZEKŁADY LITERATURY POLSKIEJ 1981–2008 oraz PRZEKŁADY LITERATURY POLSKIEJ 1971–1980. Stan bazy powiększył się w 2012 r. o 465 opisów i wyniósł na koniec roku 12 856 opisy (w 2011 r. – 12 391).

Stan bazy JAN PAWEŁ II wyniósł na koniec 2012 r. 7952 rekordy (w 2011 r. – 7863).

Bibliografia Dokumentów Elektronicznych

W 2012 r. opublikowano na stronie internetowej BN dwa numery „Bibliografii Dokumentów Elektronicznych” w formacie PDF, zawierające 663 wybrane dokumenty elektroniczne. Aktualizowana baza dostępna na stronie internetowej BN zawierała na koniec 2012 r. 3310 rekordów (w 2011 r. – 2647).

Bibliografia Dokumentów Dźwiękowych

W 2012 r. opublikowano na stronie internetowej BN w formacie PDF całościową „Bibliografię Dokumentów Dźwiękowych” za 2011 r., zawierającą 1663 opisy. Układ działowy bibliografii wyznacza opracowana w BN klasyfikacja dokumentów dźwiękowych.

Bibliografia Dokumentów Kartograficznych

Na stronie internetowej BN w 2012 r. opublikowano Bibliografię Dokumentów Kartograficznych za 2011 rok w formacie PDF. Znalazło się w nim 961 opisów bibliograficznych dokumentów kartograficznych (map, atlasów), opublikowanych głównie w latach 2010 i 2011, które jako egzemplarz obowiązkowy wpłynęły do BN w 2011 r. Dla ułatwienia wyszukiwania arkuszy map w seriach w Bibliografii umieszczono cztery tablice z sześcioma mapami skorowidzowymi (dla map topograficznych, hydrograficznych i morskich). Bibliografia Dokumentów Kartograficznych została uzupełniona o nowy rocznik i zaktualizowana na stronie internetowej BN w bazie danych w programie MAK.

Bibliografia polska 1901–1939

W 2012 r. kontynuowano prace redakcyjne nad tomem 15 (Kat–Km; zawiera 6484 pozycje), 16 (Kn–Koro; opracowano 4720 pozycji), 17–19 (Korp–Kż; opracowano 2868 pozycji) oraz nad bazą JEDNIODNIÓWKI (zawiera 4693 pozycje).

Na koniec roku liczba zredagowanych opisów bibliograficznych, opublikowanych w tomach 1–14 oraz przygotowywanych do publikacji w kolejnych tomach, wyniosła łącznie 137 193 pozycje.

BIBLIOGRAFIA POLSKA 1901–1939 udostępniania jest w następujących formach:

- + w wersji drukowanej (12 tomów – A–Jac)
- + na stronie internetowej BN w bazie danych w programie MAK
- + w formie plików PDF zamieszczonych na stronie internetowej BN.

Łącznie baza opisów bibliograficznych w programie MAK w 2012 r. uległa znacznemu powiększeniu. Wprowadzono do niej 13 841 opisów (w 2011 r. – 2 571) i liczy ona obecnie 195 337 opisów (w 2011 r. – 181 496).

BIBLIOLOGICZNE BIBLIOGRAFIE SPECJALNE

Bibliografia Bibliografii Polskich

Opracowaniem tej bibliografii zajmuje się Zakład Dokumentacji Księgoznawczej BN. W 2012 r. do bazy wprowadzono 654 opisy. Łącznie baza BIBLIOGRAFIA BIBLIOGRAFII POLSKICH 1995–2012, udostępniania na stronie internetowej BN, liczyła na koniec 2012 r. 54 314 opisów (w 2011 r. – 53 660). W bazie retrospektywnej za lata 1971–1985 znalazły się 15 924 pozycje.

Polska Bibliografia Bibliologiczna

W Zakładzie Dokumentacji Księgoznawczej BN wprowadzono w 2012 r. 4800 opisów. Łącznie baza POLSKIEJ BIBLIOGRAFII BIBLIOLOGICZNEJ 1995–2012, udostępniona na stronie internetowej BN, liczyła na koniec 2012 r. 75 297 opisów (w 2011 r. – 70 497).

Wykaz Polskich Bibliografii Niepublikowanych

Wspólna baza WYKAZ, udostępniona na stronie internetowej BN, zawiera rekordy z siedmiu edycji oraz uaktualnione i nowe. Na koniec 2012 r. w bazie znajdowały się 2204 pozycje.

Bibliografia Analityczna Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej (BABiN)

Wprowadzono do bazy 119 opisów. Łącznie baza BIBLIOGRAFII ANALITYCZNEJ BIBLIOTEKOZNAWSTWA I INFORMACJI NAUKOWEJ 1990–2012, udostępniona na stronie internetowej BN, liczyła na koniec 2012 r. 5562 opisy (w 2011 r. – 5443). Od 2011 r. Biblioteka Narodowa prowadzi w formie bloga serwis BABIN 2.0, informujący o treści wybranych artykułów z najważniejszych i najbardziej reprezentatywnych dla bibliotekoznawstwa i informacji naukowej tytułów fachowych pism zagranicznych.

FUNKCJE CENTRALNE

Biblioteka Narodowa jako centralna biblioteka państwa pełni wiele funkcji o znaczeniu ogólnopolskim. Jest centralną biblioteką dziedziczną w zakresie bibliotekoznawstwa i nauki o książce, informacji naukowej i archiwistyki, prowadzi katalogi centralne, odpowiada za statystykę wydawnictw i statystykę bibliotek publicznych, a także pełni ważną rolę w normalizacji bibliograficznej w skali kraju. BN prowadzi także działalność szkoleniową w zakresie doskonalenia zawodowego bibliotekarzy oraz pracowników informacji naukowej, oferując różnorodne kursy, warsztaty specjalistyczne, seminaria, konwersatoria, zajęcia problemowe z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, obsługi komputerowych baz danych, informatycznych systemów bibliotecznych.

ISBN, ISMN, ISSN

Biblioteka Narodowa jest odpowiedzialna za nadawanie numerów identyfikacyjnych wydawcom: przydzielanie im puli numerów dla wydawnictw zwartych (ISBN), oznaczanie wydawnictw ciągłych (ISSN), nadawanie numerów identyfikacyjnych drukom muzycznym (ISMN) oraz za przekazywanie danych do właściwych organizacji międzynarodowych. W 2010 r. w Bibliotece Narodowej powołany został zarządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Zakład Znormalizowanych Numerów Wydawnictw, w skład którego weszły (jako pracownice) Krajowe Biuro ISBN i ISMN oraz Narodowy Ośrodek ISSN, znajdujące się wcześniej w strukturze Instytutu Bibliograficznego BN.

Krajowe Biuro ISBN

W 2012 r. przydzielono wydawcom książek 2845 pul numerów (w 2011 r. – 2709), w tym 2176 nowych (w 2011 r. – 2068) i 669 kontynuacji (w 2011 r. – 641). Stan bazy polskich wydawców na koniec 2012 r. wynosił 36 610 rekordów (w 2011 r. – 34 434). Przygotowano i wysłano do Międzynarodowej Agencji ISBN w Londynie bazę ISBN, dokonując niezbędnych zmian i poprawek związanych z nowymi wymaganiami Międzynarodowej Agencji ISBN.

Krajowe Biuro ISMN

W 2012 r. przydzielono wydawcom 15 pul numerów ISMN (w 2011 r. – 18), w tym 12 nowych (w 2011 r. – 16) i trzy numery jako kontynuacje (w 2011 r. – 2). Stan bazy na koniec 2012 r. wynosił 141 rekordów (w 2011 r. – 129). Przekazano roczne sprawozdanie do Międzynarodowej Agencji ISMN w Berlinie.

Narodowy Ośrodek ISSN

W 2012 r. nadano numery ISSN 1519 tytułom wydawnictw ciągłych (w 2011 r. – 1624), w tym dokonano 747 rezerwacji przed wydaniem pierwszego numeru (w 2011 r. – 712). 696 rezerwacji numerów zamieniono na numery stałe (w 2011 r. – 716). Stała baza danych w systemie MAK liczyła na koniec 2012 r. 39 400 rekordów (w 2011 r. – 37 200). Do Międzynarodowego Ośrodka ISSN w Paryżu wysłano 22 pliki (w 2011 r. – 20), zawierających w sumie 3300 rekordów, w tym 2200 opisów nowych tytułów i 1100 poprawionych (w 2011r. odpowiednio – 3000, 2000, 1000).

Statystyka

Istotne znaczenie dla określenia sytuacji książki i prasy w Polsce ma statystyka polskiej produkcji wydawniczej, tworzona na podstawie egzemplarza obowiązkowego i danych o publikacjach zarejestrowanych w bieżącej bibliografii narodowej, ukazująca się jako rocznik „Ruch Wydawniczy w Liczbach”. W 2012 r. opracowano dane o wydawnictwach zwartych i ciągłych za 2011 r. do 57. rocznika „Ruch Wydawniczy w Liczbach”. Opracowywano również bieżące dane za 2012 r., które zostaną opublikowane w 58. roczniku „Ruch Wydawniczy w Liczbach” w 2013 r. Biblioteka Narodowa przekazała ponadto dane statystyczne o produkcji wydawniczej w Polsce za rok 2011 do Głównego Urzędu Statystycznego w celu publikacji w „Małym Roczniku Statystycznym”, „Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej” i roczniku „Kultura”. Przekazano także dane o wydawnictwach dla Warszawy i województwa mazowieckiego jako materiał do opracowania „Rocznika Statystycznego Warszawy”. Udzielano informacji i konsultacji z zakresu statystyki polskiej produkcji wydawniczej instytucjom i osobom prywatnym. Ponadto Instytut Książki i Czytelnictwa BN prowadził także statystykę obejmującą bibliotekarstwo publiczne w Polsce, ukazującą się jako rocznik „Biblioteki Publiczne w Liczbach”.

Prace normalizacyjne

W 2012 r. na mocy umowy z Polskim Komitetem Normalizacyjnym Biblioteka Narodowa kontynuowała prowadzenie Sekretariatu Komitetu Technicznego nr 242 ds. Informacji i Dokumentacji oraz organizowała sześć posiedzeń tego Komitetu. Prace normalizacyjne prowadziła Pracownia Teorii i Organizacji Bibliografii Instytutu Bibliograficznego BN. W 2012 r. pracowano nad projektami norm PN-ISO: *Informacja i dokumentacja. Zestaw elementów metadanych Dublin Core* (pr.PN-ISO 1586) oraz *Informacja i dokumentacja – wytyczne opracowania przypisów bibliograficznych i powołań na zasoby informacji* (pr.PN-ISO 690), a także nad projektami norm *Simple Publishing Interface* (pr.EN 16425), *Simple Query Interface* (pr.EN 16426), *Information technology – Learning, education and training – Metadata for learning resources – Part 1: Framework* (ISO/IEC 19788-1) oraz *Information technology – Learning, education and training – Metadata for learning resources – Part 2: Dublin Core elements* (ISO/IEC 19788-2).

Opiniowaniu poddano 34 projekty norm, a także dokonano przeglądu Polskich Norm własnych i Polskich Norm wprowadzających Normy Międzynarodowe.

Katalogi Centralne

Biblioteka Narodowa ma obecnie największą w Polsce tego typu bazę informacji o czasopiśmie polskich i piśmiennictwie zagranicznym znajdującym się w bibliotekach polskich. Tworzenie bazy dostępnej zarówno w formie katalogu kartkowego, jak i bazy elektronicznej, możliwe jest dzięki bardzo dobrej współpracy BN z bibliotekami polskimi, które przekazują informacje o swoich zbiorach. Dane w katalogach pochodzą od blisko tysiąca bibliotek krajowych i ponad dwudziestu zagranicznych. W Zakładzie Katalogów Centralnych BN prowadzone są trzy katalogi:

- + Centralny Katalog Książek Zagranicznych 1801–
- + Centralny Katalog Czasopism Zagranicznych 1801–
- + Centralny Katalog Czasopism Polskich 1801–1950

Na koniec 2012 r. kartoteki kartkowe katalogów centralnych książek i czasopism zagranicznych oraz czasopism polskich gromadzonych w bibliotekach polskich zawierały 6 825 295 kart, zaś liczba opisów zarejestrowanych w bazach danych, dostępnych od 1997 r. w sieci lokalnej i Internecie, wyniosła 768 648 i jest sukcesywnie uzupełniana. Katalogi zawierają lokalizację około 5 milionów książek zagranicznych, około 200 tysięcy tytułów czasopism zagranicznych ukazujących się w latach 1801–2011 oraz ponad 46 tysięcy polskich wydawnictw ciągłych (czasopism, sprawozdań i kalendarzy) wydawanych w latach 1801–1950 (w bazie ujęto także opisy czasopism stanowiących stare druki, opublikowanych w latach 1661–1880). Biblioteka prowadzi także specjalny Centralny Katalog Starych Druków (stan na dzień 31 grudnia 2012 969 350 kart (nie uległ zmianie od 2011 r.) oraz Centralny Katalog Rękopisów Muzycznych (do 1850 r.).

**STAN KARTOTEK KATALOGÓW CENTRALNYCH WEDŁUG DANYCH
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2012 R.**

Nazwa kartoteki	Liczba kart
Centralny Katalog Księżek Zagranicznych 1801–1996	4 843 190
Centralny Katalog Czasopism Zagranicznych 1801–1970	Okolo 1 800 000 (ok. 45 000 tytułów)
Centralny Katalog Czasopism Polskich 1801–1950	179 364
Sigla bibliotek polskich	2 741
Razem	6 825 295

**LICZBA REKORDÓW W BAZACH DANYCH KATALOGÓW CENTRALNYCH WEDŁUG STANU
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2012 R.**

Nazwa bazy	Liczba rekordów
Centralny Katalog Księżek Zagranicznych 1975–1986 (MARC 21)	373 175
Centralny Katalog Księżek Zagranicznych 1987–2011 (MARC 21)	257 054
Centralny Katalog Czasopism Zagranicznych 1975–1979 (ARKA)	30 000
Centralny Katalog Czasopism Zagranicznych 1980–2010 (ARKA)	60 664
Centralny Katalog Czasopism Polskich 1801–1950 (MARC 21)	36 061
Sprawozdania	6 924
Kalendarze	3 103
Wykaz siglów bibliotek	1 667
RAZEM	768 648

Bazy EWIDENCJA i BIBLIOS

Zgodnie z zapisami Ustawy o bibliotekach Biblioteka Narodowa prowadzi w odrębnej bazie EWIDENCJA wykaz bibliotek naukowych oraz bibliotek należących do ogólnopolskiej sieci bibliotecznej. Na koniec 2012 r. baza prowadzona przez Zakład Dokumentacji Księgoznawczej BN liczyła 3960 rekordów bibliotek, w tym 2571 rekordów bibliotek tworzących ogólnokrajową sieć biblioteczną oraz 1389 rekordów bibliotek naukowych. Status biblioteki naukowej ma jednocześnie 30 bibliotek tworzących ogólnokrajową sieć biblioteczną. Baza jest dostępna w sieci lokalnej BN oraz na stronie internetowej BN. Biblioteka Narodowa prowadzi także informacyjną bazę BIBLIOS, która na koniec 2012 r. liczyła 9465 opisów bibliotek (w 2011 r. – 9379), uzupełnianych na podstawie rozsyłanych ankiet i z danych pobieranych między innymi z Internetu. Baza jest dostępna w sieci lokalnej i Internecie.

DOSKONALENIE ZAWODOWE I SZKOLENIA BIBLIOTEKARZY**Zakład Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej**

Zakład Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej (ZEBID) został utworzony 1 września 2007 r. jako komórka organizacyjna Biblioteki Narodowej w związku z likwidacją Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej im. Heleny Radlińskiej w Warszawie. Zakład prowadzi działalność w zakresie doskonalenia zawodowego bibliotekarzy oraz pracowników informacji naukowej, oferując różnorodne kursy, warsztaty specjalistyczne i problemowe w szczególności z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, obsługi komputerowych baz danych, informatycznych systemów bibliotecznych itp. Ogólnopolski zakres działalności ZEBID obliuguje tę komórkę organizacyjną do zapewnienia jakości dokształcania i doskonalenia w dwóch obszarach działania: wspieranie działań kadry kierowniczej bibliotek oraz zatrudnionych w niej pracowników oraz diagnozowanie i określanie potrzeb w zakresie dokształcania i doskonalenia zawodowego bibliotekarzy i pracowników informacji związanych z obiegiem książki i dokumentów.

W 2012 r. działalność szkoleniowa ZEBID obejmowała:

- + prowadzenie bieżącej działalności szkoleniowej rozumianej jako organizacja szkoleń – kursów doskonalenia zawodowego dla bibliotekarzy spoza BN
- + prowadzenie bieżącej działalności szkoleniowej rozumianej jako organizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe pracowników BN
- + organizację i obsługę innych form szkoleniowych (seminariów, konferencji)
- + koordynowanie prac przy tworzeniu platformy szkoleń elektronicznych oraz implementowaniu na niej szkoleń

W 2012 r. we wszystkich formach szkoleniowych współrealizowanych przez ZEBID wzięło udział łącznie 826 osób (w 2011 r. – 968).

Udział osobowy w szkoleniach ZEBID przedstawiał się następująco:

- + w kursach – szkoleniach doskonalenia zawodowego adresowanych dla bibliotekarzy spoza BN uczestniczyło 365 osób, w tym 196 w ramach działalności statutowej BN i 169 w ramach zadań wynikających z umowy dotacyjnej z Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego
- + w szkoleniach z obsługi programu Excel adresowanego do pracowników BN uczestniczyły 193 osoby
- + w XIV Ogólnopolskich Warsztatach JHP i UKD 2012 organizowanych wspólnie z Instytutem Bibliograficznym w dniach 9–11 maja 2012 r. wzięło udział 230 osób
- + w spotkaniu kierowników działów instrukcyjno-metodycznych wojewódzkich bibliotek publicznych, organizowanym w dniach 31 maja – 1 czerwca 2012 r. w ramach realizacji zadań wynikających z umowy dotacyjnej z Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, uczestniczyło 11 osób
- + w seminarium prof. Marcina Drzewieckiego *Biblioteki w systemie oświaty i kultury* organizowanym 15 marca 2012 r. wspólnie z Instytutem Książki i Czytelnictwa wzięło udział 27 osób

W ramach 17 kursów doskonalenia zawodowego, skierowanych do bibliotekarzy wszystkich typów bibliotek podejmowano następujące zagadnienia: wprowadzenie do MARC 21, katalogowanie w Języku Haseł Przedmiotowych BN, Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna. Ponadto w ramach realizacji zadań wynikających ze współpracy z Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego zorganizowano szkolenia poświęcone następującym tematom: biblioteka jako centrum działań społeczno-kulturalnych w środowisku lokalnym, identyfikacja i konserwacja fotografii, psychologiczne aspekty pracy bibliotekarza, inicjacja czytelnicza dzieci i młodzieży z elementami biblioterapii, profilaktyka konserwatorska zbiorów bibliotecznych.

W 2012 r. ZEBiD wprowadził do oferty szkoleń BN cztery nowe kursy doskonalenia zawodowego:

- + „Profilaktyka konserwatorska zbiorów bibliotecznych”
- + „Nie bójcie się audiobooków. Książka w nowej postaci na bibliotecznych półkach”

- + „Piórem i pędzlem, czyli o nowych zjawiskach we współczesnej literaturze ilustrowanej – rzecz o grafice w książkach dla najmłodszych oraz o komiksach... nie tylko dla dzieci”
- + „Dobór nowości do bibliotecznych księgozbiorów dla dzieci i młodzieży – krajobraz literacki znany i nieznan”

Ponadto ZEBiD kontynuował praktykę stałego diagnozowania potrzeb w zakresie doskonalenia i doksztalcania zawodowego bibliotekarzy wśród pracowników wszystkich typów bibliotek, w szczególności bibliotek publicznych – uczestników szkoleń. Badanie potrzeb szkoleniowych środowiska bibliotekarskiego odbywało się poprzez przeprowadzanie ankiet, wywiadów, rozmów.

W 2012 r. ZEBiD współorganizował także szkolenia dla pracowników BN z obsługi programu Excel. Przeprowadzono 19 edycji kursu na różnych poziomach zaawansowania, w tym także dla pracowników działu księgowości BN.

ZEBID we współpracy z cBN *Polona* i Instytutem Bibliograficznym kontynuował także prace nad uruchomieniem projektu e-learningowego – „Platforma szkoleń elektronicznych”. „Platforma” posłuży do zaimplementowania na niej początkowo dwóch (*Biblioteki cyfrowe, serwisy i portale internetowe – nowe źródła informacji w pracy nauczyciela bibliotekarza, Język Haseł Przedmiotowych Biblioteki Narodowej – poziom podstawowy*), a w przyszłości kolejnych szkoleń elektronicznych.

W pierwszej połowie 2012 r. ZEBID kontynuował rozpoczęte w 2011 r. prace nad raportem *Jak zorganizowany jest system doskonalenia zawodowego bibliotekarzy w Europie i Stanach Zjednoczonych?*, którego celem miało być sformułowanie rekomendacji dotyczących ram systemu doskonalenia zawodowego bibliotekarzy w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem roli BN oraz jej relacji z wojewódzkimi bibliotekami publicznymi. Prace nad raportem, który miał stanowić materiał rekomendacyjny przy pracach nad Bibliotekarskim Kursem Kwalifikacyjnym, zostały zawieszane po podjęciu przez Ministerstwo Sprawiedliwości decyzji o deregulacji zawodu bibliotekarza w Polsce. Zgromadzony podczas prac nad raportem materiał, a szczególnie informacje na temat zasad regulacji tego zawodu w różnych krajach europejskich (m.in. we Francji, Serbii, Czechach i Słowenii) może w przyszłości być pomocny przy planowaniu propozycji rozwiązań systemowych odnośnie kształcenia i doksztalcania bibliotekarzy w Polsce.

OCEANVS
OCCIDEN
TALIS

MARE MEDITERRANEVM

UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

Biblioteka Narodowa jest największą w Polsce biblioteką publiczną, udostępniającą zbiory prezencyjnie – w czytelniach i w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych. Do dyspozycji czytelników były mieszczące się gmachu głównym BN: Informatorium, Czytelnia Ogólna, Czytelnia Czasopism, Czytelnia Humanistyczna, Czytelnia Bibliologiczna, Czytelnia Kartograficzna, Czytelnia Muzyczna, Czytelnia Dokumentów Dźwiękowych i Audiowizualnych, Czytelnia Mikroform, a w siedzibie Biblioteki w Pałacu Rzeczypospolitej – Czytelnia Zbiorów Specjalnych. W 2012 r. w okresie wakacyjnym po raz pierwszy wydłużono czas otwarcia BN dla czytelników. Dotychczas w lipcu i sierpniu czytelnie były otwarte w godzinach 8.30–15.30, zaś w 2012 r. w godzinach 8.30–20.30. Spowodowało to wzrost frekwencji w stosunku do 2011 r. o 37%. W związku z trwającymi od końca sierpnia 2012 r. pracami remontowymi związanymi z kompleksową termomodernizacją 12 budynków w siedzibie głównej BN przy al. Niepodległości, w drugiej połowie roku nastąpiły oczywiste przy tej skali prac utrudnienia w korzystaniu z czytelń BN. I tak, od lipca 2012 r. udostępnianie czasopism zostało przeniesione do Czytelni Ogólnej, a od 15 października 2012 r. funkcje Czytelni Ogólnej przejęła Czytelnia Humanistyczna, zbiory muzyczne oraz dokumenty życia społecznego były udostępniane w Czytelni Bibliologicznej. **Mimo remontu Narodowa Książnica nie zamknęła swych podwoi i była przez cały czas otwarta dla czytelników.**

Od kilku lat obserwuje się stały spadek liczby użytkowników Biblioteki Narodowej korzystających z jej zbiorów w sposób tradycyjny (tj. w czytelniach). W dobie rewolucji informatycznej i rozwoju cyfrowych systemów przekazu danych, znacznie więcej czytelników korzysta z baz danych, katalogów internetowych i – przede wszystkim – z zasobów działającej od września 2006 r. cyfrowej Biblioteki Narodowej *Polona*.

Ważną rolę komunikacji z czytelnikami, wydawcami i bibliotekarzami pełni strona internetowa BN (www.bn.org.pl), uznana w 2009 r., w rankingu przygotowanym na zlecenie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, za najlepszą witrynę wśród wszystkich stron internetowych instytucji kultury w Polsce. W 2010 r. witrynę wzbogacono o zapis audiowizualny ważnych dla BN wydarzeń (BibliotekaNarodowaTV), które dostępne są także na popularnym wśród użytkowników Internetu www.youtube.com. W 2011 r. stworzono także podstronę gromadzącą i udostępniającą zapisy promującej czytelnictwo cyklicznej audycji radiowej „Oprawcy książek”, realizowanej od czerwca przez stację TOK FM we współpracy z BN. W 2012 r. kontynuowano

prowadzenie profili Biblioteki Narodowej oraz cyfrowej Biblioteki Narodowej *Polona* w portalu społecznościowym facebook.com. W końcu grudnia 2012 r. liczba fanów BN na tym portalu wyniosła ponad osiem tysięcy dwieście osób (w końcu 2011 r. – pięć i pół tysiąca), zaś liczba fanów cBN *Polona* – cztery tysiące czterysta osób (w 2011 r. – trzy tysiące trzysta).

Od 2011 r. na stronie BN działają trzy serwisy informacyjne prowadzone w formie blogów:

- + *Fabryka Języka*, poświęcony Językowi Haseł Przedmiotowych BN
- + BABIN 2.0, informujący o treści wybranych artykułów z najważniejszych i najbardziej reprezentatywnych dla bibliotekoznawstwa i informacji naukowej tytułów fachowych pism zagranicznych
- + *Porządek Rzeczy*, poświęcony m.in. wydarzeniom związanym z zagadnieniami katalogowania i bibliografii, interesującym publikacjom

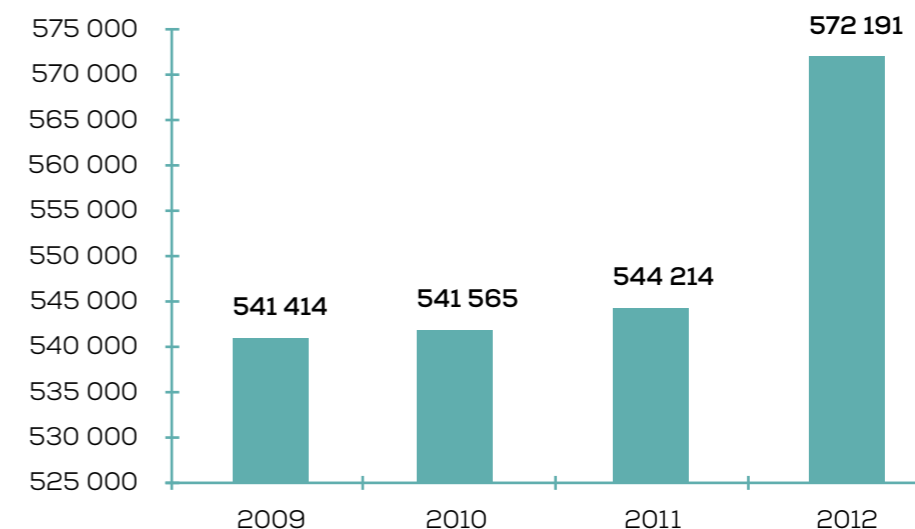
We wrześniu 2012 r. oferta BN w tym zakresie została poszerzona o nowy blog pt. *Winien czy ma*, prowadzony przez pracowników Oddziału Finansowo-Księgowego BN, poświęcony tematyce finansów i księgowości w instytucjach kultury. Dzięki współpracy BN z Wydawnictwem Podatkowym GO-FIN blog wzbogacany jest artykułami z płatnych serwisów wydawnictwa (m.in. „Gazety Podatkowej”), a także dostępne są na nim liczne materiały pomocnicze – zbiory aktów prawnych, kalkulatory, bazy wskaźników i stawek, wzory druków i umów, przydatne w prowadzeniu księgowości instytucji kultury.

Zgodnie z danymi wygenerowanymi przez system Google Analytics strona internetowa BN (www.bn.org.pl) zarejestrowała w 2012 r. 1 461 376 odwiedzin (w 2011 r. – 1 536 051). Należy podkreślić, że z roku na rok systematycznie rośnie liczba unikalnych użytkowników odwiedzających stronę BN. W 2012 r. zarejestrowano ich 572 191 (w 2011 r. – 544 214). Systematycznie rośnie także średni czas spędzany przez użytkowników na portalu bn.org.pl. W 2012 r. wynosił on 4 minuty 12 sekund, rok wcześniej 3 minuty 33 sekundy, a w 2010 r. – 3 minuty i siedem sekund. Znacznie spadł też współczynnik odrzuceń strony (tzw. Bounce rate – procent zniechęconych użytkowników wychodzących ze strony zaraz po wejściu) z 45,06% w 2011 r. do 24,29% w 2012 r. (warto przypomnieć, że w 2009 r. wartość ta wynosiła aż 50,85%). Powyższe dane świadczą o dwukrotnym zmniejszeniu liczby odwiedzin przypadkowych, przy rosnącej wy-

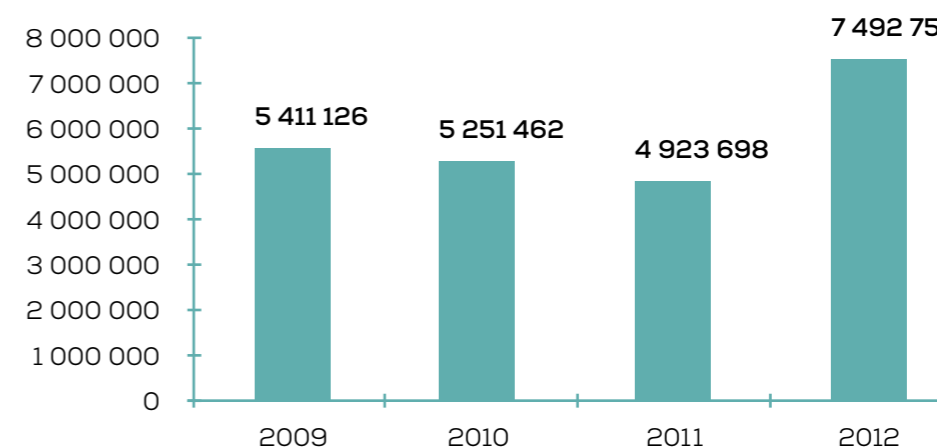

rażnie liczbie odwiedzin celowych, skutkujących dłuższym i pogłębionym korzystaniem z zasobów witryny. Świadczy to o dobrym dostosowaniu strony do potrzeb jej użytkowników, a rosnąca liczba odwiedzin przez nowych użytkowników, przy jednoczesnym zmniejszaniu się liczby odrzuceń, świadczyć może o atrakcyjności strony także dla zupełnie nowych odbiorców, którzy pozostają na niej chociaż trafili do niej przypadkowo. Liczba odsłon strony zwiększyła się o 50% (w 2012 r. zanotowano 7 492 757 odsłon, w 2011 r. – 4 923 698).

LICZBA UNIKALNYCH UŻYTKOWNIKÓW WITRYNY BN.ORG.PL

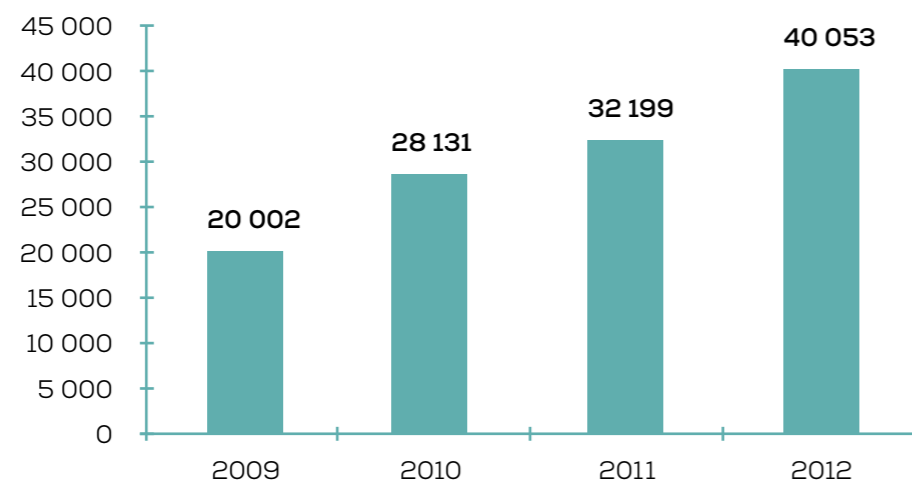

LICZBA ODSŁON WITRYNY BN.ORG.PL

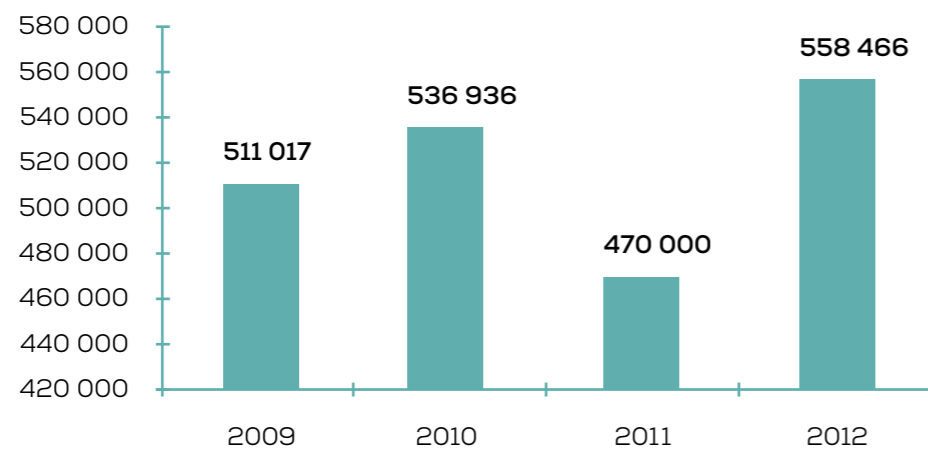
CZAS SPĘDZONY W ROKU NA STRONIE WWW.BN.ORG.PL PRZEZ UNIKALNYCH UŻYTKOWNIKÓW (W GODZINACH)

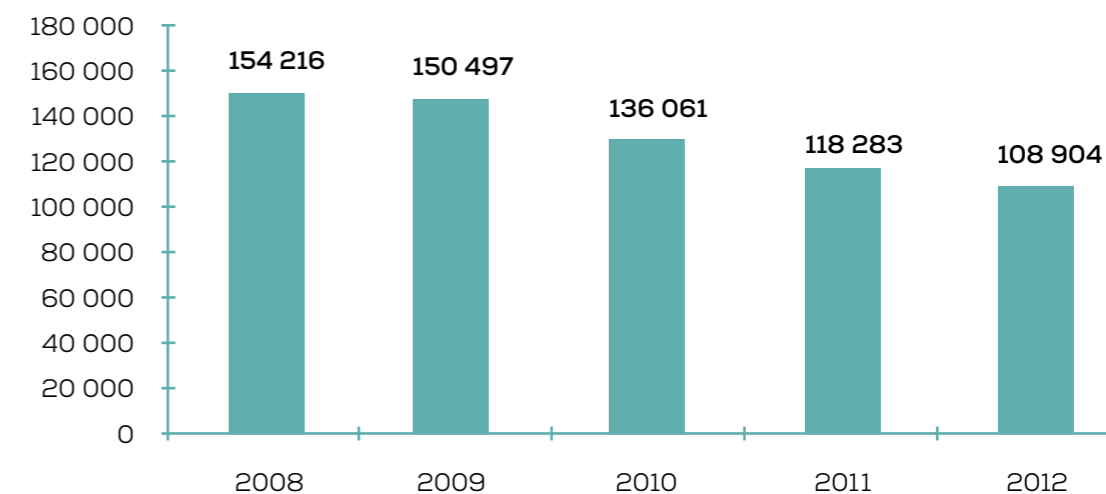
Zasób cyfrowej Biblioteki Narodowej *Polona* wzbogacił się w 2012 r. o 5227 obiektów, co wpłynęło na zwiększenie liczby wszystkich pozycji do 43 544 (w 2011 r. – 38 317). Przygotowano i udostępniono sześć nowych kolekcji tematycznych: *Bolesław Prus, Piłka nożna 1918–1939, Z książką do ogrodu, Co mam ugotować?, Komunikacja miejska, Janusz Korczak*.

Zgodnie z danymi wygenerowanymi przez system AWStats cBN *Polona* zanotowała 558 466 wizyt (rejestrowana była wizyta każdego nowego gościa, który oglądał stronę i nie łączył się z nią przez ostatnie 60 minut).

LICZBA WIZYT NA STRONIE CBN POLONA W LATACH 2009–2012 (WEDŁUG SYSTEMU AWSTATS)

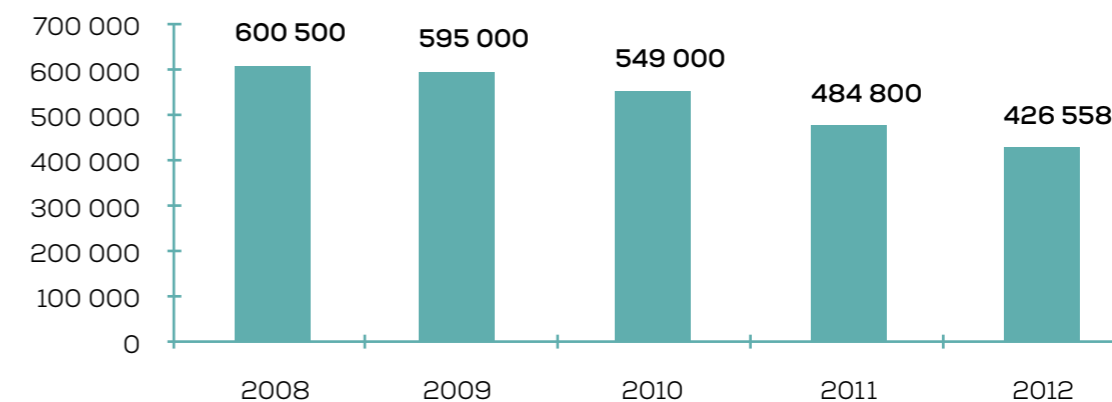
LICZBA OSÓB ODWIEDZAJĄCYCH CZYTELNIĘ BN W LATACH 2008–2012

W 2012 r. Narodową Książnicę odwiedziło 108 904 czytelników (w 2011 r. – 118 283, w 2010 r. – 136 061, w 2009 r. – 150 497, w 2008 r. – 154 216), którym w czytelniach udostępniono 426 558 wol./j. (w 2011 r. – 484 800, w 2010 r. – 549 000, w 2009 r. – 595 000, w 2008 r. – 600 500).

W 2012 r. zarejestrowano 17 425 nowych czytelników (w 2011 r. – 19 149, w 2010 r. – 20 163, w 2009 r. – 23 051, w 2008 r. – 22 716). Wśród nich największą grupę stanowili studenci (8058 osób – 46%), uczniowie (1662 osoby – 9,5%), pracownicy naukowcy (1503 osoby – 9%), nauczyciele (386 osób – 2%), reprezentanci wolnych zawodów (303 osoby – 2%), inni (5513 osób – 31,5%).

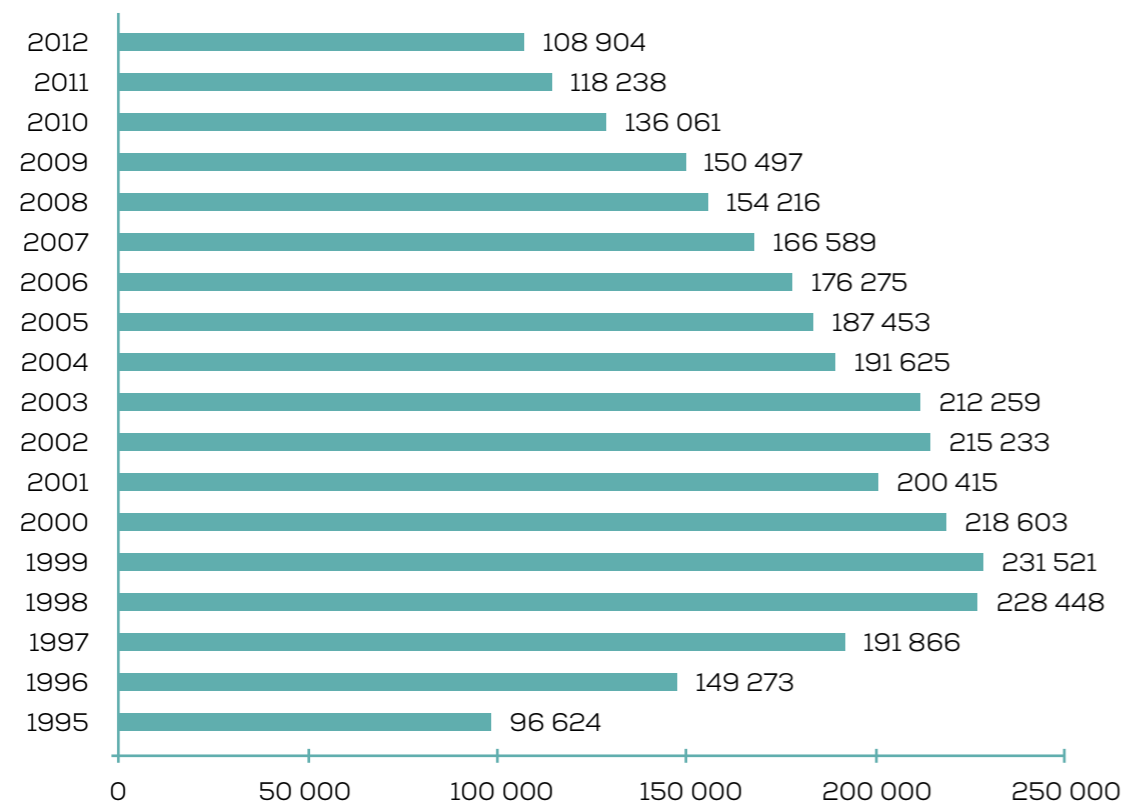
LICZBA UDOSTĘPNIONYCH WOLUMINÓW/JEDNOSTEK W CZYTELNIACH BN W LATACH 2008–2012

LICZBA CZYTELNIKÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ W LATACH 1995-2012

ODWIEDZINY W CZYTELNIACH BIBLIOTEKI NARODOWEJ W LATACH 2008-2012

Czytelnie	2008	2009	2010	2011	2012
Ogólna *	83 637	79 148	72 250	61 887	54 878
Humanistyczna	30 243	28 533	24 024	21 116	29 847
Czasopism **	22 616	24 534	23 890	20 129	10 190
Bibliologiczna	2 982	3 233	2 948	3 247	3 555
Mikroform ***	10 264	10 758	9 248	9 095	7 641
Muzyczna ****	924	952	637	630	514
Dokumentów Dźwiękowych i Audiowizualnych	172	143	157	134	104

Zbiorów Specjalnych	1 537	1 381	1 530	1 343	1 314
Dokumentów Życia Społecznego *****	1 403	1 452	1 145	579	673
Ikonograficzna *****	256	225	88	3	-
Kartograficzna *****	182	138	144	120	188
OGÓŁEM OSÓB	154 216	150 497	136 061	118 283	108 904

* Od 15 października 2012 r. Czytelnia Ogólna była zamknięta z powodu prac remontowych związanych z termomodernizacją gmachu Biblioteki Narodowej.

** 1 lipca 2012 r. z powodu prac remontowych związanych z termomodernizacją Czytelnia Czasopism została zamknięta, a udostępnianie czasopism przeniesiono do Czytelni Ogólnej.

*** Od 15 października 2012 r., w związku z pracami termomodernizacyjnymi, Czytelnia Mikroform została przeniesiona do wydzielonej części Czytelni Czasopism, w której ze względów organizacyjnych udostępniała zbiory na mniejszej liczbie czytelników.

**** Od 15 października 2012 r., w związku z pracami termomodernizacyjnymi, zbiory muzyczne były udostępniane w Czytelni Bibliologicznej.

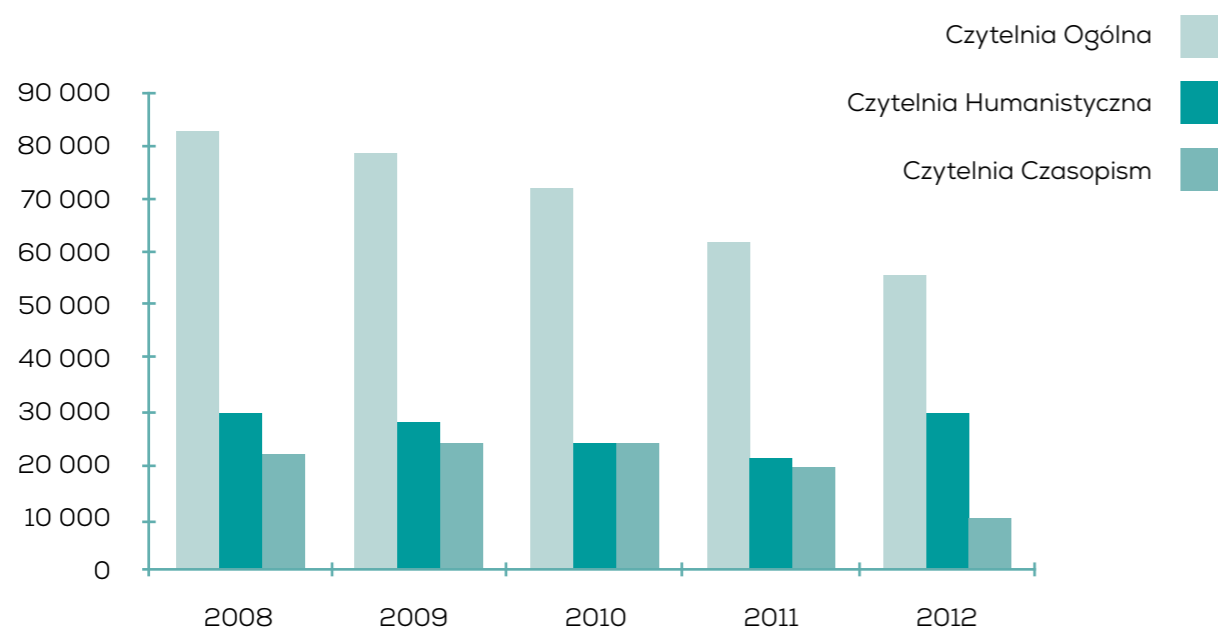
***** W związku z pracami termomodernizacyjnymi dokumenty życia społecznego były udostępniane w Czytelni Bibliologicznej.

***** Od 1 czerwca 2010 r. udostępnianie zbiorów ikonograficznych zawieszono ze względu na przeprowadzkę Zakładu Zbiorów Ikonograficznych z Pałacu Rzeczypospolitej do siedziby głównej BN; od 3 listopada 2011 r. zbiory ikonograficzne są udostępniane w Czytelni Kartograficznej.

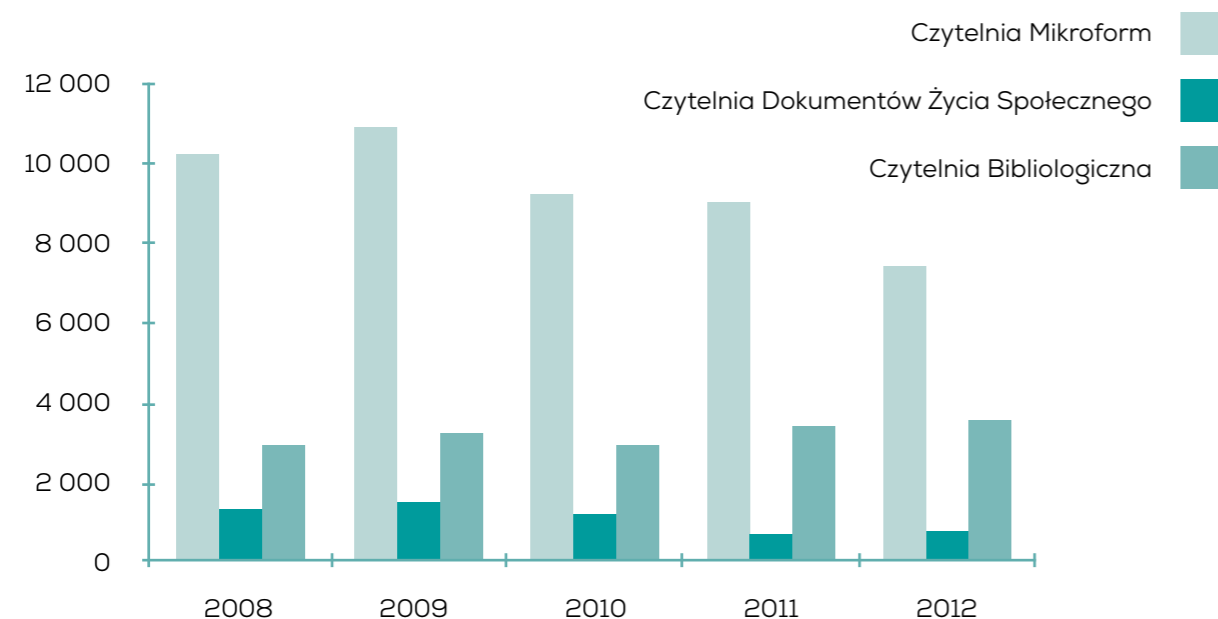
***** W tym 114 osób korzystających ze zbiorów kartograficznych i 74 osoby korzystające ze zbiorów ikonograficznych

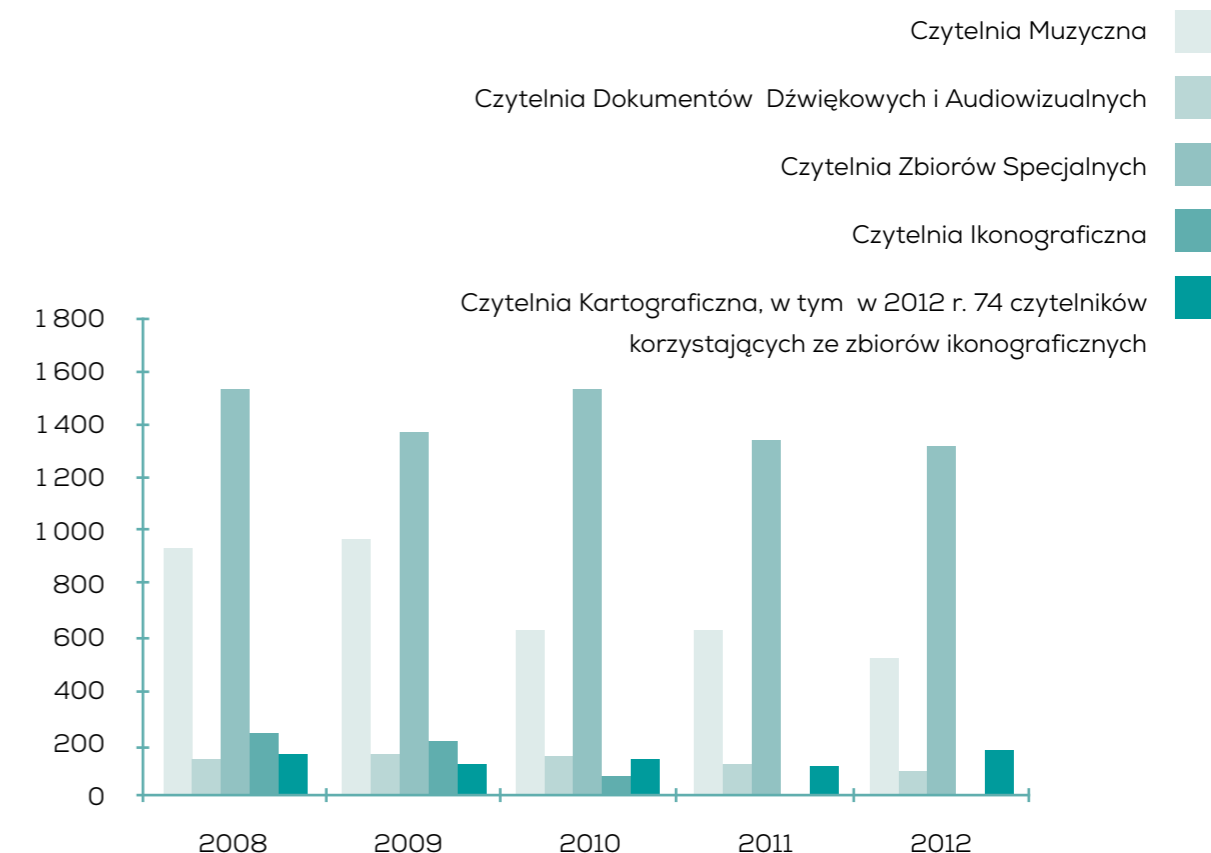
LICZBA OSÓB ODWIEDZAJĄCYCH CZYTELNIĘ: OGÓLNA, HUMANISTYCZNĄ I CZASOPISM BIBLIOTEKI NARODOWEJ W LATACH 2008–2012

LICZBA OSÓB ODWIEDZAJĄCYCH CZYTELNIĘ: MIKROFORM, DOKUMENTÓW ŻYCIA SPOŁECZNEGO ORAZ BIBLIOLOGICZNĄ BIBLIOTEKI NARODOWEJ W LATACH 2008–2012

LICZBA OSÓB ODWIEDZAJĄCYCH CZYTELNIĘ: MUZYCZNĄ, DOKUMENTÓW DŹWIĘKOWYCH I AUDIOWIZUALNYCH, ZBIORÓW SPECJALNYCH, IKONOGRAFICZNĄ I KARTOGRAFICZNĄ BIBLIOTEKI NARODOWEJ W LATACH 2008–2012

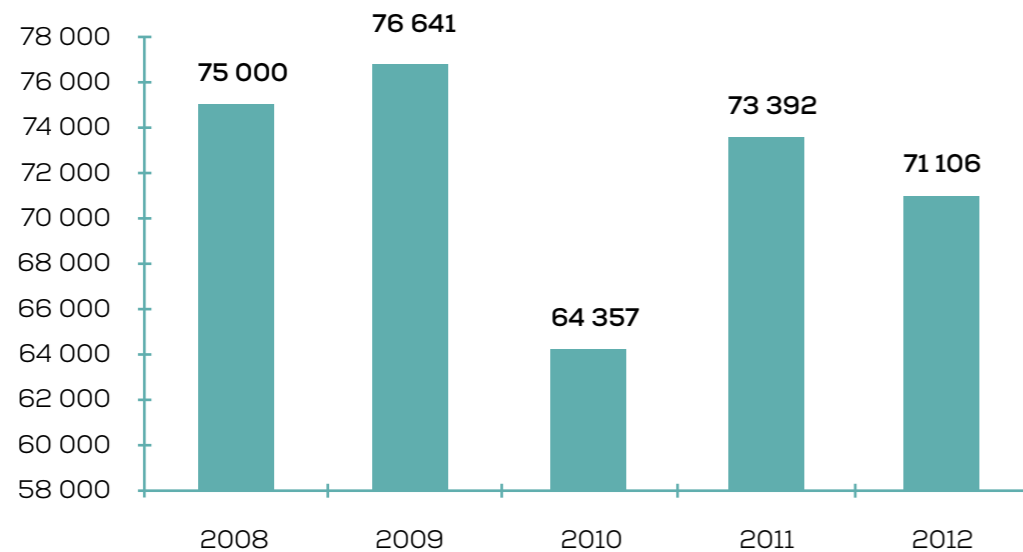

Biblioteka Narodowa, korzystając z katalogów własnych zbiorów, katalogów centralnych, polskich i obcych źródeł informacyjnych, udziela odpowiedzi na pytania czytelników w dwóch punktach informacyjnych (A – przy wejściu do BN i C – przy katalogach: rzeczowym czasopiśmie i centralnym) oraz w Informatorium, które do 13 października 2012 r. odwiedziło 8207 osób (w 2011 r. – 9587). Po 15 października 2012 r. z uwagi na prace termomodernizacyjne 9394 informacji udzielono w zastępczym punkcie informacji. BN odpowiada także na kwerendy pisemne i telefoniczne, krajowe i zagraniczne. W 2012 r. Zakład Informacji Naukowej BN udzielił 71 106 informacji bibliotecznych, bibliograficznych i faktograficznych (w 2011 r. – 73 392). Kwerendy pisemne wpłynęły z 28 (jest 29!) krajów: Australii, Austrii, Azerbejdżanu, Białorusi, Czech, Estonii, Finlandii, Francji, Hiszpanii, Holandii, Iranu, Izraela, Kanady, Kazachstanu, Litwy, Niemiec, Norwegii, Portugalii, Rosji, Rumunii, Słowacji, Serbii, Szwajcarii, Ukrainy, Stanów Zjednoczonych, Watykanu, Węgier, Wielkiej Brytanii i Włoch.

W październiku 2012 r. Narodowa Książnica uruchomiła Punkt Dostępu Osób Niepełnosprawnych do Zbiorów BN. Realizacją tego zadania finansowanego ze środków przyznanych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zajmował się Zakład Informacji Naukowej, Oddział Spraw Pracowniczych, Zakład Czytelni i Oddział Udostępniania Zbiorów Specjalnych oraz Sekretariat Organizacyjny. W ramach projektu opracowano zasady korzystania przez osoby niepełnosprawne ze zbiorów BN, w tym szczegółowe zasady rejestracji czytelników posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, przygotowano stanowiska wyposażone w nowoczesny sprzęt dostępne dla osób z niepełnosprawnościami sensorycznymi i motorycznymi, a także przeszkolono pracowników BN po kątem pomocy w korzystaniu ze stanowisk przez osoby niepełnosprawne.

W 2012 r. (od stycznia do 15 października) kontynuowano realizację edukacyjnego programu zwiedzania Biblioteki Narodowej, z którego skorzystało 1643 osób w 77 grupach (w 2011 r. – 2860 osób w 120 grupach). Byli to przede wszystkim uczniowie szkół średnich, studenci bibliotekoznawstwa i bibliotekarze z kraju i goście zagraniczni (88 osób). Czas trwania wycieczek wyniósł łącznie 241 godzin.

LICZBA UDZIELONYCH INFORMACJI BIBLIOTECZNYCH, BIBLIOGRAFICZNYCH I FAKTOGRAFICZNYCH W BN W LATACH 2008–2012

Na zamówienie czytelników korzystających z materiałów zastępczych wykonano następujące usługi reprograficzne: ksero z oryginału – 4630 sztuk, ksero z mikrofilmu – 143 sztuki, mikrofilm pozytywowo – 788 metrów (w tym w ramach zamówienia złożonego przez Instytut Yad Vashem), mikrofilm negatywowo – 1012 klatek, skan z oryginału – 28 313 sztuk, skan z mikrofilmu – 14 675 sztuk, skan z cyfrowej Biblioteki Narodowej *Polona* – 1860 sztuk.

Realizując zamówienia czytelników, Oddział Wypożyczania Krajowego i Zagranicznego wysłał do bibliotek w kraju i za granicą łącznie 1426 zamówień na materiały biblioteczne (w 2011 r. – 1530), z czego zrealizowano 1000 (tj. 70, 00 %). Najwięcej wypożyczeń do BN dokonały Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, Biblioteka Śląska oraz Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, a z zagranicznych Centralna Biblioteka Medyczna w Kolonii oraz Biblioteka Państwowa Bawarii w Monachium.

Biblioteka Narodowa udostępniała także swoje zbiory innym bibliotekom krajowym i zagranicznym. W 2011 r. do BN wpłynęło łącznie 5397 zamówień (w 2011 r. – 5220), z czego zrealizowano 4642 (tj. 86%). Na koniec 2012 r. aktywne konta wypożyczeń w BN miało 75 bibliotek warszawskich i 127 pozostałych bibliotek z Polski. Najwięcej zamówień wpłynęło z Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Instytutu Pamięi Narodowej, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz Centralnej Biblioteki Statystycznej, a także z bibliotek uniwersyteckich Wrocławia, Poznania i Olsztyna, Centrum Edukacji Nauczycieli z Suwałk oraz Instytutu Badań Literackich PAN z Poznania. Zrealizowano także zamówienia ze 140 bibliotek z 30 krajów (najwięcej z USA, Niemiec, Kanady i Francji). Ponad połowę zamówień zagranicznych (ok. 55%) zrealizowano przez udostępnienie kopii. Znaczną część materiałów udostępnianych w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych stanowią mikrofilmy. W 2012 r. zrealizowano w ten sposób 1113 zamówień, wypożyczając z BN 1814 szpul mikrofilmów.

Laziges Metanaste

Dacia

Misia Superior

Thracia

Pontus Euxinus

Dalmatie Italica

Mare Adriaticum

Asiae Minoris

NOWOCZESNE TECHNOLOGIE PROCESÓW BIBLIOTECZNYCH

Zintegrowany system biblioteczny MILLENNIUM

Od 1997 r. Biblioteka Narodowa tworzy główny katalog swoich zbiorów w bazie danych zintegrowanego systemu bibliotecznego MILLENNIUM. Baza danych była regularnie monitorowana: codziennie sprawdzano status systemu oraz kontrolowano i modyfikowano formatki rekordów wzorcowych, poddawano sprawdzaniu dublowanie się haseł wzorcowych, opróżniano pliki z raportami o hasłach, uwalniano rekordy zatrzymane przez system, dokonywano korekty ustawień systemu zgodnie z zapotrzebowaniami użytkowników, tworzono nowe loginy i autoryzacje. Regularnie sporządzano także kopie bezpieczeństwa bazy. Porządkowano bazę danych, zwłaszcza w zakresie rekordów haseł wzorcowych formalnych i przedmiotowych, przeglądano też i aktualizowano rekordy bieżącego wpływu czasopism pod kątem ich statusu. Analizowano również sugestie czytelników zapisywane w systemie i w przypadku uzasadnionych uwag dokonywano zmian w bazie. Odbływały się też szkolenia pracowników w zakresie pracy w systemie.

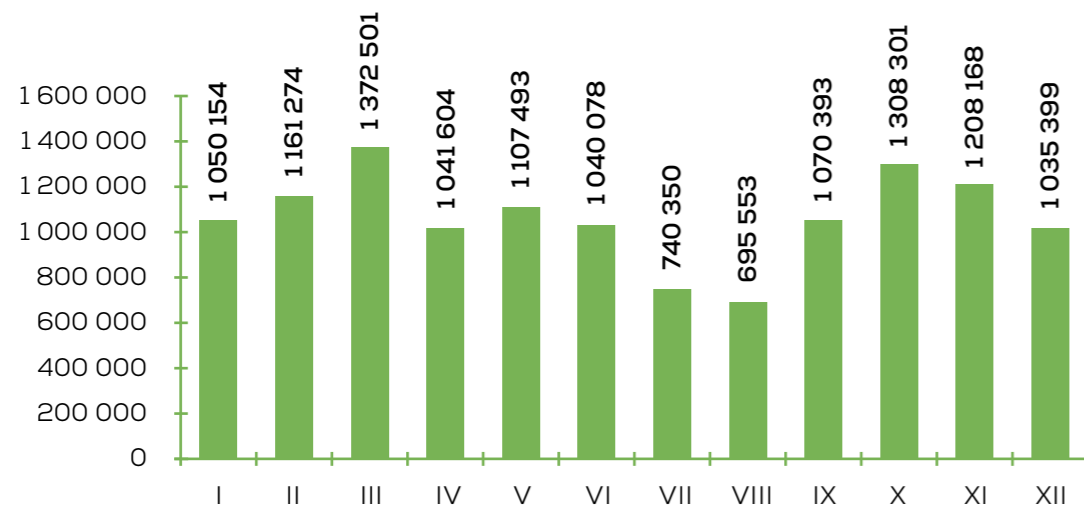
Dane z katalogu komputerowego Biblioteki Narodowej są pobierane przez biblioteki na dwa sposoby: za pomocą protokołu Z39.50 bezpośrednio z bazy katalogowej oraz z katalogu internetowego OPAC. Wykorzystanie katalogu w 2012 r. przedstawiają poniższe wykresy. Warto zaznaczyć, że wykazane połączenia za pomocą protokołu Z39.50 rejestrują połączenie do bazy z poszczególnych adresów IP serwerów/komputerów, nie odzwierciedlają natomiast liczby wykonanych wyszukiwań, których jest znacznie więcej. Na jednym połączeniu można bowiem dokonać dowolną liczbę pobrań/wyszukiwań rekordów.

Łączna liczba wyszukiwań za pośrednictwem katalogu internetowego OPAC w 2012 r. wyniosła 19 094 736.

Z katalogu internetowego OPAC pobrano w 2012 r. 516 481 rekordów bibliograficznych, natomiast za pomocą protokołu Z39.50 za pośrednictwem IP miało miejsce średnio około miliona połączeń do bazy miesięcznie, a w skali roku dało to sumę 12 831 268.

LICZBA POŁĄCZEŃ ZA POŚREDNICTWEM PROTOKOŁU Z39.50 W 2012 R.

WYSZUKIWANIA I WYŚWIETLENIA POJEDYNCZYCH OPISÓW W WEBOPAC (TRAFNOŚĆ)

Miesiąc	Wyszukiwania OPAC	wyświetlone opisy – rekordy otwarte
I	1 396 128	2 285 339
II	1 354 171	2 203 911
III	1 676 837	2 768 709
IV	2 138 930	3 860 375
V	2 376 659	4 269 691
VI	3 436 138	4 220 305
VII	828 184	1 298 976
VIII	1 127 039	1 912 522
IX	1 151 512	1 856 511
X	1 306 223	2 127 424
XI	1 324 230	2 174 770
XII	978 685	1 631 974
SUMA	19 094 736	30 610 507

SUMA WSZYSTKICH WYSZUKIWAŃ W OPAC I PRZEZ PROTOKÓŁ Z39.50

Wyszukiwania OPAC	wyszukiwania przez protokół z39.50	SUMA wyszukiwań
19 094 736	12 831 268	31 926 004

Systematycznie przekazywane były rekordy bibliograficzne i rekordy wzorcowe (formalne i przedmiotowe) dla systemu MAK+, wdrażanego przez Instytut Książki. Rekordy wzorcowe haseł przedmiotowych w postaci przygotowanych plików w formacie wymiennym pobierane są bezpośrednio z FTP Biblioteki Narodowej. W ten sposób rekordy pobierają: NUKAT, Miejska Biblioteka Publiczna w Warszawie, Biblioteka Dolnośląska, Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Bemowo m.st. Warszawy dla systemu MATEUSZ, Konsorcjum Użytkowników Systemów SOWA, Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES. W marcu 2012 r. udostępniono w Internecie w całości kartotekę wzorcowych haseł formalnych.

W 2011 r. powołany został Zespół Zadaniowy Bibliotekarza Systemowego w celu wsparcia prac bibliotekarza systemowego w sprawowaniu nadzoru merytorycznego nad poprawnością stosowania formatu MARC 21 w bazie MILLENIUM. W styczniu i lutym 2012 r. Zespół pracował w dziewięcioosobowym składzie, a od marca 2012 r. – czteroosobowym. Zespół wykonał następujące prace: porządkowanie wskaźników w polu 246 zgodnie z zawartością pola w rekordach opisu bibliograficznego, porządkowanie zapisu serii w rekordach bibliograficznych i wzorcowych, porządkowanie wartości błędnie zapisanych w polu 008 zgodnie z danymi zawartymi w opisie bibliograficznym, poprawianie zapisu tytułów w rekordach czasopism w polach związków (grupa pól 760–787) zgodnie z tytułem w polu 245 rekordu wiązanego, porządkowanie zapisu haseł przedmiotowych w rekordach bibliograficznych dokumentów ikonograficznych (zamiana pola 653 na pole 655 zgodnie z wartością rekordu wzorcowego), modyfikacja haseł wzorcowych z bazy Bibliografia Zawartości Czasopism, uporządkowanie określnika „stan na” w hasłach przedmiotowych, uporządkowanie pola 300 w rekordach dokumentów ikonograficznych. Łącznie uporządkowaniu poddano 971 545 rekordów bibliograficznych (w 2011 r. – 914 077) i 17 316 rekordów wzorcowych (w 2011 r. – 80 211). Ponadto Zespół zajmował się także codzienną kontrolą rekordów bibliograficznych i wzorcowych przekazywanych dla systemu MAK+, wdrażanego przez Instytut Książki, przygotowywał codzienne raporty i kontrolował wprowadzane poprawki z brakującymi rekordami wzorcowymi do rekordów bibliograficznych założonych poprzedniego dnia, poddawał wyrywkowej kontroli rekordy bibliograficzne zakładane przez poszczególne zakłady katalogujące oraz aktywnie włączył się w tworzenie kartoteki wydawców, która od września do grudnia 2012 r. była testowo wprowadzana w BN.

W 2012 r. bibliotekarze pracowali w module katalogowania (tworzenie, modyfikowanie i usuwanie rekordów bibliograficznych w 3. stopniu szczegółowości, zakładanie skróconych rekordów bibliograficznych, tworzenie rekordów wzorcowych i egzemplarza); w module zamawiania i re-

jestracji czasopism (zakładanie rekordów zamówienia i kart rejestracji czasopism wpływu bieżącego, modyfikacje i usuwanie rekordów, obsługa funduszy, obsługa finansowa, reklamacje, raporty); module administracyjnym/zarządzania (tworzenie raportów statystycznych, wykazów rekordów, porządkowanie danych w rekordach, dokonywanie zmian globalnych i indywidualnych w rekordach bibliograficznych i wzorcowych, szybka aktualizacja elementów danych w rekordach różnych typów) i module wyszukiwania (OPAC).

Udostępnianie baz danych Biblioteki Narodowej i programu MAK

Biblioteka Narodowa udostępnia katalogowe i bibliograficzne bazy danych w Internecie oraz rozpowszechnia je na zamówienie w wersji elektronicznej. W 2011 r. w bazie prowadzonej przez Zakład Technologii Informatycznych BN zarejestrowano 3082 użytkowników (w 2011 r. – 3070) korzystających z systemu MAK, MAKWWW, nabywców CD-ROM oraz danych bieżących. Wśród nich znajduje się: 1772 biblioteki publiczne, 144 biblioteki kościelne, 228 bibliotek szkolnych, 69 bibliotek pedagogicznych, 285 bibliotek uczelnianych oraz 584 inne instytucje. Na koniec 2011 r. zarejestrowanych było 2123 użytkowników systemu MAK i 325 użytkowników MAKWWW (w 2011 r. odpowiednio 2116 i 316).

W 2012 r. wysłano pocztą elektroniczną do 108 stałych odbiorców dane obejmujące bazę BA-BIN, Bibliografię Wydawnictw Ciągłych, Bibliografię Zawartości Czasopism, serwis PRASA, Przewodnik Bibliograficzny (zarówno w formacie MARC BN, jak i MARC 21). Zarejestrowane w Zakładzie Technologii Informatycznych wpływy z dystrybucji danych, pakietu MAK oraz programu MAKWWW wyniosły w 2012 r. 116 636, 90 zł (w 2011 r. – 129 814, 90 zł).

Sprzęt i oprogramowanie komputerowe. Sieć lokalna i dostęp do Internetu

W 2012 r. Zakład Technologii Informatycznych BN sprawował opiekę i prowadził serwis techniczny blisko tysiąca komputerów funkcjonujących w BN. Zajmował się też obsługą administracyjną i techniczną serwerów zainstalowanych na terenie Biblioteki Narodowej. Czynności te obejmowały m.in.: zakładanie kont dla nowych użytkowników i usuwanie nieaktualnych, zmianę haseł, nadawanie praw użytkownikom, katalogom, bazom i zbiorom, zarządzanie zasobami serwerów, tworzenie kopii bezpieczeństwa i kopii archiwalnych (*backup*), odzyskiwanie zbiorów na życzenie użytkowników, interwencje w przypadkach braku dostępności usług, aktualizacje oprogramowania i zabezpieczeń, starania o niezawodną i wydajną pracę serwerów, wdrażanie nowych serwerów. Obecnie BN dysponuje 51 serwerami zawierającymi cyklicznie aktualizowane oprogramowanie.

Podjęto też przygotowania do uruchomienia nowego oprogramowania Cyfrowej Biblioteki Narodowej *POLONA*. Ponadto w 2012 r. przygotowano, skonfigurowano i uruchomiono serwer

produkcyjny dla projektu Cyfrowej Biblioteki Publikacji Naukowych ACADEMICA, przygotowano kompleksowy projekt modernizacji sieci LAN Biblioteki Narodowej. W celu uniezależnienia się od dostawcy usług internetowych zakupiono klasę adresową PI (Provider Independent), której zakres obejmuje 254 adresy publiczne.

Przejście na nową klasę adresową uniezależni Bibliotekę Narodową od dostawców usług internetowych, pozwalając na zmianę usługodawcy bez preadresowywania systemów komputerowych Biblioteki Narodowej. Migracja pozwoli na zminimalizowanie przerw w dostępie do usług sieciowych Biblioteki Narodowej spowodowanych zmianą dostawcy usług internetowych oraz zakup numeru AS niezbędnego do uruchomienia zapasowego łącza internetowego.

OCEANVS.
OCCIDEN
TALIS.

HISPANIA

Regnum
Castille

Regnum nauarie

priapastul. catellonie

Regnum
Aragonie

portogallie reg

Regnum
Valentie

Ciucla

Maioria

OCHRONA I KONSERWACJA ZBIORÓW

Biblioteka Narodowa, która gromadzi polski dorobek piśmienniczy, musi dbać o zapewnienie właściwych warunków przechowywania i ochrony zbiorów. Stosuje przy tym najnowsze osiągnięcia sztuki konserwatorskiej i nowoczesne rozwiązania technologiczne. W ciągu ostatnich kilkunastu lat na potrzeby konserwacji zbiorów Narodowej Książnicy zakupiono i zmodernizowano sprzęt do mikrofilmowania, dezynfekcji, laminowania papieru oraz wykonywania kopii cyfrowych i analogowych. W latach 2000–2008, dzięki funduszom zapewnionym przez Wieloletni Rządowy Program „Kwaśny papier. Ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych”, możliwe było uruchomienie najnowocześniejszych technologii masowego odkwaszania papieru: arkuszy i książek. Warto zaznaczyć, że mimo krótkiego okresu działania Programu, zaplanowano i zrealizowano inwestycje, które wzmocniły pozycję Polski jako ośrodka masowej konserwacji zbiorów z XIX i XX w. oraz jedynego kraju, w którym biblioteki i archiwa stały się właścicielami licencjonowanych, nowoczesnych urządzeń do odkwaszania zbiorów. Zastosowane w BN technologie, w połączeniu z metodami konserwatorskimi okazują się bardzo skuteczne w przedłużaniu trwałości materiałów bibliotecznych wytworzonych na tzw. kwaśnym papierze. Analizując wyniki badań, podjęto decyzję o poddawaniu zabiegom wyłącznie egzemplarzy, stanowiących narodowy zasób biblioteczny. Doświadczenia zdobywane w trakcie prowadzonych w BN prac profilaktycznych, badań nad materiałami, metodami oraz technologiami konserwacji i ochrony zbiorów wspierają działania innych bibliotek, zwłaszcza tych, które tworzą narodowy zasób biblioteczny, jak również archiwów i muzeów w całej Polsce. Wyniki badań, działań i dyskusji konserwatorskich prowadzonych przy i wokół materiałów bibliotecznych, są publikowane w wydawanym przez Bibliotekę Narodową „Notesie Konserwatorskim”, jedynym obecnie polskim, specjalistycznym czasopiśmie poświęconym ochronie zbiorów bibliotecznych i archiwalnych.

PROFILAKTYKA – KONSERWACJA ZACHOWAWCZA

Badania chemiczne, mikrobiologiczne, prace intrologatorskie

Wśród stosowanych metod ochrony zbiorów bibliotecznych największe znaczenie przypisuje się profilaktyce, zwanej również konserwacją zachowawczą. Jest ona strategicznym kierunkiem

ochrony dla zbiorów, które są w całości przechowywane. Stałej kontroli i nadzorowi podlegają zarówno warunki fizyczne, chemiczne i mikrobiologiczne w magazynach zbiorów i salach wystawowych, jak i same obiekty. Kompleksowe działania realizowane są przy pomocy specjalistycznego sprzętu i aparatury, stosowanych również w pracach badawczych z zakresu opracowywania, typowania i testowania nowych materiałów i metod konserwacji. Badania służą również rozpoznawaniu i charakteryzowaniu czynników powodujących niszczenie i degradację materiałów bibliotecznych.

W 2012 r. Zakład – Laboratorium Konserwatorskie Zbiorów Bibliotecznych wykonał: 2125 pomiarów fizykochemicznych (w 2011 r. – 1933) podczas badań obiektów bibliotecznych, 12 720 pomiarów mikrobiologicznych (w 2011 r. – 12 981) na zbiorach i z powietrza oraz poddał renowacji 4050 szpul taśm mikrofilmowych (w 2011 r. – 4948). Badaniom mikrobiologicznym poddano książki, dokumenty życia społecznego, druki, rękopisy, mapy, rysunki, grafiki. Łącznie wykonano 882 badań (w 2011 r. – 861). Do ich przeprowadzenia pobrano 4637 prób mikrobiologicznych (w 2011 r. – 5339). Sukcesywnie w ciągu roku badane było powietrze w magazynach. W 2012 r. wykonano 2902 pomiarów mikrobiologicznych (w 2011 r. – 2045) w 170 pomieszczeniach BN, z których 113 stanowiły magazyny z materiałami bibliotecznymi. Wyniki badań mikrobiologicznych powietrza w magazynach porównywane były z wynikami badań powietrza atmosferycznego (czyli tzw. tła). W 2012 r. wykonano 1362 takich pomiarów (w 2011 r. – 306). Za powyższymi danymi kryje się nie tylko liczba wykonanych pomiarów, ale przede wszystkim końcowe wnioski badań specjalistycznych, które mają charakter ekspertyz.

W ramach dezynfekcji materiałów bibliotecznych wykonano 83 „wsady” dezynfekcyjne w komorze ciśnieniowo-próżniowej (w 2011 r. – 85), co oznacza wydezynfekowanie tlenkiem etylenu około 58,1 m³ książek, dokumentów, rękopisów, druków, rysunków, grafik, map i innych obiektów bibliotecznych (w 2011 r. – 59,5 m³), w tym 68 wsadów wykonano dla potrzeb własnych BN, a 15 odpłatnie dla instytucji zewnętrznych (m.in. dla Muzeum Powstania Warszawskiego, Muzeum Literatury, Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, Muzeum Niepodległości) oraz osób prywatnych. Większość dezynfekowanych zbiorów BN pochodziła z Zakładu Zbiorów Ikonograficznych. Ponadto wykonano badania chemiczne i mikrobiologiczne w ramach współpracy z Biblioteką Polską w Paryżu.

Cenna, specjalistyczna wiedza z zakresu ochrony obiektów wykonanych technikami fotograficznymi jest rozpowszechniana przez Bibliotekę Narodową między innymi przez szkolenie *Identyfikacja technologii obiektów i ochrona kolekcji bibliotecznych, archiwalnych i muzealnych wykonanych technikami fotograficznymi*, którego druga edycja odbyła się w marcu 2012 r. Uczestnikami tego autorskiego programu edukacyjnego byli między innymi pracownicy Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej, Wojskowego Centrum Edukacji, Zamku Królewskiego na Wawelu, Muzeum w Gliwicach, Muzeum Pomorza Środkowego, Muzeum Miasta w Gdyni.

Zakład–Laboratorium Konserwatorskie Zbiorów Bibliotecznych posiada unikatową aparaturę oraz specjalistów przygotowanych do udziału w akcjach ratunkowych podczas zalania maga-

zynów i zbiorów bibliotecznych (awarie, gwałtowne opady, powodzie) i jest w stanie pełnić zadanie bibliotecznego pogotowia ratunkowego.

W ramach działań profilaktycznych zbiory są regularnie oczyszczane, wymienia się niewłaściwe opakowania ochronne lub wprowadza profesjonalne opakowania dla zbiorów, które tego wymagają. Od 2000 r. pudła i teczki ochronne wykonane z „kwaśnej” tektury wymieniane są w BN na opakowania ochronne z tektury bezkwasowej. Efektem tych działań jest zabezpieczenie właściwymi opakowaniami ponad 300 000 woluminów czasopism.

W celu ochrony zbiorów zreperowano i oprawiono w Oddziale Introligatorni Specjalistycznej 5356 książek, czasopism, gazet i broszur (w 2011 r. – 8102), a także wykonano m.in.: 50 240 teczek przewlekanych na czasopisma, 2666 teczek na rękopisy, 200 pudeł na płyty CD oraz 4200 kopert na płyty gramofonowe (w 2011 r. odpowiednio: 48 760, 2311, 200, 700).

Konserwacja tradycyjna

W 2012 r. w pracowniach Zakładu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych zakończono konserwację:

- + 59 rękopisów, zawierających łącznie 7063 karty (w 2011 r. odpowiednio 19, 2424), w tym bezcenne zabytki ze Skarbcza BN: 24 tomy *Tek Górskiego z XVI wieku*, *Kodeks Jana Dąbrowski z XV wieku*, rękopis dramatu *Krak Juliusza Słowackiego*, *Rotację słowa* Cypriana Norwida, powieść Henryka Sienkiewicza *Krzyżacy* oraz utwory Adama Mickiewicza *Sen po spowiedzi* i *Odę do młodości*, a także okupacyjną kenkartę Kazimierza Moczarskiego
- + 227 starych druków, zawierających łącznie 2755 kart (w 2011 r. odpowiednio: 100, 352), w tym cenne obiekty z Biblioteki Zygmunta Augusta z charakterystycznymi oprawami z superekslibrisem królewskim, *Biblię ruską z XVI wieku z inicjałami drzeworytniczymi*, a także druki *Sierakowskiego Nauka pasterska z XVIII wieku* oraz *Prezenta Wielocnot przeznaczego Domu Berzowicow Panny Marii z XVII wieku*, XVI-wieczny druk *Jana Lausa Nobilis Poloni pro Societatis*
- + 65 obiektów ikonograficznych (grafik, rysunków, fotografii) (w 2011 r. – 65), m.in. rysunek Józefa Wilkonina do bajki *Lis i kruk*, grafikę Józefa

Pankiewicza Port w Fecamp z 1907 r., album z 1 połowy XVIII wieku z rycinami reprodukcjami obrazu Analiza Piękna Wiliam Hogarth

- + 14 map (w 2011 r. – 33), w tym plany kopalni soli w Wieliczce w 4 arkuszach z 1766 r. sygnowane „Nilson & Vindel”
- + 4 druki muzyczne (w 2011 r. – 7), głównie z XIX wieku

Ponadto przeprowadzono przeglądy konserwatorskie 24 oprawnych rękopisów z Biblioteki Ordynacji Zamoyskich oraz rękopisów ze skarbca BN: *Roman de la rose* Guillaume de Lorris i Jean de Meun z 1390 r. oraz *Quo vadis* Henryka Sienkiewicza.

Proces pełnej konserwacji, której poddawane są obiekty zabytkowe, jest szczegółowo dokumentowany i zachowany w postaci archiwizowanych materiałów opisowych i fotograficznych. Łącznie przygotowano 72 dokumentacje konserwatorskie 84 obiektów (w 2011 r. – 47 dla 116), dla których wykonano 601 fotografii kolorowych (w 2011 r. – 754) oraz 525 fotografii cyfrowych (w 2011 r. – 206).

W 2012 r. wykonano 22 ekspertyzy konserwatorskie 139 obiektów udostępnianych na wystawy poza BN (w 2011 r. odpowiednio: 26, 333). Opracowania zawierają opis stanu zachowania tych obiektów oraz szczegółowe wskazówki dotyczące warunków ekspozycji wypożyczonych z Biblioteki Narodowej materiałów bibliotecznych.

Konserwacja masowa. Odkwaszanie

Zbiory XIX- i XX-wieczne stanowią przeważającą część zasobu Biblioteki Narodowej, ale także innych bibliotek polskich i archiwów. Wprowadzenie w XIX w. do masy papierowej takich produktów jak klej żywiczny i siarczan glinowy oraz ścier drzewny spowodowało, że papier był kwaśny już w chwili jego produkowania, a z upływem lat stawał się coraz bardziej kruchy. Dokumenty utrwalone na tzw. kwaśnym papierze, ze względu na właściwości fizykochemiczne nośnika (obecność w papierze substancji kwaśnych wprowadzanych podczas produkcji oraz absorpcja kwaśnych gazów podczas magazynowania), są wrażliwsze na wszystkie zagrożenia zewnętrzne. Liczba zbiorów XIX- i XX-wiecznych zagrożonych zniszczeniem jest zbyt duża, by można je było uratować metodami konserwacji tradycyjnej. Ratunek tym zbiorom może zapewnić tylko konserwacja masowa – ratowanie zasobów bibliotecznych i archiwalnych w przeznaczonych do tego celu wyspecjalizowanych, nowoczesnych urządzeniach lub instalacjach, w procesach dezynfekcji, laminacji, odkwaszania i wzmocnienia arkuszy oraz książek. W latach 2000–2008,

dzięki specjalnym funduszom zapewnionym przez Wieloletni Rządowy Program „Kwaśny papier. Ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych”, zastosowano w BN technologię masowego odkwaszania arkuszy w urządzeniu C900 firmy Neschen oraz masowego odkwaszania książek, wprowadzoną w 2007 r., metodą realizowaną przy pomocy instalacji Bookkeeper firmy Preservation Technologies. W ramach Programu odkwaszaniem objęto zarówno zbiory znajdujące się w Narodowej Książnicy, jak również w innych bibliotekach, archiwach i instytucjach kultury podległych Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego (m.in. zbiory Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina, Muzeum Narodowego, Archiwum Głównego Akt Dawnych, Zamku Królewskiego w Warszawie, Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków, Żydowskiego Instytutu Historycznego Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza, Muzeum Iwaszkiewiczów w Stawisku, Muzeum Ziemi PAN).

W związku z wygaśnięciem w 2008 r. Wieloletniego Programu Rządowego „Kwaśny papier” odkwaszanie zasobów bibliotecznych prowadzone w Zakładzie Konserwacji Masowej Zbiorów Bibliotecznych jest finansowane ze środków własnych BN (w zakresie konserwacji zbiorów Narodowej Książnicy), a w przypadku konserwacji zbiorów innych instytucji czy osób prywatnych wprowadzono w 2009 r. odpłatne usługi.

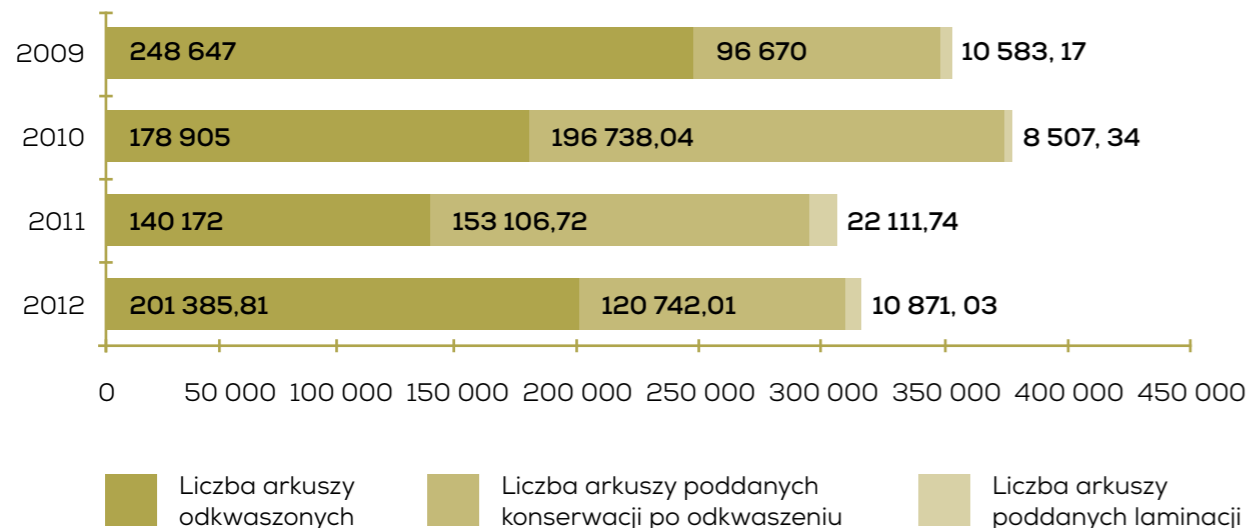
Zabieg odkwaszania jest jednym z wielu elementów pełnej konserwacji papieru. Wszystkie obiekty przekazywane do Zakładu Konserwacji Masowej Zbiorów Bibliotecznych są odkwaszane i tylko część z nich jest poddawana pracom konserwatorskim polegającym na wzmocnieniu struktury papieru, uzupełnianiu ubytków, podklejeniu rozdarć. W Pracowni Odkwaszania i Konserwacji Arkuszy dokonano istotnego przewartościowania jakościowego wykonywanych wcześniej zabiegów oraz doboru materiałów bibliotecznych, które im podlegają. W początkowym okresie funkcjonowania nowoczesnych urządzeń do odkwaszania, praca zespołu obsługującego powielala wskazania technologiczne producenta, a zabiegi wykonywano wyłącznie na kolejnych egzemplarzach publikacji. Wszystkie prace były szczegółowo monitorowane przez Zakład – Laboratorium Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych, Zakład Konserwacji Masowej Zbiorów, a ich efekty konsultowane z pracownikami merytorycznymi komórek przekazujących zbiory do odkwaszania. Efektem podsumowania okresu testowania technologii było wzbogacenie systemu pracy o niektóre, niezbędne zabiegi konserwatorskie. Obecnie Biblioteka Narodowa wykorzystuje autorski model konserwacji masowej dla ratowania wyłącznie Narodowego Zasobu Bibliotecznego, pochodzącego z okresu masowej produkcji wydawniczej. Prace konserwatorskie w Zakładzie Konserwacji Masowej Zbiorów Bibliotecznych wykonywane są również dla zbiorów specjalnych i cymeliów pochodzących z XIX i XX w. (np. kolekcja wilanowska, archiwa pisarzy i naukowców XX w., kartografia i zbiory muzyczne).

W 2012 r. dzięki instalacji Neschen C900 odkwaszono 7739 obiektów (woluminów, tek archiwalnych) (w 2011 r. – 6576) w liczbie 82 115 kart różnego formatu (w 2011 r. – 83 328), tj. 201 385,81 kart w przeliczeniu na format A4 (w 2011 r. – 140 172,15). W ramach usług zewnętrznych odkwaszono 147 obiektów (w 2011 r. – 171) ze zbiorów Biblioteki Sejmowej, Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, Archiwum Akt Nowych, Archiwum Dokumentacji Osobowej i Płacowej

w Milanówku, Biblioteki Kórnickiej PAN i Muzeum Wojska Polskiego. Łącznie w latach 2005–2011 odkwaszono za pomocą urządzenia Neschen C900 1 369 577 kart różnego formatu (2 335 256, 97 w przeliczeniu na format A4).

LICZBA ARKUSZY (W PRZELICZENIU NA FORMAT A4) ODKWASZONYCH W LATACH 2009–2012 W BN (ZBIORY BN I INNYCH INSTYTUCJI) ORAZ PODDANYCH KONSERWACJI PO ODKWASZENIU I LAMINACJI

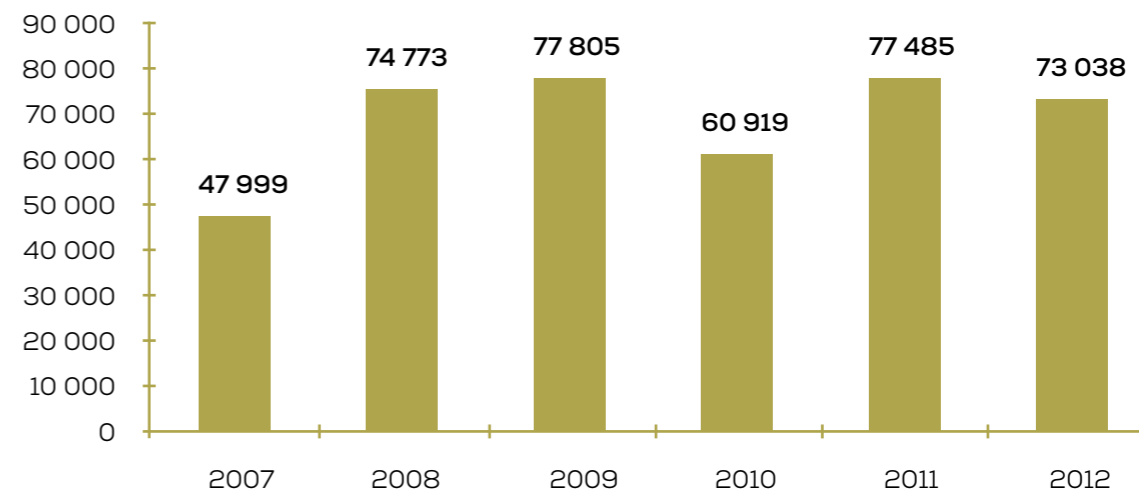

Zabiegi konserwatorskie wykonywane są w Pracowni Odkwaszania i Konserwacji Arkuszy przy obiektach odkwaszonych w technologii Neschen C900 i Bookkeeper. Pracom tym poddano w 2012 r. łącznie aż 8067 obiektów, co stanowi 120 742,01 kart w przeliczeniu na format A4 (w 2011 r. odpowiednio: 6429, 153 106,72). Ponadto 26 obiektów (10 871, 03 kart formatu A4) poddano wzmocnieniu przy pomocy laminacji Filmoplastem R (w 2011 r. – 231 obiektów, tj. 22 111, 74 kart).

W ramach odkwaszania druków zwartych w systemie Bookkeeper odkwaszono 73 057 woluminów/jednostek/tek archiwalnych o łącznej wadze 25 914,3 kg (w 2011 r. – 77 485 o wadze 27 188,06 kg) pochodzących ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz w ramach usług zewnętrznych obiekty pochodzące ze zbiorów Biblioteki Sejmowej, Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, Archiwum Akt Nowych, Archiwum Dokumentacji Osobowej i Płacowej w Milanówku, Biblioteki Kórnickiej PAN, Muzeum Wojska Polskiego oraz zbiorów prywatnych. Łącznie w latach 2007–2012 odkwaszono w systemie Bookkeeper 412 038 woluminów/tek archiwalnych o łącznej wadze 173 495,88 kg.

LICZBA WOLUMINÓW/TEK ARCHIWALNYCH ODKWASZONYCH W SYSTEMIE BOOKKEEPER W LATACH 2007–2012 W BN (ZBIORY BN I INNYCH INSTYTUCJI)

WYTWARZANIE DOKUMENTÓW ZASTĘPCZYCH

Mikrofilmowanie i digitalizacja zbiorów

Jednym ze sposobów ochrony zbiorów jest tworzenie tzw. dokumentów zastępczych przez mikrofilmowanie i digitalizację. Program mikrofilmowania zbiorów w Bibliotece Narodowej jest realizowany od 1950 r., kiedy to utworzono stację mikrofilmową i rozpoczęto mikrofilmowanie najcenniejszych dokumentów ze zbiorów bibliotek polskich. Obecnie zasób mikrofilmów Biblioteki Narodowej liczy 274 794 jednostki i zawiera dokumenty polskich i zagranicznych księżnic, na który składają się mikrofilmowe kopie rękopisów, starych druków, muzykaliów, druków nowszych i czasopism, dokumentów życia społecznego oraz w mniejszym zakresie zbiorów ikonograficznych i kartograficznych.

W Zakładzie Reprografii i Digitalizacji BN wykonano w 2012 r. 96 579 klatek mikrofilmowych – mikrofilm negatywowy (w 2011 r. – 144 130), w tym na zamówienie czytelników 1268 klatek (w 2011 r. – 601). Wykonano także 37 037 mb. mikrofilmów pozytywowych (w 2011 r. – 37 500 mb.), w tym na zlecenie czytelników – 26 271 mb. (w 2011 r. – 10 039 mb.). Nowe perspektywy ochrony unikatowych obiektów i jednocześnie masowego ich udostępniania stwarza digitalizacja i budowanie bibliotek cyfrowych. Z roku na rok w BN wzrasta liczba dokumentów przenoszonych dzięki nowoczesnym technologiom do postaci cyfrowej. Zgodnie z decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowa Książnica pełni od trzech lat funkcję Centrum Kompetencji w zakresie digitalizacji materiałów bibliotecznych w Polsce.

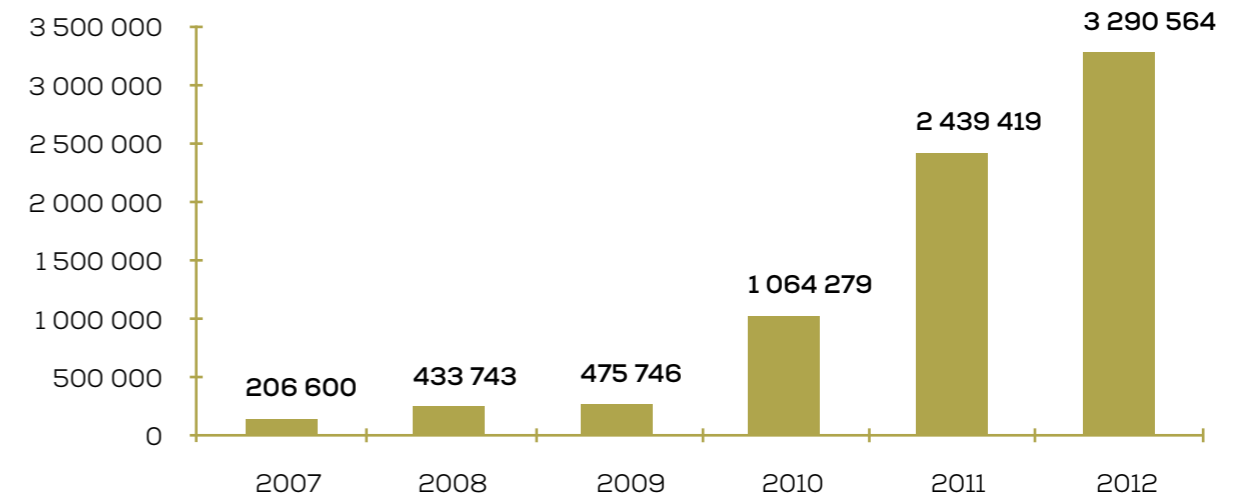
BN stopniowo pozyskuje sprzęt umożliwiający masową digitalizację. Działająca od 2004 r. Pracownia Digitalizacji Zbiorów wyposażona jest w nowoczesne skanery do oryginałów: Zeuschel OS 10000, trzy skanery Zeutschel 12000, jeden skaner Zeutschel 14000 (zakupione w 2008 r.) oraz dwa skanery Canon MS 800 do mikrofilmów. W 2010 r. Biblioteka Narodowa jako pierwsza instytucja w Polsce zakupiła dodatkowo trzy automatyczne skanery do książek. Zakup został sfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka) w ramach realizowanego przez BN projektu Cyfrowa Biblioteka Publikacji Naukowych ACADEMICA. W ramach tego samego projektu w 2011 r. BN została wyposażona w nowoczesny automatyczny skaner do mikrofilmów Zeutschel OM 1600, umożliwiający masową digitalizację klitek mikrofilmowych. W 2012 r. zakupiono także specjalistyczny skaner przelotowy Scamax 422 CD oraz skaner Canon DR 7550 C.

Dzięki posiadanym urządzeniom w ostatnich latach znacząco wzrosła liczba skanów wykonanych w Zakładzie Reprografii i Digitalizacji. W 2012 r. wykonano 3 290 564 skany (w 2011 r. – 2 439 419), w tym z oryginału 2 805 345, a z mikrofilmów 485 219. Wśród ciekawszych obiektów bibliotecznych zdigitalizowanych w 2012 r. znalazło się: 175 rękopisów, w tym: jedno z najstarszych zabytków piśmiennictwa polskiego *Sakramentarz Tyński* z XI wieku oraz *Mszał Erazma Ciołka* z XVI wieku, *Kronika pskowska*, *Mszał z Drzewicy* z XV wieku, rękopis *Faraona* Bolesława Prusa oraz archiwalia z pozyskanej przez BN spuścizny rodzinnej Czesława Miłosza oraz ponad 330 starych druków, m.in. XVII-wieczne *Satyry albo przestrogi do naprawy rządu y obyczajow w Polsce należące, na pięć ksiąg rozdzielone* Krzysztofa Opalińskiego, a także kilkanaście staropolskich ksiąg gospodarskich, zielników i poradników ogrodniczych, które prezentowane są w nowej kolekcji cBN POLONIA „Z książką do ogrodu”.

W 2012 r. w Zakładzie Reprografii i Digitalizacji zakończono prace związane z digitalizacją zbiorów Instytutu Literackiego *Kultura* w Maisons-Laffitte, m.in. zeskanowano wszystkie numery miesięcznika „Kultura” z lat 1946–2000 (98 714 skanów) oraz „Zeszyty Historyczne” z lat 1962–2000 (42 234 skany). Kontynuowane też prace w ramach projektu „Inwentarz Gustawa Herlinga-Grudzińskiego”, digitalizując *Literaria* (3215 skanów) oraz korespondencję z Konstantym Aleksandrem Jeleńskim z lat 1956–1986 (542 skany). Współpracowano także z Archiwum Instytutu Yad Vashem, wykonując odpłatnie na jego zlecenie 16 610 mb. kopii mikrofilmowych prasy żydowskiej ważnej dla zasobu archiwalnego Instytutu.

LICZBA SKANÓW WYKONANYCH W BN W LATACH 2007–2012

BEZPIECZEŃSTWO ZBIORÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ

Profilaktyka ochrony zbiorów polega także na zwiększeniu bezpieczeństwa budynków, w których przechowywane są zbiory. Systematycznie przeprowadza się kontrole stanu urządzeń przeciwpożarowych, zespołów wentylacyjno-klimatyzacyjnych i systemów zabezpieczeń technicznych oraz telewizji przemysłowej, zamontowanych w latach ubiegłych. W zakresie technicznej i elektronicznej ochrony obiektów działają kamery monitorujące wnętrze, kamery zewnętrzne, systemy czujek elektronicznych, modernizowane są zabezpieczenia antywłamaniowe. Zwiększeniu bezpieczeństwa budynków i zbiorów służą stałe kontrole ochrony przeciwpożarowej w obiektach BN, ćwiczenia ewakuacyjne pracowników, ćwiczenia taktyczno-bojowe jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej oraz kompleksowy przegląd stanu technicznego podręcznego sprzętu gaśniczego i przeciwpożarowej instalacji wodociągowej. Oddane w 2012 r. repozytorium cyfrowe zostało wyposażone w nowoczesne systemy sygnalizacji pożarowej, wczesnej detekcji dymu oraz stałe urządzenie gaśnicze, co znacznie podnosi bezpieczeństwo zbiorów elektronicznych.

Stałym elementem profilaktycznej ochrony zbiorów, realizowanym od 2000 r., są paski magnetyczne wklejane do książek. Łącznie oznaczono nimi ponad 1 300 000 woluminów. Przeprowadzone w ostatnich kilku latach kontrolne skanowanie księgozbiorów podręcznych w dużych czytelniach i Informatorium nie wykazują braków w zbiorach, co potwierdza skuteczność zastosowanej metody.

Illyridi sine Liburnie locis

SINVS ADRIATICVS

ITALIA

MARE LIGVSTICVM

MARE TIRENVM

CIVNVS CORSICANVS

SARDINIE PARS

MARE ADRIATICVM

BIBLIOTEKI CYFROWE

Cyfrowa Biblioteka Narodowa POLONA (cBN POLONA)

Otwarta we wrześniu 2006 r., z myślą o wszystkich użytkownikach bibliotek i Internetu, Cyfrowa Biblioteka Narodowa POLONA (cBN POLONA) udostępnia w postaci cyfrowej najważniejsze wydania tekstów literackich i naukowych, dokumenty historyczne, czasopisma, grafiki, fotografie, druki i rękopisy muzyczne oraz mapy pochodzące ze zbiorów Narodowej Książnicy Czytelnicy mogą przeszukiwać zasoby cBN POLONA bezpośrednio pod adresem: www.polona.pl oraz za pośrednictwem witryny BN www.bn.org.pl. W cBN POLONA, obiekty prezentowane są w postaci obrazów – pliki JPG o wysokiej rozdzielczości, a także łatwych do pobrania plików PDF, zawierających warstwę tekstową ułatwiającą dostęp do zawartości oraz plików txt. Zbiory podzielone są według kategorii formalnych i tematycznie. W celu ułatwienia dostępu dla czytelników zainteresowanych kulturą lub odwiedzających po raz pierwszy stronę cBN POLONA, obiekty udostępnione są w formie kolekcji.

Kolekcje tematyczne cBN POLONA

Adam Mickiewicz

Archiwum Zbigniewa Herberta

Bolesław Prus

Co mam ugotować?

Cyprian Norwid

Czasopisma polskie z XIX i 1. połowy XX wieku

Demony Grzegorza Morycińskiego

Eliza Orzeszkowa

Fryderyk Chopin

Jan Kochanowski

Janusz Korczak
 Juliusz Słowacki
 Karol Lipiński
 Komitet Obrony Robotników
 Komunikacja miejska
 Kresy Wschodnie
 Kroniki polskie
 Literatura dla dzieci i młodzieży
 Literatura jidysz
 Maria Konopnicka
 Mikołaj Rej
 Piłka nożna 1918–1939
 Podróże i turystyka
 Powstanie Styczniowe
 Skarby Biblioteki Narodowej
 Stanisław Brzozowski
 Stefan Żeromski
 św. Jadwiga Królowa Polski
 Tekla Bądarzewska
 Warszawa w słowie i obrazie
 Wolne lektury
 Wrzesień 1939
 Wydawnictwa konspiracyjne
 Z książką do ogrodu
 Zygmunt Krasiński

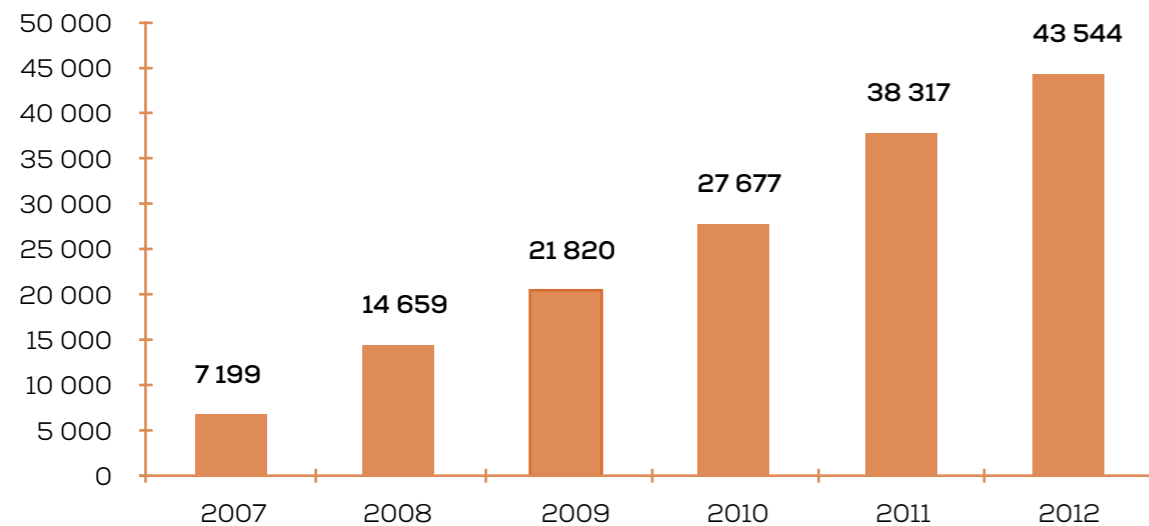
W 2012 r. udostępniono czytelnikom sześć nowych kolekcji:

- + **Bolesław Prus** – zawiera 19 obiektów, w tym pierwsze wydania *Lalki* z 1890 r., *Emancypantek* z 1894 r. i *Faraona* z 1897 r.
- + **Janusz Korczak** – zawiera 71 obiektów, w tym książki tego wybitnego pisarza i pedagoga (m.in. pierwsze wydanie *Króla Maciusia Pierwszego* z 1922 r. i *Króla Maciusia na wyspie bezludnej* z 1923 r., *Dzieci ulicy*, *Feralny tydzień* oraz ostatni opublikowany w 1939 r. utwór *Pedagogika żartobliwa*), a także liczne materiały ikonograficzne (np. rysunki będące ilustracjami do książek, projekty kostiumów inscenizacji *Króla Maciusia*, grafiki oraz fotografie przedstawiające postać Korczaka). Część publikacji dostępnych jest w otwartym Internecie na podstawie Otwartej Licencji Naukowej wypracowanej przez MKiDN i Instytut Książki.
- + **Piłka nożna 1918–1939** – zawiera 335 obiektów, w tym przede wszystkim unikatowe afisze z czasów II Rzeczypospolitej, zapowiadające mecze futbolowe w kraju oraz pierwsze rozgrywki międzynarodowe polskiej reprezentacji, prasa sportowa (np. „Ilustrowane Jednodniówki Sportowe”, gdzie umieszczano m.in. pierwsze reklamy obuwia czy strojów sportowych), a także publikacje książkowe dotyczące futbolu jak np. *Taktyka i technika piłki nożnej* Maca Collinsa z 1923 r., czy *Podręcznik dla sędziów piłkarskich*.
- + **Z książką do ogrodu** – zawiera 319 obiektów poświęconych ogrodnictwu, rolnictwu, przyrodoznawstwu i prowadzeniu gospodarstwa domowego (od XVIII do XX wieku), pochodzących głównie z księgozbioru Józefa Drège (1866–1908), nazywanego „jedynym bibliofilem ogrodniczym Polski”, a którego zbiory, znacznie zniszczone w czasie II wojny światowej, znajdują się w BN.
- + **Co mam ugotować?** – zawiera 131 książek kucharskich oraz poradników dietetycznych, głównie z XIX i pierwszej połowy XX wieku, w tym legendarne już prace Henryka Babińskiego Marii Disslowej, Marii Gruszeckiej, Wincentyny Zawadzkiej i Lucyny Ćwierciakiewiczowej, w których można znaleźć przepisy na dania kuchni staropolskiej, litewskiej, wiedeńskiej czy francuskiej.
- + **Komunikacja miejska** – zawiera 72 obiekty stanowiące przyczynek do dziejów komunikacji i motoryzacji, w tym XIX- i XX-wieczne plany miast z siecią komunikacyjną tramwajów i autobusów, materiały ikonograficzne (np. fotografie tramwajów w przedwojennym Lwowie i Warszawie), a nawet odezwy strajkowe tramwajarzy z lat 20. ubiegłego wieku.

Prowadzono także prace przygotowawcze nad kolekcją „Podręczniki do fotografii” oraz nad nową wersją wirtualnej wystawy o Powstaniu Styczniowym.

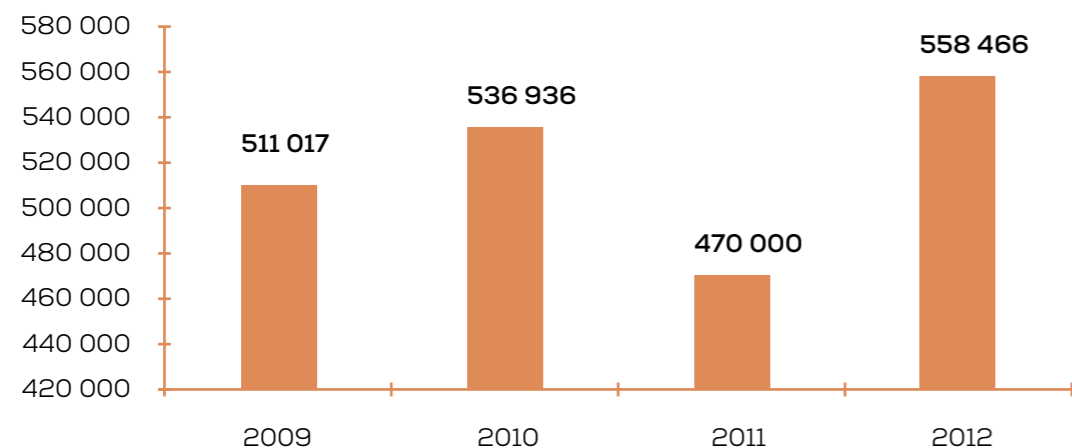
Zasób cyfrowej Biblioteki Narodowej POLONA wzbogacił się w 2012 r. o 5227 obiektów, co wpłynęło na zwiększenie liczby wszystkich pozycji do 43 544 (w 2011 r. – 38 317).

LICZBA DOKUMENTÓW UDOSTĘPNIONYCH W CBN POLONA W LATACH 2007-2012

Zgodnie z danymi wygenerowanymi przez system AWStats cBN POLONA zanotowała w 2012 r. 558 466 wizyt (rejestrowana była wizyta każdego nowego gościa, który oglądał stronę i nie łączył się z nią przez ostatnie 60 minut).

LICZBA WIZYT NA STRONIE CBN POLONA W LATACH 2009-2012 (WEDŁUG SYSTEMU AWSTATS)

W 2012 r. Zakład cBN POLONA kontynuował współpracę krajową i zagraniczną w zakresie tworzenia zasobów cyfrowych, a także promował swą działalność i zbiory, wykorzystując do tego różne kanały dystrybucji informacji (m.in. profil cBN POLONA, założony w 2010 r. na portalu

społecznościowym Facebook; profil miał w końcu 2012 r. 4400 fanów, w tym 1100 „polubiło” go w ciągu minionego roku).

Centrum Kompetencji w zakresie digitalizacji materiałów bibliotecznych

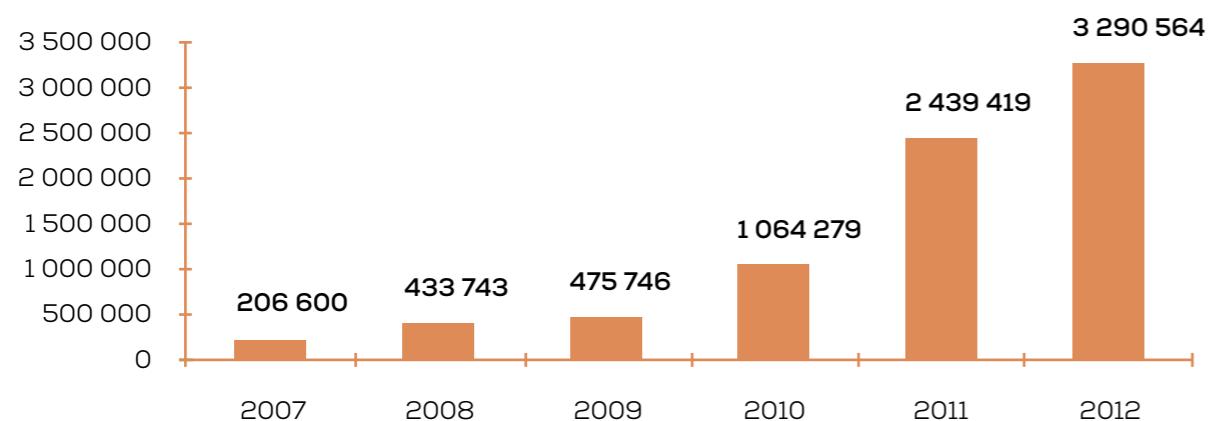
Od 2009 r., zgodnie z decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Biblioteka Narodowa pełni rolę Centrum Kompetencji w zakresie digitalizacji materiałów bibliotecznych w Polsce. W ramach działań Centrum pracownicy Zakładu cBN POLONA prowadzili prace na rzecz zwiększenia liczebności zasobów biblioteki cyfrowej i ich dostępności dla użytkowników. Zakład udzielał konsultacji instytucjom zajmującym się digitalizacją, prowadził praktyki, szkolenia z tematyki tworzenia bibliotek cyfrowych, prawa autorskiego w bibliotece i pozyskiwania funduszy na realizację projektów cyfrowych (głównie dla bibliotekarzy z województwa małopolskiego i województwa opolskiego). Udzielano także informacji instytucjom, które uzyskały finansowanie w ramach Wieloletniego Programu Rządowego Kultura+ i są zobowiązane do przekazania do repozytorium BN kopii cyfrowych obiektów.

Opracowano CMS narzędzia do tworzenia wystaw wirtualnych i prezentacji zbiorów cyfrowych. Dzięki niemu, kurator decydować może o układzie obiektów w salach wystawowych, liczbie podpisów i opisów, ewentualnej oprawie dźwiękowej, kolorystyce. CMS jest pomyślany tak, aby obsługa nie wymagała zaawansowanych umiejętności. Jest to system intuicyjny, łatwy do opanowania przez przeciętnego użytkownika powszechnie wykorzystywanych edytorów tekstów, programów graficznych i serwisów internetowych. System ma wbudowane narzędzie do generowania „kafelków” wykorzystywanych przez zoomer, co ułatwia prezentację plików graficznych w atrakcyjny sposób. System „Norblin” umożliwia prezentację zbiorów cyfrowych zarówno o charakterze muzealnym (rysunki, malarstwo, fotografia czy grafika), jak i obiektów bibliotecznych i archiwalnych.

W ramach Centrum Kompetencji zakupiono mobilne stanowisko digitalizacyjne, składające się z aparatu cyfrowego wysokiej jakości, stelaża, oświetlenia oraz komputera przenośnego i stacjonarnego z oprogramowaniem, pamięcią zewnętrzną o dużej pojemności i wyposażeniem niezbędnym do zaawansowanych prac graficznych. Sprzęt ten został wykorzystany do digitalizacji materiałów z Archiwum Gustawa Herlinga-Grudzińskiego w Fondazione „Biblioteca Benedetto Croce” w Neapolu.

Z roku na rok w BN wzrasta liczba dokumentów przenoszonych dzięki nowoczesnym technologiom do postaci cyfrowej. Jak wspomniano w rozdziale poświęconym ochronie i konserwacji zbiorów, BN stopniowo pozyskuje sprzęt umożliwiający masową digitalizację. Dzięki tym urządzeniom w ostatnich latach znacząco wzrosła liczba skanów wykonanych w Zakładzie Reprografii i Digitalizacji. W 2012 r. wykonano 3 290 564 skany (w 2011 r. – 2 439 419), w tym z oryginału 2 805 345, a z mikrofilmów 485 219.

LICZBA SKANÓW WYKONANYCH W BN W LATACH 2007-2012

ACADEMICA – Cyfrowa Biblioteka Publikacji Naukowych

Biblioteka Narodowa w porozumieniu z Naukową i Akademicką Siecią Komputerową oraz Fundacją na Rzecz Nauki Polskiej realizuje od 2010 r. projekt Cyfrowa Biblioteka Publikacji Naukowych ACADEMICA. Celem projektu jest stworzenie polskim badaczom narzędzia szybkiego dostępu do literatury naukowej. Cyfrowa Biblioteka Publikacji Naukowych ACADEMICA jest nowatorskim projektem polegającym na utworzeniu cyfrowej bazy danych książek i czasopism naukowych oraz ich udostępnieniu dzięki wdrożeniu systemu wypożyczeń międzybibliotecznych plików elektronicznych.

W pierwszej kolejności zbiory udostępni Biblioteka Narodowa, która gromadzi wszystkie ukazujące się w Polsce tytuły publikacji naukowych. Zbudowany w ramach projektu zbiór publikacji będzie systematycznie powiększany. Dostęp do cyfrowych wersji publikacji naukowych uzyskają czytelnicy ponad pięciuset polskich bibliotek naukowych, w tym także bibliotek uczelni prywatnych. System informatyczny projektu będzie wykonany przez NASK w ścisłej współpracy z Biblioteką Narodową. Jednym z założeń tego systemu jest ochrona zasobu przed nieuprawnionym dostępem do cyfrowego zbioru publikacji. Udostępnianie publikacji naukowych będzie się odbywało zgodnie z zapisami Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, a same dzieła będą podlegały ograniczeniom kopiowania lub drukowania ich fragmentów. Uniemożliwione będzie kopiowanie książek znajdujących się w sprzedaży. Projekt ACADEMICA powstał z inicjatywy i według pomysłu Fundacji na rzecz Nauki Polskiej. Jest finansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, zaś realizowany przez Bibliotekę Narodową oraz NASK w latach 2010–2013. Przewidywany koszt projektu wyniesie blisko 34 000 000 zł. Według założeń, w latach 2010–2013 ze zbiorów BN będzie wyselekcjonowanych oraz poddanych digitalizacji

170 000 książek i czasopism. Stworzą one zasób udostępniany czytelnikom ponad pięciuset polskich bibliotek naukowych, w tym także bibliotek uczelni prywatnych.

W 2012 r. kontynuowane były prace nad systemem zarządzania ścieżką digitalizacji i zdigitalizowanymi zbiorami w BN. Zakład cBN *Polona*, we współpracy z Zakładem Technologii Informatycznych oraz Zakładem Reprografii i Digitalizacji testował moduły systemu dostarczane przez partnera projektu – Naukową i Akademicką Sieć Komputerową. Do systemu wprowadzono szereg zmian funkcjonalnych, które mają na celu usprawnienie procesu digitalizacji i publikacji kopii cyfrowych prac naukowych w Sieci.

Dzięki wykorzystaniu funduszy projektu BN jako pierwsza instytucja w kraju została wyposażona w 2010 r. w trzy automatyczne skanery do książek, w 2011 r. w nowoczesny automatyczny skaner do mikrofilmów Zeutschel OM 1600, umożliwiający masową digitalizację klatek mikrofilmowych, a w 2012 r. w specjalistyczny skaner przelotowy Scamax 422 CD oraz skaner Canon DR 7550 C. Zakupiono również program, który pozwoli na poddawanie procesowi automatycznego rozpoznawania tekstu (OCR) większej niż dotychczas liczbie zdigitalizowanych dokumentów. Umożliwiło to sprawną kontynuację proces digitalizacji publikacji stanowiących bazę projektu CBPN ACADEMICA. Kontynuowano też prace nad programem informatycznym, za pośrednictwem którego na terenie ponad 500 bibliotek naukowych udostępniane będą cyfrowe kopie dokumentów.

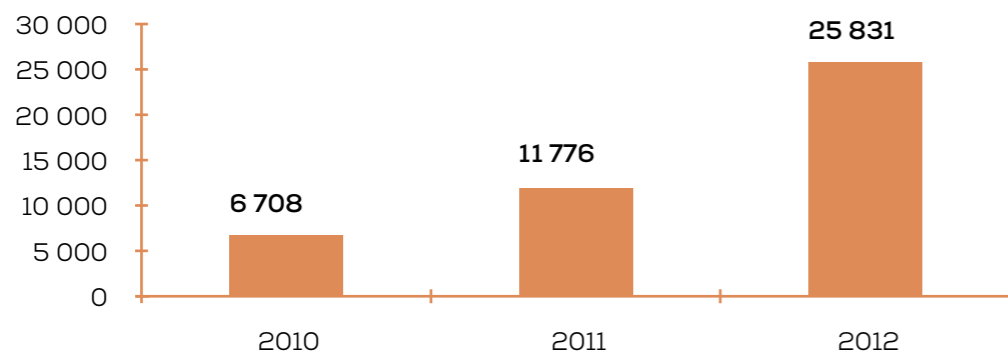
Repozytorium Dokumentów Elektronicznych

Repozytorium Dokumentów Elektronicznych zostało uruchomione przez Zakład Dokumentów Elektronicznych BN w 2009 r. Gromadzi wydawnictwa zwarte i ciągłe, publikowane wyłącznie w wersji cyfrowej i udostępniane poprzez Internet. Dokumenty elektroniczne nadsyłane są dobrowolnie przez wydawców w ramach egzemplarza obowiązkowego. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Sztuki z dnia 6 marca 1997 r. w sprawie wykazu bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarzy obowiązkowych poszczególnych rodzajów publikacji oraz zasad ich przekazywania (Dz.U. 1997, nr 29, poz. 161), w Polsce prawo do egzemplarza obowiązkowego dokumentów elektronicznych przysługuje dwóm bibliotekom: Bibliotece Jagiellońskiej i Bibliotece Narodowej. Dla każdego wydawnictwa zgłaszającego się do Repozytorium zostaje utworzone konto z hasłowanym dostępem, na które wydawcy samodzielnie przekazują publikacje. Obecnie w Repozytorium są założone 82 konta. Redaktorzy Repozytorium dokonują korekty wprowadzanych metadanych dokumentów i ewentualnie je uzupełniają. Dla każdego zarchiwizowanego tytułu bibliotekarze opracowują rekord bibliograficzny w katalogu komputero-

wym wraz z adnotacją o lokalizacji dokumentu. W 2012 r. wydawcy przekazali do repozytorium 19 799 jednostek. Oprócz bieżącego wpływu dokumentów online wprowadzane były także do Repozytorium i archiwizowane materiały zapisane na płytach CD przesyłane do Biblioteki Narodowej w ubiegłych latach. W sumie w ciągu 2012 roku konto Repozytorium wzbogaciło się o 14 055 dokumentów i na koniec roku liczyło 25 831 dokumentów (w 2011 r. – 11 776).

LICZBA DOKUMENTÓW ZGROMADZONYCH W REPOZYTORIUM DOKUMENTÓW ELEKTRONICZNYCH W LATACH 2010–2012

Od 2011 roku Zakład Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych BN archiwizuje dokumenty dźwiękowe dostępne online na podobnych zasadach.

Projekt SYNAT/PASSIM

W 2012 r. Biblioteka Narodowa kontynuowała współpracę przy realizacji projektu: „Utworzenie uniwersalnej, otwartej, repozytoryjnej platformy hostingowej i komunikacyjnej dla sieciowych zasobów wiedzy dla nauki, edukacji i otwartego społeczeństwa wiedzy”, wykonywanego przez sieć naukową złożoną z 15 jednostek naukowych, której liderem jest Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego. Projekt finansuje Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Celem projektu jest utworzenie funkcjonującego zintegrowanego systemu baz wiedzy, umożliwiającego akwizycję wiedzy z rozproszonych i heterogenicznych baz danych, budowa wielofunkcyjnego repozytorium danych źródłowych do bezpiecznego, długoterminowego przechowywania i udostępniania cyfrowych obiektów źródłowych oraz utworzenie uniwersalnej, otwartej platformy repozytoryjnej, hostingowej i komunikacyjnej, umożliwiającej eksploatację własnego oprogramowania aplikacyjnego i udostępnianie informacji i usług za pomocą serwerów organizacji hostingowych.

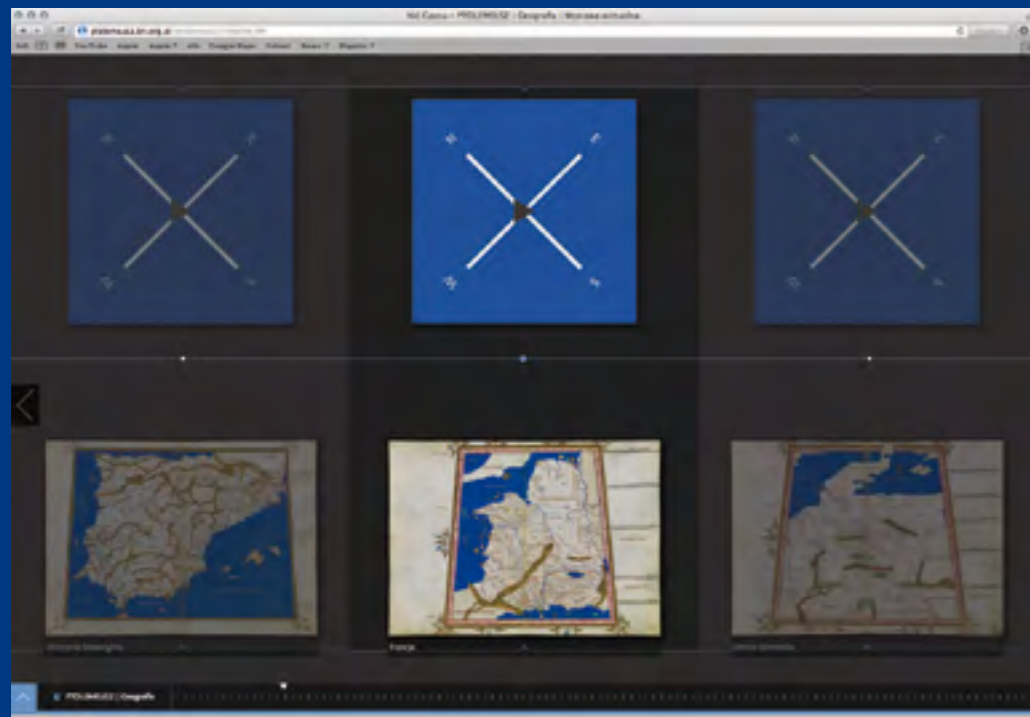
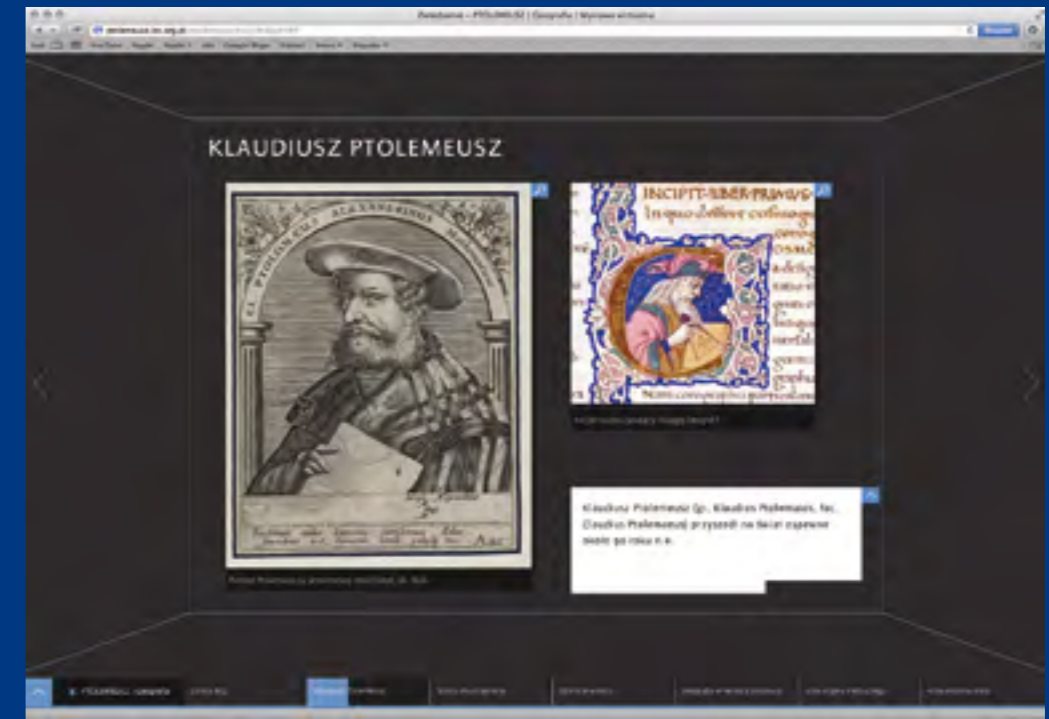
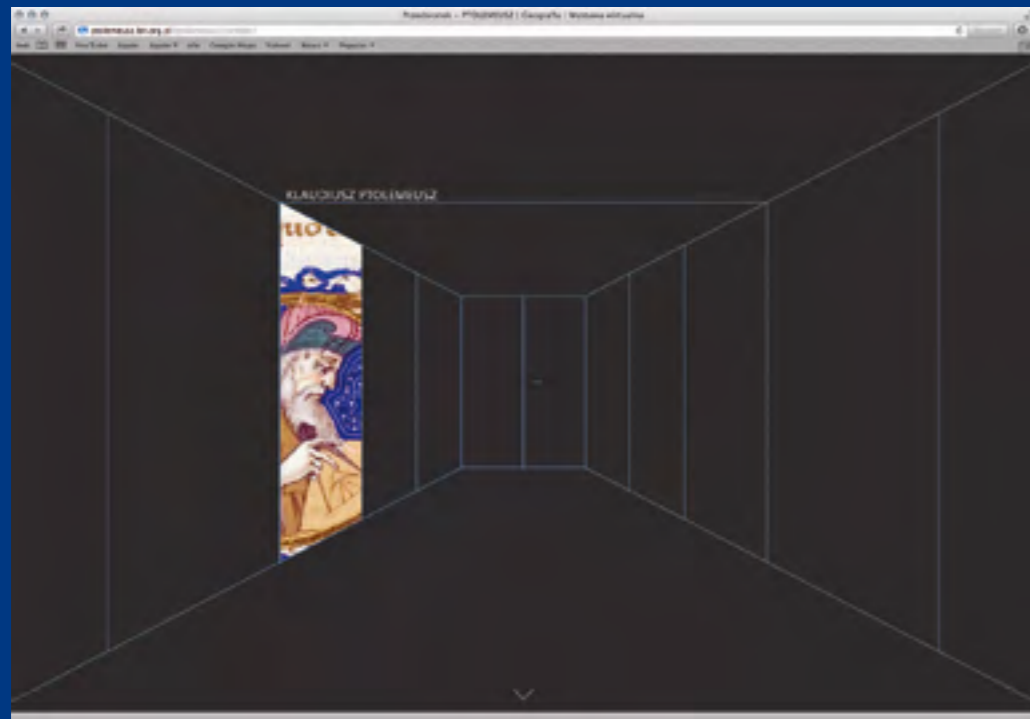
W 2012 r. Biblioteka Narodowa zrealizowała następujące zadania:

- + w ramach zadania dotyczącego analizy i standaryzacji opisu zasobów w wyniku kontynuacji analizy dostarczonych źródeł opracowano uogólnioną metodę opisu struktury dostępnych danych oraz opracowano uniwersalny model metadanych dla rozpoznanych zasobów
- + na podstawie przeprowadzonych analiz i badań użytkowników opracowano model funkcjonalności systemu Passim
- + kontynuowano analizę i rozbudowę krajowych i zagranicznych zasobów informacyjnych oraz ewidencję źródeł w zakresie nauk humanistycznych, ekonomicznych i społecznych oraz przeprowadzono analizę zasobów cyfrowych instytucji muzealnych
- + kontynuowano również prace nad opracowaniem wtyczek wizualizacyjnych wspomagających prace humanistów.

Polska Biblioteka Internetowa

W czerwcu 2008 r. Polska Biblioteka Internetowa została przekazana z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w gestię Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Na zlecenie MKiDN prace nad rozbudową PBI prowadzi Biblioteka Narodowa. Polska Biblioteka Internetowa została przejęta w całości – z oprogramowaniem i zasobami cyfrowymi, stworzonymi w latach 2003–2007. Jakość zasobów cyfrowych PBI, a w szczególności błędy w elektronicznie przetwarzanych tekstach, braki stron oraz brak opisów katalogowych dokumentów, na podstawie których były tworzone, stała się przedmiotem krytyki ze strony użytkowników. W drugim półroczu 2012 r. Biblioteka Narodowa rozpoczęła prace nad sukcesywną poprawą jakości zasobów cyfrowych PBI, których celem jest prezentacja zgodnie z obowiązującymi standardami możliwie jak największej części zasobów PBI oraz włączenie ich do portalu *Europeana*. W pierwszym etapie wyłączono zbiory, które udostępniane są na platformach cyfrowych Biblioteki Narodowej (cBN POLONA) i Biblioteki Jagiellońskiej (Cyfrowa Biblioteka Jagiellońska). Są to reprodukcje cyfrowe publikacji z kolekcji obu bibliotek, wykonane na zlecenie PBI. Wszystkie opublikowane w cBN POLONA i w CBJ reprodukcje cyfrowe mają pełne metadane w formacie Dublin Core, sporządzone zgodnie z obowiązującymi normami. Każda z bibliotek przechowuje ich skany w plikach bezstratnych o wysokiej rozdzielczości (format TIFF), co umożliwia ich wieczystą archiwizację. W wypadku Biblioteki Narodowej, część publikacji z XIX i XX w. (druki nowsze) została w 2010 r. poddana procesowi optycznego rozpoznania tekstu (OCR) z korektą i jest opublikowana w CBN POLONA również w postaci plików PDF.

W kolejnym etapie przeprowadzono analizę jakości metadanych pozostałych zbiorów PBI i wyselekcjonowano te, które mają w polu 534 (MARC 21) wpisaną daną, pozwalającą na identyfikację biblioteki, z której zbiorów pochodzi dany obiekt. Działanie to miało na celu określenie

Wirtualna wystawa Świat Ptolemeusza. Włoska kartografia renesansowa w zbiorach Biblioteki Narodowej (dostępna na www.bn.org.pl).
Koncepcja interfejsu i opracowanie graficzne – Podpunkt

wiarygodności i kompletności metadanych służących do identyfikacji obiektu. Po przeanalizowaniu zbioru danych ustalono, że w pierwszej kolejności migracji poddane zostaną obiekty o pełnym (zgodnie ze standardami opisu obiektów cyfrowych) zestawie metadanych lub te, do których opisy zaczerpnąć będzie można z katalogu Biblioteki Narodowej. Po przeanalizowaniu zbioru 14 000 obiektów – do pierwszej migracji wyselekcjonowano 3549 obiektów.

Równoległe z procesem analizy jakości dostępnych w PBI metadanych, realizowane były prace związane z budową narzędzia informatycznego do przeniesienia całości zasobu do systemu informatycznego cBN POLONA.

Pierwszym etapem tego zadania było przeanalizowanie struktury zasobów cyfrowych PBI i analiza metadanych opisowych zasobów PBI pod kątem wykorzystania w docelowym oprogramowaniu wewnętrznym BN. Metadane niestandardowe zostały przeanalizowane pod kątem automatycznej konwersji na docelowy schemat metadanych wykorzystywanych w oprogramowaniu wewnętrznym BN.

Po przeanalizowaniu bazy danych i przechowywanych w niej informacji, nastąpiła analiza możliwości bezstratnego przeniesienia przechowywanych informacji do docelowego oprogramowania wewnętrznego BN.

Implementacja modułu migrującego zasoby PBI do oprogramowania wewnętrznego BN przy wykorzystaniu dostępnego API oprogramowania docelowego objęła:

- + mechanizmy dostępu do zasobów cyfrowych PBI uwzględniające zastaną strukturę tego systemu
- + mechanizmy dostępu do bazy danych PBI pobierające przechowywane informacje
- + wyciągnięcie zasobów cyfrowych z PBI i osadzenie ich w oprogramowaniu wewnętrznym BN
- + ustawienie zawartości cyfrowej w docelowym systemie z maksymalnym wykorzystaniem możliwości struktury tego systemu (zawartość podstawowa, postaci alternatywne, formaty alternatywne, wierne odwzorowanie paginacji)
- + konwersję metadanych z systemu PBI na metadane przechowywane w oprogramowaniu wewnętrznym BN
- + opracowanie mapowania opisującego rzutowanie metadanych PBI na schemat metadanych wykorzystywanych w oprogramowaniu wewnętrznym BN
- + mechanizmy kontroli poprawności przemiegranego materiału

- + ustawienie docelowych uprawnień przemiegranego zasobów w oprogramowaniu wewnętrznym BN
- + podwiązanie dodatkowych relacji, kolekcji i innych dodatkowych informacji o publikacji, jakie umożliwi nowe oprogramowanie i osadzenie przygotowanego modułu w środowisku docelowego systemu
- + konfigurację środowiska PBI i wewnętrznego oprogramowania BN przygotowującą do migracji
- + przeprowadzenie migracji 3500 obiektów
- + kontrolę poprawnego wykonania migracji (analiza logów modułu migracyjnego)

Przemigrowane zasoby znajdują się na odłączonej przestrzeni dyskowej, która zostanie włączona do ogółu zasobów po produkcyjnym uruchomieniu platformy informatycznej cBN POLONA.

Europeana

W 2012 r. kontynuowano prace nad rozwojem portalu *Europeana*. W pracach tych brali udział przedstawiciele Biblioteki Narodowej, działający w ramach rozpoczętego w 2009 r. projektu *Europeana v.1.0*, którego celem było uruchomienie w 2011 r. pełnej wersji funkcjonalnej portalu. W tych działaniach uczestniczyło ponad 80 instytucji kultury i organizacji zrzeszających europejskie instytucje kultury. Projekt *Europeana v.1.0* realizowany był w sześciu pakietach zadaniowych. Specjaliści z Biblioteki Narodowej działali w zespole zajmującym się tworzeniem innowacyjnej funkcjonalności portalu.

W 2012 r. BN kontynuowała współpracę partnerską przy projekcie *Europeana v.2.0*, do którego dołączyła jesienią 2011 r. Celem projektu jest m.in. wzmocnienie pozycji *Europeany* na rynku europejskim i światowym, rozbudowa serwisów przeznaczonych dla użytkowników, dostawców treści oraz instytucji kulturalnych i edukacyjnych oraz przygotowanie i uruchomienie modelu organizacyjnego i ekonomicznego, który zapewni portalowi stabilność i możliwość rozwoju. W ramach *Europeana v.2.0* BN zaangażowana jest w zadanie związane z propagowaniem wiedzy o digitalizacji europejskiego dziedzictwa kulturalnego i o samej *Europeanie*.

Europeana Newspapers

Biblioteka Narodowa została w 2011 r. zaproszona do współpracy przy realizacji projektu *Europeana Newspapers*, którego liderem jest Biblioteka Państwowa w Berlinie. Celem projektu jest udostępnienie europejskiej prasy codziennej z początku XX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem okresu I wojny światowej, oraz rozwój funkcjonalności portalu *Europeana.eu* poprzez za-

stosowanie narzędzi służących do przeszukiwania i prezentacji zdigitalizowanej prasy. W projekcie, który formalnie rozpoczął się w lutym 2012 r., biorą udział biblioteki narodowe Austrii, Estonii, Francji, Holandii, Litwy, Łotwy, Polski, Turcji i Wielkiej Brytanii oraz europejskie instytucje naukowe i akademickie. Projekt finansowany jest ze środków Komisji Europejskiej w ramach Programu Ramowego na rzecz Konkurencyjności i Innowacji 2007–2013 (CIP-ICT PSP). Każda z bibliotek uczestniczących w projekcie udostępni za pośrednictwem portalu *Europeana.eu* pełnotekstowe wersje zdigitalizowanych gazet, łącznie będzie to 18 milionów stron. Celem projektu *Europeana Newspapers* jest umożliwienie bezpośredniego dostępu do treści cyfrowych wersji gazet za pomocą specjalistycznego interfejsu portalu *Europeana.eu*, pozwalającego na wyszukiwanie całych fraz lub poszczególnych słów. Projekt stanowi odpowiedź na wyzwania związane z digitalizacją prasy i dotyczy przede wszystkim udoskonalenia metod Optycznego Rozpoznawania Pisma (OCR – Optical Character Recognition) i Optycznego Rozpoznawania Układu Strony (OLR – Optical Layout Recognition), rozpoznawania nazw (NER – Name Entity Recognition) oraz rozpoznawania typu strony. W ramach projektu dokonana zostanie również ocena jakościowa zastosowanych technologii oczyszczania zdigitalizowanego tekstu oraz transformacja lokalnych formatów metadanych, które zostaną dostosowane do standardu *Europeana Data Model (EDM)* w ścisłej współpracy partnerów z sektora publicznego i prywatnego.

W ramach projektu *Europeana Newspapers* BN udostępni ok. 100 000 skanów z wybranych mikrofilmów czasopism codziennych z lat 1914–1921, wolnych od praw autorskich, m.in. roczniki „Kurier Warszawski”, „Dziennika Polskiego”, „Dziennika Śląskiego”, „Dziennika Wileńskiego”, „Głosu Śląskiego” i „Kurier Poznański”, a także skany 100 tytułów czasopism z 1939 r.

MARE

A

FRICVM

numidia noua

AFERICA

MINOR

SIRTIS MAIOR

Campus setaphicus

Mamplarij

machrumj

Erebide

Elcones

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

Biblioteka Narodowa – jeden z najważniejszych krajowych ośrodków badawczych w zakresie bibliotekarstwa, bibliografii, bibliologii i czytelnictwa prowadzi prace nad blisko stu tematami badawczymi i dokumentacyjnymi. Wyniki prac naukowych i informacyjnych ukazują się w postaci odrębnych wydawnictw lub artykułów umieszczanych w prasie krajowej i zagranicznej, a także w internetowych portalach tematycznych. Ogłaszane są też na łamach periodyków BN: „Rocznika Biblioteki Narodowej” i „Notesu Konserwatorskiego”, a od 2012 r., dzięki dotacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, również „Polish Libraries Today”. Biblioteka jest organizatorem lub współorganizatorem licznych sympozjów, seminariów, otwartych zebrań naukowych, międzynarodowych, krajowych i środowiskowych konferencji naukowych oraz spotkań warsztatowych, a także multimedialnych pokazów i wystaw, które prezentują zbiory i dorobek naukowy BN.

Ze względu na rangę gromadzonych przez BN zbiorów, jednym z podstawowych obowiązków badawczych Narodowej Książnicy jest tworzenie ich naukowej dokumentacji, a także centralna rejestracja zbiorów polskich bibliotek. Ważnym przedsięwzięciem okazało się – zainicjowane w Bibliotece Narodowej w latach 60. ubiegłego stulecia – kompletowanie dokumentacji utraconych podczas wojny zbiorów bibliotecznych, zwłaszcza rękopisów, inkunabułów i szesnastowiecznych poloników. Dokumentacja ta stanowi cenny materiał do badań historycznych. Podobnym celem służy ustalanie proveniencji zbiorów Biblioteki, a zwłaszcza księgozbiorów historycznych. Wszechstronną dokumentację różnych rodzajów zbiorów zgromadzonych w Bibliotece Narodowej ułatwia bogate zaplecze informacyjno-bibliograficzne, na które składają się nie tylko wyspecjalizowane księgozbiory, lecz również katalogi, tematyczne i formalne kartoteki oraz indeksy, a także coraz liczniejsze i obszerniejsze specjalistyczne bazy danych. Wynikiem wieloletnich prac badawczych są drukowane katalogi inkunabułów, zbiorów rękopiśmiennych, kartograficznych, ikonograficznych i muzycznych, także bibliografie ogólne i specjalne, jak również opracowania monograficzne i specjalistyczne rozprawy. Zainteresowania zawodowe i naukowe pracowników Biblioteki obejmują także losy polskich książek za granicą, co sprzyja rozwijaniu naukowej współpracy BN z zagranicznymi i polonijnymi instytucjami kultury.

Współczesnemu bibliotekarstwu służą również prace metodyczne, zwłaszcza z zakresu teorii i metodyki bibliografii, zasad opisu bibliograficznego oraz metodologii opracowania rzeczowego zbiorów. Rozwijany jest słownik języka haseł przedmiotowych stosowany w bibliografii na-

rodowej i katalogach bibliotecznych. Przygotowywane są skrócone wydania Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej, ułatwiające tworzenie bieżącej bibliografii narodowej, z których korzystają biblioteki publiczne. Publikuje się także poradniki wykorzystywane w opracowaniu rzeczowym zbiorów.

W ostatnim okresie Biblioteka realizuje także nowe zadania w dziedzinie ochrony, konserwacji i digitalizacji zbiorów bibliotecznych – prowadzi prace badawcze z pogranicza nauk biologicznych i chemicznych, dotyczące np. laminacji dziewiętnasto- i dwudziestowiecznych gazet lub dezynfekcji druków, a także prace nad tworzeniem zasobów cyfrowych i zarządzaniem nimi. Dzieje społecznego obiegu książek i prasy oraz losy instytucji zajmujących się ich produkcją i rozpowszechnianiem na ziemiach polskich, zwłaszcza od III rozbioru w 1795 r. do końca II wojny światowej, tematy związane z historią czytelnictwa, dziejami mecenatu kulturalnego, oddziaływaniem cenzury rosyjskiej na piśmiennictwo polskie, zagadnieniami prasy i książki polskiej w XIX i XX w., a także różnymi aspektami społecznego funkcjonowania książek w czasach współczesnych, są podejmowane przede wszystkim w Instytucie Książki i Czytelnictwa. Wspierają je przeprowadzane okresowo badania empiryczne o zasięgu krajowym, które aktualizują stan wiedzy o wybranych zagadnieniach organizacji bibliotekarstwa publicznego i zawodu bibliotekarza, bieżących problemach rynku wydawniczego oraz mechanizmach kształtowania się zainteresowań czytelniczych.

Rada Naukowa Biblioteki Narodowej

Rada jest organem opiniodawczym i doradczym Dyrektora Biblioteki Narodowej, a do jej zadań należy: opiniowanie kierunków i programów badawczych, a także planów i sprawozdań z działalności naukowej Biblioteki, inspirowanie prac naukowych oraz ocena ich wyników, opiniowanie spraw dotyczących działalności podstawowej BN, rozpatrywanie i opiniowanie spraw związanych z rozwojem kadry naukowej BN. Radę Naukową powołuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, na wniosek Dyrektora BN.

Skład Rady Naukowej BN kadencji 2011–2017

PRZEWODNICZĄCY

- + **prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk** – dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. Profesor w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Przewodniczący Rady Programowej Książnicy Cieszyńskiej, wiceprzewodniczący Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego, członek Krajowej Rady Bibliotecznej, Rady Naukowej Biblioteki PAU-PAN w Krakowie, Rady Konsultacyjnej Fundacji Muzeum Książąt Czartoryskich.

WICEPRZEWODNICZĄCA

- + **prof. dr hab. Zofia Zielińska** – profesor w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Wieloletni kierownik Zakładu Historii Nowożytnej Instytutu Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego oraz wiceprzewodnicząca Rady Naukowej tego Instytutu. Jest autorką wielu źródłowych opracowań dotyczących Józefa Andrzeja i Andrzeja Stanisława Załuskich – założycieli Biblioteki Załuskich, której sukcesorką jest BN.

CZŁONKOWIE

- + **prof. dr hab. Włodzimierz Bolecki** – wiceprezes Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej, Profesor zwyczajny w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk.
- + **dr Nikodem Bończa-Tomaszewski** – dyrektor Centralnego Ośrodka Informatyki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, były dyrektor Narodowego Archiwum Cyfrowego.
- + **prof. dr hab. Grażyna Borkowska** – prezes Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, przewodnicząca Rady Naukowej Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, redaktor naczelna „Pamiętnika Literackiego”.
- + **prof. dr hab. Paulina Buchwald-Pelcowa** – profesor zwyczajny w Bibliotece Narodowej, wieloletnia kierowniczka Zakładu Starych Druków BN i profesor zwyczajny Uniwersytetu Warszawskiego, członek korespondent Polskiej Akademii Umiejętności.
- + **prof. dr hab. Hubert Izdebski** – dyrektor Instytutu Nauk o Państwie i Prawie Uniwersytetu Warszawskiego, kierownik Katedry Historii Doktryn Polityczno-Prawnych.
- + **prof. dr hab. Jadwiga Kasperek-Woźniak** – kierownik Zakładu Historii, Teorii i Metodyki Bibliografii w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego, członek m.in. International Society for Knowledge Organisation i Rady Redakcyjnej czasopisma „Zagadnienia Informacji Naukowej”.
- + **dr hab. Jacek Kopciński** – pracownik Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, redaktor naczelny miesięcznika „Teatr”.
- + **prof. dr hab. Jan Malicki** – dyrektor Biblioteki Śląskiej w Katowicach, profesor w Instytucie Nauk o Literaturze Polskiej Uniwersytetu Śląskiego, były przewodniczący Krajowej Rady Bibliotecznej.
- + **prof. dr hab. Krzysztof Malinowski** – profesor na Politechnice Warszawskiej. Wieloletni dyrektor Instytutu Automatyki i Informatyki Stosowanej i były dziekan Wydziału Elektroniki i Technik Informatycznych PW, wieloletni wicedyrektor NASK. Jest członkiem korespondentem Polskiej Akademii Nauk i członkiem zwyczajnym Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, członkiem Rady Informatyki przy Prezesie Rady Ministrów.

- + **dr Monika Mitera** – zastępca dyrektora BN ds. naukowych.
- + **prof. dr hab. Daria Nałęcz** – podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, była Naczelną Dyrektorką Archiwów Państwowych, była rektorką Wyższej Szkoły Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego.
- + **mgr Andrzej Ociepa** – dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu, członek Krajowej Rady Bibliotecznej.
- + **dr Jarosław Pacek** – adiunkt w Zakładzie Informacji Naukowej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i kierownik Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej.
- + **dr hab. Maria Próchnicka** – dyrektor Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- + **prof. dr hab. Andrzej Rachuba** – kierownik Pracowni Edytorstwa Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk, Prezes Towarzystwa Miłośników Historii, przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk i wiceprezes Polskiego Towarzystwa Heraldycznego.
- + **mgr Teresa Szymorowska** – dyrektor Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu, członek Krajowej Rady Bibliotecznej, była przewodniczącą Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych.
- + **prof. dr hab. Marek Ziółkowski** – profesor w Instytucie Socjologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wiceprzewodniczący Europejskiego Towarzystwa Socjologicznego i senator RP.
- + **prof. dr hab. Elżbieta Barbara Zybert** – dziekan Wydziału Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego, Kierownik Zakładu Bibliotekoznawstwa w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego, przewodnicząca Kolegium Redakcyjnego „Poradnika Bibliotekarza”.

KONFERENCJE NAUKOWE, SEMINARIA I WARSZTATY ORGANIZOWANE LUB WSPÓLORGANIZOWANE PRZEZ BIBLIOTEKĘ NARODOWĄ W 2012 R.

Międzynarodowa konferencja naukowa „Cyfrowa biblioteka” (Jasna, Słowacja, 16–18 kwietnia 2012)

Organizatorami konferencji były: Biblioteka Narodowa, Biblioteka Narodowa Słowacji oraz Słowacka Biblioteka Chemiczna. Konferencja miała na celu: wymianę informacji o trendach w zakresie digitalizacji, dostępu do danych cyfrowych i ich ochrony, prezentację przykładów udanej

realizacji projektów, związanych z tematem konferencji, jako inspiracji i wzoru dla jej uczestników, zaprezentowanie technologii i rozwiązań związanych z digitalizacją i dostępem do treści cyfrowych w Internecie.

Międzynarodowa konferencja „Od Ala ma kota do e-matury. Uczenie dobrze zaprojektowane – design w procesie edukacji” (Biblioteka Narodowa, 18 kwietnia 2012)

Konferencja adresowana była do autorów podręczników, grafików, wydawców, nauczycieli, uczniów i studentów zainteresowanych twórczym podejściem do edukacji. Jej organizatorami były: EUNIC Warszawa, Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce, Narodowy Instytut Audiowizualny, Biblioteka Analiz, a partnerem Biblioteka Narodowa. Patronat nad konferencją objęły: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Minister Edukacji Narodowej, Polski Komitet ds. UNESCO, Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy. Podczas konferencji międzynarodowi eksperci dyskutowali na temat zależności między designem materiałów dydaktycznych a ich efektywnością w procesie nauczania. Jednym z celów konferencji było udowodnienie, że dobrze zaprojektowane podręczniki mogą poprawić skuteczność przyswajania informacji, podnieść jakość nauczania i zwiększyć atrakcyjność procesu nauki. Omówione zostały sposoby projektowania materiałów edukacyjnych oraz ich forma.

XIV Ogólnopolskie Warsztaty Języka Haseł Przedmiotowych BN i Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej (Biblioteka Narodowa, 9–11 maja 2012)

W dorocznych warsztatach uczestniczyło 230 osób, reprezentujących biblioteki wszystkich typów z całej Polski, którzy wysłuchali 21 referatów, wygłoszonych przez 20 prelegentów reprezentujących, obok BN, biblioteki wojewódzkie, pedagogiczne, specjalistyczne oraz ośrodki naukowe. Tematyka wystąpień obejmowała stan prac i zmiany metodyki opracowania rzeczowego według JHP BN, kierunki rozwoju JHP BN i UKD na tle międzynarodowych standardów opracowania rzeczowego, opracowanie rzeczowe dokumentów muzycznych oraz z zakresu medycyny, wojskowości i szkolnictwa zawodowego. Przedstawiono wyniki badań dotyczących metodyki nauczania opracowania przedmiotowego oraz z zakresu reprezentacji treści w tytule w odniesieniu do charakterystyki przedmiotowej. Omówiono propozycję wprowadzenia jednolitych zasad stosowania określników chronologicznych w różnych typach haseł oraz zapowiedziano badania profesjonalnych użytkowników języków informacyjno-wyszukiwawczych. Zaprezentowano funkcjonalności kartoteki wzorcowej UKD oraz omówiono zmiany metodyki opracowania rzeczowego według UKD w wyniku wprowadzenia zapisu pionowego. Ponadto odbyła się prezentacja działalności poświęconego JHP BN bloga „Fabryka Języka” w rok po jego uruchomieniu.

„O komiksie i filmie” – VI Krajowa Konferencja Nauczycieli Bibliotekarzy (Biblioteka Narodowa, 17–18 maja 2012)

W konferencji zorganizowanej przez Instytut Badań w Oświacie i odbywającej się pod patronatem Dyrektora BN dr Tomasza Makowskiego wzięło udział blisko 100 nauczycieli bibliotekarzy z całego kraju. Obrady poświęcone były filmowi i komiksowi, mediom, po które uczniowie sięgają obecnie chętniej niż po tradycyjną książkę. Głównym celem wykładów i warsztatów konferencyjnych było wsparcie ich uczestników w znajdowaniu odpowiedniego miejsca dla filmów i komiksów w bibliotekach i mediach oraz w pracy z uczniami. Podczas konferencji uczestnicy zapoznali się m.in. z programem edukacyjnym Ekran 2.0 – współtworzonym przez Narodowy Instytut Audiowizualny (NInA) i Stowarzyszenie Nowe Horyzonty, który zawiera przykładowe scenariusze lekcji o filmie. Wzięli także udział w warsztatach poświęconych prowadzeniu z młodzieżą dyskusji o tzw. filmach trudnych, w szczególności dotyczących przemocy i nadużyć seksualnych. Przedstawiono także metody pozyskiwania wartościowych filmów do biblioteki szkolnej. Podczas konferencji wręczono nagrody w III Ogólnopolskim Konkursie Literackim „Szuflada”, organizowanym dla nauczycieli bibliotekarzy przez miesięcznik „Biblioteka w Szkole” oraz kwartalnik „Biblioteka – Centrum Informacji”.

Konferencja naukowa „Bolesław Prus – artysta, myśliciel, świadek, krytyk i współtwórca swej epoki (z perspektywy stu lat po jego śmierci)” (Biblioteka Narodowa, 23–24 maja 2012)

Konferencja organizowana przez Instytut Badań Literackich PAN, Warszawską Wyższą Szkołę Humanistyczną im. B. Prusa oraz Bibliotekę Narodową była największą konferencją naukową poświęconą autorowi *Lalki* w ustanowionym przez Sejm Roku Bolesława Prusa. Referaty zaprezentowali wybitni znawcy i badacze twórczości pisarza z ośrodków naukowych całego kraju. Zgodnie z formułą konferencji podjęli oni próbę spojrzenia na utwory Prusa z perspektywy naszej współczesności. Dyskutowano m.in. o stosunku Prusa do poznania naukowego, idei postępu, mediumizmu, magnetyzmu, o „śladach Rosji” i świecie przyrody w jego twórczości, o specyfice wykreowanych przezeń postaci, a także na temat jego koncepcji dziennikarstwa. Podjęta została próba odpowiedzi na pytanie „czy *Emancypantki* to powieść feministyczna”, a jeden z referatów poświęcony był uroczystemu pogrzebowi autora *Faraona*.

Konferencja „Mądre wychowanie. Jak mówić, żeby dzieci słuchały?” (Biblioteka Narodowa, 24 września 2012)

Organizatorem konferencji było wydawnictwo Media Rodzina, obchodzące w 2012 r. 20-lecie istnienia, przy współpracy BN, a honorowymi patronami Minister Edukacji Narodowej, Rzecznik Praw Dziecka oraz Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Wystąpienia ekspertów i praktyków dotyczyły zagadnień związanych z nabywaniem oraz rozwijaniem kompetencji wychowawczych wśród nauczycieli i rodziców.

Satellite meeting IFLA „Bibliography in the Digital Age (Bibliografia w epoce cyfrowej)” (Biblioteka Narodowa, 9 sierpnia 2012)

Konferencja miała status wydarzenia towarzyszącego ogólnoswiatowemu kongresowi Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich (IFLA) Helsinki 2012 i została zorganizowana wspólnie przez Sekcję Bibliografii i Sekcję Katalogowania IFLA oraz Bibliotekę Narodową. Po raz pierwszy w historii odbyła się w Polsce. W spotkaniu uczestniczyło blisko 100 osób z całego świata. Tematem konferencji była kontynuacja dyskusji, rozpoczętej publikacją dokumentu *National Bibliographies in the Digital Age: Guidance and New Directions (Bibliografie narodowe w epoce cyfrowej: wskazówki i nowe kierunki)*, wydanego w 2009 r. przez Sekcję Bibliografii IFLA. Podstawowym podejmowanym problemem były wytyczne dotyczące opracowania bibliografii narodowych w świecie zdominowanym przez Internet i media elektroniczne, wobec których tradycyjna bibliografia jest coraz bardziej bezradna. Spotkanie połączonych Sekcji miało charakter przygotowawczy, a jego celem była wymiana opinii i doświadczeń oraz sformułowanie i doprecyzowanie kwestii, które dyskutowane będą w szerszym gronie na kongresie w Helsinkach.

Zebrania naukowe organizowane przez Instytut Bibliograficzny

(w nawiasach nazwiska prelegentów)

- + 31 maja 2012 r. – „Stan prac grupy EURIG nad zasadami katalogowania RDA” (dr Marcin Roszkowski)

Zebrania naukowe organizowane przez Instytut Książki i Czytelnictwa (w nawiasach nazwiska prelegentów)

- + 22 lutego 2012 r. – „Biblioteki publiczne w Polsce w 2010 r.” (Małgorzata Jezierska)
- + 18 kwietnia 2012 r. – „Biblioteki publiczne w świetle polityki Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego” (Barbara Budyńska)

REFERATY PRACOWNIKÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ WYGŁOSZONE W 2012 ROKU**Ewa Bielińska-Galas**

- + *Aspekt wspólnoty chrześcijańskiej w myśli Św. Augustyna a przekaz repertorium gregoriańskiego*, konferencja naukowa „Przestrzeń klasztoru – przestrzeń kultury. Piśmiennictwo – książka – edukacja”, Warszawa, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 11 maja 2012 r.

- + *Piętnastowieczny graduał z kościoła Św. Idziego w Głubczycach ms. BOZ 151 w kontekście bernardyńskiej tradycji muzycznej*, Konferencja „Kościelne zbiory muzyczne w bibliotekach polskich”, Gniezno, Muzeum Archidiecezjalne, 28 września 2012 r.

Ewa Bogusz

- + (wspólnie z Anną Myśliwską) *Potrzeby informacyjne społeczeństwa sieciowego a kompetencje wyszukiwawcze współczesnych info-bibliotekarzy*, Fons Largus – Biblioteka, źródło inspiracji, Warszawa, BUW, 17 maja 2012 r.

Barbara Budyńska

- + *Biblioteki publiczne w Polsce w I dekadzie XXI wieku*, konwersatorium zorganizowane przez WiMBP w Zielonej Górze dla pracowników bibliotek i studentów bibliotekoznawstwa, 19–20 listopada 2012 r.
- + *Wpływ Internetu na funkcjonowanie bibliotek publicznych*, Konferencja dla bibliotekarzy województwa podkarpackiego zorganizowana przez WiMBP w Rzeszowie, 15–16 listopada 2012 r.
- + *Wykorzystanie przez pracowników bibliotek publicznych, pedagogicznych i naukowych oferty SBP w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego, wydawnictw tradycyjnych i dostępnych w Internecie oraz platformy cyfrowej* Seminarium „Badanie efektywności bibliotek”, Sulejówek, 2–4 kwietnia 2012 r.

Jolanta Byczkowska-Sztaba

- + *Dawne muzykalia po kapelach zakonnych w zbiorach bibliotek na Pomorzu*, konferencja „Piśmiennictwo i muzyka czasów dawnych” i finał wystawy *Najstarsze zabytki kultury muzycznej Pomorza*, Wejherowo, Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubskiej, 16 marca 2012 r.
- + *Rękopisy i druki muzyczne w zbiorach archiwum Opactwa OO. Cystersów w Mogile*, Konferencja „Kościelne zbiory muzyczne w zbiorach polskich”, Gniezno, Muzeum Archidiecezjalne, 27 września 2012 r.

Roman Chymkowski

- + *Od widzenia do czytania – praktyki oka w Warszawskiej Kolei Dojazdowej*, konferencja „Autobusy, tramwaje, kolejki”, Warszawa, 14 grudnia 2012 r.

Bartłomiej Czarski

- + *Nieznany supereklibris Jana III Sobieskiego i jego wyraz ideologiczny*, Konferencja „Zagarnięte – ukryte – poszukiwane – odzyskane”, Warszawa, 19–20 września 2012 r.
- + *Antyczne motywy numizmatyczne w emblematach Andreasa Alciatusa w kontekście źródeł literackich w wieku XVI*, Konferencja „O miejsce książki w historii sztuki”, Kraków, 5–7 grudnia 2012 r.

Michał Czerenkiewicz

- + *Piotr Skarga SJ w łacińskiej twórczości Szymona Starowolskiego*. Międzynarodowa konferencja naukowa „Rzecz o dziele Piotra Skargi SJ”, Kraków, Akademia Ignatianum, 15 maja 2012 r.
- + *The prescriptions of waging war in view of the history and literary tradition according to Simon Starowolski (ca 1588–1656)*. Międzynarodowa konferencja naukowa „Intercultural Transmission of Intellectual Traditions in the Middle Ages and the Early Modern Period. A comparative perspective”, Warszawa, Instytut Historii PAN, 27 maja 2012 r.

Mirosława Dobrowolska

- + *Działalność bibliotek publicznych na rzecz środowiska osób starszych*, referat wygłoszony w ramach Tygodnia Bibliotek w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Łukowie, 8 maja 2012 r.
- + *Seniorzy w świecie książki i bibliotek* – referat wygłoszony dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Mińsku Mazowieckim, 6 grudnia 2012 r.

Małgorzata Maria Grąbczewska

- + *Pierre Choumoff, polsko-rosyjski fotograf paryskiej bohemy*, I konferencja polskich i rosyjskich historyków sztuki „Polska–Rosja: Sztuka i Historia”, Polski Instytut Studiów na Sztukę Świata, Państwowy Instytut Nauk o Sztuce, Warszawa, 12–14 września 2012 r.
- + *Zmysły, zmysłowość... w zbiorach BN*, referat wygłoszony na 4. Warsztatach projektu „Sensualność w kulturze polskiej. Przedstawienia zmysłów w języku, piśmiennictwie i sztuce od średniowiecza do współczesności”. Serock, 23–25 listopada 2012 r.
- + *Zapamiętać. Zaświadczyć. Udokumentować. Sztuka w okresie Wielkiej Emigracji, jej rola społeczna i polityczna*, konferencja „Promocja kulturowo-informacyjna współczesnego wychodźstwa a dziedzictwo narodowe emigracji” zorganizowana przez

Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych UW, Paryż, 13–14 grudnia 2012 r.

Jolanta Hys

- + *Kartoteka wzorcowa Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej w Bibliotece Narodowej*, XIV Ogólnopolskie warsztaty Języka Haseł Przedmiotowych Biblioteki Narodowej i Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 11 maja 2012 r.
- + *Kartoteka wzorcowa UKD w Bibliotece Narodowej*, Seminarium w Ośrodku Rozwoju Edukacji, Sulejówce, 6 listopada 2012 r.

Małgorzata Jezierska

- + *Nowy opis statystyczny bibliotek – zakres danych rozszerzonego formularza GUS*, Seminarium „Badanie efektywności bibliotek”, Sulejówce, 2–4 kwietnia 2012 r.

Andrzej Kaszlej

- + *Historia „Kodeksu supraskiego”*, otwarcie wystawy posterowej w BN, 6 lutego 2012 r.

Wanda Klenczon

- + *Tendencje rozwojowe języków informacyjno-wyszukiwawczych. Język Haseł Przedmiotowych Biblioteki Narodowej a potrzeby informacyjne bibliotek*, seminarium Ośrodka Rozwoju Edukacji, spotkanie z bibliotekarzami bibliotek pedagogicznych Sulejówce, 5–6 listopada 2012 r.
- + *Międzynarodowe i krajowe standardy i zalecenia dla bibliotek publicznych*, konferencja Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich z cyklu „Automatyzacja bibliotek publicznych”, Warszawa, 7–8 listopada 2012 r.
- + (wspólnie z Pawłem Rygielem) *Librarians cornered by images or How to index visual resources*, IFLA 2012 Satellite Meeting „Beyond libraries – subject metadata in the digital environment”, Tallin, 17–18 sierpnia 2012 r.
- + *Bibliografia narodowa – kryzys czy nowe otwarcie?*, konferencja Fons Largus – Biblioteka, źródło inspiracji, Warszawa, BUW, 17 maja 2012 r.

Krzysztof Kossarzecki

- + (wspólnie ze Sławomirem Szyllerem) *Polskie zbiory rękopiśmienne w Sankt Petersburgu. Z prac nad zbiorami dawnej Biblioteki Załuskich*, Międzynarodowy kongres

naukowy „Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem Rzeczypospolitej”, Warszawa, 14–16 listopada 2012 r.

- + *Województwo połockie i szlachta połocka w okresie okupacji rosyjskiej w latach 1655–1667*, międzynarodowa konferencja w Połocku na Białorusi, 22–24 maja 2012 r.

Janusz Kostecki

- + *Cenzura obyczajowa w II połowie XIX wieku a możliwość opisu rzeczywistości*, Ogólnopolska konferencja „Realności, realizm, realność. W stulecie śmierci Bolesława Prusa” zorganizowana przez Zakład Literatury i Kultury Drugiej Połowy XIX w. Wydziału Polonistyki UW oraz Pracownię Literatury Drugiej Połowy XIX w. IBL PAN, Warszawa, 12–14 grudnia 2012 r.

Anna Maria Krajewska

- + *Serial telewizyjny jako czynnik kształtujący obraz II wojny światowej wśród młodego pokolenia*. Konferencja Uniwersytetu Łódzkiego „Dziecko w świecie książki i mediów”, Łódź, 10–11 maja 2012 r.
- + *Korczakowskie „Prawidła życia” wobec strategii wydawców*, konferencja Centrum Literatury Dziecięcej MBP Oświęcim „Pismo i myśl: literackie i filozoficzne wcielenia Starego Doktora”, Oświęcim, 17 października 2012 r.

Magdalena Krynicka

- + *Bibliografia narodowa w świecie technologii semantycznych*, II Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Bibliografia – teoria, praktyka, dydaktyka”, Warszawa, 7–8 listopada 2012 r.
- + *Bibliografia tylko dla bibliografów. Komu jest jeszcze potrzebna bibliografia?*, Konferencja Studenckiego Koła Informacji Naukowej „Palimpsest” pt. „Źródła informacji w zmieniającym się środowisku cyfrowo-sieciowym”, Lublin, 13 marca 2012 r.
- + (wspólnie z Jarosławem Packiem) „Are you trying to kill me? – the National Bibliography asks the Internet”, IFLA World Library and Information Congress. 78th IFLA General Conference and Assembly, Helsinki, Finlandia, 11–17 sierpnia 2012 r.

Joanna Kwiatkowska

- + *Kartoteka wzorcowa Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej w Bibliotece Narodowej*, XIV Ogólnopolskie warsztaty Języka Haseł Przedmiotowych Biblioteki Narodowej i Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 11 maja 2012 r.

Grażyna Lewandowicz-Nosal

- + *Biblioteki publiczne dla dzieci wczoraj i dziś. Kłopoty z tożsamością*, Konferencja międzynarodowa „Dziecko w świecie książki i mediów”, Uniwersytet Łódzki, 10–11 maja 2012 r.
- + *Biblioteki dla dzieci w Polsce*, Seminarium dla bibliotekarzy województwa podkarpackiego, Rzeszów, 19 czerwca 2012 r.
- + *Formy pracy bibliotek dla dzieci jako wprowadzenie w kulturę*, Konferencja „Kulturowe aspekty funkcjonowania bibliotek w przestrzeni społecznej”, Olsztyn, 19 września 2012 r.
- + *Stary Doktor i Super Niania. Dwa spojrzenia na dziecko*, Konferencja „Janusz Korczak – pismo i myśl. Literackie i filozoficzne wcielenia Starego Doktora”, Oświęcim, 17 października 2012 r.
- + IX Katowickie Prezentacje Biblioteczne, sesja „Droga książki od wydawcy do czytelnika” prowadzenie obrad, Katowice, 16 listopada 2012 r.
- + Grażyna Lewandowicz-Nosal(?): *Książki dla najmłodszych*, Seminarium dla bibliotekarzy powiatu legionowskiego MiPBP w Legionowie, 5 grudnia 2012 r.

Tomasz Makowski

- + *The role of the National Library of Poland within the Polish Libraries Network*, konferencja “Scientific library under conditions of cultural change and technology innovation”, Wilno, 3–4 maja 2012 r.
- + *Straty Biblioteki Ordynacji Zamojskiej w czasie II wojny światowej*, Konferencja „Zagarnięte – ukryte – poszukiwane – odzyskane”, Uniwersytet Warszawski, 19–20 września 2012 r.
- + *Najcenniejsze zbiory Biblioteki Ordynacji Zamojskiej*, Konferencja „Zamość – ludzie – tradycja”, Warszawa, SGGW, 14 listopada 2012 r.

Jan Dionizy Mejor

- + Udział w Otwartej Debacie „W obronie kreatywności” Warszawa, 23 kwietnia 2012 r.

Maria M. Michalska

- + *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta w ramach projektu SYNAT część PASSIM*, XIV Ogólnopolskie Warsztaty JHP BN i UKD, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 11 maja 2012 r.
- + (Wspólnie z Martą Szczechowską-Frączyk): *PASSIM: odpowiedź na potrzeby informacyjne bibliotekarzy*, X Ogólnopolska Konferencja Automatyzacja Bibliotek Publicznych, Warszawa, Centralna Biblioteka Wojskowa, 7 listopada 2012 r.

Anna Myśliwska

- + (wspólnie z Ewą Bogusz) *Potrzeby informacyjne społeczeństwa sieciowego a kompetencje wyszukiwawcze współczesnych info-bibliotekarzy*, Fons Largus –Biblioteka, źródło inspiracji, Warszawa, BUW, 17 maja 2012 r.

Jarosław Pacek

- + (wspólnie z Magdaleną Krynicką) „Are you trying to kill me? – the National Bibliography asks the Internet”, IFLA World Library and Information Congress. 78th IFLA General Conference and Assembly Helsinki, Finlandia, 11–17 sierpnia 2012 r.

Agnieszka Paja

- + *Kobiety i powieść w XIX w. Uwagi o symbiotycznej ewolucji gatunków*, Ogólnopolska konferencja „Książka, biblioteka, informacja – między podziałami a wspólnotą”, zorganizowana przez Uniwersytet Świętokrzyski Jana Kochanowskiego, Kielce, 23–24 kwietnia 2012 r.

Tomasz Ososiński

- + „Regał na Kafkę” czy „Regał dla Kafki” – problemy z przekładem przemówienia E. Jelinek z okazji odebrania nagrody im. F. Kafki, Sesja „Pożądanie i niedosyt. Problemy tłumaczenia tekstów Elfriede Jelinek”, Warszawa, BUW, 24 października 2012 r.
- + *Przekład czy przewóz? Trudności z tłumaczeniem wierszy Gottfrieda Benn’a*, Sesja „Kolekcja niemieckiej poezji klasycznej w przekładach Andrzeja Lama”, Pułtusk, Akademia Humanistyczna im. A. Gieysztora, 4 grudnia 2012 r.

Dariusz Paradowski

- + *Jak przechować 100kg świeżych truskawek? O przechowywaniu obiektów cyfrowych*, X Ogólnopolska Konferencja z cyklu „Automatyzacja Bibliotek Publicznych”, Warszawa, 7–8 listopada 2012 r.

Ewa Potrzebicka

- + *Ochrona zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie*, Konferencja towarzysząca obchodom Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich, inaugurującym Światową Stolicę Książki 2012 w Erywaniu w Armenii, 23 kwietnia 2012 r.
- + *Kolekcjonowanie wpisane w działalność statutową, ochrona i konserwacja i zbiorów w Bibliotece Narodowej*, Ogólnopolskie Święto Kolekcjonerów, Krośnice, 3 czerwca 2012 r.
- + *Rola Biblioteki Narodowej w intelektualnym rozwoju kraju*, obchody 90 rocznicy Białoruskiej Biblioteki Narodowej w Mińsku, Mińsk, 6 września 2012 r.
- + *Najnowsze metody w ochronie zbiorów*, Konferencja „Innowacyjny model biblioteki naukowej w XXI wieku”, Kijów, 9–10 października 2012 r.

Marzena Przybysz

- + Prowadzenie konferencji, „Bibliografia regionalna w komunikacji publicznej”, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Lublinie, Lublin, 18–19 października 2012,
- + *Modele współpracy bibliotek publicznych*, konferencja „Automatyzacja bibliotek publicznych”, BUW, Warszawa, 7– 8 listopada 2012;

Donata Rams

- + (wspólnie z Bogdanem Zerkiem) *Badania fizykochemiczne w Zakładzie - Laboratorium Konserwatorskim Zbiorów Bibliotecznych BN*, Sesja naukowa „Zastosowanie metod fizykochemicznych w obszarze interdyscyplinarnych badań dziedzictwa kulturowego”, Zakład Narodowy im. Ossolińskich oraz Wydział Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 19 marca 2012 r.

Marcin Roszkowski

- + *Czy Pan istnieje Mr. Johns? RDF – nowy model rekordu bibliograficznego*, II Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Bibliografia – teoria, praktyka, dydaktyka”, Warszawa, 7–8 listopada 2012 r.

- + *Integration of Polish National Bibliography within the repository platform for science and humanities*, IFLA Bibliography Section Satellite meeting: *Bibliography in the digital age*, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 9 sierpnia 2012 r.
- + *Nanopublikacje – formalna reprezentacja dyskursu naukowego*, IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Zarządzanie informacją w nauce”, Katowice, 28–29 listopada 2012 r.

Małgorzata Rowicka

- + *Rosyjska cenzura zagraniczna wobec twórczości Zygmunta Krasińskiego w latach 1865–1914*, konferencja „Krasińskiego świąty zapomniane” zorganizowana przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu i Muzeum Romantyzmu w Opinogórze – Opinogóra, 19–21 kwietnia 2012 r.

Fryderyk Rozen

- + *Msza Jagiellonów jako przekaz kościelnego ceremoniału*, Konferencja „Kultura rękopiśmienna Polski wieków średnich”, Warszawa, UKSW 22 maja 2012 r.

Adam Rusek

- + *W królestwie Tytusa. Występowanie i treści cyklicznych historyjek obrazkowych w Polsce w latach 1956–1967*. Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu. Wykład w ramach Poznańskiej Dyskusyjnej Akademii Komiksu, 15 lutego 2012 r.
- + *Magazyn „Relax” (1976–1981) i jego losy*. Wykład na posiedzeniu Komisji Prasoznawczej PAN w Krakowie, 11 kwietnia 2012 r.
- + *Stare jak świat w nowym oświetleniu*. Konferencja „Komiks wobec zjawisk kultury popularnej”, Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu, 21–22 listopada 2012 r.

Paweł Rygiel

- + (wspólnie z Wandą Klenczon) *Librarians cornered by images or How to index visual resources*, IFLA 2012 Satellite Meeting „Beyond libraries – subject metadata in the digital environment”, Tallin, 17–18 sierpnia 2012 r.
- + (wspólnie z Bartłomiejem Włodarczykiem) *Integracja i wizualizacja informacji – biblioteka humanistyczna jutra*, Międzynarodowa konferencja Fons Largus – „Biblioteka, źródło inspiracji”, Warszawa, BUW, 14 – 17 maja 2012 r.

Urszula Stasiak

- + *Klasyfikacja Dziesiąta w opracowaniu Bibliografii Wydawnictw Ciągłych*, XIV Ogólnopolskie Warsztaty JHP BN i UKD, Warszawa, 9–11 maja 2012 r.

Anna Stolarczyk

- + *JHP BN – stan prac nad słownictwem i metodyką opracowania*, XIV Ogólnopolskie Warsztaty JHP BN i UKD, Warszawa, 9–11 maja 2012 r.

Lucyna Szaniawska

- + *Wkład osiągnięć Renesansu w rozwój map geograficznych*, Ogólnopolska Konferencja Historyków Kartografii, Warszawa, 13–15 września 2012 r.

Marta Szczechowska-Frączyk

- + (wspólnie z Marią M. Michalską) *PASSIM: odpowiedź na potrzeby informacyjne bibliotekarzy*, X Ogólnopolska Konferencja Automatyzacja Bibliotek Publicznych, Warszawa, Centralna Biblioteka Wojskowa, 7 listopada 2012 r.

Sławomir Szyller

- + (wspólnie z Krzysztofem Kossarzeckim) *Polskie zbiory rękopiśmienne w Sankt Petersburgu. Z prac nad zbiorami dawnej Biblioteki Załuskich*, Międzynarodowy kongres naukowy „Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem Rzeczypospolitej”, Warszawa, 14–16 listopada 2012 r.

Katarzyna Ślaska

- + *Role of the Memory of the World program in improving preservation and accessibility of documentary heritage on a national level*. Konferencja Programu UNESCO „Pamięć Świata”, Warszawa, 8–10 maja 2012 r.
- + *Biblioteka Narodowa i jej cyfrowy świat*. Konferencja „Cyfrowa kultura 2012” Warszawa, 28–29 maja 2012 r.
- + *Udział Biblioteki Narodowej w bieżących projektach Europeany*. Konferencja Polskie zbiory w Europeanie, Toruń, 18–19 października 2012 r.

Kacper Trzaska

- + (we współpracy z Bartłomiejem Włodarczykiem) *Ogólnopolskie badanie użytkowania języków informacyjno-wyszukiwawczych – komunikat*, XIV Ogólnopolskie Warsztaty JHP BN i UKD, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 9–10 maja 2012 r.

- + *„Znaj proporcją, mocium panie”: przyczynek do metodyki nauczania opracowania rzeczowego według JHP BN*, XIV Ogólnopolskie Warsztaty JHP BN i UKD, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 9–11 maja 2012 r.
- + *„Nie oceniaj książki po okładce”: odwzorowanie treści dokumentu w tytule i w charakterystyce przedmiotowej: analiza porównawcza*, XIV Ogólnopolskie Warsztaty JHP BN i UKD, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 9–11 maja 2012 r.

Grażyna Walczewska-Klimczak

- + prowadzenie warsztatów *Pamiętnik Blumki Iwony Chmielewskiej jako refleksje nad problemami współczesnego dziecka*. Międzynarodowa Konferencja „Edukacja alternatywna – dylematy teorii i praktyki”, Warszawa, 19–21 października 2012 r.
- + *Co widać z pogranicza*. Konwersatorium z okazji jubileuszu „20+2” Ośrodka Pogranicze Sztuk Kultur Narodów; Sejny, 1–2 maja 2012 r.
- + *Zainteresowania dzieci i młodzieży w ramach promocji książki „Między dzieciństwem a dorosłością. Młodzież w bibliotece”*. III Warszawski Targi Książki, 10–13 maja 2012 r.
- + *Diagnoza problemów społecznych. Arteterapia – pożądany kierunek zmian*. Konferencja „Arteterapia jako czynnik wspierający zmiany i rozwój społeczny”, Warszawa, 24 października 2012 r.

Bartłomiej Włodarczyk

- + (we współpracy z Kacprem Trzaską) *Ogólnopolskie badanie użytkowania języków informacyjno-wyszukiwawczych – komunikat*, XIV Ogólnopolskie Warsztaty JHP BN i UKD, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 9–11 maja 2012 r.
- + (wspólnie z Pawłem Rygielem) *Integracja i wizualizacja informacji – biblioteka humanistyczna jutra?*, konferencja Fons Largus – Biblioteka, źródło inspiracji, Warszawa, BUW, 17 maja 2012 r.
- + *Mapy jako sposób prezentacji pomysłów, informacji i wiedzy*, XIV Ogólnopolskie Warsztaty JHP BN i UKD, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 9–11 maja 2012 r.
- + *Mapy tematów i RDF/OWL – możliwości i perspektywy rozwoju*, II Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Bibliografia – teoria, praktyka, dydaktyka”, Warszawa, 7–8 listopada 2012 r.

- + *Topic map library = better library: an introduction to the project of the National Library of Poland*, IFLA World Library and Information Congress 78th IFLA General Conference and Assembly, 11–17 sierpnia 2012 r.

Zofia Zasacka

- + *Nastolatki i ich przyjemności czytania książek*, konferencja „Dziecko w świecie książki i mediów”, Katedra Bibliotekoznawstwa i Informatyki Uniwersytetu Łódzkiego i Muzeum Miasta Łodzi, Łódź, 10–11 maja 2012 r.
- + *Praktyki czytelnicze młodzieży*, seminarium naukowe Pracowni Języka Polskiego Instytutu Badań Edukacyjnych, Serock, 7 lipca 2012 r.
- + *Lektury gimnazjalisty – ciągłość i zmiany* – konferencja „Życie i twórczość znanych pisarzy w nieznanymi osłonach – Bolesław Prus” zorganizowana przez Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli oraz Bibliotekę Pedagogiczną w Siedlcach Filię w Mińsku Mazowieckim, Mińsk Mazowiecki, 4 grudnia 2012 r.
- + *Gimnazjaliści i ich sposoby czytania*, konferencja Mazowieckiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli „Jak motywować do lektury? Przykłady ciekawych praktyk nauczycielskich”, Warszawa, 11 kwietnia 2012 r.

Anna Zdanowicz

- + *Powieści odcinkowe „Ostatnich Wiadomości” (1929–1934)*, Ogólnopolska konferencja „Polska literatura popularna 1918–1939. Teorie – Historie – Interpretacje” zorganizowana przez Uniwersytet Śląski, Ośrodek Dydaktyczny w Rybniku, 11–13 października 2012 r.

POSTER

Bogdan Zerek

- + (wspólnie z Donatą Rams) *Badania fizykochemiczne w Zakładzie – Laboratorium Konserwatorskim Zbiorów Bibliotecznych BN*, Sesja naukowa „Zastosowanie metod fizykochemicznych w obszarze interdyscyplinarnych badań dziedzictwa kulturowego”, Zakład Narodowy im. Ossolińskich oraz Wydział Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 19 marca 2012 r.
- + *Microbiological Control of the Indoor Air in the National Library of Poland*, Indoor Air Quality 2012, 10 th International Conference Indoor Air Quality in Heritage and Historic Environments, Londyn, 17–20 czerwca 2012 r.

REFERATY WOLONTARIUSZY BN

Hanna Łaskarzewska

- + *Krajobraz po bitwie – skala zniszczeń i rozprożeń polskich księgozbiorów historycznych w wyniku II wojny światowej*. Konferencja „Księgozbiory rozproszone. Losy księgozbiorów historycznych po II wojnie światowej”, Malbork, 19 października 2012 r.
- + *Zagrabione – odzyskane. Zwroty polskich zbiorów bibliotecznych po traktacie ryskim – nowe dokumenty z archiwów polskich i zagranicznych*, wykład zorganizowany przez Książnicę Pedagogiczną im. Alfonsa Parczewskiego oraz Miejską Bibliotekę Publiczną im. Adama Asnyka w Kaliszu, Kalisz, 21 listopada 2012 r.

WYKAZ PUBLIKACJI PRACOWNIKÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ

(WYKAZ NIE ZAWIERA PUBLIKACJI ODDANYCH DO DRUKU, KTÓRE NIE UKAZAŁY SIĘ W 2012 ROKU)

Lidia Bąkowska

- + *Sygnaty o nowych publikacjach*, „Bibliotekarz” 2012 nr 3, 11, 12

Barbara Budyńska

- + *Polityka biblioteczna i finansowanie bibliotek publicznych w Polsce*. „Kultura Współczesna” 2012 nr 2
- + (wspólnie z Zofią Zasacką) *Organizacja zakupu nowości książkowych, zbiorów audiowizualnych oraz dokumentów elektronicznych w bibliotekach publicznych. Raport z badań*, Warszawa 2012
- + *Wykorzystanie przez pracowników bibliotek naukowych oferty SBP w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego, wydawnictw tradycyjnych i dostępnych w Internecie oraz platformy cyfrowej*. Raport Tryb dostępu: www.sbp.pl/repository/dokumenty/strategia/2011/biblioteki_naukowe-raport2011.pdf (współautorzy: Małgorzata Jezierska i Adam Rusek)
- + *Oferta Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich*. Omówienie raportu z badań. „Bibliotekarz” 2012 nr 3, s. 1–9
- + *Ustawa o bibliotekach*. Cykl artykułów: „Bibliotekarz” 2012 nr 9, s. 4–6, nr 10, s. 4–7, nr 11, s. 4–6 nr 12, s. 4–6, 2013 nr 1, s. 4–7

Michalina Byra, Milena Śliwińska

- + *Słownik angielsko-polski* [online]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.nowy-ebib.info/slownik-angielsko-polski>

Jolanta Byczkowska-Sztaba

- + *The music manuscripts and old-print music collection from the Archive of the Cisterian Abbey in Mogila near Cracow*, w: „*Fontes Artis Musicae*”, vol. 59 ISSUE 2, s. 134–148

Roman Chymkowski

- + *Praktyki lekturowe wobec nowych mediów*, „*Print Partner*” 2012, nr 16
- + *Pongo*, t. V, *Antropologia praktyk kulinarnych. Szkice*, red. R. Chymkowski, A. Jarożuk, M. Mostek, Warszawa 2012

Bartłomiej Czarski

- + *Stemmaty w staropolskich ksiązkach, czyli rzecz o poezji heraldycznej*, Warszawa 2012
- + *Daniela Hermanna spotkanie z Muzą. Elegia «Ad Fridericum a Nostitz»*, [w:] *Glosy filologiczno-filozoficzne, na marginesie prac profesora Juliusza Domańskiego w osiemdziesiątą piątą rocznicę jego urodzin*, red. J. Kwapisz, W Olszaniec, Warszawa 2012, 153–167
- + *Przykłady adaptacji epigramów Sarbiewskiego w drukach poświęconych XVIII-wiecznym moźnym*, „*Barok*”, 2011 nr 1 (35), s. 23–36
- + *Lemmata w staropolskich konstrukcjach stemmatycznych jako przejaw hybrydyzacji gatunkowej*, [w:] „*Terminus*” r. XIV (2012) z. 25, s. 157–178
- + *„Hodoeporicon Moschicum” – wierszowany diariusz z końca XVI wieku. Słowo o kształcie literackim i statusie gatunkowym utworu*, [w:] *Strony autobiografizmu*, red. Małgorzata Pieczara, Rozalia Słodczyk, Anna Witkowska, Warszawa 2012
- + *Nieznany supereklibris Jana III Sobieskiego i jego wyraz ideologiczny*, [w:] (tom konferencyjny zbierający materiały po konferencji „Zagarnięte – ukryte – poszukiwane – odzyskane” Warszawa 2012)
- + *Antyczne motywy numizmatyczne w emblematach Andresa Alciatusa w kontekście źródeł literackich*, [w:] (tom konferencyjny zbierający materiały po konferencji „O miejsce książki w historii sztuki” Warszawa 2012)

Michał Czerenkiewicz

- + *Panegiryzm na sesji rady miejskiej. Laudacja dla honorowego obywatela*, „*Forum Artis Rhetoricae*” 2011 nr 2, s. 47–59 (wydane w 2012)
- + *Późnorenesansowa refleksja boecjańska Johannesa Bernartiusa* [w:] *Glosy filologiczno-filozoficzne na marginesie prac Profesora Juliusza Domańskiego w osiemdziesiątą piątą rocznicę Jego urodzin*, wyd. Jan Kwapisz, Włodzimierz Olszaniec, Warszawa 2012, s. 313–322
- + *Staropolska „ars historica” Szymona Starowolskiego* [w:] *Proza staropolska*, red. K. Płachcińska, M. Bauer, Łódź 2012, s. 299–308
- + *Wokół fundamentu etyki dziennikarskiej* [w:] *Etyka dziennikarstwa. Edukacja, teoria, praktyka*, red. Elżbieta Pawlak-Hejno, Jan Pleszczyński. Lublin 2012, s. 89–100 [artykuł w tomie pokonferencyjnym]
- + *How Do People Praise Their Lords? The Case of Simon Starowolski* [w:] *Władca, władza. Literackie doświadczenia Europejczyków od antyku po wiek XIX*, red. Marta Szymor-Rólczak, współudział: Mateusz Poradecki, Łódź 2012 [tom konferencyjny]
- + *Some case of the reception of Cicero in the 17th century*, „*Classica Cracoviensia*”, XIV, 2011, s. 113–123
- + Filip Beroaldo Starszy, *Deklamacja filozofa, lekarza, mówcy spierających się o pierwszeństwo*, przekład zbiorowy do druku przygotował, przypisy źródłowe uzupełnił Michał Czerenkiewicz, wprowadzeniem opatrzył Juliusz Domański, „*Odrodzenie i Reformacja w Polsce*”, LV, 2012, s. 335–355 (tłumaczenie)

Olga Dawidowicz-Chymkowska

- + *„Wynaturzone” forum Fanów Małgorzaty Musierowicz jako interakcyjna maszyna interpretacyjna: studium przypadku*, „*Teksty Drugie*” 2012 nr 6
- + *Liczne powody do radości z (nie)rozumienia poezji Miłobędzkiej*. Recenzja książki Piotra Bogaleckiego, „*Niedorozumowy. Kategoria niezrozumiałości w poezji Krystyny Miłobędzkiej*”, „*Kultura Współczesna*” 2012 nr 1
- + *Między ręką a papierem*. Recenzja książki Pawła Rodaka *Między zapisem a literaturą*, „*Kultura Współczesna*” 2012 nr 2

- + *Piknik na granicy światów. Funkcje opisów jedzenia w literaturze fantasty w: Pongo. Antropologia praktyk kulinarnych. Szkice*, red. Roman Chymkowski, Anna Jaroszuk, Małgorzata Mostek, Warszawa 2012
- + *Zakup literatury dla dzieci i młodzieży w roku 2005 i jej wykorzystanie w latach następnych w: Organizacja zakupu nowości książkowych, zbiorów audiowizualnych oraz dokumentów elektronicznych w bibliotekach publicznych. Raport z badań.* red. Barbara Budyńska, Zofia Zasacka, Warszawa 2012
- + (wspólnie z Izabelą Koryś), *Spółeczny zasięg książki 2010. Bilans dwudziestolecia*, BN, Warszawa 2012

Mirosława Dobrowolska

- + *Biblioteki publiczne dla seniorów*, w: „*Visnik Lvovski*” 2011, s. 194–203
- + *Seniorzy w bibliotece publicznej. Poradnik*, Warszawa 2012

Małgorzata Maria Grąbczewska

- + *Sekretna Polska. Rozmowa z Jeanem-Clarence’em Lambertem* (razem z Piotrem Majewskim), w: *Tytus Dzieduszycki-Sas. 1934–1973*, katalog wystawy, Muzeum Lubelskie w Lublinie, 17 marca – 6 maja 2012, Lublin 2012, s. 55–60
- + *W piekle cielesności. O fotografiach Joëla-Petera Witkina*, w: czasopismo internetowe Centrum Sztuki Współczesnej „Obieg” www.obieg.pl/recenzje/25100
- + *La Poesie des souvenirs. Album fotografii z Podroży Wschodniej Adama Potockiego i Katarzyny z Branickich Potockiej z lat 1852–1853 w zbiorach Biblioteki Narodowej (AFF.II-31)*, w: „*Rocznik Biblioteki Narodowej*” 2012 nr 43, s. 113–166
- + *Geoffrinska: l’influence du salon de Mme Geoffrin sur Stanislas Auguste*, w: *Stanislas Auguste, dernier roi de Pologne, collectionneur et mécène*, Paris 2012, s. 71–80
- + *Marie-Thérèse Geoffrin: a collector and patroness*, w: „*lkonotheka*”, 2012, T.XXIII, s. 177–194
- + *Nieświętości warszawskie, recenzja wystawy Krzysztofa Pijarskiego i Tomasza Szerzenia „Starożytności warszawskie/Żywoty nieświętych”*, czasopismo internetowe Centrum Sztuki Współczesnej „Obieg” www.obieg.pl/felieton/26889
- + *Sur les traces du flaneur / Śladami flaneur’a*, w: *Bogdan Konopka : La Bibliothèque polonaise de Paris 1993/2012*, (red. Małgorzata Maria Grąbczewska), Paris 2013, s. 10–19

- + *Nowe polonika dagerotypowe we Francji*, „*Dagerotyp*” 2012 nr 21
- + *Danuta Jackiewicz, Karol Beyer 1818–1877, Warszawa, Dom Spotkań z Historią i Muzeum Narodowe, 2012*, „*Dagerotyp*” 2012 nr 21

Jolanta Hys

- + (wspólnie z Joanną Kwiatkowską), *Kartoteka Wzorcowca Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej online w Bibliotece Narodowej*. „*Bibliotekarz*” 2012 nr 5
- + *UDC in The National Library of Poland “Extensions and Corrections to the UDC”*, 2012 nr 34

Danuta Jarmańska

- + (wspólnie z Grażyną Macander-Majkowską, Donatą Rams, Władysławem Sobuckim) *Badania nad odkwaszaniem akwarel*, „*Notes Konserwatorski*” 2012 nr 15, s. 74–83

Piotr Jaworski

- + *Figurae absurdae et inelegantes? Ikonografia medalionów all’antica w drugim wydaniu Kroniki wszytkiego świata Marcina Bielskiego (1554)*, w: „*Rocznik Biblioteki Narodowej*” 43, 2012

Małgorzata Jeziarska

- + (wspólnie z Barbarą Budyńską) *Polityka biblioteczna i finansowanie bibliotek publicznych w Polsce*. „*Kultura Współczesna*” 2012 nr 2
- + (wspólnie z Barbarą Budyńską i Adamem Ruskiem) *Wykorzystanie przez pracowników bibliotek naukowych oferty SBP w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego, wydawnictw tradycyjnych i dostępnych w Internecie oraz platformy cyfrowej. Raport Tryb dostępu: www.sbp.pl/repository/dokumenty/strategia/2011/biblioteki_naukowe-raport2011.pdf*
- + *Badania efektywności bibliotek publicznych i pedagogicznych – projekt SBP*. W: *Biuletyn EBIB* [online] 2012, nr 1, tryb dostępu: www.nowyebib.info/images/stories/numery/128/128_jeziarska.pdf

Łukasz Jonak

- + *Dlaczego boimy się 1 procenta? O braku agresji w Internecie*, w: *Internetowa kultura obrazania?*, red. Krzysztof Krejtz, Warszawa 2012

Anna Karczewska

- + „Ducha wiary obudzić, myśl zbłąkaną sprostować...” *Opinie publicystów związanych z Kościołem katolickim o czytelnictwie ludowym w Królestwie Polskim w drugiej połowie XIX wieku*, w: *Zalecenia i przestrogi lekturowe (XVI–XX wiek)*. Red. M. Jarczykowa i A. Bajor. Katowice 2012 s. 122–133

Wanda Klenczon

- + (wspólnie z Pawłem Rygłem) Sprawozdanie z konferencji „Beyond libraries – subject metadata in the digital environment and semantic web”, Tallin, 17–18 sierpnia 2012 r., „Zagadnienia Informacji Naukowej” 2012 nr 2, s. 129–135

Izabela Koryś

- + (wspólnie z Olgą Dawidowicz-Chymkowską) *Społeczny zasięg książki 2010. Bilans dwudziestolecia*, BN, Warszawa 2012

Krzysztof Kossarzecki

- + *Forteca w Kopysi nad Dnieprem w latach wojny Rzeczypospolitej z Moskwą 1654–1677*, [w:] „Studia z Dziejów Wojskowości”, t. 1 (2012), Białystok 2012, s. 129–175
- + Спробы стварэння ўдзельнага княства Багуслава Радзівіла на падставе падляшскіх і слуцкіх уладанняў у перыяд шведскага і маскоўскага „патопу” на мяжы 1655 і 1656 гг., w: ARCHE 6 (2012), Менск 2012, s. 249–271
- + Слуцк перад абліччам маскоўскай і казацкай пагрозы падчас вайны з Масквой у 1654–1667 гг., [w:] ARCHE 6 (2012), Менск 2012, s. 285–314

Janusz Kostecki

- + *Carska cenzura zagraniczna wobec importu literatury religijnej w języku polskim w latach 1865–1904*, w: *Zalecenia i przestrogi lekturowe (XVI–XX wiek)*. Red. M. Jarczykowa i A. Bajor. Katowice 2012 s. 134–144

Anna Maria Krajewska

- + *Dziecko w świecie książki i mediów* (sprawozdanie z konferencji Uniwersytetu Łódzkiego), „Bibliotekarz” 10/2012
- + *Bogumiła Staniów: Biblioteka szkolna dzisiaj*, Warszawa 2012 (recenzja), „Przegląd Biblioteczny” 3/2012

- + *Między dzieciństwem a dorosłością. Młodzież w bibliotece* (materiały z konferencji SBP), redakcja tomu, Warszawa 2012
- + *Żeby nie zabił. Wojenne echa w twórczości Janiny Barbary Górkiewiczowej*, w: *Janina Barbara Górkiewiczowa: pisarka z Mucharza* pod red. Katarzyny Wydolny-Tatar, Kraków–Mucharza 2012
- + *Niepodległościowe legendy w międzywojennej literaturze dla młodzieży*, „Biuletyn IPN” 2011 nr 8–9, s. 37–51
- + *Ojczyzna*, „Guliwer” 2011 nr 2 (zeszyt tematyczny o Lwowie), s. 5–13
- + *Biblioteczne losy dobrych książek dla młodzieży*, w: *Między dzieciństwem a dorosłością. Młodzież w bibliotece*, red. Anna Krajewska, Warszawa 2012, s. 81–92

Magdalena Krynicka

- + (wspólnie z Romualdą Szura) *Instrukcja katalogowania dokumentów kartograficznych [dokument elektroniczny]*, Warszawa 2012
- + *Charakterystyka formatu MARC 21 – stan obecny i perspektywy rozwoju*, „Zagadnienia Informacji Naukowej” 2012 nr 2
- + *Międzynarodowe Zasady Katalogowania. Nowe zasady katalogowania oraz zmiany w terminologii, czyli nowoczesne podejście do katalogów*, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2012, t. 43, s. 299–311
- + *Open access to national bibliography: Polish approach*, „Collection Building” 2012 vol. 31 issue 3, s. 120–125
- + (wspólnie z Jarosławem Packiem) *Problemy współczesnych bibliografii narodowych*, „Zagadnienia Informacji Naukowej” 2012 nr 1

Joanna Kwiatkowska

- + (wspólnie z Jolantą Hys) *Kartoteka Wzorcowa Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej online w Bibliotece Narodowej*, „Bibliotekarz” 2012 nr 5

Grażyna Lewandowicz-Nosal

- + *Sfera „sacrum” w powieściowym świecie Janiny Barbary Górkiewiczowej*, w: *Janina Barbara Górkiewiczowa. Pisarka z Mucharza*. Kraków–Mucharza 2012

- + *Od czterech do sześciu. Książki dla przedszkolaka.* SBP, Warszawa 2012, s. 164
- + *Barbara Białkowska (1932–2010), s. 25–31, w: Teoretycy i praktycy polskiego bibliotekarstwa.* SBP, Warszawa 2012, s. 233, seria „Bibliotekarze polscy we wspomnieniach współczesnych” T. 12
- + *Obecna czy nieobecna? Wznowienia książek Janiny Porazińskiej w XXI wieku. „Wychowanie w przedszkolu”* 2012 nr 2, s. 62–63
- + *Jak dobrać wartościową książkę dla małego dziecka? Część I „Gazeta Pacjenta”* 2012 nr 1 (41), s. 16–18. Część druga „Gazeta Pacjenta” 2012 nr 2 (42), s. 17–19
- + *Biblioteki publiczne dla dzieci.* „Bibliotekarz” 2012 nr 12, s. 16–18
- + *Lwów come back.* „Guliwer. Czasopismo o książce dla dziecka” 2012 nr 1, s. 98–102

Grażyna Macander-Majkowska

- + (wspólnie z Donatą Rams, Władysławem Sobuckim, Danutą Jarminią) *Badania nad odkwaszaniem akwarel,* „Notes Konserwatorski” 2012 nr 15, s. 74–83

Krzysztof Maciąg

- + *Biblioteki pedagogiczne są przydatne uczniom szkół średnich,* „Bibliotekarz” 2012 nr 2

Tomasz Makowski

- + *A brief history of Jan Zamoyski's library, w: I lag med böcker. Festschrift till Ulf Göransson,* Uppsala 2012, s. 243–251
- + *Siedziba i organizacja biblioteki Jana Zamoyskiego, kanclerza i hetmana wielkiego koronnego,* „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2012, t. 43, s. 351–361
- + *Dzieje Biblioteki Ordynacji Zamojskiej, w: Świat Ptolemeusza: włoska kartografia renesansowa w zbiorach Biblioteki Narodowej,* Warszawa 2012, s. 12–21 (przedruk z 2005 r.)
- + *Jan Zamoyski, ostatni Ordynat. W stulecie urodzin i dziesięciolecie śmierci, w: Świat Ptolemeusza: włoska kartografia renesansowa w zbiorach Biblioteki Narodowej,* Warszawa 2012, s. 7

- + *Więcej niż romans. w: Z Władysławem Bartoszewskim ku przyszłości. Księga jubileuszowa z okazji 90. urodzin Władysława Bartoszewskiego.* Warszawa 2012, s. 153

Jan Dionizy Mejor

- + *Dzień domeny Publicznej, „Przekrój”* 2012 nr 2
- + *Przeptyw Danych w Placówce Informacyjnej Call Center, w: „Zagadnienia Informatyki Naukowej”* 2012 nr 2

Tomasz Ososiński

- + *Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury, w: Oderübersetzen. Deutsch-polnisches Übersetzungsjahrbuch 3/2012*
- + *Trzy ody G. F. Klopstocka, w: Meander 1/4 (2009–2012), s. 154–169 Przekładać, przetranszować, przewozić?, w: strona internetowa wydawnictwa Biuro Literackie: www.biuro-literackie.pl/przystan/czytaj.php?site=2f0&co=txt_4174&post=4174_15*
- + *Życie, którego nie było (rec. powieści „Pola” Danieli Dröscher), w: www.portalpoint.info/pl/rubryki,3,4062.html*
- + *Książki ldy, w: Ryms. Kwartalnik o książkach dla dzieci i młodzieży, www.ryms.pl/artykul_szczegoly/122/index.html*
- + *Pięć bajek,* Gniezno 2012
- + *Bajki, w: „Dekada Literacka”* 1(250)/2012, s. 60–61

Przekłady:

- + *Elfriede Jelinek, Moja sztuka protestu. Eseje,* Warszawa 2012
- + *Karol Sauerland, 30 srebrników. Donos w dziejach nowych i dawnych,* Warszawa 2012
- + *Rudolf Bultmann, Karl Barth, Zmartwychwstanie umarłych, w: „Kronos”* 4/2012
- + *Joseph Winkler, Zwłoki czatujące na rodzinę, w: „Oderübersetzen. Deutsch-polnisches Übersetzungsjahrbuch”* 2/2011 (wyd. 2012)
- + *Günter Grass, Co musi zostać powiedziane, w: portal Gazety Wyborczej: www.wyborcza.pl/1,75477,11485050,Grass_wierszem_pietnuje_lzrael.html*
- + *Thomas Schenk, W deszczu ze śniegiem (fragment), w: portal czasopisma „Radar”: www.e-radar.pl/pl/artykuly,6,3134.html?ch_lng=pl*

Jarosław Pacek

- + (wspólnie z Magdaleną Krynicką) *Problemy współczesnych bibliografii narodowych*, „Zagadnienia Informacji Naukowej” 2012 nr 1

Agnieszka Paja

- + *„Puszka Pandory”, czyli czego obawiali się dziewiętnastowieczni publicyści piszący o czytelnictwie kobiet. w: Zalecenia i przestrogi lekturowe (XVI–XX wiek)*. Red. M. Jarczykowa i A. Bajor. Katowice 2012 s. 99–107

Agata Pietrzak

- + *Przyczynek do historii niezachowanej kolekcji Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej (katalog rysunków ze zbiorów Biblioteki Narodowej)*, w: „Rocznik Biblioteki Narodowej”, 2012 nr 43, s. 167–233

Violetta Pomianowska

- + Sygnały o nowych publikacjach, „Bibliotekarz” 2012 nr 1, 2, 4, 6, 7–8, 10

Ewa Potrzebicka

- + Biblioteka Polska im. Ignacego Domeyki w Buenos Aires – potrzeby konserwatorskie, „Notes Konserwatorski” 2012 nr 15

Marzena Przybysz

- + *Z oficyny wydawniczej SBP*, „Bibliotekarz”, 2012, nr 7/8, 9, 10, 11, 12
- + *Z życia SBP*, „Bibliotekarz” 2012 nr 7/8, 9, nr 10, 11, 12
- + *Komitet Redakcyjny „Bibliotekarza” – spotkanie 17 maja*, „Bibliotekarz” 2012 nr 7/8
- + *W sprawie deregulacji zawodu bibliotekarza*, „Bibliotekarz” 2012 nr 7/8
- + *Rozmowa z Małgorzatą Kępką Bibliotekarzem Roku 2011*, „Bibliotekarz” 2012 nr 9
- + *Rozmowa z Małgorzatą Zińczuk Bibliotekarzem Roku 2011 – II miejsce*, „Bibliotekarz” 2012 nr 10
- + *Rozmowa z Danutą Krajewską, Bibliotekarzem Roku 2011 – III miejsce*, „Bibliotekarz” 2012 nr 10
- + *Wrześniowy zjazd Szkoły Partycypacji Społecznej*, „Bibliotekarz” 2012 nr 11

- + *Architekci do bibliotek!*, „Bibliotekarz” 2012 nr 12

- + *Regionalna bibliografia w Polsce*, w: „Trudy Międzynarodowego Bibliograficznego Kongresa”, Sankt-Petersburg 2012, s. 302–310

Donata Rams

- + *Analiza Chemiczna w Ochronie Zabytków (AChOZ 11)*, „Notes Konserwatorski” 2012 nr 15, s. 176–177
- + (wspólnie z Grażyną Macander-Majkowską, Władysławem Sobuckim, Danutą Jarmińską) *Badania nad odkwaszaniem akwarel*, „Notes Konserwatorski” 2012 nr 15, s. 74–83

Anna Romaniuk

- + *Stacja Orzeszkowo* (fragm. przygotowywanej książki *Orzeszkowo 14*), „Zeszyty Literackie” 2012 nr 1
- + *Zielnik* (fragm. przygotowywanej książki *Orzeszkowo 14*), „Twórczość” 2012 nr 3
- + *Rozmowa duszy* (J. Hartwig, *Gorzkie żale*), „Zeszyty Literackie” 2012 nr 1
- + *Polak – katolik – alkoholik* (M. Broniewski), „Nowe Książki” 2012
- + *Trzynaste niebo* (E. Stachura, *Dzienniki. Zeszyty podróżne 2*), „Nowe Książki” 2012 nr 4
- + *W imię Jerzego* (J. Podsadecka, *Gen ryzyka w sobie miał... O Jerzym Turowiczu opowiadają: ks. Adam Boniecki, Józefa Hennelowa, Krzysztof Kozłowski, Adam Michnik, Janina Ochojska-Okońska, Anna Szałapak, Andrzej Szczeklik, Stefan Wilkanowicz*), „Nowe Książki” 2012 nr 6
- + *Postscriptum* (L. Włodek, *Pra. Opowieść o rodzinie Iwaszkiewiczów*), „Nowe Książki” 2012 nr 7
- + *Podglądacz* (J. Czapski, *Wybrane strony. Z dzienników 1942–1991*, t. 1–2), „Więź” 2012 nr 7
- + *Zabawa w chowanego* (A. Piwkowska, *Lustrzanka*), „Nowe Książki” 2012 nr 9
- + [nagr., oprac.], Maria Iwaszkiewicz-Wojdowska, *Pamiętam Miłosza młodego*, „Twórczość” 2012 nr 5
- + [nagr., oprac.], Piotr Kłoczowski, *Lekcje z Miłosza*, „Zeszyty Literackie” 2012 nr 120

Marcin Roszkowski

- + *Linking and Opening Vocabulary: symposium i warsztaty (Getafe, 18-19.06.2012 r.), „Przegląd Biblioteczny” 2012 nr 4*
- + *Opening Library Linked data to National Heritage: Perspectives on International Practice, Edynburg, Szkocja, 21.09.2012 r., „Zagadnienia Informatyki Naukowej” 2012 nr 2*

Fryderyk Rozen

- + *Pobożność mieszczan Kazimierza w świetle cudów św. Stanisława Kazimierczyka z lat 1489/90 [w:] Klasztor Bożego Ciała Kanoników Regularnych Laterańskich w Krakowie w okresie przedtrydenckim. Red. K. Latak, Łomianki 2012, s. 83-97*
- + *Pauliński, węgierski i polski - kalendarz Mszału Jagiellonów, „Studia Claromontana”, 2012 nr 30, s. 85-126*

Adam Rusek

- + *Wykorzystanie przez pracowników bibliotek naukowych oferty SBP w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego, wydawnictw tradycyjnych i dostępnych w Internecie oraz platformy cyfrowej. Raport Tryb dostępu: http://www.sbp.pl/repository/dokumenty/strategia/2011/biblioteki_naukowe-raport2011.pdf; (współautorki: Barbara Budyńska i Małgorzata Jezierska)*
- + *Recenzja wydawnicza pracy magistra Janka Kozy „Polaków uczestnictwo w kulturze. Raport z badań 1996-2012”. W: J. Koza: Polaków uczestnictwo w kulturze. Raport z badań 1996-2012. Poznań 2012, s. 98-100*
- + *Przedwojenny komiks pokazuje mentalność mas. Rozmowa z Adamem Ruskiem. W: S. Frąckiewicz: Wyjście z getta. Rozmowy o kulturze komiksowej w Polsce. Warszawa 2012 s. 168-191*
- + *Archiwum Jazzu Polskiego. „Jazz Forum” 2012 nr 4-5 s. 14*
- + *współautor: Organizacja zakupu nowości książkowych, zbiorów audiowizualnych oraz dokumentów elektronicznych w bibliotekach publicznych. Raport z badań. Pod red. B. Budyńskiej i Z. Zasackiej, Warszawa 2012*
- + *Od „Nowego Świata Przygód” do „Świata Młodych”: ewolucja pisemka obrazkowego dla dzieci i młodzieży w latach 1946-1949. „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2011 z. 1-2 s. 171-187*

Paweł Rygiel

- + *Opis rzeczowy dokumentów ikonograficznych. Narzędzia indeksowania i ich zastosowania w katalogach bibliotecznych i bibliotekach cyfrowych, w: Dobra kultury w Sieci pod red. E. Herden, A. Seidel-Grzebińskiej, K. Stanickiej-Brzezińskiej, Wrocław 2012*
- + *Subject indexing of images: Architectural objects with complicated history, w: Indexing and Retrieval on Non-Text Information ed. by D. Rasmussen Neal, Berlin 2012, s. 287-313*
- + *Teoria i praktyka opracowania rzeczowego dokumentów ikonograficznych w dużych kolekcjach bibliotecznych, „Zagadnienia Informatyki Naukowej” 2012 nr 1*
- + *(wspólnie z Wandą Klenczon) Sprawozdanie z konferencji „Beyond libraries – subject metadata in the digital environment and semantic web”, Tallin, 17-18 sierpnia 2012 r., „Zagadnienia Informatyki Naukowej” 2012 nr 2*

Władysław Sobucki

- + *(wspólnie z Grażyną Macander-Majkowską, Donatą Rams, Danutą Jarminią) Badania nad odkwaszaniem akwarel, „Notes Konserwatorski” 2012 nr 15, s. 74-83*

Michał Spandowski

- + *M. Shamrai: Aldines in Libraries of Ukraine. Catalogue. New corrected and completed edition by Michał Spandowski. Warszawa 2012*

Jolanta Sokołowska

- + *„Loret abo krótka historia o Domeczku Naswiętszey Panny Bogarodzice Mariey...” – niepozorny druk, czy cenny zabytek pobożności maryjnej XVII w., „Studia Claromontana” 2012 nr 30*

Lucyna Szaniawska

- + *Portolany w renesansowych atlasach żeglarskich Angela Freducciego z 1554 i Antonia Millo z 1583 roku, w: „Analecta” 2012, XX z. 1-2, s. 153-172*
- + *(wspólnie z Beatą Medyńską-Gulij): Graphic Design Techniques on Maps from World Atlases 1570-1662 and Their Influence on the Creation of cartographic Principles..., [recenzja], w: „Polski Przegląd Kartograficzny” 2012 t. 44 nr 2, s. 159-162*

- + 18 Konferencja Grupy Bibliotekarzy Kartografów LIBER w Barcelonie, [sprawozdanie], w: „Polski Przegląd Kartograficzny” 2012 t. 44 nr 2, s. 203–204
- + BIMCC Newsletter – Periodical of Brussels International Map Collectors’ Circle, w: „Polski Przegląd Kartograficzny” 2012 t. 44 nr 3, s. 253–255
- + (wspólnie z Ulianą Kryształowycz) *Rukopisni karty XVI–XIX stolit. Z fondiv Centralnogo Deržavnogo Istoriceskogo Archivy Ukrainy. m. Lviv = Hand-crafted maps of the 16th – 10th century. From the funds of the Central State Historical Archive of Ukraine, Lwiv, Kyjiv: DNVP Kartografija, 2011*, [recenzja] w: „Polski Przegląd Kartograficzny” 2012 t. 44, nr 3, s. 253–255
- + *Katalog*, w: *Świat Ptolemeusza. Włoska kartografia renesansowa w zbiorach Biblioteki Narodowej*, pod red. T. Płóciennika, M. Baliszewskiego, Warszawa 2012, s. 72–255

Romualda Szura

- + (wspólnie z Magdaleną Krynicką) *Instrukcja katalogowania dokumentów kartograficznych*, Warszawa 2012, tryb dostępu: www.bn.org.pl/download/document/1350029482.pdf

Sławomir Szyller

- + *Inwentarz rękopisów do połowy XVI wieku w zbiorach Biblioteki Narodowej*. Oprac. Jerzy Kaliszuk, Sławomir Szyller Warszawa 2012 (seria: Inwentarze Rękopisów Biblioteki Narodowej, 3)

Tomasz Szwaciński

- + *Rosja a Piotr i Jan Sapiehowie w dobie kryzysu ostrogińskiego (1754–1758)*, „Kwartalnik Historyczny”, Rocznik CXIX, 2012, z. 1, s. 31–65

Katarzyna Ślaska

- + (wspólnie z Anną Wasilewską) *Archiwizacja Internetu – sytuacja w polskim prawie z punktu widzenia bibliotekarzy*, „Biuletyn EBIB” nr 1/2012(128). Tryb dostępu: www.ebib.info/biuletyn/archiwum-numerow/902-ebib-12012-1284

Milena Śliwińska, Michalina Byra

- + *Słownik angielsko-polski* [online]. Dostępny: www.nowyebib.info/slownik-angielsko-polski

Danuta Urbańska

- + *Rynek książki w Polsce 2011*, „Bibliotekarz” 2012 nr 2
- + *Ludzie i książki*, „Bibliotekarz” 2012 nr 3
- + *Czytanie, czytelnictwo, czytelnik*, „Bibliotekarz” 2012 nr 4
- + *Bibliologia polityczna*, „Bibliotekarz” 2012 nr 5
- + *Biblioteka otwarta na zmiany*, „Bibliotekarz” 2012 nr 7/8
- + *Młody odbiorca w kręgu lektur pożytecznych i szkodliwych*, „Bibliotekarz” 2012 nr 10

Grażyna Walczewska-Klimczak

- + *Młodzież w świetle najnowszych badań. w: Między dzieciństwem a dorosłością. Młodzież w bibliotece* red. Anna Krajewska, Warszawa 2012, s. 13–35

Anna Wasilewska

- + (wspólnie z Katarzyną Ślaską) *Archiwizacja Internetu – sytuacja w polskim prawie z punktu widzenia bibliotekarzy*, „Biuletyn EBIB” 2012 nr 1(128). Tryb dostępu: www.ebib.info/biuletyn/archiwum-numerow/902-ebib-12012-1284

Bartłomiej Włodarczyk

- + *Mapy tematów jako system reprezentacji wiedzy*, „Zagadnienia Informatyki Naukowej” 2012 nr 1

Maria Wrede

- + *Kolekcje emigracyjne jako wyzwanie dla kustoszy narodowej pamięci. Na przykładzie Muzeum im. ks. Józefa Jarzębowskiego MIC, Archiwum Instytutu Literackiego Kultu-ra, Spuścizny Samuela Tyszkiewicza i Archiwum Aleksandra Janty*, w: *Prace Komisji PAU do Badań Diaspory Polskiej*. Tom I, Kraków 2012 s. 129–146

Witold Zakrzewski

- + *Miedzy ogrodem, a fabryką. Praktyka zarządzania kulturą i jej finansowania wobec historii idei*, „Kultura Współczesna” 2012 nr 1
- + *Żywnienie w szkołach polskich na przełomie XVIII i XIX wieku*, w: *Pongo. Antropologia praktyk kulinarnych. Szkice*, red. Roman Chymkowski, Anna Jaroszuk, Małgorzata Mostek, WUW, Warszawa 2012

- + *Hipermodernizm? Perspektywy po-modernistyczne i po-postmodernistyczne*, w: *Refleksje na temat ponowoczesności*, red. Marcin Lubecki, Kraków 2012
- + *Buchalteria ducha. O statystyce bibliotecznej*, w: „Rocznik Biblioteki Narodowej” 212 t. 43

Zofia Zasacka

- + *Nastolatki i książki – od czytania codziennego do unikania*, „Edukacja” 2012 nr 2(118), s. 20–35
- + *Czytanie dla przyjemności – jego miejsce w czasie zabawy nastolatków*. W: E. Narkiewicz-Niedbalec i M. Zielińska (red.), *Młodość w czasie wolnym. Między przyjemnością a obowiązkami*. Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń: 2011
- + *Ciągłość i zmiany w postawach czytelniczych młodzieży. (Z ogólnopolskich badań czytelnictwa gimnazjalistów)* W: *Między dzieciństwem a dorosłością. Młodość w bibliotece*. Red. Anna Maria Krajewska SBP Warszawa 2012, s. 93–105
- + (wspólnie z Barbarą Budyńską) *Organizacja zakupu nowości książkowych, zbiorów audiowizualnych oraz dokumentów elektronicznych w bibliotekach publicznych. Raport z badań*, Warszawa 2012

Bogdan Zerek

- + *Zastosowanie metod fizykochemicznych w obszarze interdyscyplinarnych badań dziedzictwa kulturowego – Wrocław, 19 marca 2012*, „Notes Konserwatorski” 2012 nr 15, s. 178–179

Anna Zdanowicz

- + recenzja książki: *Reading in History: New Methodologies from the Anglo-American Tradition*. Ed. by B. Gunzenhauser. London: Pickering & Chatto 2010, „Roczniki Biblioteczne” R. 55: 2011
- + *Pożytki i szkody płynące z lektury według poradników savoir-vivre’u z lat 1806–1939*. W: *Zalecenia i przestrogi lekturowe (XVI–XX wiek)*. Red. M. Jarczykowa i A. Bajor. Katowice 2012, s. 82–98

- + *„Jesteśmy [...] złączeni węzłami podświadomymi”. Stanisław Brzozowski o twórczości Stefana Żeromskiego*. W: *Konstelacje Stanisława Brzozowskiego*. Red. U. Kowalczyk, A. Mencwel, E. Paczoska, P. Rodak. Warszawa 2012. s. 230–242
- + *Feliks Brodowski (1864–1934) o funkcjach słowa drukowanego*. W: *Julian Wieniawski, Klemens Szaniawski, Feliks Brodowski*. Red. K. Stępnik, M. Gabryś-Sławińska. Lublin 2012

PUBLIKACJE WOLONTARIUSZY

Hanna Łaskarzewska

- + *Cieszyn – europejskie miasto książek*, „Cenne, Bezcenne/Utracone” 2012 nr 3, s. 39–43
- + *Dalekie, no blizkie: izučenie pol’skih knižnyh kolekcij v Respublike Moldova*. „Analecta Catholica”(Kişinău) 2009–2011 [t.] V–VI, s. 371–388 [wyd. 2012]
- + *Losy księgozbiorów historycznych w latach 1939–1945 i po zakończeniu drugiej wojny światowej*, „Cenne, Bezcenne/Utracone”. Wydanie specjalne: Katalog utraconych dzieł sztuki [za 2012 r.] 2013, s. 15–26
- + *Wystawa plakatu polskiego w Moskwie z kolekcji Pawła Ettingera*, „Cenne, Bezcenne/Utracone” 2012 nr 2, s. 20–23
- + *Zakup zbiorów chopinowskich Edouarda Ganche’a – jeden z paradoksów polityki bibliotecznej w Generalnym Gubernatorstwie*, w: *Kultura, historia, książka. Zbiór studiów*. Red. A. Dymmel, B. Rejaka, Lublin 2012, s. 275–290

ARABIA FELIX

SINVS PERSICVS

MARE INDICVM

MARE RVBRVM

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Międzynarodowa aktywność Biblioteki Narodowej przejawia się zarówno w formie udziału pracowników w konferencjach naukowych, jak i w działalności podejmowanej na forum bibliotekarskich organizacji międzynarodowych, we współpracy z bibliotekami narodowymi innych państw, w udziale w europejskich projektach bibliotek cyfrowych, a także w zakresie wspierania polonijnych placówek bibliotecznych i kulturalnych, w poszukiwaniu poloników w bibliotekach zagranicznych oraz w uczestnictwie w międzynarodowych targach książki (m.in. we Frankfurcie i Londynie).

Udział BN w organizacjach międzynarodowych

Od wielu lat Biblioteka Narodowa jest członkiem najważniejszych organizacji bibliotekarskich:

- + Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich (International Federation of Librarians' Associations – IFLA)
- + Konferencji Dyrektorów Europejskich Bibliotek Narodowych (Conference of European National Librarians – CENL)
- + Ligi Europejskich Bibliotek Naukowych (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche – LIBER)
- + Europejskiego Konsorcjum Bibliotek Naukowych (Consortium of European Research Libraries – CERL)
- + Konferencji Dyrektorów Bibliotek Narodowych (Conference of Directors of National Libraries – CDNL)
- + Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych (International Association of Music Libraries – IAML)
- + Międzynarodowego Stowarzyszenia Archiwów Dźwiękowych i Audiowizualnych (International Association of Sound and Audiovisual Archives – IASA)

- + Stowarzyszenia Bibliotek Specjalnych i Ośrodków Informacji (Association of Special Libraries and Information Bureau – ASLIB)
- + Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliofilskiego (Association Internationale de Bibliophilie – AIB)
- + Bibliographical Society
- + Bibliotheca Baltica – międzynarodowej organizacji bibliotek rejonu Morza Bałtyckiego
- + International Internet Preservation Consortium (IIPC) – stowarzyszenia, którego celem jest archiwizacja zasobów światowego Internetu oraz popularyzacja narzędzi i standardów archiwizacyjnych w tym zakresie
- + międzynarodowej sieci narodowych ośrodków ISBN, ISMN i ISSN
- + Innovative Users Group (IUG) – grupy skupiającej biblioteki korzystające z oprogramowania Innovative Interfaces Inc.

W 2012 r. przedstawiciele BN uczestniczyli w konferencjach, spotkaniach i wydarzeniach ważnych dla europejskiego i światowego środowiska bibliotekarskiego. Najważniejszym z nich był w 2012 r. światowy kongres Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich IFLA 2012, który odbył się w Helsinkach w dniach 11–17 sierpnia.

Z okazji kongresu Biblioteka Narodowa, we współpracy z Sekcją Bibliografii i Sekcją Katalogowania IFLA, zorganizowała 9 sierpnia spotkanie towarzyszące pt. „Bibliography in the Digital Age (Bibliografia w epoce cyfrowej)”, które po raz pierwszy w historii odbyło się w Polsce. W spotkaniu uczestniczyło blisko 100 osób z całego świata, w tym m.in. przewodnicząca Sekcji Katalogowania IFLA Hanne Hørfl Hansen oraz przewodniczący Sekcji Bibliografii IFLA Carsten H. Andersen.

Celem konferencji była kontynuacja dyskusji, rozpoczętej publikacją dokumentu „National Bibliographies in the Digital Age: Guidance and New Directions” (Bibliografie narodowe w epoce cyfrowej: wskazówki i nowe kierunki), wydanego w 2009 r. przez Sekcję Bibliografii IFLA. Marcin Roszkowski z BN wygłosił na konferencji referat pt. *Integration of Polish National Bibliography within repository platform for science and humanities*. Podstawowym podejmowanym problemem były wytyczne dotyczące opracowania bibliografii narodowych w świecie zdominowanym przez Internet i media elektroniczne. Konferencja stanowiła wprowadzenie do dyskusji, która odbyła się już tydzień później na kongresie w Helsinkach. Narodowa Książnica reprezentowana była tam przez delegację w składzie: dyrektor BN dr Tomasz Makowski, zastępca dyrektora BN

Konferencja „Bibliography in the Digital Age” (Bibliografia w epoce cyfrowej) zorganizowana wspólnie przez Sekcję Bibliografii i Sekcję Katalogowania Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich (IFLA) oraz Bibliotekę Narodową z okazji kongresu IFLA Helsinki 2012, BN, 9 sierpnia 2012 r.

ds. naukowych dr Monika Mitera, zastępca dyrektora BN ds. cyfrowych Katarzyna Ślaska, zastępca dyrektora BN ds. rozwoju Mikołaj Baliszewski, kierownik Instytutu Bibliograficznego BN dr Jarosław Pacek oraz troje pracowników Instytutu: Grażyna Jaroszewicz, Magdalena Krynicka i Bartłomiej Włodarczyk. Podczas helsińskiego kongresu dyrektor BN wziął udział m.in. w obradach Komitetu Stałego (*Standing Committee*) Sekcji Bibliotek Narodowych IFLA. Uczestniczył także w dorocznym spotkaniu Konferencji Dyrektorów Bibliotek Narodowych (CDNL), tradycyjnie goszczonym przez bibliotekę narodową kraju-organizatora kongresu IFLA. Reprezentująca BN w Komitecie Stałym Sekcji Bibliografii IFLA Grażyna Jaroszewicz wzięła udział w dwóch roboczych spotkaniach Komitetu.

Podczas głównych sesji obrad przedstawiciele BN wygłosili dwa referaty:

- + dr Jarosław Pacek, Magdalena Krynicka: *„Are you trying to kill me?” – the national bibliography asks Internet* – w zorganizowanej przez Sekcję Bibliografii sesji zatytułowanej *What is a national bibliography today and what are its potential uses?*
- + Bartłomiej Włodarczyk: *Topic map library = better library: an introduction to the project of the National Library of Poland* – w zorganizowanej przez Sekcję Opracowania Rzeczowego sesji zatytułowanej *Subject access now: inspiring, surprising, empowering*.

Ponadto przedstawiciele BN wzięli udział w konferencji towarzyszącej IFLA 2012 zorganizowanej w Tallinie przez Bibliotekę Narodową Estonii. Referat *Librarian cornered by images or How to index visual resources* wygłosili Wanda Klenczon i Paweł Rygiel.

Ponadto w kwietniu 2012 r. dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w posiedzeniu Zarządu Biblioteki Europejskiej (The European Library – TEL) w Kopenhadze. Spotkanie miało charakter strategiczny i dotyczyło rozwoju serwisu TEL oraz włączenia do niego bibliotek naukowych. W posiedzeniu wzięli udział m.in. Harry Verwayen, Business Development Director portalu *Europeana* oraz prof. Mel Collier, dyrektor Biblioteki Katolickiego Uniwersytetu w Leuven.

Również w kwietniu 2012 r. zastępca dyrektora BN do spraw ochrony i udostępniania zbiorów Ewa Potrzebnicka reprezentowała Narodową Książnicę podczas obchodów Światowego Dnia Książki, ustanowionego przez Konferencję Generalną UNESCO. Obchody odbyły się w stolicy Armenii – Erywaniu, który został wybrany przez komisję złożoną z przedstawicieli Międzynarodowego Stowarzyszenia Wydawców (IPA-UIE), Międzynarodowej Federacji Księgarzy (IBF), Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń Bibliotekarzy (IFLA) oraz UNESCO na Światową Stolicę Książki roku 2012.

W 2012 r. zrealizowano łącznie 111 wyjazdów zagranicznych (w 2011 r. – 102). Część z nich była finansowana ze środków projektów europejskich (*Europeana*) oraz z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W 2012 r. BN gościła wielu przedstawicieli bibliotek z innych państw.

Międzynarodowe konferencje, spotkania i warsztaty z udziałem pracowników BN w 2012 r.

- + Obrady Zarządu portalu mediewistów, Ménestrel, Francja, Paryż, 3–6 lutego (Sławomir Szyller)
- + Spotkanie robocze programu Ligatus, Wielka Brytania, Londyn (Janina Wielowiejska)
- + Kick – off meeting projektu *Europeana Newspapers*, Niemcy, Berlin, 1–3 marca (Aleksandra Kujawa-Eberharter, Agnieszka Leszyńska)
- + Doroczna konferencja użytkowników systemu INNOPAC/MILLENNIUM, USA, Chicago, 15–19 kwietnia (Adam Lenarczyk)
- + Konferencja *Digitalna kniźnica – Academic, cultural and research digital content preservation and accessibility*, Słowacja, Jasna, 16–18 kwietnia (Dariusz Paradowski, Jan Dionizy Mejor)
- + Spotkanie The European Library Management Comitee, Dania, Kopenhaga, 18 kwietnia (Tomasz Makowski)

- + European Cultural Commons Strategic Briefing, Dania, Kopenhaga, 18–19 kwietnia (Katarzyna Ślaska)
- + Konferencja międzynarodowa towarzysząca obchodom Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich, inaugurującym Światową Stolicę Książki 2012, Armenia, Erywań 23 kwietnia (Ewa Potrzebnicka)
- + Seminarium poświęcone 80-leciu Indekstranslations, Francja, Paryż, 23–24 kwietnia (Tomasz Szubiakiewicz)
- + Konferencja „Scientific Library in the Conditions of Culture Change and Technology Innovation”, Litwa, Wilno, 2–4 maja (Tomasz Makowski)
- + Warsztaty *Europeana*, Niemcy, Hamburg, 13–14 maja (Agnieszka Leszyńska)
- + *Europeana Libraries Joint Meeting*, Rumunia, Bukareszt, 21–23 maja (Jan Dionizy Mejor)
- + Konferencja organizowana przez LIBER Manuscript Librarians Expert Group, Francja, Paryż, 28 maja – 1 czerwca (Barbara Dzierżanowska)
- + Międzynarodowa konferencja RISM “Music Documentation in Libraries, Scholarship and Practice” z okazji 60-lecia RISM, Niemcy, Mainz, 3–7 czerwca (Jolanta Byczkowska-Sztaba)
- + Konferencja *Europeana Plenary*, Belgia, Leuven, 13–15 czerwca (Jakub Kostynowicz)
- + 10th International Conference Indoor Air Quality Air Quality in Heritage and Historic Environments, Wielka Brytania, Londyn, 17–21 czerwca (Bogdan Zerek)
- + Warsztaty poświęcone projektowi *Europeana Newspapers*, Austria, Innsbruck, 16–19 września (Agnieszka Leszyńska, Jakub Kostynowicz)
- + Seminarium *Global interoperability and linked data in libraries*, Włochy, Florencja, 17–20 czerwca (Magdalena Krynicka)
- + 41 konferencja LIBER, Estonia, Tartu, 26–30 czerwca (Katarzyna Ślaska)
- + Konferencja Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich (IFLA, Finlandia, Helsinki, 11–17 sierpnia (Tomasz Makowski, Mikołaj Baliszewski, Monika Mitera, Katarzyna Ślaska, Grażyna Jaroszewicz, Wanda Klenczon, Magdalena Krynicka, Jarosław Pacek, Paweł Rygiel, Bartłomiej Włodarczyk)
- + Konferencja z okazji obchodów 90. rocznicy Białoruskiej Biblioteki Narodowej w Mińsku, Białoruś, Mińsk, 6 września (Ewa Potrzebnicka)

- + Spotkanie kierowników narodowych ośrodków ISBN, Mołdawia, Kiszyniów, 9–13 września (Ireneusz Mendruń)
- + Konferencja „Opening Library Linked Data to National Heritage: Perspectives on International Practice, Wielka Brytania, Edynburg, 20–22 września (Marcin Roszkowski)
- + Konferencja Theory and Practice of Digital Libraries, Cypr, Paphos, 23–28 września (Agnieszka Leszyńska, Jakub Kostynowicz)
- + Warsztaty *Europeana Bussines Plan*, Holandia, Haga, 25–27 września (Jan Dionizy Mejor)
- + Walne zgromadzenie portalu mediewistów *Ménestrel*, Francja, Caen, 27–30 września (Sławomir Szyller)
- + Konferencja Dyrektorów Bibliotek Narodowych (CENL), Lichtenstein, Vaduz, 29 września – 2 października (Katarzyna Ślaska)
- + Spotkanie kierowników narodowych ośrodków ISSN, Portugalia, Lizbona, 8–12 października (Hanna Zawado)
- + Międzynarodowa konferencja *Innowacyjny model biblioteki naukowej w XXI wieku*, Ukraina, Kijów, 9–10 października (Ewa Potrzebicka)
- + Konferencja *Digitalna kniźnica*, Słowacja, Jasna, 22–25 października (Dariusz Paradowski)
- + Seminarium CERL, Wielka Brytania, Londyn, 29–31 października (Bartłomiej Czarski)
- + Konferencja 2nd European Cultural Commons Stetegic Brifing oraz konferencja EuroMed 2012, Cypr, Lammasol, 28–31 października (Katarzyna Ślaska)
- + Konferencja „Semantic Web in Libraries”, Niemcy, Kolonia, 26–28 listopada (Magdalena Krynicka)
- + Konferencja The Researcher of Tomorrow – The European Library, Hiszpania, Madryt, 2–5 grudnia (Jan Dionizy Mejor)
- + Konferencja „Promocja kulturalno-informacyjna współczesnego wychodźstwa, a dziedzictwo narodowe emigracji”, Paryż, Francja, 12–16 grudnia (Małgorzata Grąbczewska)

Współpraca międzynarodowa w ramach umów dwustronnych

Biblioteka Narodowa ściśle współpracuje z bibliotekami narodowymi, uniwersyteckimi i instytucjami kulturalnymi z innych państw, m.in. z: Białorusi, Chin, Czech, Estonii, Francji, Iranu, Izraela,

Litwy, Łotwy, Gruzji, Maroka, Mołdawii, Niemiec, Rosji, Słowacji, Stanów Zjednoczonych, Szwecji, Ukrainy, Uzbekistanu, Wielkiej Brytanii. W 2012 r. BN podpisała kolejne umowy i porozumienia o współpracy z bibliotekami narodowymi i naukowymi innych państw.

W lutym 2012 r. dyrektor BN dr Tomasz Makowski oraz dyrektor generalny Qatar Museums Authority Abdullah Al Najjar, w obecności Ambasadora Kataru Hadi Nassera M.K. Al-Hajri podpisali umowę, na mocy której, dzięki współpracy polsko-katarskiej, zostanie opublikowane zostanie pierwsze pełne naukowe wydanie XIX-wiecznego rękopisu cennej pracy Wacława Seweryna Rzewuskiego *Sur les chevaux orientaux et provenants des races orientales (O koniach wschodnich i pochodzących od ras arabskich)*. Realizacja projektu planowana jest na cztery lata.

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski oraz dyrektor Qatar Museums Authority Abdullah Al Najjar podpisują umowę dotyczącą wydania cennego rękopisu pracy Wacława Seweryna Rzewuskiego

W kwietniu 2012 r. dzięki podpisanemu porozumieniu o współpracy Biblioteka Narodowa dołączyła do prestiżowego grona współtwórców międzynarodowego portalu dla mediewistów *Ménestrel* (*Médiévistes sur le net: sources, travaux et références en ligne*). Grupa *Ménestrel* powstała w 1997 r. z inicjatywy URFIST w Paryżu (*Unité régionale de formation à l'information scientifique et technique*) w celu wspierania rozwoju zasobów internetowych w zakresie badań nad średniowieczem oraz stworzenia krytycznego repertorium zasobów internetowych w dziedzinie mediewistyki w postaci ogólnodostępnego portalu. Obecnie portal skupia około 30 członków instytucjonalnych, a nad tworzeniem i rozwojem jego treści pracuje ponad stu mediewistów. Całość nadzoruje komitet naukowy, w którego skład wchodzi wybitni naukowcy z Belgii, Francji, Niemiec i Włoch, oraz komitet redakcyjny złożony z 12 członków odpowiedzialnych za zawartość merytoryczną poszczególnych działów. Z ramienia Biblioteki Narodowej

Fragmenty rękopisu pracy Wacława Seweryna Rzewuskiego *Sur les chevaux orientaux et provenants des races orientales (O koniach wschodnich pochodzących od ras arabskich)*

w prowadzeniu działu „Lieux et acteurs de la recherche” uczestniczy Sławomir Szyller z Zakładu Rękopisów, który z portalem Ménestrel współpracuje od 2004 r., a od 2006 r. pełni funkcję członka komitetu redakcyjnego.

W lipcu 2012 r. BN gościła grupę 13 dyrektorów i przedstawicieli moskiewskich bibliotek. Wizyta studyjna delegacji w najważniejszych księżnicach Polski i Czech została zorganizowana przez Rosyjską Bibliotekę Państwową w Moskwie w ramach projektu „Prospects of development of libraries in XXI century”. Rosyjscy goście szczególnie zainteresowani byli zagadnieniami digitalizacji i konserwacji zbiorów oraz biblioteką cyfrową. Po spotkaniu z dyrekcją BN goście zwiedzili Zakłady: Reprografii i Digitalizacji, cBN POLONA, a także pracownie konserwacji masowej i tradycyjnej oraz magazyny biblioteczne i czytelnie. Z najwyższym uznaniem wyrażali się zwłaszcza o naszej pracowni digitalizacyjnej z nowoczesnymi skanerami automatycznymi oraz o pracowniach odkwaszania zbiorów bibliotecznych.

BN włączyła się także aktywnie w międzynarodowy projekt *Sibirica – Historia Polaków na Syberii w badaniach naukowców Polski i Rosji* realizowany przez Kasę im. Józefa Mianowskiego – Fundację Popierania Nauki we współpracy z Państwową Biblioteką Naukowo-Techniczną Syberyjskiego Oddziału Rosyjskiej Akademii Nauk w Nowosybirsku. Finansowany jest ze środków zdobytych w ramach Pierwszego Otwartego Konkursu na Dofinansowanie Przedsięwzięć organizowanego przez Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia. W ramach projektu grupa polskich i rosyjskich badaczy z ośmiu ośrodków naukowych brała udział w warsztatach naukowych i seminariach poświęconych badaniom dorobku polskiej i rosyjskiej nauki w zakresie historii działalności Polaków na Syberii. Program projektu realizowany był w Polsce (1–15 września 2012) i Rosji (8–22 października 2012), z czego jeden dzień (12 września) obejmował wizytę w Bibliotece Narodowej, połączoną z zapoznaniem się z interesującymi uczestników zbiorami.

Uczestnicy wzięli udział m.in. w warsztatach naukowych pt. *Udział Polaków w rozwoju Syberii w epoce nowożytnej. Problemy badawcze*, prowadzonych przez dr. Tomasza Szwacińskiego z Zakładu Dokumentacji Księgoznawczej BN.

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski oraz dyrektor BN Serbii Dejan Ristic podpisują porozumienie o współpracy obu instytucji, Belgrad, 23 października 2012 r.

W październiku 2012 r. podczas wizyty dyrektora BN dr. Tomasza Makowskiego i zastępcy dyrektora do spraw ochrony i udostępniania zbiorów Ewy Potrzebickiej w Belgradzie, doszło do podpisania umowy o współpracy z Biblioteką Narodową Serbii, reprezentowaną przez jej dyrektora Dejana Ristica. Umowa o współpracy obu bibliotek obejmuje m.in.: wymianę wydawnictw, informacji, doświadczeń zawodowych i osiągnięć naukowych, wzajemną wymianę specjalistów, międzynarodowe wypożyczenia między bibliotekami, a także partnerstwo w realizacji projektów międzynarodowych. Szczególny nacisk położono na współpracę w realizacji projektów twórczych w dziedzinie popularyzacji książek i publikacji związanych z działalnością biblioteczną i wydawniczą. Podczas wizyty delegacja BN uczestniczyła także w 57. Międzynarodowych Targach Książki. Wizyta delegacji BN na Targach związana była z przyznaniem Polsce statusu Gościa Honorowego przyszłorocznej, 58. edycji Targów.

Ponadto przedstawiciele BN brali udział w wydarzeniach rocznicowych współpracujących z BN księżnic zagranicznych: dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w obchodach 100. rocznicy Biblioteki Litewskiej Akademii Nauk im. Wróblewskich w Wilnie (dawna Państwowa Biblioteka Eustachego i Emilii Wróblewskich), które odbyły się 3–4 maja 2012 r., a zastępca dyrektora BN do spraw ochrony i udostępniania zbiorów Ewa Potrzebicka uczestniczyła w dniach 5–7 września 2012 r. w obchodach 90-lecia Białoruskiej Biblioteki Narodowej w Mińsku, połączonych z międzynarodowym kongresem naukowym.

Na mocy aneksu do umowy, podpisanego między BN a Rosyjską Biblioteką Narodową w Sankt Petersburgu w 2009 r., pracownicy BN: Irena Afanasjew, Barbara Dzierżanowska, dr Krzysztof

Zastępca dyrektora BN ds. ochrony i udostępniania zbiorów Ewa Potrzebicka podczas obchodów 90. rocznicy Białoruskiej Biblioteki Narodowej w Mińsku, 6 września 2012 r.

Kossarzecki i Sławomir Szyller kontynuowali w 2012 r. prace nad rejestracją rękopisów dawnej Biblioteki Załuskich, przechowywanych w Rosyjskiej Bibliotece Narodowej, a także nad edycją najobszerniejszego spisu rękopisów Biblioteki Załuskich, tzw. katalogu Dubrowskiego.

W 2012 r. kontynuowano prace na rzecz wydania katalogu zbiorów dawnej Biblioteki Załuskich oraz innych bibliotek polskich, wywiezionych do Petersburga w XVIII i XIX wieku i nadal tam pozostających, po zwrocie zasadniczej części zbiorów rękopiśmiennych do Polski na mocy Traktatu Ryskiego z 1921 r.

Pracownicy BN przygotowywali także kwerendy poloników w bibliotekach zagranicznych: Henryk Citko prowadził prace nad opisem kolekcji polskich czasopism konspiracyjnych znajdujących

się w zbiorach Bibliothèque nationale de France, Maria Brynda i Piotr Jaworski kontynuowali kwerendę w zbiorach Staatsbibliothek w Berlinie.

Prowadzono także wymianę książek i czasopism z partnerami zagranicznymi. Najbardziej ożywione kontakty międzynarodowe w tej dziedzinie prowadzono z następującymi placówkami: Bibliothèque nationale de France (Paryż), Kungligabiblioteket (Sztokholm), Deutsche Forschungsgemeinschaft (Bonn), The University of Chicago Library (Chicago), Library of Congress (Waszyngton), The British Library (Londyn), Bodleian Library (Oksford), Národní knihovna (Praga) i Rossijskaja Nacionalnaja Biblioteka (Sankt Petersburg), a także z bibliotekami polonijnymi m.in. w Paryżu i Londynie.

Prace na rzecz polskiego dziedzictwa kulturowego poza granicami Polski

Inwentaryzacja Archiwum Instytutu Literackiego „Kultura” w Maisons-Laffitte

W 2012 r. pracownicy BN (Anna Milewicz, Maria Brynda, Magdalena Bocheńska-Chojcka, dr Krzysztof Kossarzecki, Grażyna Jaroszewicz, Paulina Czyżewicz, Barbara Włodarczyk, Renata Wójcik, Dorota Fortuna, Tomasz Szwaciński) kontynuowali pod kierunkiem Marii Wrede prace na rzecz pełnej inwentaryzacji i konserwacji spuścizny Instytutu Literackiego „Kultura” w Maisons-Laffitte. W 2012 r. przeniesiono cały zbiór rękopisów Instytutu do nowego magazynu, gdzie ułożono po dezynfekcji 148 metrów bieżących materiałów rękopiśmiennych. Uporządkowano 23 z 40 pudeł Korespondencji Redakcji „Kultury”, tworząc 7500 teczek korespondencji autorskich i wpisano do bazy 7500 opisów. Utworzono ponad 2500 nowych haseł wzorcowych, uzupełniono opisy Tek Redakcyjnych „Zeszytów Historycznych” o opisy zawartości (1550 opisów), uporządkowano i opisano w bazie danych dokumentację finansową Instytutu, zmodyfikowano i uzupełniono o nowe hasła 2664 opisy zawartości Tek Redakcyjnych „Kultury”. Na koniec 2012 r. baza danych powstała w wyniku prac liczyła 42 214 rekordów. Prace zespołu specjalistów z BN oraz archiwistów Archiwów Państwowych stanowią wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy podpisanej w 2009 r. przez dyrektora BN dr. Tomasza Makowskiego, dyrektora Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych dr. Sławomira Radonia, i prezydenta Stowarzyszenia Instytutu Literackiego „Kultura” Henryka Giedroycia. Projekt przewiduje sporządzenie *Inwentarza Archiwum Instytutu Literackiego „Kultura”*, zawierającego pełną informację o zbiorach Instytutu, oraz zapewnienie właściwych warunków ich przechowywania, ochrony konserwatorskiej i udostępniania, także za pośrednictwem specjalnie stworzonej bazy komputerowej. W archiwum placówki znajdują się cenne źródła dokumentujące działalność Instytutu oraz życie polskiej emigracji politycznej w okresie powojennym, wśród nich: akta osobiste Jerzego Giedroycia, fragmenty spuścizny po Witoldzie Gombrowiczu, Konstantym Jeleńskim, Juliuszu Mieroszewskim, Jerzym Stempowskim, zbiór fotografii II Korpusu PSZ na Zachodzie, dokumentacja fotograficzna, audiowizualna i dźwiękowa.

Inwentaryzacja Archiwum Gustawa Herlinga-Grudzińskiego

W 2012 r. kontynuowano rozpoczęte dwa lata wcześniej prace nad uporządkowaniem i opracowaniem inwentarzowym spuścizny po wybitnym polskim pisarzu i działaczu emigracyjnym Gustawie Herlingu-Grudzińskim. Prace, prowadzone przez czteroosobowy zespół specjalistów w składzie: Joanna Borysiak, Aleksandra Andrzejewska, Jadwiga Kurbiel z BN oraz Aleksandra Mueller z Fundacji Biblioteca Benedetto Croce, stanowią wypełnienie umowy, którą 25 czerwca 2010 r. podpisali dyrektor BN dr Tomasz Makowski, członek Zarządu Fundacji Biblioteca Benedetto Croce w Neapolu Lidia Croce oraz Marta Herling – córka Gustawa Herlinga-Grudzińskiego odpowiedzialna za znajdujące się w Neapolu i powierzone Fundacji Archiwum Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Honorowy patronat nad projektem objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Rękopisy, korespondencja, materiały biograficzne i autobiograficzne, materiały warsztatowe oraz liczne nagrania audiowizualne, fotografie i wycinki prasowe, pozostałe po wybitnym pisarzu, eseście i krytyku literackim, są sukcesywnie porządkowane i opisywane w formie bazy danych. Powstaną także ich cyfrowe kopie, umożliwiające wieczyste archiwizowanie oraz wykorzystanie tych materiałów w pracach edytorskich, naukowych i do publikacji w ramach koedycji przygotowywanych przez Fundację z innymi podmiotami. Prace, które zakończą się w 2013 roku, finansuje Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Biblioteka Narodowa.

W latach 2010–2011 zbiory poddano koniecznej dezynfekcji i przewieziono do siedziby Fundacji „Biblioteca Benedetto Croce” w Palazzo Filomarino – docelowego miejsca przechowywania archiwum. Pozwoliło to na rozpoczęcie i zrealizowanie kroków następnych – opracowania i opisanie w komputerowej bazie danych rękopisów literackich pisarza, bogatej korespondencji z Jerzym Giedroyciem, Lidą i Adamem Ciołkoszami, Józefem Czapskim, Zofią i Zygmuntem Herz, Konstantym Jeleńskim, Kazimierzem Wierzyńskim, Józefem Wittlinem. W 2012 r. dokonano m.in. korekty opisów sporządzonych w inwentarzowej bazie danych, opracowano i wpisano do bazy materiały dotyczące działalności Gustawa Herlinga-Grudzińskiego w Radio Wolna Europa, Radio Liberty, Głosie Ameryki, „Wiadomościach”, Funduszu Pomocy Niezależnej Literaturze i Kulturze Polskiej, a także opracowano wycinki prasowe z pierwodrukami prac pisarza z lat 1937–1966. Łącznie utworzono 1778 nowych rekordów. Prowadzono także działalność popularyzatorską: przygotowano folder w języku polskim i włoskim poświęcony Archiwum oraz opisujący realizowany projekt jego inwentaryzacji, a także dwie wystawy poświęcone zbiorom Archiwum Gustawa Herlinga – Grudzińskiego (w Villa Ruffo i Palazzo Filomarino w Neapolu).

Okazją do spopularyzowania i podsumowania dotychczasowych prac prowadzonych przez BN była uroczystość odsłonięcia tablicy poświęconej Gustawowi Herlingowi-Grudzińskiemu na fasadzie domu przy Via Crispi 69 w Neapolu, w którym autor *Innego świata* mieszkał i pracował od 1955 r. aż do śmierci w roku 2000. W uroczystości, która odbyła się 22 listopada 2012 r. wzięli udział: Prezydent RP Bronisław Komorowski, Prezydent Nie-

mieć Joachim Gauck, Prezydent Włoch Giorgio Napolitano, a także żona i córka autora pisarza Lidia Herling-Croce i Marta Herling oraz dyrektor BN dr Tomasz Makowski.

Prezydent RP Bronisław Komorowski odsłania tablicę upamiętniającą Gustawa Herlinga-Grudzińskiego na domu pisarza w Neapolu, 20 listopada 2012 r.

Współpraca z instytucjami polonijnymi

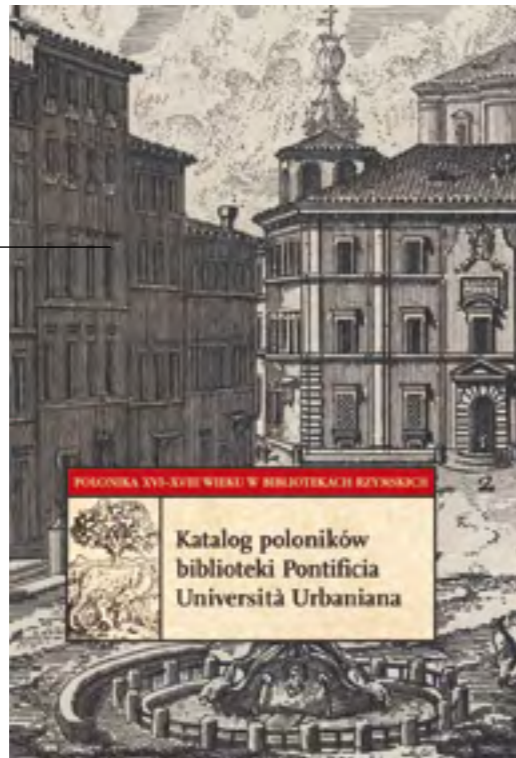
Polonia i jej dorobek kulturalny są od lat przedmiotem prac badawczych prowadzonych w Bibliotece Narodowej, która kontynuuje także dokumentowanie tzw. zbiorów przemieszczonych: polskich, pozostałych poza granicami kraju, a także tych, które – przynależne do dziedzictwa kulturalnego krajów sąsiednich – znajdują się obecnie w polskich księżnicach. BN udziela wszechstronnej pomocy w opracowywaniu i ochronie emigracyjnych zbiorów oraz popularyzuje działające za granicą instytucje kultury polskiej.

Jednym z owoców wieloletniej współpracy BN z Fundacją Rzymską im. Margrabiny J. Z. Umiastowskiej i Papieskim Instytutem Studiów Kościelnych było wydanie w 2012 r. kolejnego tomu z serii wydawniczej BN „Polonika XVI–XVIII wieku w bibliotekach rzymskich” poświęconego zbiorom polskim znajdującym się w bibliotece Papieskiego Uniwersytetu Urbaniana w Rzymie. Uroczysta promocja tomu, w którym opisano 558 pozycji poloników z XVI–XVIII wieku, odbyła się 30 marca 2012 r. w Rzymie.

Uczestniczyli w niej m.in.: prefekt Kongregacji Wychowania Katolickiego Stolicy Apostolskiej kard. Zenon Grocholewski, ambasador RP przy Stolicy Apostolskiej Hanna Suchocka, rektor Urbaniana prof. Alberto Trevisiol i dyrektor jej biblioteki ks. Marek Rostkowski oraz dyrektor BN dr Tomasz Makowski, zastępca dyrektora BN do spraw cyfrowych Katarzyna Ślaska i autor tomu Michał Spandowski z Zakładu Starych Druków BN. W spotkaniu wzięli udział również rektor Papieskiego Instytutu Studiów Kościelnych ks. dr Hieronim Fokciński, dyrektor Stacji PAN w Rzymie prof. Leszek Kuk oraz Paweł Morawski – syn dr. Stanisława Morawskiego, prezesa Fundacji Rzymskiej im. Margrabiny J. Z. Umiastowskiej, który ze względów zdrowotnych nie mógł uczestniczyć w promocji.

Drugi tom serii „Polonika XVI–XVIII wieku w bibliotekach rzymskich”, wydany w marcu 2012 r. przez BN, poświęcony polonikom Papieskiego Uniwersytetu Urbaniana w Rzymie

We wrześniu 2012 r. dyrektor BN dr Tomasz Makowski oraz zastępca dyrektora do ochrony i udostępniania zbiorów Ewa Potrzebicka wzięli udział w corocznych obradach Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie, które odbyły się w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu. Obrady dotyczyły m.in. współpracy instytucji na wychoźstwie z ośrodkami krajowymi.

W lipcu 2012 r. Małgorzata Grąbczewska prowadziła kwerendę w Bibliotece Polskiej w Paryżu. Kontynuowano także współpracę z Instytutem Józefa Piłsudskiego w Ameryce, w którym od września do listopada 2012 r. Grażyna Federowicz i Urszula Stasiak prowadziły prace nad katalogowaniem czasopism. W grudniu 2012 r. zespół specjalistów z BN kontynuował porządkowanie i katalogowanie nut drukowanych i rękopisów muzycznych (Jolanta Byczkowska-Sztaba) oraz dokumentów dźwiękowych (Ewa Kozłowska, Karolina Skalska, Maria Wróblewska) znajdujących się w Muzeum Polskim w Chicago.

CIRNI·SIVE·CVRSI·
CE·INSVLE·PARS·

MARE TIRENVUM

MARE AFRICVM

WYDARZENIA, WYSTAWY, PROMOCJE

Biblioteka Narodowa jest od wielu lat uznanym ośrodkiem wydarzeń kulturalnych, spotkań, dyskusji, ale także miejsca, które udziela gościny twórcom, artystom i uczonym realizującym swe plany badawcze i zawodowe ambicje. Biblioteka stwarza okazję uczestnictwa w organizowanych. Organizowane w BN wystawy, koncerty, promocje książek, spotkania z pisarzami i wydawcami stają się ważnymi wydarzeniami na kulturalnej mapie Warszawy i Polski, wywołując duże zainteresowanie środowisk naukowych i artystycznych oraz skupiają uwagę mediów.

Praca Nicolasa Groszpiette'a – jeden z eksponatów wystawy *Coś, które nadchodzi. Architektura XX wieku*, zorganizowanej przez Fundację Bęc Zmiana w gmachu głównym BN na przełomie 2011 i 2012 roku

Aktywność Narodowej Książnicy zaznacza się też w jej zaangażowaniu w wiele ważnych akcji społecznych i projektów służących promocji kultury i czytelnictwa, których organizatorami są instytucje państwowe, samorządowe oraz organizacje pozarządowe. Doceniany jest wkład BN w ważne społecznie przedsięwzięcia, za który Książnica otrzymuje nagrody i wyróżnienia. W marcu 2012 r. z okazji 10-lecia kampanii społecznej „Cała Polska czyta dzieciom”, BN została uhonorowana tytułem „Partnera 10-lecia”, w uznaniu wyjątkowych zasług w dziele krzewienia idei czytania dzieciom oraz wspierania kampanii.

WYSTAWY

Najstarsze Ojczyście – Dodaj do ulubionych (Pałac Rzeczypospolitej, 19–25 lutego 2012)

„Najstarsze Ojczyście – Dodaj do ulubionych”. Pokaz najstarszych zabytków polskiej piśmiennictwa w Pałacu Rzeczypospolitej 19 lutego 2012 r. z udziałem małżonki Prezydenta RP Anny Komorowskiej oraz wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego Małgorzaty Omilanowskiej. Prezentacja *Kazań świętokrzyskich*.

W ramach kampanii społecznej Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pt. *Ojczyście – dodaj do ulubionych*, organizowanej wspólnie przez Narodowe Centrum Kultury i Bibliotekę Narodową pod patronatem Prezydenta RP z okazji Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego, Narodowa Książnica zaprezentowała szerokiej publiczności cztery bezcenne zabytki piśmiennictwa polskiego. Odwiedzający wystawę mogli zobaczyć: *Kazania świętokrzyskie* – najstarszy zachowany zabytek prozy polskiej z XIV wieku, którego dzieje związane są z opactwem benedyktynów na Świętym Krzyżu, jedyny zachowany rękopis Kochanowskiego *Dryas Zamchana* – panegiryk na cześć przebywającego w 1578 r. na łowach w miejscowości Zamch króla Stefana Batorego, *Biblię Jakuba Wujka* – drugi polski katolicki przekład Pisma Świętego z 1599 r., *Balladynę* – autograf najpopularniejszego dzieła Juliusza Słowackiego. W wernisażu wystawy w Pałacu Rzeczypospolitej uczestniczyła Małżonka Prezydenta RP Anna Komorowska, wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego prof. Małgorzata Omilanowska, minister w Kancelarii Prezydenta Maciej Klimczak, wiceprzewodniczący Rady Języka Polskiego prof. Jerzy Bralczyk oraz dyrektor Narodowego Centrum Kultury Krzysztof Dudek.

Bułgarski Kodeks supraski z X wieku, w kontekście stosunków bizantyńsko-słowiańskich (5 marca – 2 kwietnia 2012)

Wernisaż wystawy poświęconej *Kodeksowi supraskiemu* z udziałem ambasadora Bułgarii Iwana Najdenowa oraz ambasadora Słowenii Marjana Šetinca, BN, 5 marca 2012 r.

Na wystawie planszowej zaprezentowano historię *Kodeksu supraskiego*, jednego z najcenniejszych zabytków cyrylicznego piśmiennictwa. Nazywana *Kodeksem supraskim* księga *Mineia četia (Mart)* to pochodzący z początku XI w. z terenów Bułgarii rękopis w języku staro-cerkiewno-słowiańskim, na pergaminie, zawierający zbiór żywotów świętych i nauk Ojców Kościoła. Jej niezwykła wartość wynika przede wszystkim z faktu, że jest to jedyny na świecie tak obszerny zabytek wczesnego piśmiennictwa słowiańskiego, niezastąpione źródło do badań nad historią i rozwojem języków Słowiańszczyzny. *Kodeks supraski* trafił do Polski prawdopodobnie w XVI w., a odkryty został dla nauki w roku 1823 w bibliotece greckokatolickiego monasteru w Supraślu koło Białegostoku przez księdza Michała Bobrowskiego, profesora Uniwersytetu Wileńskiego. Obecnie największa część Kodeksu, licząca 151 kart, znajduje się w zbiorach Biblioteki Narodowej (w ramach Biblioteki Ordynacji Zamojskich), 118 kart przechowuje Narodowa i Uniwersytecka Biblioteka w Lublanie, a 16 kart znajduje się w Rosyjskiej Bibliotece Narodowej w Petersburgu. W 2007 r. *Kodeks supraski* wpisano na listę Pamięci Świata UNESCO, uznając go za jeden z najcenniejszych dokumentów historii ludzkości. Ekspozycję przygotowano w Instytucie Literatury Bułgarskiej Akademii Nauk w ramach projektu UNESCO. W uroczystym otwarciu wystawy wzięli udział: Iwan Najdenow, ambasador Bułgarii oraz Marjan Šetinc, ambasador Słowenii.

Duma Rzeczypospolitej (Kordegarda, 3–6 maja 2012)

BN była współorganizatorem wystawy przygotowanej przez Narodowe Centrum Kultury oraz Archiwum Główne Akt Dawnych z okazji rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Uroczystego otwarcia ekspozycji dokonał Prezydent RP Bronisław Komorowski. Na wystawie zaprezentowano m.in. oryginał Ustawy Rządowej z 1791 r., przechowywany w AGAD w tomie *Oryginał ustaw seymu 1791*. BN udostępniła ze swych zbiorów cztery stare druki: tłumaczenia Konstytucji 3 maja na angielski, francuski, niemiecki i rosyjski, które ukazały się zaraz po jej uchwaleniu, co świadczy o dużym zainteresowaniu, jakie w ówczesnym świecie wzbudziła pierwsza w Europie, a druga na świecie ustawa zasadnicza.

Muzeum Utracone (pokaz multimedialny przed Pałacem Prezydenckim, 19 maja 2012, Kordegarda 20–26 maja 2012)

Po raz trzeci w Noc Muzeów BN włączyła się w organizowany przez MKiDN oraz Stowarzyszenie Komunikacji Marketingowej SAR multimedialny pokaz dzieł sztuki, utraconych przez polskie muzea, biblioteki, galerie i kolekcje prywatne w wyniku działań II wojny światowej. Według szacunków Polska straciła wówczas ponad 70% materialnego dziedzictwa kultury, a wśród tych strat znajdują się m.in. dzieła Pietera Brueghla, Antona van Dycka, Pabla Picassa, Jana Matejki, Jacka Malczewskiego, Stanisława Wyspiańskiego. Miejsce przechowywania większości z nich (blisko 60 tysięcy obiektów) pozostaje nieznanne. Na wystawie prezentowane były także te eksponaty, które udało się odnaleźć i odzyskać w ostatnich latach.

Europa Jagellonica (Kutna Hora, maj – wrzesień 2012, Zamek Królewski w Warszawie, październik 2012 – styczeń 2013)

Biblioteka Narodowa uczestniczyła w międzynarodowym polsko-niemiecko-czeskim projekcie wystawienniczym, którego celem było pokazanie sztuki i kultury epoki Jagiellonów w Europie Środkowowschodniej. Wystawa była jednym z największych wydarzeń kulturalnych w Czechach i w Polsce. Ekspozycja objęła ponad 200 eksponatów, zarówno z obszaru sztuki świeckiej, jak i sakralnej, które na co dzień są przechowywane w blisko 150 muzeach, galeriach i bibliotekach całego świata. Na wystawie pokazano dzieła m.in. Wita Stwosza, Mistrza Pawła z Lewoczy, iluminowane rękopisy krakowskiego malarza Stanisława Samostrzelnika, prace iluminatorów praskich, dzieła Albrechta Dürera czy Łukasza Cranacha starszego, biżuterię i ozdoby złotników polskich, włoskich i niemieckich, monety, medale, szaty liturgiczne i świeckie, a także przyrządy astronomiczne i astrologiczne. BN udostępniła na wystawę dwa cenne obiekty ze swych zbiorów: tom w oprawie z prywatnego księgozbioru Zygmunta II Augusta z XVI wieku oraz ozdobną kartę z inkunabułu z przywilejem Fryderyka Jagiellończyka z końca XV wieku. W warszawskiej

edycji wystawy ze zbiorów BN pokazano cztery inne obiekty: dwa rękopisy Jana Długosza (*Katalog arcybiskupów gnieźnieńskich oraz Roczniki*) oraz *Mszał wrocławski* z 1505 roku i pierwsze wydanie dzieła Mikołaja Kopernika *De revolutionibus orbium coelestium* z 1543 roku. Wystawę zorganizowały: Muzeum Narodowe w Warszawie, Zamek Królewski w Warszawie, czeska Galeria Kraju Środkowoczeskiego, niemiecki Dom Historii Brandenburgii i Prus oraz Humanistyczne Centrum Historii i Kultury Europy Środkowej i Wschodniej z Lipska. Honorowy patronat nad wystawą sprawowali ministrowie spraw zagranicznych Polski, Czech i Niemiec.

Futbol dawnej Warszawy (Skwer ks. Jana Twardowskiego w Warszawie, 13 czerwca – 6 września 2012)

W okazji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Urząd Miasta Stołecznego Warszawy we współpracy z Biblioteką Narodową przygotował w przestrzeni publicznej, na skwerze obok Krakowskiego Przedmieścia, wystawę poświęconą futbolowi w okresie międzywojennym. Wystawa pokazała świat piłkarski m.in. z perspektywy przedwojennego kibica i stanowiła ciekawe świadectwo historyczne i społeczne o dawnej sportowej stolicy. BN udostępniła na wystawę kolekcję archiwalnych plakatów zapowiadających imprezy piłkarskie w II Rzeczypospolitej. Plakaty te zostały także udostępnione w osobnej kolekcji tematycznej cBN POLONA, pt. *Piłka nożna 1918–1939*.

Świat Ptolemeusza. Włoska kartografia renesansowa w zbiorach Biblioteki Narodowej (Pałac Rzeczypospolitej, 19 listopada – 22 grudnia 2012)

Na wystawie, cieszącej się ogromnym zainteresowaniem publiczności i będącej jednym z najważniejszych wydarzeń kulturalnych stolicy w 2012 r., zaprezentowano najcenniejsze skarby sztuki kartograficznej powstałej dzięki fascynacji nauką starożytnych Greków w epoce odrodzenia.

Najcenniejszym eksponatem wystawy był podarowany przez papieża Grzegorza XIII Kancelarzowi Janowi Zamoyskiemu rękopis *Geografii* Klaudiusza Ptolemeusza z 1467 r., pochodzący z Biblioteki Ordynacji Zamojskiej. Traktat Ptolemeusza pochodzi z II w. W średniowieczu został zapomniany, a będące jego częścią mapy nie zachowały się. Dopiero nadejście renesansu sprawiło, że na podstawie zawartych w nim współrzędnych wykreślono od nowa mapy znanego starożytnym świata. Wykonywane ręcznie, na pergaminie, zdobione złotem były one dziełami sztuki, artykułami luksusowymi, których posiadanie budowało prestiż królów i papieży. Na wystawie zaprezentowano 30 map z *Geografii* Klaudiusza Ptolemeusza w najświetniejszej redakcji Nicolausa Germanusa z 1467 r. oraz XVI-wieczne morskie atlasy Antonia Milla i Angela Freducciego. Prezentowane na wystawie dzieła należą do zbioru Biblioteki Ordynacji Zamojskiej, znajdującego się w wieczystym depozycie Biblioteki Narodowej. Bezcenną kolekcję, założoną

Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz zwiedza wystawę *Świat Ptolemeusza*.
Włoska kartografia renesansowa w zbiorach Biblioteki Narodowej,
Pałac Rzeczypospolitej, 11 grudnia 2012 r.

Marcin Zamoyski, prezydent
Zamościa na uroczystości otwarcia
wystawy *Świat Ptolemeusza*.
Włoska kartografia renesansowa
w zbiorach Biblioteki Narodowej,
dedykowanej jego ojcu Ordynatowi
Janowi Zamoyskiemu, Pałac
Rzeczypospolitej, 19 listopada
2012 r.

Mapa świata w redakcji Nicolauusa Germanusa

Vltimus pars: Differt ab equi
 noctali horis $z \frac{1}{4}$ hñs diē maio
 rem horarum $14 \frac{1}{4}$
 Decimus pars: p rodū Differt
 ab equi^h horis $z \frac{1}{2}$ hñs diē maio fo
QUARTVM CLIMA
 Nonus pars: Differt ab eq^h
 horis $z \frac{1}{4}$ hñs diē maio^h ho
 rarum $14 \frac{1}{4}$
 Octauus pars: p Alconidū
 Differt ab eq^h hñ z hñs diē maio
CLIMA TERCIVM hñ
 Septimus pars: Differt ab
 eq^h horis $1 \frac{1}{4}$ hñs diē maio^h
 maiorē horarū $13 \frac{1}{4}$
 Sextus pars: p Sumū
 Differt ab equi^h hñ 1
 hñs diē maio hñ $13 \frac{1}{2}$
CLIMA SECVDV
 Quintus pars: Differt
 ab eq^h hñ $1 \frac{1}{4}$ hñs diē
 maio^h hñ $13 \frac{1}{4}$
 Quartus pars: p Sumū
 Differt ab eq^h hñ 1
 hñs diē maio hñ 13
PRIMA CLIMA
 Tertius pars: Differt
 ab equi^h hñ 1
 hñs diē maio hñ $13 \frac{1}{4}$

Mapa Indii leżących przez
 Gangesem w redakcji
 Nicolausa Germanusa

121us paral. Differt ab equinoctiali horis 2 $\frac{1}{4}$
 habens diem maiorem horarū 12 $\frac{1}{4}$

122us paral. Differt ab equinoctiali horis 2 $\frac{1}{2}$
 habens diem maiorem horarū 12 $\frac{1}{2}$

123us paral. Differt ab equinoctiali horis 3 $\frac{1}{4}$
 habens diem maiorem horarū 12 $\frac{3}{4}$

124us paral. Habens diem maiorem horarū 12
 semper et continue.

125us paral. uersus Austrum. Differt ab equinoctiali horis 3 $\frac{1}{4}$ habens diē maiore horarū 12 $\frac{3}{4}$

PROVINTIE NOBIS NOTE

Ni europa triginta quatuor
 Hibernia insula britanica 11 45
 Albion insula britanica 20 47

Hispania betica.	7 $\frac{1}{2}$	38 $\frac{1}{2}$
Hispania lucitanea.	8	39 $\frac{1}{2}$
Hispania tartaconensis	11	42
Gallia aquitanea	18	43 $\frac{1}{2}$
Gallia lugdunensis	23	48
Gallia belgica.	26	47
Gallia narbonensis	22	44 $\frac{1}{2}$
Germania magna.	34	42
Rhena & undelica	32 $\frac{1}{2}$	26 $\frac{1}{4}$
Noncum	37	48
Pannonia superior	30 $\frac{1}{2}$	47
Illiris	41	49
Delmata	44	42 $\frac{1}{2}$ In lib.
Italia	36	41 $\frac{3}{4}$
Cyros insula	31	40
Sardinia insula	31	37
Sicilia insula	39	37
Sarmatia in europa	47	46
Taurica chersonesus	62	48
Iaziges metanaste	43	48
Dacia	49	49
Mysia superior	43	43
Mysia inferior	46	49
Thracia	43	49
Chersonesus	40 $\frac{1}{2}$	41
Macedonia	60	44
Epirus	45	33
Achaia	60	37
Euboea insula	41 $\frac{1}{2}$	38
Peloponnesus	60 $\frac{1}{2}$	36
Creta insula	54	35
In africa prouincie seu Sarrapie duodecim.		
In quarto libro.		
Mauritania	8	32
Mauritania cesariensis	18	32
Numidia	30 $\frac{1}{2}$	30
Africa.	36	31
Cyrenaea que & petropolis	40	28
Marmarica	42	28

Mapa wyspy Taprobany (Ceylon) w redakcji Nicolause Germanusa

Decimus pars per Indiam Differt
 ab equinoctiali hō 2 1/2 hīs die maiorē
 hō 14 1/2 **Clima quartum**
 Nonus pars
 Differt ab equinoctiali hō 2 1/2 hīs die
 maiorē hō 14 1/2 **Clima tertium**
 Sextus pars Differt ab equinoctiali
 hō 1 1/2 hīs die maiorē hō 13
 1/2 **Clima secundum**
 Quintus pars Differt ab equinoctiali
 hō 1 1/2 hīs die maiorē hō
 13 1/2 **Clima primum**
 Quartus pars per Indiam Differt
 ab equinoctiali hō 1 hīs die maiorē
 hō 13 1/2 **Clima primum**
 Tertius pars Differt ab equinoctiali
 hō 1 1/2 hīs die maiorē
 hō 12 1/2 **Clima primum**
 Secundus pars Differt
 ab equinoctiali hō 1 hīs die maiorē
 hō 12 1/2 **Clima primum**
 Primum pars Differt
 ab equinoctiali hō 1 hīs die maiorē
 hō 12 1/2 **Clima primum**
 Equinoctialis
 habens diem temp
 12. semp et continet
 Primum pars
 Differt ab equinoctiali hō
 1/2 hīs die maiorē
 hō 12 1/2 **Clima primum**
 Secundus pars Differt
 ab equinoctiali hō 1 hīs die maiorē
 hō 12 1/2 **Clima primum**
 Tertius pars Differt ab
 equinoctiali hō 1 1/2 hīs die maiorē
 hō 12 1/2 **Clima primum**
 Quartus pars Differt per
 Indiam Differt ab equinoctiali hō 1
 hīs die maiorē hō 13 **Clima primum**

Mapa środkowej Libii
 i Etiopii w redakcji
 Nicolaua Germanusa

przez Kanclerza Jana Zamoyskiego i przez cztery wieki wzbogacaną i uzupełnianą staraniem kolejnych pokoleń rodu, przekazał Bibliotece Narodowej w 1946 r. ostatni Ordynat, Jan Zamoyski. Wystawa była także formą uczczenia Jana Zamoyskiego, którego 100. rocznicę urodzin i 10. rocznicę śmierci obchodzono w 2012 r. Wystawie towarzyszyła nowa, specjalnie na tę okazję napisana książka Jacka Dehnela *Kosmografia, czyli trzydzieści apokryfów tułaczyc* – inspirowany mapami Ptolemeusza literacki przewodnik po ekspozycji. W wernisażu wystawy uczestniczyli m.in.: Jacek Michałowski, szef Kancelarii Prezydenta RP oraz dzieci Ordynata Jana Zamoyskiego: Marcin Zamoyski prezydent Zamościa, Maria Ponińska, Elżbieta Daszewska i Agnieszka Rożnowska. Wystawa w Pałacu Rzeczypospolitej miała swój wirtualny odpowiednik, udostępniony w Internecie.

WYDARZENIA

Święto Biblioteki Narodowej (24 lutego 2012)

Z okazji 84. rocznicy ustanowienia przez Prezydenta RP Ignacego Mościckiego Biblioteki Narodowej, w Narodowej Książnicy odbyło się tradycyjne coroczne spotkanie Dyrekcji, pracowników i emerytów BN, przyjaciół i darczyńców, na którym podsumowano dokonania minionego roku oraz zaprezentowano plany na najbliższą przyszłość. Z okazji święta BN Prezydent RP Bronisław Komorowski wystosował list, w którym napisał m.in.: *Państwa praca to szlachetna służba czytelnictwu i badaniom naukowym, zapisanej w księgach wiedzy, to praca w ogrodzie mądro-*

Święto Biblioteki Narodowej
24 lutego 2012 r. Maciej Klimczak
minister w Kancelarii Prezydenta RP
wraz z odznaczoną Krzyżem Zasługi
Zofią Żurawińską

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski
prowadzi Salon Bibliotekarzy
z udziałem Grażyny Federowicz,
kierownika Zakładu Bibliografii
Polskiej 1901–1939

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski
wręcza list gratulacyjny
prof. Jadwidze Kołodziejkiej

ści. Za codzienne, profesjonalne wypełnianie tej misji, jakże ważnej dla naszej narodowej kultury i nauki, składam dziś Państwu serdeczne podziękowania. W imieniu Prezydenta RP minister Maciej Klimczak uhonorował odznaczeniami państwowymi najbardziej zasłużonych pracowników BN. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski odznaczona została Hanna Kęsicka, Złotym Krzyżem Zasługi – Bożena Dobrzyńska, Iwona Maziarz, Czesława Pomianowska i Maria Wrede, Srebrnym Krzyżem Zasługi – Barbara Budyńska, Grażyna Federowicz, Zofia Żurawińska, Brązowym Krzyżem Zasługi – Zofia Głowicka. Za wzorowe i wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej Złotym Medalem Za Długoletnią Służbę wyróżnieni zostali: Lucyna Dec, Adam Dziurzyński, Hanna Fronczak, Barbara Hnydka, Joanna Kędzielska, Dorota Kostynowicz-Proszkiewicz, Bogusław Okrzejski, Wojciech Pawlak, Katarzyna Raczkowska, Andrzej Siry, Teresa Sieniatecka, Bogusław Walicki i Hanna Zawado, zaś Srebrny Medal Za Długoletnią Służbę otrzymali: Barbara Folcik, Beata Kołodziejczyk i Joanna Podurgiel. Sekretarz stanu w MKiDN Piotr Żuchowski wręczył odznaczenia resortowe nadane przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Srebrnym Medalem „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis” uhonorowano Katarzynę Wolff, a odznakę honorową „Zasłużony dla kultury polskiej” otrzymali: Agnieszka Alberska, Henryk Citko, Olga Dawidowicz-Chymkowska, Tadeusz Kuczapski, Małgorzata Michalska, Teresa Mikucka, Katarzyna Ostenda, Danuta Pietrulewicz, Beata Szczygieł i Hanna Wiejacz. Ponadto Krzysztof Alberski, Monika Cornell, Marzena Klincewicz, Zbigniew Kolek i Maria Remisz zostali wyróżnieni dyplomami uznania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Minister Piotr Żuchowski wręczył także odznaką honorową „Zasłużony dla kultury polskiej” przybranemu synowi Krzysztofa Komedy, Tomaszowi Lachowi, oraz Krzysztofowi Balkiewiczowi, w uznaniu ich zasług w zabezpieczeniu oraz przekazaniu BN w 2011 r. Archiwum Krzysztofa Komedy. W ramach Święta BN odbył się także kolejny Salon Bibliotekarzy, którego gościem była Grażyna Federowicz, kierownik Zakładu Bibliografii Polskiej 1901–1939.

Imieniny Jana Kochanowskiego (Ogród Krasińskich, Pałac Rzeczypospolitej, 23 czerwca 2012)

Nocny dancing plenerowy
w Ogródzie Krasińskich,
23 czerwca 2012 r.

Mecz poetycki z udziałem aktorów i publicystów. Ogród Krasińskich, 23 czerwca 2012 r.

Z okazji imienin Jana Kochanowskiego Biblioteka Narodowa zorganizowała pod hasłem „Na Świętego Jana czytamy od rana” wielkie, plenerowe święto literatury, które zgromadziło 23 czerwca i w Noc Świętojańską tysiące warszawiaków i stało się ważnym, żywo komentowanym i relacjonowanym przez media wydarzeniem kulturalnym letniego sezonu w Warszawie. Wiodącym motywem przedsięwzięcia było spotkanie z żywą polską literaturą.

Stało się to możliwe dzięki zaangażowaniu ponad trzydziestu wiodących wydawnictw oraz ponad pięćdziesięciu autorów – pisarzy, poetów, publicystów, reporterów i podróżników, którzy swą obecnością i gościnnością zachęcili warszawiaków do kupowania książek, wspólnego czytania i rozmów o literaturze, które trwały cały dzień. W Parku Krasińskich powstał m.in. Ogród Autorów, którego gospodarzami byli m.in.: ks. Adam Boniecki, Marek A. Cichocki, Maria Czubaśzek, Jacek Dehnel, Andrzej Dobosz, Józef Hen, Jacek Hugo-Bader, Wojciech Jagielski, Małgorzata Kalicińska, Tomasz Łubieński, Janusz Majewski, Daniel Passent, Beata Pawlikowska, Barbara Toruńczyk, Jan Turnau, Krzysztof Varga, Maciej Wojtyszko. Wywiady z nimi prowadzili dziennikarz Grzegorz Markowski i publicystka Agnieszka Wolny-Hamkało. Najwybitniejsi polscy aktorzy i publicyści, wśród nich: Olga Bołdż, Rafał Bryndał, Piotr Fronczewski, Hanna Konarska, Adam Krawczuk, Krzysztof Materna, Marian Opania, Janina Paradowska, Jan Wróbel, Rafał Zawierucha, Wiktor Zborowski i Mirosław Zbrojewicz, stoczyli Mecz Poetycki, recytując fraszki i pieśni Jana z Czarnolasu. Z kolei w Pałacu Rzeczypospolitej zaprezentowano wyjęte ze skarbca pierwodruki utworów Jana Kochanowskiego i jedyny jego zachowany rękopis, a także otwarto dla zwiedzających Salę Wilanowską. Wydarzenie zakończył koncert Tomasza Stańki, którego improwizacje na trąbce towarzyszyły recytowanej przez Barbarę Wysocką *Pieśni świętojańskiej o Sobótce* oraz trwający do północy dancing w rytm starych szlagierów w aranżacjach formacji muzycznej reżysera teatralnego i operowego Michała Zadary – All Stars Dancing Band. Bogaty program *Imienin Jana Kochanowskiego* dopełniały prowadzone przez cały dzień zajęcia edukacyjne i inne atrakcje dla dzieci i młodzieży, stoiska klubksięgarni serwujące smaczne przekąski, a także otwarte spotkanie prywatnego czytelniczego Ołubu Xsiążkowego. Wydarzenie okazało się wielkim sukcesem, zarówno pod względem frekwencji, jak i. Partnerami wydarzenia, które w ocenie licznych uczestników oraz w relacjach mediów stanowiło niezwykle udaną imprezę, były m.in. „Gazeta Wyborcza”, AMS, CityINFO TV, Magazyn Literacki „Książki”, Magazyn Papermint, Radio TOK FM, Thingo.pl, internetowe akcje „Lubię czytać” i „Nie czytasz? Nie idę z tobą do łóżka”, warszawskie klubokawiarnie oraz Instytut Książki, Biuro Edukacji Miasta Stołecznego Warszawy i Wydawnictwo MG.

Przekazanie do zbiorów BN Archiwum Agnieszki Osieckiej (Pałac Rzeczypospolitej, 24 października 2012)

Przekazanie Archiwum Agnieszki Osieckiej do zbiorów BN, z udziałem Bogdana Zdrojewskiego, ministra kultury i dziedzictwa narodowego oraz Agaty Passent, córki poetki, Pałac Rzeczypospolitej, 24 października 2012 r.

Od lewej stoją: Jan Borkowski, Marta Dobromierska-Passent, Maryla Rodowicz, minister Bogdan Zdrojewski, Agata Passent, Magda Nosal, Magda Umer, Daniel Passent, dyrektor BN dr Tomasz Makowski

Agata Passent przekazała do zbiorów BN spuściznę po swej matce, popularnej poetce Agnieszce Osieckiej. W uroczystym podpisaniu umowy przekazania zbiorów uczestniczył minister kultury i dziedzictwa narodowego Bogdan Zdrojewski, a także przyjaciele i bliscy zmarłej poetki, m.in. Maryla Rodowicz, Magda Umer i Daniel Passent. Uroczystości towarzyszyła konferencja prasowa i specjalny, jednorazowy pokaz najciekawszych obiektów z Archiwum, które gromadzi zarówno materiały biograficzne związane z Agnieszką Osiecką oraz jej aktywnością artystyczną, jak i dokumentuje warsztat twórczy pisarki. Wśród eksponatów znalazły się m.in.: obszerny zbiór rękopisów i maszynopisów z kolejnymi wersjami utworów poetyckich, prozatorskich, teatralnych, publicystycznych i przekładów, a także teksty piosenek śpiewanych później przez gwiazdy polskiej estrady. Do zbiorów BN włączone zostały również książki z księgozbioru Osieckiej oraz kasety z jej prywatnej fonoteki. Szczególnie cenne są materiały o charakterze autobiograficznym: zeszyty i notesy z zapiskami poetki, a także jej pamiętniki, teksty wspomnieniowe oraz listy, wśród nich nieznana dotąd korespondencja z matką Marią Osiecką. Archiwum wzbogaca wyjątkowo duża i cenna kolekcja fotografii.

Przekazanie Archiwum Czesława Miłosza do zbiorów BN (Pałac Rzeczypospolitej, 27 listopada 2012)

Uroczystość przekazania do zbiorów BN archiwum rodzinnego Czesława Miłosza, z udziałem ministra kultury i dziedzictwa narodowego Bogdana Zdrojewskiego oraz syna Noblisty Antoniego Miłosza, Pałac Rzeczypospolitej, 27 listopada 2012 r.

Uroczystego przekazania Archiwum Noblisty do zbiorów Biblioteki Narodowej dokonał jego syn Antoni Miłosz. W uroczystości w Pałacu Rzeczypospolitej, połączonej z konferencją prasową i pokazem niektórych najcenniejszych obiektów z pozyskanego zbioru, uczestniczył minister kultury i dziedzictwa narodowego Bogdan Zdrojewski. Pozyskanie spuścizny możliwe było dzięki dotacji MKiDN.

Archiwum Miłosza zawiera bezcenny zbiór rękopisów, w tym 103 nieznane jeszcze badaczom literatury notatniki z lat 1974–2003, stanowiące unikatowy zapis intelektualnej autobiografii Noblisty, ze szkicami wierszy i tekstów eseistycznych, a także m.in.: medal Nagrody Nobla, obszerny zbiór korespondencji (oryginały listów Jerzego Andrzejewskiego, Tadeusza Różewicza, Witolda Gombrowicza, Wisławy Szymborskiej, Józefa Czapskiego, Alberta Camusa, Alberta Einsteina, Leszka Kołakowskiego), fotografii, nagrań, dokumentów osobistych, rękopisy i maszynopisy tekstów publicystycznych i eseistycznych w języku polskim i angielskim (m.in. notatki do Roku myśliwego), utworów poetyckich, maszynopis nieopublikowanej powieści *Miasto Sagana*, a także liczący blisko 10 tysięcy woluminów księgozbiór poety z dedykacjami autorów oraz odręcznymi notatkami i podkreśleniami Czesława Miłosza.

Przekazany zbiór uzupełnił znajdującą się już w Narodowej Książnicy bogatą kolekcję miłoszianów, obejmującą m.in. archiwum rodzinne Miłoszów (od XVI wieku), korespondencję Noblisty oraz tzw. „czarny zeszyt”, przygotowany przez Czesława Miłosza w 1964 r. i zawierający autografy 35 utworów poetyckich oraz autografy przekładów 28 wierszy innych poetów, ogłoszonych po jego śmierci w tomie *Wiersze i ćwiczenia*. W chwili obecnej zbiór rękopisów Czesława Miłosza w Bibliotece Narodowej jest największym w Polsce i drugim na świecie – po przechowywanym w Beinecke Library Uniwersytetu Yale w USA. Archiwum Czesława Miłosza zostanie w BN starannie opracowane i zdigitalizowane, a następnie udostępnione badaczom literatury.

Urodziny Zbigniewa Herberta (Pałac Rzeczypospolitej, 29 października 2012)

Z okazji urodzin Zbigniewa Herberta Fundacja im. Zbigniewa Herberta wspólnie z Narodowym Centrum Kultury, Instytutem Adama Mickiewicza i Biblioteką Narodową, zorganizowała wieczór poezji czytanej przez ośmioro poetów: Wojciecha Bonowicza, Julię Hartwig, Krzysztofa Karaska, Marzannę Bogumiłę Kielar, Ryszarda Krynickiego, Jarosława Mikołajewskiego, Annę Piwkowską i Tomasza Różyckiego. Spotkanie odbyło się w Sali Kariatyd Pałacu Rzeczypospolitej, gdzie w zbiorach specjalnych BN znajduje się od 2006 roku Archiwum autora *Pana Cogito*. Honorowymi gośćmi wieczoru był Prezydent RP Bronisław Komorowski wraz z małżonką Anną oraz

Wieczór poezji w rocznicę urodzin Zbigniewa Herberta, Pałac Rzeczypospolitej, 29 października 2012 r. (od lewej Jarosława Mikołajewski, Wojciech Bonowicz, Tomasz Różycki, Julia Hartwig, Krzysztof Karasek, Marzanna Bogumiła Kielar, Ryszard Krynicki, Anna Piwkowska)

wdowa po poecie – Katarzyna Herbert. Spotkanie zainaugurowało działalność Fundacji im. Zbigniewa Herberta, założonej w 2010 roku przez Katarzynę Herbert, której misją jest ochrona i upowszechnianie spuścizny twórczej autora *Barbarzyńcy w ogrodzie*. Podczas wieczoru ogłoszono także powołanie Międzynarodowej Nagrody Literackiej im. Zbigniewa Herberta, którą od 2013 roku honorowani będą współcześni twórcy poezji.

Spotkania z pisarzami, promocje książek, debaty i nagrody literackie

Narodowa Książnica była także miejscem wręczenia prestiżowych nagród przyznawanych autorom i wydawcom książek. W styczniu odbyła się w BN uroczystość wręczenia nagród Magazynu Literackiego „Książki” dla laureatów Książki Roku 2011, Wydarzenia Roku 2011 i Wydawcy Roku 2011. W grudniu, już po raz drugi BN była gospodarzem uroczystości wręczenia prestiżowej Nagrody im. Kazimierza Moczarskiego, przyznawanej przez Narodowe Centrum Kultury i Fundację Agora za najlepszą książkę historyczną. Laureatem wyłonionym przez jury pod przewodnictwem prof. Henryka Samsonowicza został Timothy Snyder za pracę *Skrwawione ziemie. Europa między Hitlerem a Stalinem*. Nagrodę wręczono w Pałacu Rzeczypospolitej, w którym znajduje się spuścizna po Kazimierzu Moczarskim. W ceremonii uczestniczył m.in. Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz.

Uroczystość wręczenia Nagrody im. Kazimierza Moczarskiego za najlepszą książkę historyczną roku, Pałac Rzeczypospolitej, 11 grudnia 2012 r.

Biblioteka Narodowa kontynuowała opiekę nad Nagrodą Literacką im. Andrzeja Kijowskiego, wynikającą z umowy podpisanej w 2010 r. z Kazimierzą Kijowską. W maju 2012 r. Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wręczył akty nominacyjne nowym członkom jury Nagrody: Wandzie Zwi-nogradzkiej, dr. Antoniemu Liberze i dr. Dariuszowi Gawinowi. W związku ze śmiercią w 2011 r. Kazimierzy Kijowskiej, jury dokonało wyboru nowego przewodniczącego jury – został nim prof. Włodzimierz Bolecki – oraz przyjęło regulamin prac. Na posiedzeniu w grudniu 2012 r. jury zdecydowało o przyznaniu Nagrody za 2012 r. Agnieszce Kołakowskiej, za jej pracę *Wojny kultur i inne wojny*.

W marcu 2012 r. BN współorganizowała uroczystą promocję drugiego tomu serii „Polonika XVI–XVIII wieku w bibliotekach rzymskich”, wydanego przez BN we współpracy z Fundacją Rzymską im. Margrabin J. Z. Umiastowskiej i Papieskim Instytutem Studiów Kościelnych. Promocja odbyła się w Papieskim Uniwersytecie Urbaniana w Rzymie, którego zbiorom poświęcony jest wydany tom. W uroczystości wzięli udział m.in.: prefekt Kongregacji Wychowania Katolickiego Stolicy Apostolskiej kard. Zenon Grocholewski, ambasador RP przy Stolicy Apostolskiej Hanna Suchocka, rektor Urbaniana prof. Alberto Trevisiol i dyrektor jej biblioteki ks. Marek Rostkowski oraz dyrektor BN dr Tomasz Makowski i autor tomu Michał Spandowski.

Uroczysta promocja tomu na Papieskim Uniwersytecie Urbaniana w Rzymie, 30 marca 2012 r. (od lewej: Michał Spandowski z BN), dyrektor BN dr Tomasz Makowski, kardynał Zenon Grocholewski, ambasador Hanna Suchocka, rektor Urbaniany prof. Alberto Trevisiol)

Kontynuując idee spotkań poświęconych twórczości Leopolda Tyrmanda, BN zorganizowała 5 października 2012 r. w Pałacu Rzeczypospolitej spotkanie z Mary Ellen – wdową po pisarzu, oraz promocję książki Agaty Tuszyńskiej *Tyrmandowie. Romans amerykański*.

Prezentacja książki Agaty Tuszyńskiej *Tyrmandowie. Romans amerykański*, z udziałem wdowy po Leopoldzie Tyrmandzie Mary Ellen, Pałac Rzeczypospolitej, 5 października 2012 r.

Inauguracja projektu „Czytam sobie”, poświęcona literaturze dziecięcej, BN, 28 września 2012 r.

Biblioteka Narodowa objęła patronatem honorowym serię książek „Czytam sobie” przygotowanych specjalnie dla dzieci uczących się czytać. Początkowo seria obejmuje dziewięć pozycji, po trzy dla dzieci w trzech grupach wiekowych. Do ich napisania i zilustrowania wydawnictwo Egmont zaprosiło najlepszych polskich pisarzy dziecięcych i ilustratorów. Projekt miał swoją premierę na konferencji, która odbyła się w BN 28 września 2012 r.

MACEDONIA

EPIRVS

PELOPONNESVS

AEGEVM MARE

HADRIATICVM PELAGVS

AGVS

ASIE PARS

LESBOS INSULA

EVBAIA

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Dorobek edytorski Biblioteki Narodowej to publikacje będące wynikiem jej działalności naukowej i informacyjnej. Od 2011 r. publikacje są drukowane w drukarniach wyłonionych w drodze przetargu. Pełna informacja o ofercie wydawniczej Biblioteki Narodowej oraz elektroniczne wersje publikacji BN są dostępne na stronie internetowej BN.

WYBRANE PUBLIKACJE BN WYDANE W 2012 ROKU

Jacek Dehnel: *Kosmografia, czyli trzydzieści apokryfów tułaczyc*

Inspiracją dla autora było trzydzieści pergaminowych map, wykreślonych i namalowanych w XV wieku przez Nicolausa Germanusa na podstawie współrzędnych geograficznych określonych w dziele Ptolemeusza. Te apokryficzne miniatury literackie, stworzone z okazji ekspozycji *Świat Ptolemeusza. Włoska kartografia renesansowa w zbiorach Biblioteki Narodowej* (zob. rozdział *Wydarzenia, wystawy, promocje*), stanowiły szczególny, artystyczny przewodnik po wystawie i świecie zilustrowanym przez średniowiecznego kopistę. Autor książki z wielką swobodą przenosi czytelnika w czasie i przestrzeni, wybierając z bogactwa dziejów traktowanych jako całość sytuacje i przedmioty będące źródłem fascynujących i wciąż aktualnych, choć fragmentarycznych opowieści. Każda z nich posiada jednak szerszy kontekst, zawsze wyraźnie sygnalizowany po to, by umiejscowić temat, ale też, żeby podkreślić ciągłość historii. W tej podróży po różnych obszarach i miejscach nie jest ważna chronologia. Obok monologu uwięzionej królowej Alienor z XII wieku (*Francja*) pojawiają się notatki Eichmanna z 1943 r. (*Bałkany*) i lista przedmiotów zabieranych w podróż do Italii przez Tristrama S. w roku 1765 (*Italia Nowożytna*). *Kosmografia* ukazała się w dwóch formach edytorskich: w dużym wydaniu gazetyowym oraz w kieszonkowej edycji książkowej. Wszystkie utwory ilustrowane są reprodukcjami map wykonanych przez Nicolausa Germanusa.

Świat Ptolemeusza. Włoska kartografia renesansowa w zbiorach Biblioteki Narodowej. Wystawa w stulecie urodzin Jana Zamoyskiego, katalog wystawy pod redakcją Tomasza Płóciennika i Mikołaja Baliszewskiego

Książka towarzyszyła wystawie *Świat Ptolemeusza. Włoska kartografia renesansowa w zbiorach Biblioteki Narodowej*. W pierwszej części publikacji znalazły się teksty prezentujące sylwetkę Jana Zamoyskiego, ostatniego Ordynata, dzieje Biblioteki Ordynacji Zamojskiej oraz artykuły wybitnych historyków i archeologów: Dana Sebastiana Crişana analizującego pojęcie kulistości ziemi w świecie grecko-rzymskim, Tomasza Derdy, który swoje uwagi poświęcił Klaudiuszowi Ptolemeuszowi i nauce aleksandryjskiej, Adama Łajtara nawiązującego do kartografii starożytnych Rzymian i Jerzego Miziołka omawiającego recepcję kultury i nauki starożytnej Grecji we włoskim Renesansie. Część katalogowa książki przybliży historię powstania trzech zaprezentowanych na wystawie rękopiśmiennych atlasów i sylwetki ich autorów: Nicolausa Germanusa, twórcy trzydziestu map wykonanych na podstawie obliczeń Ptolemeusza, Angela Freducciego i Antonia Milla – twórców atlasów nautycznych. Wszystkie wchodzące w skład atlasów mapy zostały zreprodukowane i szczegółowo omówione.

Inwentarz rękopisów do połowy XVI wieku w zbiorach Biblioteki Narodowej, opracowali Jerzy Kaliszuk i Sławomir Szyller (seria: „Inwentarze Rękopisów Biblioteki Narodowej”)

Inwentarz zawiera opisy 611 najstarszych rękopisów Biblioteki Narodowej. Choć pod względem liczby kodeksów nie jest to znacząca kolekcja, to ma ona szczególny charakter – stanowi zbiór niewielkiej części ocalałych po drugiej wojnie światowej zasobów BN oraz kilku wielkich bibliotek arystokratycznych, jak Biblioteki Ordynacji Zamojskiej, które po II wojnie światowej przestały istnieć. Z pożogi wojennej ocalały wywiezione do Kanady najcenniejsze cymelia, a wśród nich najstarsze dziś w zbiorach Biblioteki Narodowej przekazy rękopiśmienne języka polskiego: *Kazania świętokrzyskie* z połowy XIV w. i *Psałterz floriański*, sporządzony pod koniec XIV w. dla św. królowej Jadwigi. Wśród rękopisów polskich znajdują się pomniki średniowiecznej historiografii: *Rocznik dawny* z XII w., rękopis *Kroniki* Galla Anonima z XIV w., a także kroniki Wincentego Kadłubka i Janka z Czarnkowa. Dziełem skryptoriów polskich są m.in.: *Rozmyślanie przemyskie* (z XV w.), oraz zdobione przez Stanisława Samostrzelnika *Mszał Erazma Ciołka* (pocz. XVI w.) i *Katalog arcybiskupów gnieźnieńskich* (1531–1535). Bezcenną wartość mają także przechowywane w Narodowej Księżnicy zabytki piśmiennictwa i iluminatorstwa europejskiego: *Testamentum novum* z VIII w. pochodzące z klasztoru św. Maksymina w Trewirze, *Sakramentarz tyński* powstały w Kolonii w XI w., *Ewangeliarz Anastazji*

z XII w. niezwykle kunsztownie oprawiony w srebro, *Psałterz Potockich* spisany i zdobiony w szkole paryskiej około XIII w., *Złota legenda* zdobiona przez trzech renesansowych artystów we Włoszech z ok. 1480 r.

Barbara Łętocha, Zofia Głowicka, Izabela Jabłońska Afisze Żydów lubelskich wydane w latach dwudziestych XX wieku. Dokumenty ze zbiorów Biblioteki Narodowej (Jewish Posters Published in Lublin in the 1920s Documents from the Collection of the National Library)

Dwujęzyczna (polsko–angielska) publikacja prezentuje bogaty zbiór afiszy żydowskich wydanych w Lublinie w latach 20. ubiegłego wieku. Jest to kolejna pozycja, która dzięki dokumentom ocalałym z niemieckiej zagłady, daje wyjątkowy obraz żydowskiej społeczności w Polsce przedwojennej. Po opublikowanych dotychczas – *Afisy żydowskie w II Rzeczypospolitej, Dokumentach życia społecznego Żydów polskich (1918–1939)* w zbiorach Biblioteki Narodowej, *Żydowskich drukach ulotnych w II Rzeczypospolitej* w zbiorach Biblioteki Narodowej, t. I i II, *Palestynie w żydowskich drukach ulotnych wydanych w II Rzeczypospolitej* oraz *Żydowskiej Łodzi na afiszach wydanych w II Rzeczypospolitej* – autorki dokonały znakomitej historycznej i obyczajowej charakterystyki codziennego życia Żydów zamieszkujących dawny Lublin. Dokumentują działalność żydowskich partii i organizacji politycznych, ale też istnienie ogromnie różnorodnego życia kulturalnego i społecznego. Książkę wzbogaca zbiór 130 ilustracji – afiszy ze zbiorów Zakładu Dokumentów Życia Społecznego BN.

Oskar Stanisław Czarnik: W drodze do utraconej Itaki. Prasa, książki i czytelnictwo na szlaku Samodzielnej Brygady Strzelców Karpaccich (1940–1942) oraz Armii Polskiej na Wschodzie i 2. Korpusu (1941–1946)

Książka przedstawia działalność wydawniczą polskich instytucji cywilnych i wojskowych na wschodnich szlakach wychodźstwa oraz we Włoszech w okresie II wojny światowej i w pierwszych latach po jej zakończeniu. Charakteryzuje ważniejsze gazety i czasopisma oraz dorobek wydawnictw książkowych. Autor ujmuje tę działalność pod względem statystycznym, porządkuje tematycznie, omawia wybrane publikacje prasowe i książkowe. Wiąże przedsięwzięcia edytorskie z przebiegiem wieloletniej wędrówki tysięcy polskich wygnańców przez różne kraje świata. Referuje przykłady rozpowszechniania prasy i książek, sygnalizuje wybory lekturowe ówczesnych odbiorców. Książkę wzbogacają aneksy dokumentacyjne oraz obszerny dodatek ilustracyjny.

Katalog poloników biblioteki Pontificia Università Urbaniana, opracowali: Paulina Pludra-Żuk, Michał Spandowski (seria: „Polonika XVI–XVIII wieku w bibliotekach rzymskich”)

Katalog poloników biblioteki rzymskiego Papieskiego Uniwersytetu Urbaniana jest drugim tomem opracowywanej w Bibliotece Narodowej, we współpracy z Fundacją Rzymską Margaretry J. S. Umiastowskiej oraz Papieskim Instytutem Studiów Kościelnych, serii „Polonika XVI–XVIII wieku w bibliotekach rzymskich”. Przeprowadzona na potrzeby tomu kwerenda objęła dwa, dawniej niezależne księgozbiory Biblioteki Collegio Urbano i Papieskiej Biblioteki Misyjnej, połączone w 1979 r. w jedną Bibliotekę Papieskiego Uniwersytetu Urbaniańskiego z siedzibą na rzymskim wzgórzu Gianicolo. Korzenie kolekcji sięgają pierwszej połowy XVII w., kiedy to zostało powołane do życia podlegające kongregacji de Propaganda Fide Collegio Urbano, którego zadaniem było kształcenie przyszłych misjonarzy. Gromadzony od tego czasu księgozbiór, znacznie zubożony w okresie napoleońskim, później zaś gruntownie rozbudowany, liczy obecnie około 350 000 wol., w tym 16 790 wydanych przed rokiem 1830. Zgodnie z ideą rejestrowania wszystkich starych druków związanych z Polską, z całej kolekcji wybrano i opracowano 558 pozycji z okresu od XVI do XVIII w., zarówno poloników w rozumieniu Estreicherowskim, jak i druków obcych zawierających niekiedy nawet drobne fragmenty dotyczące spraw polskich.

Tomasz Jakubowski: Wilno w grafice. Katalog rycin z Zakładu Zbiorów Ikonograficznych Biblioteki Narodowej (wraz z płytą CD)

Bogato ilustrowany katalog prezentuje ryciny o tematyce wileńskiej przechowywane w Zakładzie Zbiorów Ikonograficznych Biblioteki Narodowej. Najstarsze datowane prace pochodzą z końca XVIII wieku. Wśród wybranych rycin znajdują się przedstawienia architektury miasta i jego pejzażu, wizerunki wybitnych osobistości związanych z Wilnem oraz portrety postaci, które można określić jako typy wileńskie. Noty katalogowe, poprzedzające część prezentującą 100 wybranych prac graficznych, zawierają wyczerpujące informacje na temat wszystkich obiektów, wraz z podaniem treści inskrypcji i opisem rycin. Katalog obejmuje także aneks pieczęci występujących na rycinach oraz indeksy osób i miejsc. Uzupełnieniem publikacji jest płyta CD, zawierająca 239 rycin przedstawiających Wilno.

Serie wydawnicze Biblioteki Narodowej (drukowane i elektroniczne)

- + Druki Bibliofilskie
- + Inwentarze Rękopisów Biblioteki Narodowej
- + Katalog Mikrofilmów
- + Katalog Rękopisów Biblioteki Narodowej
- + Katalogi Zakładu Zbiorów Ikonograficznych BN
- + Katalogi Zakładu Zbiorów Muzycznych BN
- + Materiały Informacyjne Instytutu Książki i Czytelnictwa
- + Materiały Metodyczne JHP BN
- + Polonika XVI–XVIII wieku w Bibliotekach Rzymskich
- + Prace Działu Zbiorów Specjalnych BN
- + Prace i Materiały Informacyjne
- + Prace Instytutu Bibliograficznego
- + Studia i Materiały z Historii Kartografii
- + Z Badań nad Czytelnictwem
- + Z Dziejów Kultury Czytelniczej w Polsce
- + Zabytki Polskiej Kartografii
- + Zbiory i Prace Polonijne Bibliotek Polskich
- + Zbiory Rękopisów w Polsce

WYDAWNICTWA BIBLIOTEKI NARODOWEJ Z 2012 ROKU

Wydawnictwa ciągłe

Wydane w 2012 r. z datą wydania 2011 r.

- + „Polska Bibliografia Bibliologiczna” 2008
- + „Biblioteki Publiczne w Liczbach” 2009
- + „Rocznik Biblioteki Narodowej” XLII
- + „Notes Konserwatorski” 14
- + *Bibliografia polska 1901–1939*, T. 13

Wydane w 2012 r. z datą wydania 2012 r.

- + „Sprawozdanie BN za rok 2011”

Wydane w 2013 r. z datą wydania 2012 r. /przedłużenie z uwagi na procedury przetargowe/

- + „Rocznik Biblioteki Narodowej” XLIII
- + „Notes Konserwatorski” 15
- + „Biblioteki Publiczne w Liczbach” 2010
- + *Bibliografia polska 1901–1939*, T. 14

Wydawnictwa zwarte

Wydane w 2012 r. z datą wydania 2011 r.

- + Roman Chymkowski *Autobiografie lekturowe studentów*
- + *Organizacja zakupu nowości książkowych, zbiorów audiowizualnych oraz dokumentów elektronicznych w bibliotekach publicznych. Raport z badań*; seria Materiały Informacyjne IKiCz, 38
- + *Bracia Zatuscy – ich epoka i dzieło*. Zbiór studiów pod redakcją Doroty Dukwicz

Wydane w 2012 r. z datą wydania 2012 r.

- + Tomasz Jakubowski *Wilno w grafice*. Katalog rycin + CD
- + *Katalog poloników biblioteki Pontificia Università Urbaniana*, oprac. Paulina Pludra-Żuk, Michał Spandowski; seria Polonika XVI–XVIII wieku w Bibliotekach Rzymskich, 2
- + *Inwentarz rękopisów do połowy XVI wieku w zbiorach BN*, oprac. Jerzy Kaliszuk, Sławomir Szyller; seria Inwentarze Rękopisów Biblioteki Narodowej, 3
- + Barbara Łętocha, Zofia Głowicka, Izabela Jabłońska *Afisze Żydów lubelskich w latach dwudziestych XX wieku. Dokumenty ze zbiorów BN*
- + Oskar Czarnik *W drodze do utraconej Itaki*
- + Katalog wystawy *Świat Ptolemeusza. Włoska kartografia renesansowa w zbiorach BN*
- + Jacek Dehnel *Kosmografia czyli trzydzieści apokryfów tułaczycy* (wyd. gazetowe, A3)
- + Jacek Dehnel *Kosmografia czyli trzydzieści apokryfów tułaczycy* (oprawa twarda, A6)

Wydane w 2013 r. z datą wydania 2012 r. /przedłużenie z uwagi na procedury przetargowe/

- + *Spółeczny zasięg książki w Polsce w 2010 roku*
- + *Biblioteki publiczne dla dzieci w Polsce. Raport z badań*

Publikacje elektroniczne

- + Magdalena Krynicka, Romualda Szura *Dokumenty kartograficzne. Instrukcja katalogowania* (wersja zaktualizowana)
- + *Język Haseł Przedmiotowych Biblioteki Narodowej. Poradnik*, praca zbiorowa pod red. Wandy Klenczon (wersja podstawowa)
- + „Biblioteki Publiczne w Liczbach” 2009 (wersja angielska)
- + „Notes Konserwatorski” 14

Akcydensy

Wydano ponad pół miliona egzemplarzy różnych akcydensów: broszur, folderów, dyplomów, zaproszeń, materiałów szkoleniowych, wizytówek, plakatów, druków informacyjnych, formularzy, rewersów, a także artykułów reklamujących BN (długopisy, teczki, torby itp.).

Ponadto prowadzono prace projektowe i typograficzne wynikające z zamówień na druki specjalne z Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W BN wykonano w 2012 r. m.in.:

- + reprinty fotografii i rysunku przedstawiających Dagny Juel-Przybyszewską, oprawione we wspólne passe-partout, z tekstem informacyjnym w języku norweskim (dar Prezydenta RP dla norweskiej pary królewskiej)
- + reprint „Decyzji Marszałka Piłsudskiego” z efektem postarzenia
- + księgę faksymilowo-reprintową zawierającą ręczną kopię rękopisu Konstytucji 3 Maja oraz reprint pozostałych ustaw sejmowych z 1791 roku (całość oprawna w skórę ze złoconiami i tłoczeniem)
- + faksymile fragmentów *Ewangeliarza mołdawskiego* z iluminacjami i złoconiami, w skórzanej oprawie, z dołączonym komentarzem w języku rumuńskim

WYDAWNICTWA BN W KSIĘGARNIACH I NA TARGACH KSIĄŻKI

Publikacje BN są sprzedawane w księgarniach naukowych na terenie całego kraju, a także podczas targów książki, konferencji, wystaw, uroczystych spotkań odbywających się w siedzibie BN, również w księgarni firmowej znajdującej się w gmachu głównym Narodowej Książnicy oraz jej filii w Pałacu Rzeczypospolitej. Docierają do bibliotek w kraju i za granicą.

Udział Biblioteki Narodowej w targach książki w 2012 r.

XVIII Targi Wydawców Katolickich w Warszawie	20–22 kwietnia
III Warszawskie Targi Książki	10–13 maja
16. Targi Książki w Krakowie	25–28 października
XXI Targi Książki Historycznej w Warszawie	29 listopada – 2 grudnia

---

Regio et retica
COLCHIS

IBERIA

ALBANIA

Capa do tie pl.

ARMENIA MAIOR

MEDIE PARS

MIRCANVM VL CASPIVM MARE

ZADANIA ZLECONE PRZEZ MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Biblioteka Narodowa na podstawie stosowanych regulacji prawnych, pełni w obszarze kultury wiele funkcji, mających charakter centralny.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Sztuki z 19 marca 1998 r. Biblioteka Narodowa jest instytucją upoważnioną do prowadzenia centralnego wykazu bibliotek naukowych. BN prowadzi w odrębnej bazie EWIDENCJA obok wykazu bibliotek naukowych wykaz bibliotek należących do ogólnokrajowej sieci bibliotecznej. Na koniec 2012 r. baza liczyła 3960 rekordów bibliotek, w tym 2571 rekordów bibliotek tworzących ogólnokrajową sieć biblioteczną oraz 1389 rekordów bibliotek naukowych. Status biblioteki naukowej ma jednocześnie 30 bibliotek tworzących ogólnokrajową sieć biblioteczną. Baza jest dostępna w sieci lokalnej BN oraz na stronie internetowej BN.

Na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z 28 lutego 2011 r. w sprawie rozciągnięcia stosowania przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, Dyrektor Biblioteki Narodowej jest organem upoważnionym do wydawania opinii, czy ruchomość – materiał biblioteczny – stanowi zabytek oraz do wskazania państwowej instytucji kultury, której materiał winien być przekazany.

Ponadto zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 grudnia 2008 r. Biblioteka Narodowa została upoważniona do uznawania kwalifikacji do wykonywania zawodów bibliotekarza i bibliotekarza-pracownika dokumentacji i informacji naukowej, nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub w państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Zgodnie z Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz Rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie wywozu zabytków i przedmiotów o cechach zabytków za granicę, Dyrektor Biblioteki Narodowej wydaje zezwolenia na wywóz za granicę materiałów bibliotecznych mających więcej niż 50 lat. Nowelizacja ustawy w czerwcu 2010 r. podniosła próg wartości jednostkowej zabytków, co zmniejszyło liczbę wniosków wpływających w tej sprawie do BN. W 2012 r. wydano 6 zezwoleń czasowych na wywóz za granicę na wystawy 66 materiałów bibliotecznych oraz 7 eksponatów filatelistycznych.

Decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 22 października 2009 r. Biblioteka Narodowa zarządziła programem „Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek”, który stał się programem własnym Narodowej Książnicy.

Ponadto na mocy decyzji MKiDN z października 2009 r. Biblioteka Narodowa stała się też Centrum Kompetencji w zakresie digitalizacji materiałów bibliotecznych w Polsce. W ramach realizacji zadania BN prowadziła prace na rzecz zwiększenia liczebności zasobów biblioteki cyfrowej i ich dostępności dla użytkowników, udzielano konsultacji instytucjom zajmującym się digitalizacją, prowadzono praktyki i szkolenia w zakresie digitalizacji i tworzenia bibliotek cyfrowych. Szczegóły związane z realizacją zadania zostały opisane w rozdziałach „Biblioteki cyfrowe” oraz „Ochrona i konserwacja zbiorów”.

Od 2010 r. BN jest także upoważniona przez MKiDN do przyznawania wspólnie z Instytutem Książki prestiżowego Certyfikatu Biblioteka+ bibliotekom publicznym z gmin liczących do 15 tysięcy mieszkańców. Uzyskanie certyfikatu jest prestiżowym wyróżnieniem, potwierdzającym, że biblioteka funkcjonuje zgodnie z najlepszymi światowymi standardami zarówno pod względem infrastruktury, wykorzystania nowoczesnych technologii, jak i obsługi czytelnika. Certyfikat zapewnia też preferencyjne traktowanie wyróżnionych placówek w programach bibliotecznych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Biblioteka Narodowa, na zlecenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, kontynuowała także w 2012 r. prowadzenie obsługi administracyjnej Krajowej Rady Bibliotecznej i Rady do spraw Narodowego Zasobu Bibliotecznego.

Krajowa Rada Biblioteczna (KRB)

Zgodnie z zapisami *Ustawy o bibliotekach* do zadań Krajowej Rady Bibliotecznej, której kadencja trwa pięć lat, należy: opiniowanie aktów prawnych dotyczących bibliotek, koordynowanie ogólnokrajowych przedsięwzięć bibliotecznych, stymulowanie rozwoju najważniejszych kierunków polskiego bibliotekarstwa, opiniowanie działań i inicjatyw istotnych dla rozwoju bibliotek oraz okresowa ocena działalności bibliotek i skuteczności polityki bibliotecznej. W skład Rady powoływani są przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego: dyrektor Biblioteki Narodowej, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej, czterech przedstawicieli bibliotek publicznych wskazani przez MKiDN, czterech przedstawicieli bibliotek szkolnych, pedagogicznych i naukowych wskazani przez Ministra Edukacji Narodowej, dwaj przedstawiciele środowisk naukowych wskazani przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz trzech przedstawicieli środowisk bibliotekarskich i twórczych. Przewodniczącym Krajowej Rady Bibliotecznej jest od 2009 r. dyrektor BN dr Tomasz Makowski.

Członkami KRB na lata 2009–2014 są:

- + Sylwia Czacharowska – dyrektor Warmińsko-Mazurskiej Biblioteki Pedagogicznej w Olsztynie
- + dr hab. Anna Gruca – Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego
- + Jan Krajewski – prezes Polskiego Związku Bibliotek
- + Małgorzata Kłos – dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Gdańsku
- + prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk – dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej
- + prof. dr hab. Jan Malicki – dyrektor Biblioteki Śląskiej
- + Piotr Matywiecki – przedstawiciel Pen Clubu
- + Andrzej Ociepa – dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu
- + Jacek Nowiński – dyrektor Biblioteki Elbląskiej
- + prof. dr hab. Barbara Sosińska-Kalata – Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych UW
- + Elżbieta Stefańczyk – przewodnicząca Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
- + Teresa Szymorowska – dyrektor Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu
- + Danuta Tatarczak – Publiczne Gimnazjum nr 4 w Siedlcach
- + Iwona Włodarska – VIII Liceum Ogólnokształcące w Warszawie

W 2012 r. odbyło się pięć posiedzeń KRB. Prace Rady koncentrowały się na następujących zagadnieniach: narodowy zasób biblioteczny, projekt zmian w badaniach statystycznych bibliotek i czytelnictwa, w ramach prowadzonej przez MKiDN szerszej reformy badań statystycznych kultury, projekt rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w zakładach karnych, poprawczych, schroniskach dla nieletnich oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi, a także rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie organizacji obsługi bibliotecznej w jednostkach organizacyjnych podległych MSW oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi, a także przyjęciu procedury rozpatrywania wniosków o łączeniu bibliotek z innymi instytucjami kultury.

Rada do spraw Narodowego Zasobu Bibliotecznego

Inauguracyjne posiedzenie nowej kadencji Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego z udziałem Piotra Żuchowskiego, sekretarza stanu w MKiDN, 13 czerwca 2012 r.

Zadaniem powołanej w 1999 r. Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego jako organu opiniodawczo-doradczego dla Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego jest: opiniowanie wniosków organizatorów bibliotek o włączenie ich zbiorów do narodowego zasobu bibliotecznego oraz przedstawianie ministrowi propozycji dotyczących zatwierdzenia tych wniosków, opiniowanie systemu informacji o narodowym systemie bibliotecznym, opracowanie i przyjmowanie planów pracy dotyczących zasobu. Przewodniczącym Rady ds. NZB jest Dyrektor Biblioteki Narodowej. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, decyzją z dnia 24 kwietnia 2012 r. powołał członków Rady na trzecią kadencję 2012–2015 w składzie:

- + Dr Mariusz Dworschatschek – Zakład Narodowy im. Ossolińskich
- + Dr Zina Jarmoszuk – Dyrektor Departamentu Mecenatu Państwa MKiDN

- + Dr Jan Kozłowski – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- + Dr Tomasz Makowski – dyrektor Biblioteki Narodowej, przewodniczący Rady
- + Prof. dr hab. Jan Malicki – przedstawiciel Krajowej Rady Bibliotecznej, Biblioteka Śląska
- + Beata Pawłowska – Ministerstwo Edukacji Narodowej
- + Dr Ewa Pertakowska – Naczelną Dyrekcja Archiwów Państwowych
- + Prof. dr hab. Jan Pietrzyk – Biblioteka Jagiellońska, wiceprzewodniczący Rady
- + Ewa Potrzebicka – Biblioteka Narodowa
- + Dr Zofia Tylewska-Ostrowska – Polska Akademia Nauk

13 czerwca 2012 r. odbyło się inauguracyjne posiedzenie Rady z udziałem Piotra Żuchowskiego, sekretarza stanu w MKiDN. Głównym przedmiotem obrad był projekt nowego rozporządzenia MKiDN o Narodowym Zasobie Bibliotecznym. Sprawie tej poświęcone było także posiedzenie 18 października, na którym wyłoniono trzysobowy zespół do spraw opracowania procedur wynikających z realizacji rozporządzenia.

Program „Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek”

W 2009 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego wyraził zgodę na uruchomienie przez Bibliotekę Narodową programu „Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek” w ramach zadań własnych BN. W styczniu 2010 r. Minister powołał Zespół sterujący ds. zakupu nowości wydawniczych dla bibliotek oraz zatwierdził regulamin programu. Dyrektor BN powołał w strukturze BN osobny Zespół do spraw Programu Biblioteki Narodowej „Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek”. Nadzór nad pracami Zespołu sprawowała w 2012 r. Elżbieta Stefańczyk, Pełnomocnik Dyrektora BN do spraw współpracy z bibliotekami publicznymi. W kwietniu 2012 r. odbyło się w BN spotkanie dyrektorów wojewódzkich bibliotek publicznych z członkami Zespołu Sterującego, na którym przedstawiono zasady i kryteria przyznawania środków. Istotną zmianą w odniesieniu do lat poprzednich było zgodnie z wytycznymi MKiDN wprowadzenie do regulaminu programu, zapisu określającego, że 1/3 przyznanej danej bibliotece kwoty musi być przeznaczona na zakup nowości książkowych dla dzieci i młodzieży. Zgodnie z dotychczasową praktyką wojewódzkie biblioteki publiczne przedłożyły w maju 2012 r. propozycje podziału dotacji dla poszczególnych bibliotek wraz z przyjętymi kryteriami. Dofinansowaniem objęto 2462 biblioteki na łączną kwotę 20 milionów złotych (w 2011 r. – dofinansowano 2455 bibliotek na kwotę 15 milionów złotych, a w 2010 r. – 2434 biblioteki na kwotę 10 milionów złotych).

Regio et retica
COLCHIS

IBERIA

ALBANIA

ARMENIA MAIOR

MEDIE PARS

STRUKTURA ORGANIZACYJNA

SCHEMAT ORGANIZACYJNY (STAN NA 31 GRUDNIA 2012 ROKU)

I. Dyrektor – dr Tomasz Makowski

Dyrektorowi Biblioteki Narodowej podlegają bezpośrednio:

- + Główny Księgowy BN (Beata Szczygieł)
- + Instytut Bibliograficzny (Wanda Klenczon, dr Jarosław Pacek od 1 sierpnia 2012)
- + Oddział Finansowo-Księgowy (Bogumiła Bańska)
- + samodzielne stanowisko pracy – radca prawny (Barbara Karpowicz-Ćwiek)
- + samodzielne stanowisko pracy – audytor wewnętrzny BN (Marcin Laskowski, Aneta Szymanek-Wołek)
- + samodzielne stanowisko pracy – Sekretarz Dyrekcji (Dominik Cieszkowski)
- + samodzielne stanowisko pracy – pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej ds. ochrony informacji niejawnych (Maria Remisz)
- + samodzielne stanowisko pracy – Doradca Dyrektora BN (prof. Jadwiga Kołodziejska)
- + samodzielne stanowisko pracy – pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej ds. współpracy z bibliotekami publicznym (Elżbieta Stefańczyk)
- + Zespół do spraw Programu Biblioteki Narodowej „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek” (Bożena Wojtas)

II. Zastępca Dyrektora do spraw naukowych – dr Monika Mitera

Zastępcy Dyrektora do spraw naukowych podlegają bezpośrednio:

- + Instytut Książki i Czytelnictwa (prof. Marcin Drzewiecki, p.o. dr Roman Chymkowski od 23 marca 2012)
- + Oddział – Archiwum Zakładowe BN (Maria Remisz)
- + Oddział Spraw Pracowniczych (Jolanta Krakowiak)
- + Oddział Służby Ochrony BN (Bogusław Walicki)
- + Oddział Udostępniania Zbiorów Specjalnych (p.o. Barbara Dzierżanowska, Aleksandra Kujawa-Eberharter od 1 lipca 2012)
- + Sekretariat Naukowy (p.o. Dominik Cieszkowski)
- + Zakład Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej (Magdalena Rud)
- + Zakład Rękopisów (Barbara Dzierżanowska)
- + Zakład Starych Druków (dr Tomasz Ososiński, p.o. Barbara Dzierżanowska od 1 września 2012)
- + Zakład Zbiorów Ikonograficznych (Agata Pietrzak)
- + Zakład – Wydawnictwo BN (Joanna Nowicka)
- + samodzielne stanowisko pracy ds. zakupu materiałów bibliotecznych (Hanna Kęsicka)

Z upoważnienia Dyrektora Biblioteki Narodowej zastępca Dyrektora do spraw naukowych sprawuje nadzór nad:

- + samodzielnym stanowiskiem pracy ds. BHP (Andrzej Ziemiszewski, Zenon Kondratowicz)
- + samodzielnym stanowiskiem pracy ds. kontroli wewnętrznej (Alfred Kabata)
- + samodzielnym stanowiskiem pracy ds. obronnych i zarządzania kryzysowego (Sławomir Wilemski)

III. Zastępca Dyrektora do spraw cyfrowych – mgr Katarzyna Ślaska

Zastępcy Dyrektora do spraw cyfrowych podlegają bezpośrednio:

- + Zakład Cyfrowej Biblioteki Narodowej POLONA (Agnieszka Leszyńska)
- + Zakład Dokumentów Elektronicznych (Anna Wasilewska)
- + Zakład Reprografii i Digitalizacji (Hanna Wróblewska)
- + Zakład Technologii Informatycznych (Anna Szymańska-Sielużycka)
- + Zakład Zbiorów Mikrofilmowych (Monika Komuda)
- + samodzielne stanowisko pracy – Administrator Bezpieczeństwa Informacji (Adam Lenarczyk)
- + samodzielne stanowisko pracy – Administrator Systemu TI – vacat

IV. Zastępca Dyrektora do spraw ochrony i udostępniania zbiorów – mgr Ewa Potrzebicka

Zastępcy Dyrektora do spraw ochrony i udostępniania zbiorów podlegają bezpośrednio:

- + Oddział – Intrologatoria Specjalistyczna (Beata Włosińska)
- + Oddział Kontroli Zbiorów (Marta Chodowska)
- + Oddział Magazynów Bibliotecznych (Hanna Ławska-Płaska)
- + Oddział Wypożyczania Krajowego i Zagranicznego (Dorota Fortuna)
- + Oddział Zasobu Wymiennego (Joanna Piekarska)
- + Zakład Czytelni (Krzysztof Dzieliński)
- + Zakład Informacji Naukowej (Maria Małgorzata Michalska)
- + Zakład Konserwacji Masowej Zbiorów Bibliotecznych (Agata Lipińska)
- + Zakład Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych (Ewa Potrzebicka, Bartosz Szymański od 1 października 2012)
- + Zakład – Laboratorium Konserwatorskie Zbiorów Bibliotecznych (Donata Rams)

V. Zastępca Dyrektora do spraw administracyjno-technicznych – mgr Grażyna Spiechowicz-Kristensen

Zastępcy Dyrektora do spraw administracyjno-technicznych podlegają bezpośrednio:

- + Oddział Administracyjno-Gospodarczy (Katarzyna Ostenda, p.o. Katarzyna Chmielewska od 1 maja 2012)
- + Oddział Inwestycji i Remontów (Artur Galiński)
- + Oddział – Kancelaria (Marzena Sokołowska)
- + Oddział Planowania i Zamówień Publicznych (Sławomir Majcher)
- + samodzielne stanowisko pracy ds. ochrony przeciwpożarowej (Henryk Łoza, Łukasz Podolec)
- + Zespół zadaniowy ds. koordynowania prac związanych z działaniami organizacyjno-logistycznymi polegającymi na zapewnieniu współpracy między Oddziałem Inwestycji i Remontów a pozostałymi komórkami Biblioteki Narodowej przy realizacji zadania inwestycyjnego pn. „Termomodernizacja obiektów wchodzących w skład kompleksu Biblioteki Narodowej w Warszawie, al. Niepodległości 213” (Piotr Grotkowski)

VI. Zastępca Dyrektora do spraw rozwoju – mgr Mikołaj Baliszewski

Zastępcy Dyrektora do spraw rozwoju podlegają bezpośrednio:

- + Sekretariat Organizacyjny (Marcin Jaworowicz)
- + Zakład Bibliografii Polskiej 1901–1939 (Grażyna Federowicz)
- + Zakład Bibliografii Zawartości Czasopism (Beata Wieczorkowska)
- + Zakład Czasopism (Krzysztof Alberski)
- + Zakład Dokumentacji Księgoznawczej (Marzena Przybysz, Jan Dionizy Mejor od 1 września 2012)
- + Zakład Dokumentów Życia Społecznego (Zofia Głowicka, Agnieszka Alberska od 1 kwietnia 2012)
- + Zakład Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów (Hanna Kęsicka, Hanna Wiejacz od 7 stycznia 2012 r.)
- + Zakład Katalogów Centralnych (Hanna Biedrzycka)

- + Zakład Książki (Anna Kałudzka)
- + Zakład Opracowania Rzeczowego (Aldona Borowska)
- + Zakład Retrokonwersji (Anna Pijewska)
- + Zakład Statystyki Wydawnictw (Joanna Potęga, zastępca Anna Seroka od 1 maja 2012)
- + Zakład Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych (Agnieszka Kraśnicka-Kisiel)
- + Zakład Zbiorów Kartograficznych (Barbara Przyłuska)
- + Zakład Zbiorów Muzycznych (Mariola Nałęcz)
- + Zakład Znormalizowanych Numerów Wydawnictw (Ireneusz Mendruń)
- + Samodzielne stanowisko pracy – Bibliotekarz Systemowy (Zofia Żurawińska)
- + Zespół Zadaniowy Bibliotekarza Systemowego
- + Zespół Zadaniowy „Korpus Publikacji Polskich” (od 25 września 2012)

Pracownicy Biblioteki Narodowej (stan na 31 grudnia 2012 r.)

Liczba etatów ogółem	828
Liczba pracowników ogółem	860
Kadra zarządzająca	7
Pracownicy merytoryczni (pracownicy naukowci, bibliotekarze, pozostali pracownicy merytoryczni)	626
Pracownicy administracyjni	86
Pracownicy techniczni i obsługi (w tym służba ochrony BN)	141
Pracownicy ze stopniem naukowym	27
Pracownicy z wyższym wykształceniem	484

Zarządzenia Dyrektora Biblioteki Narodowej wydane w 2012 r.

- + Zarządzenie 1 z dnia 2.01.2012 r. w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu działania samodzielnego stanowiska pracy do spraw zakupu materiałów bibliotecznych
- + Zarządzenie 2 z dnia 17.01.2012 r. w sprawie wprowadzenia zmian w „Instrukcji sporządzania, kontroli i obiegu dokumentów finansowo-księgowych w Bibliotece Narodowej”
- + Zarządzenie 3 z dnia 26.01.2012 r. w sprawie powołania komitetu redakcyjnego „Notesu Konserwatorskiego”
- + Zarządzenie 4 z dnia 1.02.2012 r. w sprawie ustalenia aktualnego podziału zadań Dyrektora i zastępców dyrektora Biblioteki Narodowej
- + Zarządzenie 5 z dnia 1.02.2012 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu zamówień publicznych w Bibliotece Narodowej
- + Zarządzenie 6 z dnia 16.02.2012 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej ds. przekazania dokumentacji dotyczącej nadzoru nad Zakładem Bibliografii Polskiej 1901-1939, Zakładem Bibliografii Zawartości Czasopism, Zakładem Czasopism, Zakładem Dokumentów Życia Społecznego, Zakładem Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów, Zakładem Książki, Zakładem Opracowania Rzeczowego i Zakładem Retrokonwersji
- + Zarządzenie 7 z dnia 16.02.2012 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej ds. przekazania dokumentacji dotyczącej nadzoru nad Zakładem Bibliografii Polskiej 1901-1939, Zakładem Bibliografii Zawartości Czasopism, Zakładem Czasopism, Zakładem Dokumentów Życia Społecznego, Zakładem Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów, Zakładem Książki, Zakładem Opracowania Rzeczowego i Zakładem Retrokonwersji
- + Zarządzenie 8 z dnia 16.02.2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej ds. przekazania dokumentacji dotyczącej nadzoru nad Sekretariatem Organizacyjnym
- + Zarządzenie 9 z dnia 16.02.2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej ds. przekazania stanowiska kierownika Sekretariatu Organizacyjnego
- + Zarządzenie 10 z dnia 23.02.2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu działania Zespołu Zadaniowego Bibliotekarza Systemowego

- + Zarządzenie 11 z dnia 23.02.2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia składu osobowego Kolegium Biblioteki Narodowej oraz wprowadzenia „Regulaminu określającego zasady działania Kolegium Biblioteki Narodowej”
- + Zarządzenie 12 z dnia 6.03.2012 r. zmieniające Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Biblioteki Narodowej
- + Zarządzenie 13 z dnia 8.03.2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ogłoszenia składu Komisji Socjalnej
- + Zarządzenie 14 z dnia 13.03.2012 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej ds. przekazania stanowiska kierownika Zakładu Dokumentów Życia Społecznego
- + Zarządzenie 15 z dnia 15.03.2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad dokonywania samooceny kontroli zarządczej oraz opracowania oświadczenia o stanie kontroli zarządczej w Bibliotece Narodowej za 2011 rok
- + Zarządzenie 16 z dnia 21.03.2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej ds. przekazania stanowiska kierownika Zakładu Dokumentów Życia Społecznego
- + Zarządzenie 17 z dnia 22.03.2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania w Bibliotece Narodowej Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz określenia jego składu, zakresu działania i trybu pracy
- + Zarządzenie 18 z dnia 22.03.2012 r. w sprawie ustalenia zakresu działania Zakładu – Wydawnictwo BN
- + Zarządzenie 19 z dnia 12.04.2012 r. w sprawie powołania komisji ds. przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko specjalisty w Sekretariacie Organizacyjnym
- + Zarządzenie 20 z dnia 17.04.2012 r. w sprawie powołania komisji ds. przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko adiunkta w Pracowni Dokumentacji Księgozbiorów Historycznych
- + Zarządzenie 21 z dnia 17.04.2012 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej ds. przekazania stanowiska kierownika Instytutu Książki i Czytelnictwa
- + Zarządzenie 22 z dnia 17.04.2012 r. w sprawie powołania komisji ds. przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko adiunkta/profesora, kierownika Instytutu Książki i Czytelnictwa
- + Zarządzenie 23 z dnia 17.04.2012 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej ds. przekazania stanowiska kierownika Zakładu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych

- + Zarządzenie 24 z dnia 19.04.2012 r. w sprawie powołania komisji likwidacyjnej do likwidacji zużytych składników majątku ruchomego niebędącego sprzętem komputerowym
- + Zarządzenie 25 z dnia 27.04.2012 r. w sprawie ustalenia zakresu działania Zakładu Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej
- + Zarządzenie 26 z dnia 2.05.2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie służbowych kart płatniczych używanych w Bibliotece Narodowej
- + Zarządzenie 27 z dnia 14.05.2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej regulaminu przyznawania i korzystania ze służbowego telefonu komórkowego
- + Zarządzenie 28 z dnia 14.05.2012 r. zmieniające Regulamin przyznawania i używania służbowego telefonu komórkowego
- + Zarządzenie 29 z dnia 15.05.2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wymiany materiałów bibliotecznych z osobami prywatnymi
- + Zarządzenie 30 z dnia 15.05.2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Komisji opiniującej wnioski dotyczące wywozu materiałów bibliotecznych za granicę
- + Zarządzenie 31 z dnia 22.05.2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia składu osobowego Kolegium Biblioteki Narodowej oraz wprowadzenia „Regulaminu określającego zasady działania Kolegium Biblioteki Narodowej”
- + Zarządzenie 32 z dnia 28.05.2012 r. w sprawie powołania komisji ds. przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko specjalisty/głównego specjalisty w Sekretariacie Naukowym
- + Zarządzenie 33 z dnia 28.05.2012 r. w sprawie powołania komisji ds. przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko bibliotekarza w Zakładzie Starych Druków
- + Zarządzenie 34 z dnia 31.05.2012 r. w sprawie powołania komisji ds. przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko kustosza w Zespole Zadaniowym do Opracowania EO w Zakładzie Książki
- + Zarządzenie 35 z dnia 31.05.2012 r. w sprawie powołania komisji ds. przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko kierownika Oddziału Udostępniania Zbiorów Specjalnych
- + Zarządzenie 36 z dnia 8.06.2012 r. w sprawie ustalenia zakresu działania Zakładu Rękopisów

- + Zarządzenie 37 z dnia 5.07.2012 r. w sprawie ustalenia wykazu prac szczególnie niebezpiecznych w Bibliotece Narodowej
- + Zarządzenie 38 z dnia 5.07.2012 r. w sprawie powołania Komisji Pojedynczej
- + Zarządzenie 39 z dnia 11.07.2012 r. zmieniające Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Biblioteki Narodowej
- + Zarządzenie 40 z dnia 13.07.2012 r. w sprawie podziału etatów na poszczególne komórki organizacyjne w Bibliotece Narodowej
- + Zarządzenie 41 z dnia 9.08.2012 r. w sprawie powołania komisji ds. przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko kierownika Zakładu Dokumentacji Księgoznawczej
- + Zarządzenie 42 z dnia 9.08.2012 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej ds. przekazania stanowiska kierownika Oddziału Udostępniania Zbiorów Specjalnych
- + Zarządzenie 43 z dnia 9.08.2012 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej ds. przekazania stanowiska kierownika Instytutu Bibliograficznego
- + Zarządzenie 44 z dnia 9.08.2012 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej ds. przekazania stanowiska kierownika Zakładu Starych Druków
- + Zarządzenie 45 z dnia 10.08.2012 r. w sprawie utworzenia Zespołu zadaniowego ds. koordynowania prac związanych z działaniami organizacyjno-logistycznymi polegającymi na zapewnieniu współpracy między Oddziałem Inwestycji i Remontów a pozostałymi komórkami Biblioteki Narodowej przy realizacji zadania inwestycyjnego pn. „Termomodernizacja obiektów wchodzących w skład kompleksu Biblioteki Narodowej w Warszawie, al. Niepodległości 213.”
- + Zarządzenie 46 z dnia 16.08.2012 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej ds. przekazania stanowiska kierownika Zakładu Dokumentacji Księgoznawczej
- + Zarządzenie 47 z dnia 22.08.2012 r. w sprawie powołania komisji likwidacyjnej do likwidacji zużytych składników (elementów) majątku nieruchomości, niebędącego sprzętem komputerowym, w związku z termomodernizacją budynków BN (w budynkach A1, A2, A3, A4, A5, A6, B, B1, C, D, E, F)
- + Zarządzenie 48 z dnia 31.08.2012 r. w sprawie zatwierdzenia Instrukcji dotyczącej sposobu i trybu przetwarzania informacji niejawnych o klauzuli „zastrzeżone” w komórkach organizacyjnych Biblioteki Narodowej oraz zakresu i warunków stosowania środków bezpieczeństwa fizycznego w celu ich ochrony

- + Zarządzenie 49 z dnia 12.09.2012 r. w sprawie udziału Biblioteki Narodowej w regionalnym ćwiczeniu obronnym realizowanym wspólnie z sojusznikiem ćwiczeniem operacyjnym z wojskami pk. „Anakonda-12”
- + Zarządzenie 50 z dnia 14.09.2012 r. w sprawie ustalenia aktualnego podziału zadań Dyrektora i zastępców dyrektora Biblioteki Narodowej
- + Zarządzenie 51 z dnia 19.09.2012 r. w sprawie bezpośredniego udziału Biblioteki Narodowej w regionalnym ćwiczeniu obronnym realizowanym wspólnie z sojusznikiem ćwiczeniem operacyjnym z wojskami pk. „Anakonda-12”
- + Zarządzenie 52 z dnia 25.09.2012 r. w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu działania Zespołu Zadaniowego „Korpus Publikacji Polskich”
- + Zarządzenie 53 z dnia 28.09.2012 r. w sprawie zakończenia udziału Biblioteki Narodowej w regionalnym ćwiczeniu obronnym realizowanym wspólnie z sojusznikiem ćwiczeniem operacyjnym z wojskami pk. „Anakonda-12”
- + Zarządzenie 54 z dnia 2.10.2012 r. zmieniające zarządzenie nr 44/2012 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 9 sierpnia 2012 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej ds. przekazania stanowiska kierownika Zakładu Starych Druków
- + Zarządzenie 55 z dnia 5.10.2012 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Punktu Dostępu Osób Niepełnosprawnych do Zbiorów Biblioteki Narodowej
- + Zarządzenie 56 z dnia 5.10.2012 r. w sprawie powołania w Bibliotece Narodowej komisji inwentaryzacyjnej
- + Zarządzenie 57 z dnia 5.10.2012 r. zmieniające zarządzenie nr 45/2012 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie utworzenia Zespołu zadaniowego ds. koordynowania prac związanych z działaniami organizacyjno-logistycznymi polegającymi na zapewnieniu współpracy między Oddziałem Inwestycji i Remontów a pozostałymi komórkami Biblioteki Narodowej przy realizacji zadania inwestycyjnego pn. „Termomodernizacja obiektów wchodzących w skład kompleksu Biblioteki Narodowej w Warszawie, al. Niepodległości 213”
- + Zarządzenie 58 z dnia 5.10.2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie zabezpieczenia materiałów bibliotecznych o szczególnej wartości zabytkowej ze zbiorów Biblioteki Narodowej
- + Zarządzenie 59 z dnia 24.10.2012 r. w sprawie opracowania Planu ochrony zbiorów Biblioteki Narodowej zaliczanych do narodowego zasobu bibliotecznego

- + Zarządzenie 60 z dnia 26.10.2012 r. w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu działania Zespołu Problemowego ds. Rozwoju cBN POLONA
- + Zarządzenie 61 z dnia 19.11.2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia składu osobowego Kolegium Biblioteki Narodowej oraz wprowadzenia „Regulaminu określającego zasady działania Kolegium Biblioteki Narodowej”
- + Zarządzenie 62 z dnia 21.11.2012 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej ds. przekazania stanowiska kierownika Zakładu – Wydawnictwo BN
- + Zarządzenie 63 z dnia 21.11.2012 r. zmieniające Regulamin Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Bibliotece Narodowej
- + Zarządzenie 64 z dnia 21.11.2012 r. w sprawie wyposażenia pracowników w środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze
- + Zarządzenie 65 z dnia 21.11.2012 r. w sprawie ustalenia aktualnego podziału zadań Dyrektora i zastępców dyrektora Biblioteki Narodowej
- + Zarządzenie 66 z dnia 23.11.2012 r. w sprawie powołania komisji likwidacyjnej do likwidacji sprzętu komputerowego uszkodzonego oraz przestarzałego technologicznie, oprogramowania wycofanego z użytkowania oraz przestarzałego
- + Zarządzenie 67 z dnia 3.12.2012 r. zmieniające zarządzenie nr 44/2012 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 9 sierpnia 2012 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej ds. przekazania stanowiska kierownika Zakładu Starych Druków
- + Zarządzenie 68 z dnia 28.12.2012 r. w sprawie powołania zespołu powypadkowego
- + Zarządzenie 69 z dnia 31.12.2012 r. zmieniające zarządzenie nr 44/2012 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 9 sierpnia 2012 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej ds. przekazania stanowiska kierownika Zakładu Starych Druków
- + Zarządzenie 70 z dnia 31.12.2012 r. w sprawie wprowadzenia jednolitych zasad gromadzenia zbiorów

Redaktor naczelny

Jan Józef Kasprzyk

Redakcja merytoryczna tekstu

Małgorzata Kozłowska

Projekt graficzny i skład

Bękart / bekart.pl

Autorzy fotografii

**Aleksandra Andrzejewska, Kancelaria Prezydenta RP /Wojciech Grzędziński/
Krzysztof Konopka, Grzegorz Mazurowski, Bartek Warzecha**

ISSN 0137-2734

Wszystkie prawa zastrzeżone

© Biblioteka Narodowa. Warszawa 2013

Nakład: 600 egz.

Tekst publikacji złożono czcionką Nexa Family i wydrukowano na papierze Alto 130g

Opracowanie: Wydawnictwo Biblioteki Narodowej

al. Niepodległości 213, 02-086 Warszawa

e-mail: promocja@bn.org.pl

Druk: Zakład poligraficzny Moś i Łuczak, Poznań

opina choama
alleran
Pieria
maria
drus

scopulus
wostus
rhosa
ginda
calaf
oselan
antio
ethia
gedra
possi
dm
Dafna
heraclea
bachata
laedi
na
gabala
plaw
bala
onee

alapha
Calindia
SYRIA
tolidm
ma
dela
roma
tutza
oziza

Calliopolis
Leat
lim
ra
antara
rela
dus
nee
maria
ma
maguga
emisa
biola
para
disul

theonita
gabala
abelu
lisannu
ina
Damas
antilibanu
trifloras
gerra
clera
sachaya n s

Curia Syria
gadara
hippus
capitola
adra
hippus
adrama
pella
gerassa
amata
tratomte arabel
adrama